Digitaliseret af | Digitised by

DET KGL. BIBLIOTEK
Royal Danish Library

Forfatter(e) | Author(s):
Titel | Title: Skuespil til Brug for den danske Skueplads : [Den Gyldendalske Samling].
Bindbetegnelse | Volume Statement: Vol. 11
Udgivet år og sted | Publication time and place: Kiøbenhavn : Gyldendal, 1775-89
Fysiske størrelse | Physical extent: 12 bd.

DK

Materialet er fri af ophavsret. Du kan kopiere, ændre, distribuere eller fremføre værket, også til kommercielle formål, uden at bede om tilladelse. Husk altid at kreditere ophavsmanden.

UK

The work is free of copyright. You can copy, change, distribute or present the work, even for commercial purposes, without asking for permission. Always remember to credit the author.

PUBLIC DOMAIN

BIBLIOTHECA REGIA HAFNIENSIS

DET KONGELIGE BIBLIOTEK
130021442888

BIBLIOTHECA REGIA HAFNIENSIS

Skuespil

til Brug

for

den danske Skueplads.

Ellevte Bind.

Kiøbenhavn 1787.

Trykt paa Gyldendals Forlag,

BIBLIOTHECA REGIA · HAFNIENSIS

Indhold
af
det ellevte Bind af Skuespil.

Mediceerne, i fem Akter, af Brandes.

Den dove Elsker, i to Akter.

Scapins Skalkestykker, i tre Akter, af Moliere.

Crispin Lakei og Doktor, i tre Akter, af Hauteroche.

Den virkelige Viise, i fem Akter, af Sedaine.

Adjutanten, i tre Akter.

Medicerne.

Komoedie i fem Akter,

af

Hr. Brandes.

Oversat

ved

M. Rosing.

Personerne.

Lorenzo Medices, Hovedet for Familien, Gonfaloniere di guistitia og Ridder.	Hr. Musted.
Ferdinando, hans Søn.	— Preisler.
Camilla, Lorenzos Gemalinde.	Mad. Rose.
Guillielmo Pazzy, Hovedmanden for de Sammensvorne.	Hr. Schwarz.
Thomasio Soderini, General for Tropperne.	— Thessen.
Cæsare Petrucci, Medlem af det store Raad.	— Arends.
Berentani, en Slægtning af Lorenzo, og een af de Sammensvorne.	— Urberg.
Antonio di Volterra, Sammensvoren.	— Elsberg.
Montsec, ligesaa.	— Rosing.
Bianco, een af Lorenzos Betiente.	— Kemp.
En Soldat.	— Gielstrup.
En Arrestforvarer.	— Bech.
En Opvarter.	— Saabye.

(Raadsherrer.)
Vagt.
Sammensvorne Betiente.

Scenen er i Florenz.

Første Akt.

Første Scene.

Antonio di Volterra. Montsec.

Volterra
(i det han kommer ind).

Ubegribeligt! Montsec! Du her? Du vover at lade Dig see i Florenz?

Montsec.

Først et Spørgsmaal, Volterra! I Mailand var Du min Ven —

Volterra.

Ogsaa i Florenz er jeg det. Forlang Beviis!

Montsec.

Nok. Min Fader — Du kiendte ham — En Mand, fuld af Mod og Kraft; han talede for Ret og Frihed, han stred for den, og denne Mand blev berøvet sine Godser, erklæret æreløs, og forviist Landet.

Volterra.

Sligt er ikke nyt i Florenz.

Montsec.

Den Ynkværdige kom halv død, stiv af Kulde, udtæret af Hunger til mig i Mailand. Jeg søgte at trøste og pleie ham i hans Alderdom; men Forestillingen om den Skam, den yderste Armod — Efterretningen om hans bedste Venners Henrettelse — min Moders Død — berøvede ham først hans Forstand, og endelig hans Liv. — Hvorfor mener Du, jeg nu er i Florenz?

Volterra.

Kom, Ven! En Mand, som Du — Dog, hvortil alt det? Du er, Montsec! mit Venskab, min Fortrolighed værdig.

Montsec.

Det tænker jeg.

Volterra.

Og nu en Lægedom! — Guillielmo Pazzy — Du kiender ham? —

Montsec.

Meer — meer —

Volterra.

Guillielmo er beskæmmet, som Du; hans Hierte brænder af Hevn, som Dit.

Montsec.

Ha! velkommen!

Volterra.

Lorenzo Medices synes vel at misbillige sine Forældres Grumhed, at ville godtgiøre den Uret —

Montsec.

Godtgiøre? — O! om han var retfærdig som en Gud, blev han dog en Mediceer! Meer! meer!

Vol-

Volterra.

Saa tænker ogsaa Pazzy. Han har besluttet at hevne saa mange tappre Florentiners uskyldig udgydede Blod paa Lorenzo og hans Søn, og ved en dristig Handling at gisre en uformodentlig Ende paa deres Magt. Alting er færdigt. Jeg er her i den Hensigt, for med ham og nogle andre Venner — Jeg hører nogen — Maaskee — Det er ham.

Anden Scene.

Guillielmo Pazzy. De Forrige.

Volterra
(gaaer Pazzy i Møde).

Signor! — (han taler først hemmelig med ham, og ender høit.) Kort, den modigste Mand. For hans Redelighed staaer jeg inde.

Pazzy
(til Montsec).

Deres Haand! Er De underrettet?

Montsec.

Om det vigtigste, Signor! — om Deres Had til Mediceerne.

Pazzy.

I Morgen, haaber jeg, skal De være hævnet. (til Volterra) Tropperne ere i Anmarsch; just nu faaer jeg Bud. — Kun Taugshed, koldt Blod. Følg kun mine Befalinger! og uden Mirakel skal ingen Gud kunne redde dem. — Har Berentani været her?

Volterra.

Endnu ikke.

Pazzy.

Han har Befaling at lokke Soderini uformerkt herhid, en aammel værdig oa vigtig Mand. Jeg vil forsøge at faae ham paa vor Side.

Volterra.

De behøver kun at erindre ham om hans uskyldig henrettede Søn — Jeg undrer, at De ikke for længe siden har tænkt paa det.

Pazzy.

Det var længe min Hensiat; kun maatte jeg først lade min Plan blive moden, naar jeg vilde, den skulde giøre Indtryk paa en Mand af hans Tænkemaade.

Volterra.

De har ret; men — Hvordan staaer det med Bandini? Har han indgaaet Forbundet?

Pazzy.

Han er nu een af vore vigtigste og ivrigste Tilhængere. Jeg lovede ham min Datter.

Volterra (studser).

Bandini — jeg troede Berentani —

Pazzy (smilende).

Klogskab fordrede at smigre saavel Berentani, som den overmaade forelskede Ferdinando Medices, med Haabet, og at indtage enhver af dem til min Fordeel, for at lokke Mediceerne i Garnet. Men Gabrielle er egentlig Prisen for en Mand af prøvet Mod, som har giort sig fortient af Fædrenelandet; og Berentani er ikke den Mand, som viser sig i saa fordeelagtigt Lys.

Volterra.

Jeg tænkte dog — Hans hidtil viiste Iver —

Pazzy.

Pazzy.

Jeg kiender min Mand, Volterra! troe mig, var ikke hans Kierlighed til Gabrielle — denne berømte Iver var for længe siden kold. Alt meer end eengang har jeg fortrydt det.

Volterra.

Han kommer.

Tredie Scene.

Berentani. De Forrige. (Strax derpaa) Soderini. En Opvarter (som bringer Viin og Glas, og gaaer bort).

Berentani (ilende).

Soderini —

Pazzy.

Gesvindt, mine Venner! Ind i dette Sideværelse! Eders Nærværelse vilde hindre ham fra at tale frit.

(Volterra og Montsec gaae.)

Berentani

(aabner Døren, og raaber:)

Fætter! hvorhen? Dette Kammer er mindst besat.

Soderini

(i det han kommer ind).

Jeg søgde Dem.

Pazzy.

Ah! god Morgen, Soderini! Ogsaa De! Kan man dog eengang træffe Dem i Selskab?

Soderini.

Berentani trak mig herind. Han var tørstig.

Berentani.

Vi gik hist op og ned af Alleen og snakkede — (han sætter sig og drikker) A propos, Pazzy! Veed De Nyt?

Pazzy.

Og hvilket?

Berentani.

Den unge Poggio er grebet paa Grændserne af Neapel. I Gaar ganske sildig bragte man ham herind.

Pazzy.

Det har jeg hørt.

Berentani.

Den Dom, som strax, efter at Oprøret var stillet, blev fældet over ham, skal efter Gonfolonierens Befaling fuldbyrdes i Morgen.

Pazzy.

Saa hastig?

Berentani.

Efter den nye Forordning, som først i Dag tidlig blev publiceret, har han ikke det ringeste Haab.

Pazzy.

Atter en ny Forordning?

Berentani.

Den skarpeste, som nogen Tid er seet. Her har jeg just et Aftryk til Gonfolonieren.

(Han giver den til Pazzy.)

Pazzy (læser).

Den, som bliver grebet i Oprør, eller den, som med Magt sætter sig imod Rettens Eftersøgning — Den, som skiuler Oprørere — som ved Nattetider bliver truffen bevæbnet — har forbrudt sit Liv — —

Hum!

Hum! hum! (giver Berentani Forordningen igien) Og Anledningen?

Berentani.

Saavidt jeg veed, blot Forsigtighed for at forebygge flere Uroeligheder. Den kan have sin Nytte; men med den unge Poggio handler man for haardt. Hans Forbrydelse er nu næsten glemt; og overalt saa syndede han mere af Overilelse, end af Forsæt.

Pazzy.

Du tænker for blødhiertet, min Ven! Retten maae have sin Gang, uden Hensigt til Personer, Tid og Omstændigheder.

Berentani.

Desværre! det har den ogsaa. — Lorenzos overdrevne Strenghed er ikke mindre frygtelig end hans Formænds Grusomhed. Han eftergiver ingen noget.

Soderini.

Jeg har prøvet det.

Pazzy.

Jeg gad dog vide, ifald der tilstødtes een af hans Venner saadan en Ulykke, om han ogsaa da vilde haandhæve Retten saa nøiagtig.

Soderini.

Jeg tvivler høilig.

Berentani.

Snart skulde jeg troe det. Han havde Aarsag nok hos Dem til at formilde Dommen, saavel i Hensigt til Deres Fortienester som Slægtskab, og dog var der ingen Barmhiertighed. Deres eeneste Søn maatte til det.

Soderini.

Berentani! intet om det!

Pazzy.

De har ret, Soderini! Erindringen af saa skrækkelig en Scene smerter. Men oprigtig talt! Kan man vel i vore Dage tale et Ord, uden at støde an paa saadant noget? Næsten enhver Familie er mishandlet. Det var slet intet Under, om der paa ny blev opspundet en Sammenrottelse.

Berentani.

Hvad hielper det? Det mediceiske Aag er alt for tungt; det nedtrykker endog den modigste.

Pazzy.

Men hvo har sat Mediceerne til Herre over os? Hvo gav dem Magten til at berøve os vor Formue, myrde vore Børn, og træde os under Fødder? Vore dumme slaviske Forfædre. Ere vi pligtige til at opfylde det, som Feighed indgik, og Magten tiltvang sig?

Soderini.

De taler som en ægte Republikaner. Men hvortil nytter denne Iver? I det høieste til at skaffe Dem en Galdefeber paa Halsen.

Pazzy.

Det forbandede florentinske Phlegma! Her krybe de omkring med halv aabne Øine og gabende Munde, og slæbe paa det mediceiske Aag, til Sielen gaaer dem af Livet. Saaledes deres Børn, og saa maae deres Børnebørn. Fy! fy! hvilken Skam!

Berentani.

Men hvorledes skal man kunne afhielpe dette Onde?

Pazzy.

Dertil hører rigtig nok Mod og Kiekhed; dertil behøves Mænd, og ingen Florentinere.

Sode-

Soderini (opfarende).

Behøves der Beviis, Guillielmo? Jeg er en Florentiner.

Pazzy.

Ikke saa, Mand! Vi ere overbeviiste. Mod feiler Dig ikke.

Soderini.

Men Dumdristighed.

Pazzy.

Kiekhed, Ven! Den Dumdristige styrter sig blindt i Fordærvelse. Den kiekke Mand vover med Fornuft.

Soderini.

Hensigten, Pazzy?

Pazzy.

Hidtil havde jeg ingen; men — dersom der tilbød sig en Leilighed — De var just saadan en Mand, Soderini, som kunde understøtte den gode Sag. Paa det dødeligste krænket, fornærmet —

Soderini.

Piin mig ikke, Pazzy.

Berentani.

Men det synes, Fætter, som man bruger disse Sporer, for at hidse Dem til at tage een eller anden Beslutning.

Soderini
(kaster et foragteligt Blik til Berentani).

Pazzy.

Vi ere begge Mediceernes assagte Fiender; vi have begge den billigste Aarsag til Hevn. Lorenzo Medices bersvede Dem Deres Søn, hans Formand

Pedro

Pedro Medices dræbte min Broder. Hvad mener De, Ven, om der tilbød sig en Leilighed —

Soderini.

Ikke videre, Pazzy. Ingen saadan Fortrolighed; jeg kunde ellers misbruge den.

Berentani.

En Mand, som Soderini —

Soderini

(med Foragt og Bitterhed til Berentani:)

Spar De kun Deres Viisdom! — Jeg hader Tyranner, Pazzy. Jeg forbander Lorenzos Strenghed; den bersvede mig min Søn — men jeg miskender aldrig mine Pligter. Forlad Dem derpaa.

Berentani.

Fætter! Deres første Pligt —

Soderini

(reiser sig hidsig, og siger til Berentani:)

To Ord til Dem, Herre. Det Menneske, som under Venskabs Maske sviger sin Velgiører, er en utaknemmelig ærels Bedrager. Finder De Dem truffet, fornærmet, saa er jeg til Deres Tieneste.

Pazzy.

Soderini! —

Soderini.

De besidder min Agtelse, Pazzy, men Lorenzo Medices min Troskab; den har jeg svoret ham til. Tænk paa Deres Broders Endeligt! Vogt Dem. Jeg er den første, som overgiver Dem til Retten.

Pazzy.

Soderini! De forstod mig uret. Min Hensigt —

Sode=

Soderini.

Lad saa være, Pazzy. Vidste jeg noget Forræderie, vilde jeg aabenbare det. Nu kiender jeg kun Deres Had; det kiender hele Verden; det har jeg tilfælles med Dem. Lev vel!

(Han gaaer.)

Fierde Scene.

Pazzy. Berentani.

Pazzy.

Ved Gud! en ærlig Mand! kun alt for ærlig for mine Hensigter.

Berentani.

Jeg frygter, at han gaaer til Gonfolonieren.

Pazzy.

Han gav sit Ord —

Berentani.

Men hans blinde Iver — hans Had mod mig — For desto mere Sikkerhed vil jeg heller følge ham langt fra.

Pazzy.

Gior hvad De vil.

Berentani.

Jeg er paa Øieblikket hos Dem.

(Han skynder sig bort.)

Pazzy.

En eeneste Soderini for tyve saadanne modløse Skabninger! (han aabner Døren og kalder) Mine Herrer! Marken er fri.

Femte Scene.

Volterra. Montsec. Pazzy. Strax derpaa Opvarteren.

Volterra.

Saa fortredelig, Signor?

Pazzy.

Forgieves! En ærekier Mand, men ogsaa Mediceerne slaviſk troe.

Volterra.

De var dog vel forsigtig?

Pazzy.

Det kom overalt ikke til nogen Erklæring.

Opvarteren

(kommer og siger til Pazzy:)

Signor! Ferdinando Medices —

Pazzy.

Lad ham komme ind. (Opvarteren gaaer.) Jeg har ladet ham bede ved min Datter at komme herhid.

Volterra.

Men —

Pazzy.

Bekymre De Dem kun ikke. Jeg maatte være vis paa, han kom i Aften.

Sietde Scene.

Ferdinando Medices. De Forrige.

Pazzy.

Kom nærmere, unge Mand! Vi ere alle gode Venner. — Mine Herrer! jeg har den Ære at forestille Dem den unge Ferdinando Medices, en værdig Søn af Gonfolonieren.

Ferdi=

Ferdinando (bukkende).

Mine Herrer! —

Pazzy.

Uden Omstændigheder. — Hvor kommer De fra?

Ferdinando.

Jeg var nu just i Deres Pallais, Signor! og fik at vide, De var her.

Pazzy.

Uden Tvivl af min Datter.

Ferdinando.

Ja, Signor.

Pazzy.

Hvordan staaer det sig? Er Deres Fader endnu bestandig egensindig?

Ferdinando
(trækker paa Skuldrene).

Pazzy.

Jeg begriber ikke, hvad han vil. Er det Had? Er det Mistroe? Dog, det være hvad det vil. Er han haard nok til at miskiende sin Søns Lykke, saa tænker jeg billigere. Jeg har ladet Dem komme, min kiere Ferdinando, for at tale med Dem derom. Min Datters mange Friere falde mig besværlige; for at forebygge flere Overhæng, er jeg nødt til at giøre et Valg. De kiender alt mine Hensigter. Jeg agter Dem som en Mand af Fortieneſter; jeg elsker Dem som min Venus Søn. Det staaer til Dem, at bestemme Gabrielles Skiebne.

Ferdinando.

Signor! Deres Godhed —

Pazzy.

Elsker De endnu min Datter, Ferdinando?

Ferdi-

Ferdinando.

Om jeg elsker hende?

Pazzy.

Godt. Der feiler altsaa intet, uden at opfylde Deres og min Datters Ønske saa snart som muligt. Jeg venter Dem i Aften for at fuldbyrde, i nogle Venners Nærværelse, Forlovelsen.

Ferdinando
(synes forlegen).

Pazzy.

Det er Dem dog vel ikke ubehageligt?

Ferdinando.

Ubehageligt, Signor? Deres Godhed for mig overgaaer alle mine Forhaabninger — Kun ønskede jeg —

Volterra.

Vogt Dem, Ferdinando, for at gisre den mindste Indvending. Deres Lykke beroer paa dette Øieblikks Beslutning.

Ferdinando.

Jeg er færdig, dersom kun min Faders Samtykke —

Volterra (som før).

Dersom det er Dem vigtigt, at komme i Besidelse af Deres Elskede, saa betænk Dem ikke. De veed ikke, hvad der er i Giære.

Pazzy
(med en paataget Misfornøielse).

Volterra! hvortil skal det? De fornærmer mig. (til Ferdinando) Signor! det er langt fra mig, jeg vil paatvinge Dem min Datter. Et Ord, Ja eller Nei, og mit Valg er giort.

Ferdi=

Ferdinando.

Forlad mig! Det var Raserie, at betænke sig et Øieblik. Min Lykke, mit Liv beroer derpaa. Tillad mig allene, at jeg endnu engang maae tale til min Fader derom. Maaskee lykkes det mig at bevæge ham, at overvinde hans ubillige Fordom. Men bliver han endnu ved sin Egensindighed, godt! saa har jeg opfyldt min Pligt, og da skal intet holde mig tilbage.

Pazzy.

Det staaer til Dem. Min Beslutning er fattet. Min Datter er Deres i Aften, eller aldrig. Og nu nok, Signor! Jeg har Forretninger.

Ferdinando.

Jeg iler herfra, og i Øieblikket er jeg hos Dem igien.

Pazzy.

Om en Time finder De mig hiemme.

(Ferdinando gaaer.)

Syvende Scene.

Pazzy. Volterra. Montsec.

Pazzy.

Han er just i den Forfatning, som jeg ønskede. Hans Fader vil ved dette nye Beviis paa min Hengivenhed blive desto sikrere. Giver han ham ikke sit Samtykke — Ligemeget! Den forelskede Nar flyer da vist tilbage i den med Roser skiulte Afgrund.

Volterra.

Men ifald imod vor Formodning hans Lydighed mod hans Fader formaaede mere end hans Kierlighed til Gabrielle? Ifald —

Pazzy.

Saasnart han undgaaer vore Hensigter, bliver han uformerkt opsnappet.

Volterra.

Han spiser i Almindelighed til Aften hos Senator Petrucci.

Pazzy.

Jeg veed det. Just derfor indbød jeg ham til mig, for ikke at gaae glip af ham.

Ottende Scene.

Berentani. Nogle Sammensvorne.

Berentani
(hemmelig til Pazzy).

Vi have intet at befrygte. Soderini gik lige hiem.

Pazzy.

Endelig ere vi samlede, mine Venner! Øieblikket, som skal bestemme vor Skiebne, nærmer sig. Det er nødvendigt, at give Eder Efterretning om vor Sags lykkelige Fremgang, om dens nærværende Forfatning, om de Midler, vi maae bruge for at udføre den hastig. Jeg er vis paa, at enhver af os vil indsee dens Billighed, og med samlede Kræfter forsvare den. En fælles Interesse foreener os: Mediccernes Undergang. At give Beviis paa deres Tyrannie var overflødigt, da enhver af os, meer eller mindre, finder det uudslettelig indgravet i sin Barm. Her tales om Hevn, Frihed — om fælles Lyksalighed, som vi med foreenet Mod ere færdige at tilfægte os. Men til at

opnaae dette store Maal, udfordres ikke allene Tapperhed, men en fuldkommen indbyrdes Tillid. For at opnaae dette, er det nødvendigt, at vi endnu engang, ved en fælles hellig Eed, forbinde os uopløselig sammen. Ere De færdige dertil, mine Venner?

De Sammensvorne.

Vi ere færdige.

Pazzy.

Nu vel! (han trækker sit Sværd) Dette Sværd — det var min Broders — De kiendte ham som Frihedens ivrige Forfægter, men ogsaa som et ulykkeligt Offer for Mediceernes Grusomhed — Følger mit Exempel.

(Han lægger sin Haand paa Sværdet. De Sammensvorne nærme sig, og lægge deres Hænder derpaa.)

Pazzy.

Forbandet være den, som ikke fægter for fælles Frihed og Fædreneland! Forbandet være den, som lader sit Sværd synke, førend vore Venners Blod er hevnet, Florenz frie, og ingen Mediceer tilbage! Sværger, Venner!

De Sammensvorne.

Vi sværge.

Pazzy.

Dette Sværd igiennembore den, som bryder sin Eed, som viger feig tilbage! Hans Legeme brændes, og Asken spredes i Luften, paa det ikke en Tanke maae blive tilbage om den Fordømte.

De Sammensvorne.

Det skee!

Pazzy.

Saa, mine Venner! nu kan intet skille os. Og nu til Udførelsen. Det var daarligt, at lade saa vigtigt et Foretagende, som vores, komme an paa et blot Tilfælde; det var min ulykkelige Broders Feil. Jeg staaer inde for Anførerens Mod, men ikke for de Undergivnes Standhaftighed. Saa megen Hengivenhed disse end vise, saa kan dog ofte faa Feige drage den hele Hob af de modigste Krigere efter sig. For at hæve denne Frygt, betrygge os mod Forræderie, og forebygge alle ulykkelige Tilfælde, var en fremmed Hielp nødvendig. Jeg har sørget derfor. Min Ven Fabio lader mig i dette Brev vide, at han ved Nattens Frembrud vil være her med et tilstrækkeligt Antal pavelige Hielpetropper. For nu at nytte denne Bistand, har jeg bestemt denne Midnat til Timen, hvorpaa vort store Forehavende skal udføres. Jeg skal ved et sikkert Bud strax lade vore Allierede vide, at de paa samme Tid, eller ogsaa lidt før, maae nærme sig Byen. De, Volterra, bemægtiger Dem, naar Klokken slaaer, Porten mod Pisa, for at skaffe hans Tropper lettere Indmarsch. De, Bandini, tager Deres Post paa det store Torv. De, Pedro, maae paa samme Tid med et tilstrækkeligt Antal Bevæbnede trænge ind i det Mediceiske Pallais, og besætte det, imedens Berentani opofrer Lorenzo til vor Hevn. Ferdinando Medices er i Aften indbudet til mig, under Paaskud af en høitidelig Forlovelse med min Datter. Montsec sætter sig ved Siden af ham, og i det Øieblik, jeg drikker hans Faders Skaal, støder han ham Dolken i

Hier-

Hierter. Jeg tænker, Udførelsen vil ikke falde Dem tung.

Montsec.

At oppebie Timen vil falde mig tungest, Signor.

Pazzy.

Nu veed enhver sin Pligt, og maae heller ikke forsømme at opmuntre sine Underhavende dertil. Klokken 10 ere alle Høvdingerne indbudne til mig. Og nu nok! Jeg gaaer, for endnu at giøre nogle fornødne Anstalter. Farvel, til vi sees, mine Venner!

(Han gaaer.)

Niende Scene.

Volterra. Berentani.

Volterra

(trækker Berentani tilbage).

Elsker Du Pazzys Datter?

Berentani.

Hvilket Spørgsmaal!

Volterra.

Har Du Faderens Samtykke?

Berentani.

Han gav mig sit Ord.

Volterra.

Driv paa, at faae det opfyldt endnu i Dag.

Berentani.

Hvad vil det sige?

Volterra.

Intet videre. Du kiender mine Forbindelser. Men som Ven skyldte jeg Dig denne Advarsel; nyt den, og vær forsigtig.

(Han gaaer.)

Tiende Scene.

Berentani (allene).

Hvad er det? Skulde Pazzy — skulde Gabrielle selv handle troløst? Uden Aarsag gav Volterra ikke dette Vink. Jeg skielver — dersom — — Jeg maae undersøge det, og vee Dig, Pazzy! bedrager Du mig.

Ende paa den første Akt.

Anden Akt.

Et Værelse i det Mediceiske Pallais.

Første Scene.

Berentani (allene).

Hvilken dievelsk Opdagelse! Gabrielle — som jeg vovede Liv og alt for, i en Bandinis Arme? Altsaa skulde det være mit Haab? Det skulde være Frugten af min Troløshed? Ha! Falske! Din Datter var Prisen! Kun Tanken om at eie hende kunde forlede mig! Skielv! Din Skiebne er i mine Hænder. Og jeg betænker mig? Hvad er nu min Løn? Utaknemmelighed! Foragt! Tabet af det, som jeg elskede høiere end alt i Verden! Maaskee min fuldkomne Undergang! — Og jeg betænker mig? Jeg kan endnu nøle? Bort, Medlidenhed! Jeg styrter ham, styrter min Medbeiler, redder mit Liv, og faaer min Gabrielle! — Og hendes Fader? Om Sværd eller Sygdom befordrer min Hensigt, er ligemeget. Nok, naar kun ikke Gabrielle opdager den Haand, som styrter ham. — Dette Hoved skal ikke mangle paa Planer — tænkt og udført — jeg eller min Fiende — Hvem kommer? Gonfolonieren.

Anden Scene.

Lorenzo Medices. Berentani.

Lorenzo.

Jeg har ladet søge efter Dem, Berentani! Er Forordningen publiceret?

Berentani.

I Morges alt, Signor! — Her er et Aftryk.

Lorenzo

(tager det og løber det igiennem).

Godt. (i det han giver det tilbage) Min Mistanke, som gav Anledning til denne skierpede Forordning, var ikke uden Grund. Nogle Linier fra en ubekiendt Haand bekræfter den. Der tales om en ny Sammenrottelse, og raades mig at være forsigtig. Her, læs! (han giver Berentani Billetten, som læser den for sig selv.) Det er sørgeligt, at man med al sin Mildhed maae finde Utaknemmelige, at man næsten med Magt bliver tvungen til at følge den strengeste Retfærdighed. (Efterat Berentani har læst) Kiender De Haanden?

Berentani.

Ikke saa ganske. Har De ellers ingen Mistanke til nogen?

Lorenzo.

Ingen grundet Mistanke; vel Formodninger. Dog, vi ville ikke opholde os derved; de kunde træffe mangen ærlig Mand, og det var Uret. — Men Forsigtighed er nødvendig. Jeg har derfor udsat Spioner, og jeg haaber — Hvo kommer?

Berentani

(seer ind i Scenen).

Signora.

Loren-

Lorenzo.

Meget ubeleiligt — Gaae De imidlertid hen og overgiv denne Forordning til Overdommeren, og meld ham, at jeg vil have den paa det nøieste efterlevet. Men De maae komme snart tilbage.

Berentani.

I Øieblikket, Signor!

(Han gaaer.)

Tredie Scene.

Camilla. Lorenzo.

Camilla.

Forlad mig, Lorenzo, ifald jeg forstyrrer Dem! Den gamle Poggio var just nu hos mig, og bad mig paa sine Knæe om min Forbøn. Han svor, at hans Søn var uskyldig; han er bleven hidset til den ulykkelige Tvekamp ved de skammeligste Fornærmelser. Han havde aldrig i Sinde at dræbe sin Modstander.

Lorenzo.

Den Elendige! Hvad nytter Retfærdighed, naar den rasende Unge kan foragte den? For, enhver Fornærmelse, den maae være grundet eller ikke, selv fordre Erstatning.

Camilla.

Men saa mange andre for ham fik dog Forladelse.

Lorenzo.

Forbandet være den Mildhed, som til Statens Skade, til Dommerens Skam, taaler saa mange privilegerede Misdædere! Jeg har ikke i Sinde at træde i disses Fodspor. Jeg giver ingen Forordning, som

ikke er billig og Staten nyttig; men Vee ogsaa dem, som med Forsæt overtræde den mindste!

Camilla.

Jeg indseer, hvor nødvendig Lovens Strenghed ofte er. Men Poggios Duel skede jo under Deres afdøde Broders Regiering, og i den Tid —

Lorenzo.

Ikke hans Duel, ikke hans Modstanders Død — hans Modværge, da man vilde tage ham fangen, og som tiente til Paaskud for hiint ulykkelige Oprør — den Omstændighed, at han, som den unge Soderini, foreenede sig med Forræderne, det styrter ham, og udelukker ham fra al Naade.

Camilla.

Min Gud! Er der da intet Middel? — Oprørets Tider ere nu forbi. Omstændighederne have forandret sig.

Lorenzo.

Men ikke hans Forbrydelse. Den unge Soderini var langt mindre straskyldig, og han blev fordømt. Hvad kan da Poggio vente?

Camilla (noget bitter).

De havde ogsaa kunnet formilde hans Dom; det stod jo blot til Dem.

Lorenzo.

Kun ikke i en Tid, da her var Oprør. Dette opfordrede Lovene til at vaage; thi den mindste Eftergivelse vilde da være et Vink til nye Dumdristigheder — Nok, Camilla, træng ikke mere derpaa! Den engang fældede Dom er uigienkaldelig.

Camil-

Camilla.

Saa er han da forloren! Hvad skal jeg sige? Hvordan skal jeg bringe den ulykkelige Fader denne Efterretning? Hans Fortvivlelse — O, Lorenzo! dersom der endnu er nogen Mulighed, saa formild Deres Strenghed! Ogsaa De er Fader — Betænk, om vor Søn giorde os saadan Sorg —

Lorenzo.

Aldrig! — Og var det saa, jeg vilde føle den i sin hele Storrelse, men jeg skulde dog lade Retten have sin Gang.

Camilla.

Umueligt! De kunde —

Lorenzo.

Piin Dem ikke med saa usandsynlige Forestillinger! Retfærdigheden straffer kun Misdædere; og jeg smigrer mig med, at eie et Mønster paa Dyd og Retskaffenhed i min Søn.

Fierde Scene.

Bianco. De Forrige.

Bianco.

Naadige Herre! En Ubekiendt, indsvøbt i en Kappe, flyede mig denne Billet, for strax at overlevere Dem den.

Lorenzo

(bræk̃er den, og læser for sig selv).

Pazzy — Volterra — Berentani — (til Bianco) Hvor er den Fremmede?

Bianco.

Bianco.

Han gik i Øieblikket bort igien.

Camilla.

Hvad feiler Dem? — De synes forskrækket.

Lorenzo

(med en paatagen Ligegyldighed).

Uden Aarsag. Jeg vidste det alt. Det er Uroligheder — som — (til Bianco) Hvor er min Søn?

Bianco.

For nogle Øieblikke siden gik han hen til Pazzy, formodentlig for at underrette sin Elskede om Deres Samtykke til hans Givtermaal.

Lorenzo

(heftig til Bianco).

Gaae, løb, kald ham tilside! Han maae i Øieblikket komme til mig.

Bianco.

Det skal skee, Signor. (han vil gaae.)

Lorenzo.

Bianco!

Bianco.

Naadige Herre!

Lorenzo.

Først til min Søn — og saa til Soderini. Han maae ogsaa skynde sig. Jeg venter ham med yderste Utaalmodighed.

(Bianco gaaer.)

Camilla.

Dette ængstelige — O, Lorenzo! fortiener Deres Camilla ikke mere Tillid?

Lorenzo.

Lorenzo.

Vær De kun rolig. Man taler vel om en Sammenrottelse, men den er, som jeg seer, af ingen Betydenhed.

Camilla.

Om en Sammenrottelse?

Lorenzo.

Der ere nogle Misfornøiede, som jeg med liden Moie skal vise tilbage til deres Pligt.

Femte Scene.

Berentani. De Forrige.

Lorenzo
(til Berentani).

Det er godt, at De kom. (til Siden) Camilla! Taugshed! Det øvrige overlader De til min Omsorg.

Camillá.

Hvad gaaer der for sig, Lorenzo?

Lorenzo:

Intet, intet af Vigtighed. Jeg staaer Dem inde for al Fare, siger jeg Dem. Gaae De kun. Dersom Ferdinando kommer, saa send ham strax ind til mig.

Camilla.

Jeg vil; men —

Lorenzo
(lidt fortreden).

Lad mig nu være, jeg beder Dem.

(Camilla gaaer.)

Siette Scene.

Lorenzo. Berentani.

Lorenzo.

Har De besørget, hvad jeg bad Dem?

Berentani.

Ord til andet, Signor.

Lorenzo
(med et skarpt Blik).

Berentani! om jeg var saa ulykkelig, at jeg hid=
til havde forødt mine Velgierninger paa Utaknemme=
lige; om jeg var nødt til at drage Retfærdighedens
hevnende Sværd allerførst mod mine nærmeste Paa=
rørende?

Berentani (truffet).

Signor! allerede for længe siden havde jeg be=
sluttet — havde jeg i Sinde —

Lorenzo.

Hvad feiler Dem? Hvorfor forskrækkes De? I
Jeg vil ikke haabe —

Berentani
(kaster sig for hans Fødder).

Lorenzo.

Hvad vil det sige? Tael!

Berentani.

En Betingelse, Signor! og jeg aabenbarer Dem m
det afskyeligste Forræderie.

Lorenzo (opbragt).

Ulykkelige! saa er det sandt?

Berentani.

Betingelsen, naadige Herre!

Lorenzo. Ofi

Lorenzo.

Tael! tael! — Min Søn, hvor bliver han af?

Berentani.

Forladelse, Herre!

Lorenzo.

Faaer ingen Forbryder.

Berentani.

Jeg er den kun halv. Kierlighed forførte mig til Forsættet; men min Anger forekom Udførelsen.

Lorenzo.

Er det saa, da er det Dig forladt. — Tael!

Berentani
(giver ham et Skrivt).

Lorenzo
(i det han læser).

Gud! hvilken Fare! — Ogsaa Hielpetropper? — (han ringer) Er der ingen?

Syvende Scene.

De Forrige. En Betient.

Lorenzo
(til Betienten).

Hurtig til Senator Petrucci! (han siger ham noget i Øret) Og naar Raadet er samlet, saa lad mig i Øieblikket faae det at vide.

(Betienten gaaer.)

Lorenzo.

Jeg havde alt faaet et Vink; men hvor kunde jeg troe det? Mine egne Paarørende! Mine fortroligste Venner! Pazzy! dette Monster paa Retfærdighed! Den Forræder! Nu begriber jeg Aarsagen til

hans

hans Tienstfærdighed, det hastige Samtykke til hans Datters og min Søns Foreening.

Berentani.

En herlig Snare! Han lovede ogsaa mig sin Datter — Men for alting i Verden, Signor! lad ikke Deres Søn vide noget af denne Hemmelighed! Gabrielle er ham alt, og han er saa overdreven indtaget af Pazzys formeente Redelighed, at han ikke vilde troe saadant Forræderie, om saa hans egen Fader bevidnede det. Først maae alle de Sammensvorne tages fangen, for at retfærdiggiøre min Klage ved de Skyldiges egen Bekiendelse; og saa —

Lorenzo.

Tys! jeg hører nogen! — Min Søn — Vel! vel! der er een Sorg mindre! til Berentani) Gaae ind i mit Kabinet. Jeg kommer siden.

Berentani.

Men —

Lorenzo.

Jeg veed hvad jeg har at giøre. Gaae!

Berentani gaaer.)

Ottende Scene.

Lorenzo. Ferdinando.

Lorenzo.

Jeg har ventet Dig med Utaalmodighed, min Søn! Var Du hos Pazzy?

Ferdinando.

Ja, min Fader.

Lorenzo.

Lorenzo.

Visse Omstændigheder, som jeg før ikke eftertænkte, tvinger mig til, endnu i nogen Tid at udsætte Din Forening med Pazzys Datter.

Ferdinando.

Udsætte? De gav mig jo Deres Ord —

Lorenzo.

Det giorde jeg; men nu tager jeg det tilbage, siden jeg har grundede Aarsager dertil.

Ferdinando.

Aarsag til at tage Deres Ord tilbage?

Lorenzo.

I Morgen skal Du faae dem at vide. Jeg haaber, at Du nu heri, som stedse, vil vise Din sønlige Lydighed.

Ferdinando.

Min Fader!

Lorenzo.

Ingen Indvending! Jeg fordrer Lydighed.

Ferdinando.

Lydighed? O, min Fader! den koster min Rolighed, mit Liv. Dersom De vidste —

Lorenzo.

Lidt Tvang — ikke andet. Nok, det er nødvendigt, at Du uden Knur, uden den ringeste Modsigelse underkaster Dig min Befaling.

Ferdinando.

Men Aarsagen — Aarsagen, min Fader!

Lorenzo.

Du kiender mig som en Mand, der ved enhver af sine Handlinger tager Fornuften og den strængeste Retfærdighed i Raad med sig. Og nu nok!

Ferdinando.

Ha! jeg seer, begriber alt! En Uværdig har be-
tient sig af min Fraværelse, udspreedt Usandhed, og
ved de skammeligste Bagvaskelser undergravet min Lykke.

Lorenzo.

Hverken Usandhed eller Bagvaskelse —

Ferdinando.

Ganske vist! ganske vist! De er ført bag Lyset,
min Fader! Berentani — han forlod just Værelset i
det jeg kom ind — — Ogsaa han har Hensigter paa
Gabrielle. De har betroet ham min Lykke, og han —
Troe ham ikke, min Fader! Misundelse og Jalousi
taler af ham. Det var Usandhed; aabenbar mig den!
Jeg vil beskæmme ham; jeg vil giøre ham til Skamme
for den hele Verden.

Lorenzo.

Forblindede! Du veed ikke — Gaae og sæt Dit
Sind i Rolighed! I Morgen skal Du faae alting
at vide.

Ferdinando.

I Dag, endnu i Dag, eller aldrig. —

Lorenzo.

Du misbruger min Mildhed.

Ferdinando.

Nei, min Fader! Nei! jeg kan ikke tilstæde, at
man saa skammelig bedrager Dem. Jeg iler —

Lorenzo.

Hvorhen?

Ferdinando.

Til min, til Deres Ven, til Pazzy; jeg vil kaste
mig for hans Fødder; han skal bevidne Dem min
Uskyldighed, sin Redelighed, sit Venskab —

Loren-

Lorenzo.

Ubesindige! Op paa Dit Kammer, til jeg kalder Dig. Uden Modsigelse!

Ferdinando.

Min Fader! —

Lorenzo.

Adlyd, eller frygt for min Vrede!

Ferdinando.

Ha! den nedrige Skielm!

Lorenzo.

Hvad! Du vover —

(Han ringer.)

Niende Scene.

Bianco. De Forrige.

Bianco.

Naadige Herre!

Lorenzo.

Vagt.

Bianco.

Hvordan?

Lorenzo.

Vagten skal strax komme.

(Bianco gaaer.)

Ferdinando.

Ah! grusomt! Og De er Fader? De havde aldrig en Faders Hierte. Nei, De er Lorenzo Medices! Streng, ubarmhiertig, følesløs imod alle Naturens Fornemmelser! De fortiente at have en Søn, som uden Anger styrtede sig af den ene Forbrydelse i den anden —

Lorenzo.

Forvovne!

Ferdinando.

Min Fader! Gud! hvad giorde jeg? Min Fader! tilgiv mig! tilgiv en fortvivlet Søn! Ikke Trods; hiin ondskabsfulde Bagvaskers List ophidsede mig. Han misbruger Deres Godhed, bedrager Dem paa det skammeligste, røver mig Gabrielle, uden hvis Besiddelse jeg ikke kan leve —

Tiende Scene.

Vagten. Lorenzo. Ferdinando.

Lorenzo.

Før ham op paa hans Kammer, og bevogt ham.

Ferdinando.

Min Fader! hvordan? De — De selv? Nu vel! Nu vel! jeg — adlyder. Kun min Frihed, min Frihed, og jeg vil forsøge —

Lorenzo.

Ikke saa, Ubesindige! Jeg maae forsikre mig Dig. Før ham bort!

Ferdinando.

Min Fader! hør mig!

Lorenzo.

Før ham bort, siger jeg.

(Ferdinando føres bort af Vagten.)

Lorenzo (allene).

Den Ulykkelige! — Det gior mig ondt for ham! Men det er nødvendigt. Hans ubesindige Aabenhjertighed.

tighed, hans blinde Iver vilde udsætte baade ham og mig for den yderste Fare.

Ellevte Scene.

Soderini. Lorenzo.

Soderini.

Signor! De har ladet mig kalde.

Lorenzo.

Soderini! Vel, vel, at De er her! Kom ind med mig i mit Kabinet. Jeg har Befalinger at give Dem, som det hafter med. Kom!

(Han gaaer, og Soderini følger ham.)

Ende paa den anden Akt.

Tredie Akt.

Første Scene.

Berentani. En Soldat.

Berentani.

Nu, hvordan staaer det?

Soldaten.

Den Fangne er borte, Signor! allerede for en halv Time siden.

Berentani.

Han gik dog til Pazzy?

Soldaten.

Lige derhen. Jeg gjorde det, som De havde befalet mig, og gav ham at forstaae, at jeg og min Kamerat let kunde lukke et Øie, dersom han vilde gjøre sit. Han begreb strax vort Tilbud, kastede sin Pung paa Bordet, og ilede bort.

Berentani.

Godt! godt! See der. (han giver ham Penge.) Gaae nu, og sørg for Eders Sikkerhed.

Soldaten.

Vi have vore Smuthuller, Signor.

(Han gaaer.)

Anden

Anden Scene.

Berentani (allene).

Lykkelig! — Den Forræder! Næsten havde han paa ny opbragt sin Fader imod mig, og jeg havde været forloren uden Redning. Nu er Raden til Dig, Elendige! Enten et Offer for Pazzys Raserie, eller for Retfærdigheden. Gaaer Soderini hastig nok tilværks, befries jeg ved eet Slag fra to frygtelige Medbeilere, og hevner mig med det samme over Pazzys Troløshed. — Hvem kommer? Lorenzo? Ilden Tvivl har han faaet sin Sons Flugt at vide. Jeg maae undvige ham.

(Han gaaer.)

Tredie Scene.

Lorenzo. Bianco.

Lorenzo
(overmaade forskrækket).

Han er borte!

Bianco.

Ja, naadige Herre! og Vagten med.

Lorenzo.

Gaae! løb! iil! —

Bianco.

Hvorhen, naadige Herre?

Lorenzo.

Til Pazzy — Nei! ikke til Pazzy. — Er Soderini alt borte?

Bianco.

Soderini?

Lorenzo.

Du har ret. Du veed ikke — Men min Kone, veed hun hendes Søn har taget Flugten?

Bianco.

Jeg troer det ikke. Hun var nu just i Færd med at lægge sig til Hvile.

Lorenzo.

Ikke et Ord — Bianco! ikke et Bogstav, hverken til hende eller nogen i Verden. Gaae! kald Berentani hid!

(Bianco gaaer.)

Fierde Scene.

Lorenzo (allene).

Sikkert løber han sin Undergang i Møde. Den Ulykselige veed ikke, kiender ikke Faren. Havde jeg aabenbaret ham den, han vilde have underkastet sig mine Befalinger. — Gud! Maaskee hæve de i dette Øieblik Dolken imod ham! Maaskee har man alt myrdet ham!

Femte Scene.

Berentani. Lorenzo.

Lorenzo.

Berentani! min Søn har taget Flugten, og Vagten med ham. Uden Tvivl til Pazzy, til Pazzy, som just nu — Gud! hvordan skal jeg redde ham?

Beren-

Berentani.

Fat Dem, Signor! Soderini er længe siden afsted. Han fulgte for hastig til, at de kunde beslutte noget.

Lorenzo.

Vel! vel! Men — naar de see Soderini, naar de blive Faren vaer, naar Fortvivlelse og Raserie bemestre sig Forbryderne? — O, Berentani! havde jeg dog forkastet Deres Raad! havde jeg aabenbaret ham Faren! Han havde vist hørt Fornuften, og vi havde nu alle været i Sikkerhed. — Men — hvad bier De paa? Maaskee er det endnu Tid. Løb! Søg at komme Soderini i Forveien! Kald min Søn tilside, og iil, flye saa tilbage med ham i mine Arme! Fort, fort, Berentani!

Berentani.

De betænker det ikke, Signor. Vilde den forblindede Ferdinando, som hader mig saa høit, som kiender mig som sin Medbeiler, og nu endogsaa holder mig for sin værste Fiende, vel troe mig paa mit blotte Ord? Vilde han følge mig saa villig, som jeg er til at redde ham?

Lorenzo.

Utaknemmelige! Jeg tilgav Dem. Burde De ikke forsøge alt?

Berentani.

Smerten afvinger Dem det ufortiente Navn. Jeg har stedse lige til hiint ulykkelige Øieblik — beviist Dem en ubrødelig Troskab, og vil ogsaa i Fremtiden bevise den. Men overvei selv —

Lorenzo.

Berentani! Berentani! Deres rolige Stemme ved min Smerte, Deres kolde Blik, Deres hele Opførsel — — Vee Dem, dersom min Mistanke er grundet!

Berentani.

Naadige Herre! Deres Bebreidelse — — Med Glæde vilde jeg, for at giendrive Dem og overtyde Dem om min oprigtige Tænkemaade, opofre Dem mit Liv. Men saaledes som det nu staaer imellem Deres Søn og mig —

Lorenzo.

Er det nu Tid til at tænke paa det, nu, da min Søn er i den yderste Fare? Jil! red min Søn! og jeg vil troe Dem.

Berentani.

Det er for silde, Signor! for silde. Soderini er allerede for meer end en halv Time siden borte. Hvordan et det mueligt, at naae ham? Dersom alting løber vel af, saa maae han snart være her med Rebellerne. Det er alt over Midnat.

Lorenzo.

Ulykkelige! hvorfor troede jeg Dig? Kunde jeg vente mig andet end Troeløshed af Dig? Bort! forlad mig! Skielv, dersom min Søn — Hvad er det? Hvilken Tummel! Berentani!

Berentani.

Den nærmer sig — op af Trapperne — en Mængde Trin — Soderini bringer vist de Fangne.

Lorenzo.

Lorenzo.

Allerede?

Berentani.

Her kommer han.

Siette Scene.

Soderini. De Forrige.

Soderini.

De Sammensvorne, Signor!

Lorenzo.

Hvor er min Søn, Soderini?

Soderini.

De maae have havt Efterretning, thi vi traf dem i fuld Beredskab. Til Lykke, at deres Undergivne vare sluttede inde paa det store Torv, ellers havde vi havt en haard Strid.

Lorenzo.

Har De truffet min Søn?

Soderini.

Signor! jeg har giort min Skyldighed. De Fangne ere uden for. Det vil komme an paa Deres Befaling —

Lorenzo.

Soderini! De vil ikke svare paa mit Spørgsmaal — Lever min Søn?

Soderini.

Ja, Signor.

Lorenzo.

Og De kunde ængste mig saadan? — Hvor er han?

Sode-

Soderini.

Befaler De at see de Fangne?

Lorenzo.

Hvad vil det sige? Soderini! jeg skielver.

Soderini.

Hvorfor, Signor? For Forræderne? Er De ikke i Sikkerhed nu, da de ere tagne fangne? Er Florenz ikke frelst?

Lorenzo.

Vel! Lad dem komme! O! Soderini! Soderini!

Soderini
(til Berentani).

Gaae De lidt tilside, unge Herre! Endog i Lænker maae Pazzy være frygtelig for en Mand, som De.

(Han aabner Døren og vinker.)

Syvende Scene.

Pazzy. Volterra. Montsec. Ferdinando Medices. Sammensvorne. Vagt.
De Forrige.

Lorenzo
(seer sin Søn i Lænker, og skriger overhyd).

Min Søn!

Soderini.

Hvordan staaer det Dem an, Signor? Han har holdt sig brav. Han har fægtet som en Mediceer; kun Skade, for den urette Sag.

Lorenzo.

Ulykkelige!

Pazzy.

Pazzy.

Nu, Lorenzo! hvorfor saa nedslaget? Du har jo Dine Fiender i Din Magt. Nu kan Du jo tugte dem med al den Straf, som den mediceiske Retfærdighed finder for godt.

Lorenzo.

Utaknemmelige! Du vover endnu —

Pazzy.

Selv i Lænker vover jeg at forhaane Dig! Dig, Mediceer! Med et eeneste Blik at saare Dig til Din inderste Siel! Taabe! kunde Du bilde Dig ind, at jeg koldsindig vilde taale min Broders og saa mange tappre Mænds offentlige Henrettelse? Forbandet være min onde Skiebne, der ikke vilde understøtte min gode Villie til Hevn! Dog, mit Forehavende maatte gierne være mislykket, naar jeg kun kunde drage Dig (med et truende Blik til Berentani) kunde drage den Forræder, som bedrog os, med i Graven.

Montsec.

Trøst Dem, Signor! Hans Søn er forloren. Han forbandt sin Skiebne med vores.

(Lorenzo viser den yderste Grad af Smerte.)

Pazzy.

Ha! tag imod min Tak, unge Mand! Din Taabelighed giver os i det ringeste een Hevn. — — Hvordan staaer det, strenge Dommer? Vil man ogsaa handle saa retfærdig her?

Volter=

Volterra.

Neppe. Det er hans Søn! Mediceerne fordømme kun Soderiner, Poggioer, Montsecer, Pazzyer — —

(Lorenzo, ude af sig selv, med alle Kiendetegn paa en stum Fortvivlelse, gaaer bort. Berentani følger ham.)

Ottende Scene.

De Forrige, undtagen Lorenzo og Berentani.

Pazzy.

De gaae, de Asskum! Ha! vare ikke disse Lænker —

Ferdinando

(overmaade bestyrtset over Pazzys Tale og Adfærd).

Pazzy! Pazzy!

Pazzy.

Nægt det ikke, Ferdinando! Du giorde redeligt Dit dertil. Vi ere alle Vidner til Din Kiekhed, Din gode Villie, og Soderini er Vidne til Dit Mod.

Ferdinando.

Pazzy! Du selv —

Pazzy.

Ja, jeg selv anklager Dig, som en Rebel mod Din Herre, som en Forræder mod Dit Fædreneland. Min Sag er retfærdig. Jeg var dødelig fornærmet; jeg fordrede Erstatning. For mig blev Din Fader stedse en Tyran — for Dig blot en retfærdig Dommer, dersom han ellers vil handle retfærdig og tilkiende Dig den fortiente Straf. Men jeg haaber, Soderini vil

ikke

ikke mangle at ægge hans Retfærdighed saalænge, til han opfylder sin Pligt.

Niende Scene.

Camilla. De Forrige.

Camilla.

Hvor er min Søn?

Soderini.

Her, Signora!

Camilla

(iler hen til ham, men farer forskrækket tilbage).
I Lænker?

Soderini.

Endnu nogle Timer, og saa er han ikke mere.

Camilla.

Min Søn?

Soderini.

Deres Søn, Signora!

Camilla.

Hvad siger Du?

Pazzy.

Formodentlig Sandheden, dersom Retfærdigheden ellers ikke træffer paa nogen Afvei, hvorhen Dommeren kunde forvilde sig.

Camilla.

Assindige! hvad vil det sige? Tael!

Soderini.

Signora! i Morgen vil De faae det at vide; nu er det for silde. (til Vagten) Fort!

Camilla.

Holdt! (omfavner sin Søn) Min Søn! jeg dør!

Ferdi-

Ferdinando.

Min Moder! (med fravendt Ansigt) Gud! Gud! hvad har jeg giort?

Pazzy.

Ha! Hevnens høieste Triumph, Venner! — Saadant et Syn! — Har Døden endnu Bitterheder?

Soderini
(til Vagten).

Gior Eders Pligt!

Camilla.

Barbarer! han er min Søn! Lader mig beholde min Søn!

Soderini.

Forgieves, Signora! Han maae bort i Fængsel.

Camilla.

Min Søn!

Soderini.

Han er en Forbryder, som de andre. Bort med ham!

Camilla.

Forbryder? Aldrig! Bedragerie! fordømt Bedragerie! For at hevne Dig, Elendige! opdigter Du denne Helvedes Ondskab; men det skal ikke lykkes Dig. Jeg — jeg paatager mig at forsvare ham.

Soderini.

For Retten, Signora? Nu maae han i Fængsel. (til Vagten) Adlyd!

Camilla.

Tilbage! tilbage! Vov det ikke!

Ferdinando
(til sin Moder).

Lad mig være. Slip mig.

Camil-

Camilla.

Hvad! Du selv —

Ferdinando.

Jeg maae; jeg er strafværdig. Ikke Soderini — Min Afsindighed — Min blinde Iver — Slip mig! jeg maae — (han river sig ud af sin Moders Arme.)

(Vagten forer Ferdinando og de ovrige Fanger bort.)

Camilla

(iler efter Ferdinando).

Min Søn! Min Søn!

Soderini

(holder hende tilbage).

Med Tilladelse, Signora!

Camilla.

Tilbage! Jeg skal følge — jeg maae med ham.

Soderini.

Ikke saa, Signora!

Camilla.

Hvad? Med Magt? Hvem giver Dig den Ret, Forvovne?

Soderini.

Deres Gemal, Signora. Han befalede mig at tage Forbryderne fast, og sætte dem i sikker Forvaring. Jeg har opfyldt min Pligt.

Camilla.

Forræder! hvad har min Søn forbrudt?

Soderini.

Han har flygtet til Oprørerne, har sat sig op imod Retten, trukket sit Sværd, og ved denne Dumdristighed giort sig deelagtig i deres Forbrydelse.

Camilla.

Min Søn?

Soderini.

Hans Dom er allerede fældet af hans egen Fader. Der feiler kun Raadets Bekræftelse derpaa, for ve) Bøddelen at lade den fuldbyrde.

Camilla.

Skrækkeligt!

Soderini.

Man maae skikke sig i Taalmodighed, som jeg maatte. Ogsaa min Søn — Han var min Søn, Signora! mit elskede Barn, min Alderdoms eeneste Støtte, ogsaa han blev grebet med Rebellerne, han blev ogsaa straffet med dem; hiin ubarmhiertige Dommer havde ingen Medlidenhed. Min Søn, min eeneste Søn, maatte i min Nærværelse række Hals; et Hug — — og hans Hoved fløi for mine Fødder. — Nu kan De trøste Dem, Signora.

(Han gaaer.)

Tiende Scene.

Camilla (allene).

Grusomme! Nedynk! Mit Hierte sønderslides — — hun synker ned paa en Stoel) O! min Søn! (efter nogle Øieblik springer hun forfærdet op) Man fører ham bort! — Omgiven af en Skare blodgierrige Vægtere! — Endnu kaster han et Blik til mig! Hu! nu bestiger han Skaffottet! Han vakler — han synker — —

Bødde

Bøddelen hæver alt Øxen! Nu — holdt inde! (hun synker paa ny hen, og siger, efterat hun er kommen lidt til sig selv igien:) Skrækkelige Billede! Bort! bort! — Endnu lever han! Men hvad? I Fængsel — dømt til døde! Og jeg er her endnu? Jeg iler ikke, for at redde ham fra Undergang? — Bort! til hans Fader! Jeg maae redde ham, eller døe med ham.

(Hun gaaer.)

Ende paa den tredie Akt.

Fierde Akt.

Forste Scene.

Lorenzo. Petrucci.

Lorenzo.

Plag mig ikke mere, Petrucci! Det forsamlede Raad maae bestemme hans Skiebne; jeg kan ikke — Jeg føler det; mit Hierte forraader mig, det taler for Forbryderen. Gaae! gaae! — Dersom De elsker mig, min Ære og Retfærdighed ——

Petrucci.

O Lorenzo! Jeg skielver! Er De ikke tilstæde —

Lorenzo.

De tager feil, min Ven, dersom De venter nogen Eftergivelse af den faderlige Ømhed. Her er jeg Fader, hist Dommer. Hav Medlidenhed med min Svaghed! Lad mig være!

Anden Scene.

Soderini. De Forrige.

Soderini.

Signor! Deres Søn ønsker at tale med Dem.

Lorenzo.

Min Søn? Skal jeg see ham?

Petruc=

Petrucci.

Og det tager De i Betænkning? Han maae være saa strafværdig han vil, saa fortiener han dog at høres.

Soderini.

Kun nogle Øieblik, Signor! Om et Qvarteer fører jeg ham i det forsamlede Raad.

Lorenzo.

Nu vel! (til Petrucci) Gaae, min Ven! og forebyg, at Camilla ikke trænger herind.

Petrucci.

Vær De ubekymret.

(Han gaaer. Soderini aabner Døren og vinker.)

Lorenzo.

Gud! hvad vil han sige?

Tredie Scene.

Lorenzo. Soderini. Ferdinando (med Vagt).

(Ferdinando styrter sig, fuld af Veemod, for sin Faders Fødder.)

Lorenzo.

Ulykkelige! (Han synker paa en Stoel.)

Ferdinando.

Min Fader! Min Fader!

Lorenzo

(henrevet af den faderlige Ømhed).

Min Søn! — Nei! ikke min Søn; Du er en Forræder! Du har sønderrevet de Baand, som knyttede os.

Ferdinando.

Kun een Naade!

Lorenzo.

Fortiener Du den?

Ferdinando.

Deres Vrede, Deres Had, Deres Forbandelse s fortiener jeg.

Lorenzo.

Utaknemmelige!

Ferdinando.

Tør jeg ikke mere tillidsfuld kaste mig i Deres Arme, o saa tillad mig i det ringeste, at jeg angerfuld omfavner Deres Knæe, tilstaaer min Forbrydelse, og beder om Deres Forladelse! Nægt ikke at høre mig, min Fader! — Dog, jeg tør ikke mere kalde Dem Fader! — Nu vel! jeg anraaber min Dommer at straffe Forbryderen, uden at see tilbage til Sønnen; at straffe ham efter al Lovens Strenghed. Men — hør først hans Forsvar! Maaskee er han ikke saa strafværdig som De troer.

Lorenzo.

Tael! tael! Hvad kan Du sige? Hvormed kan Du forsvare Dig?

Ferdinando.

De vil høre mig? De vil høre mig, min Fader? O! nu vil jeg bære alle mine Lidelser taalmodig.

Lorenzo.

Din Tilstaaelse — Sandheden.

Ferdinando.

Sandheden, saa reen som man venter den af en Mediceer, om den saa skulde koste hans Liv. Jeg har

sat

sat mig op — ikke imod mit Fædreneland — men imod Deres Befalinger, min Fader! Kierlighed henrev mig. Pazzy lovede mig sin Datter med det Vilkaar, enten at trolove hende i Aften, eller aldrig. De, min Fader! gav mig Deres Samtykke, og strax derpaa tog det tilbage igien, uden at sige mig nogen billig Aarsag til denne forandrede Beslutning. Jeg troede, De ved Bagvaskelse var ført bag Lyset. Fortvivlet over at tabe min Elskede for evig ved dette uventede Tilfælde, fattede jeg Ubesindige det Forsæt, at bestikke min Vagt, og flygte bort til Forræderens Huus. Soderini kom for at tage de Sammensvorne fangen. Jeg kiendte kun mig, som den eeneste Gienstand for Deres Vrede; mit rasende Blod overvældede mig, og, uden at vide det, blev jeg en Forbryder.

Lorenzo.

Ubesindige! Kunde Du ikke tænke, at jeg maatte have den retfærdigste Aarsag?

Ferdinando.

Det sagde min Fornuft mig; men mit Hierte, fuldt af den fyrigste Elskov, Frygten for at miste Gabrielle for evig, hendes Faders ondskabsfulde Betingelse — alting dævede og henrev mig.

Lorenzo.

Du vidste altsaa intet af Sammenrottelsen?

Ferdinando.

Intet; ikke det ringeste.

Lorenzo.

Har Du Beviis, Vidner paa Din Uskyldighed?

Ferdinando.

Ingen uden Forræderen Pazzy.

Lorenzo.

Saa er der ingen Redning. (han søger at fatte sig.) Gaae, min Søn! gaae! Raadet er Din Dommer; jeg har overdraget det at dømme Dig. Forsvar Dig!

Ferdinando.

Jeg adlyder. Jeg er færdig at modtage min Dom, min Død. Torde jeg kun haabe i mit sidste Øieblik, at faae Deres Forladelse!

Soderini

(som hidindtil har staaet i mørk Eftertanke, farer pludselig op).

Du haaber forgieves! Der er ingen Barmhiertighed! (han griber Ferdinando ved Armen.) Til mig! Jeg tager Dit Forsvar paa mig.

Lorenzo.

Soderini!

Soderini

(seer nu paa ham og nu paa Ferdinando).

Ha! Du har Ret, han er Din Søn! Jeg bildede mig ind at høre min egen, saa talede han; ligesaa uskyldig fandt jeg ham.

Lorenzo.

Soderini! ogsaa De —

Soderini.

Forladelse, Signor! Dette Billede var alt for levende for mine Øine; det oprørte mit Inderste, og endnu — Hvorfor skal jeg nægte mine Følelser? Var jeg ikke ogsaa Fader? Elskede jeg min Søn mindre? Ogsaa jeg vidste at han var uskyldig; og dog var der ingen Redning — Jeg maatte see hvordan man førte ham til Retterstedet. Jeg taug, Signor! men her — her i mit Hiertes Inderste sad min Smerte.

Lorenzo.

Lorenzo.

O Soderini! skaan mig! forsg ikke min Marter! Giorde jeg Uret — var Deres Søn uskyldig? — saa forlang alt; forlang mit Liv!

Soderini.

Ikke saa, Signor! Jeg er en krænket, en nedbøiet Fader. Jeg mistede ved Deres Dom alt hvad der var mig dyrebart i Verden: jeg mistede min eeneste Søn; men aldrig fornedrede jeg mig til Hevngierrighed. Mit eeneste Ønske var, at see Dem engang føle en Deel af den Smerte, som jeg den gang følede. Det er opfyldt, uden at jeg bidrog noget dertil. — Og nu nok. Fort, unge Menneske! for Retten! Man venter os.

Ferdinando.

Jeg følger; kun een Bøn endnu, min Fader!

Lorenzo.

Tael, min Søn!

Ferdinando.

Jeg opfordrer Dommeren til at fælde min Dom. Døden har ingen Bitterhed for mig; men den Tanke, at see min Fader, den ellers retfærdige Dommer, Mediccernes Hoved, at fornedre sig til Forbøn —

Lorenzo
(omfavner ham).

Min Søn! gaae, oppebie Din Dom.

Soderini.

Saa ret! Kom Ven! Jeg har ikke de Pligter, som Din Fader, jeg kan tale for Dig, uden at min Ære lider derved, og jeg vil. Kom, det er Tid.

Lorenzo.

Gaae, min Søn! Vi sees igien. (til Soderini overmaade rørt) Og De, ædelmodige, retskafne Mand —

Soderini.

Intet, intet i denne Tone, Signor! den er anstikkende. Og, ved Gud! jeg fældede aldrig en Taare uden Dagen efter min Søns Henrettelse. — Bort!

(Han gaaer bort med Ferdinando og Vagten.)

Fierde Scene.

Lorenzo (allene).

Kan jeg drage Aande, give mit Hierte Luft? (kaster sig paa en Stoel) Bort med Maasken, som Pligt og Retfærdighed paatvinger mig! Jeg er Fader! Min Søn er i Fare! Det er min Søn, som man fordømmer, som maaskee ved Bøddelens Haand — Skræk! — Min Søn! (reiser sig) Hvad, kan intet redde ham? Er jeg ikke Fader? Gav jeg ikke Loven? Staaer det ikke til mig — Ulykkelige! tør Du vove at spøge med Folkets Velfærd, opofre Retfærdigheden for Dine egennyttige Hensigter? Bort, fornedrende Tanke! Min Pligt den maae jeg opfylde, eller sætte mig blot for den almindelige Foragt. Jeg har intet Valg. Jeg maae.

Femte

Femte Scene.

Camilla. Lorenzo.

Camilla
(ganske forstyrret og ilende).

Du her endnu, Ulykkelige? (tager ham ved Haanden) Kom! kom!

Lorenzo.

Camilla! hvorhen?

Camilla.

Din Søn! Man slæber ham for Retten; Du maae redde ham. Fort!

Lorenzo.

Camilla! hvad foretager Du Dig? Skal jeg bryde den Lov, jeg selv gav? Vil Du, at Lorenzo Medicis skal knæle for det forsamlede Raad, og bede om Naade for sin Søn?

Camilla.

Hvad har han giort? Er Uskyldigheden strafværdig, fordi den forsvarer sig imod Vold? Du er Overhoved, Du er Dommer; et Ord, et Vink, og jeg har min Søn igien. Fort! fort!

Lorenzo.

Kan jeg —

Camilla.

Du maae. Hvad? Du vender Dig fra mig? — Ikke saa; jeg slipper Dig ikke.

Lorenzo.

Camilla! thans Skiebne er endnu ikke afgiort. Maaske —

Camil-

Camilla.

Ha, Falske! Du bedrager mig! Dette Diesyn, disse Taare — Skielv! Jeg er Moder; Du veed ikke hvad en Moder, hvad en Kone formaaer. — — Gud! maaskee fælder man alt hans Dom! — Skrækkeligt! Hvert Øieblik, Du spilder, truer med Døden. Jil, flyv, red min Søn, Barbar!

Lorenzo.

Forgieves, Camilla.

Camilla.

Forgieves?

Lorenzo.

Jeg kan ikke. Retfærdigheden — Lovene —

Camilla.

Forbandet være Retfærdigheden, forbandet være Lovene, dersom de berøve mig min Søn! og denne Stolthed, hvormed Du fornægter Naturen!

Lorenzo.

Camilla!

Camilla.

Bort! Dit Øie viser Hyklerie, Forstillelse, for at skiule Død og Ulykke derunder — Under Retfærdighedens Maske desto sikkrere at rase imod Dit eget Hiertc. Gud! hvor skal jeg finde Tilflugt! Hvem vil høre mig, hvem vil, hvem kan redde den Ulykkelige, naar hans egen Fader er hans Dommer, hans Bøddel? —

Sictte Scene.

Petrucci. De Forrige.

Petrucci
(med et Papiir i Haanden).

Signor!

Lorenzo
(seer ham, og farer tilbage).

Gud!

Camilla.

Ha! hvad er det for et Papiir? (farer ind paa Petrucci og vil rive det fra ham) Giv hid, giv hid, Ulykkelige! Det er Dommen.

(Lorenzo giver Petrucci uformerkt et Vink.)

Petrucci.

Forlad mig, Signora! den er endnu ikke afsagt. Dette Blad er — indeholder blot en Fortegnelse paa flere Oprørere.

Camilla.

Det er Dommen! det er Dommen!

Lorenzo.

Fat Dig, Camilla! Maaskee er der endnu en Mulighed —

Camilla.

Fatte mig, Elendige! da min Søn er i Fare? (i største Affekt): Din Koldsindighed! — Ha! rasende! Hvad, vil jeg have Hielp af Dig? — Bort! jeg iler selv — (hun iler hort.)

Petrucci.

Hvad? De selv? — De selv fordømmer Deres Søn? Det er Deres Søn! Deres Søn! Endnu faa Timer — og han er tabt — evig tabt for Dem.

Lorenzo

(søger at skiule sit Ansigt for Petrucci, hvorpaa hans Siels hele Oval er malet).

Petrucci.

Hvordan? Ikke et Ord? Jeg besværger Dem for Deres Fødder, Lorenzo! kald Deres Dom tilbage, red Deres Søn; det staaer til Dem. Lyd Deres Hierte! Naturens Stemme! Det er Deres Søn!

Lorenzo

(seer meget vært til ham; strax derpaa skiuler han sit Ansigt med begge Hænder, og gaaer hastig bort).

Petrucci.

Ubevægelig! (med et Suk) Jeg maatte befrygte det. En Slave, et Offer for sine Pligter — for den strengeste Retfærdighed! — Hvad skal jeg gisre? (efter at have ponset) Et Middel endnu! Det er haardt; det vil krænke ham — fornærme hans Stolthed — Men Virkningen — — Jeg maae vove det; maaskee lykkes det mig.

Ende paa den fierde Akt.

Femte

Femte Akt.

Skuepladsen forestiller et Fængsel.

Første Scene.

Ferdinando

(sidder eftertænksom ved et Bord. Efter nogle Øieblikke seer han paa Klokken).

Alt tre! Hvor hastig Tiden løber! Endnu faa Timer — og jeg ender min Løbebane, som — Hvilken pludselig Gysen! — Hvordan? Jeg skielver, da jeg nærmer mig min Opløsnings Øieblik? Hvorfor? — Hvad vil jeg mere? Hvad holder mig endnu tilbage? Har jeg ikke tabt alt, alt hvad som var mig kiert i Verden? Har jeg ikke tabt Gabrielle for evig? (efter en dyb Eftertanke) Gud! hvor svag føler jeg mig! Hvor er jeg slet bereed — og endnu kun saa faa Øieblikke! — (han slaaer en Bog op, og læser.)

Anden Scene.

(Fangefogden, som aabner Døren, og gaaer strax igien.)

Soderini. Ferdinando.

Soderini.

Ferdinando! jeg vover meget; jeg bedrager Retten. Men det er det eeneste Middel — Tag denne Kappe — Kom!

Ferdinando.

Hvordan?

Soderini.

Din Haand!

Ferdinando.

Hvorhen?

Soderini.

I den vide Verden. Du maae redde Dig ved Flugten. Der — er en Pung med Zechiner; ikke langt herfra holder en Vogn, kast Dig i den, og saa Lykke paa Reisen.

Ferdinando.

Soderini!

Soderini.

Fort! Dagen bryder frem.

Ferdinando.

Soderini! er det mueligt? De selv —

Soderini.

Derom en anden gang.

Ferdinando.

Jeg følger; men lad mig faae et Øieblik til at samle mig.

Soderini.

Hvert tabt Øieblik bringer Dig Din Undergang nærmere. Du maae ile. Naar Du er i Sikkerhed, saa giv mig Efterretning.

Ferdinando.

Nu vel! (han gaaer, men bliver pludselig staaende) Soderini!

Soderini.

Afsted! Afsted!

Ferdinando.

Kan jeg?

Soderini.

Hvad holder Dig?

Ferdinando.

En Tanke — den er for vigtig, Soderini! til, at jeg skulde undertrykke den.

Soderini.

Giør Ende herpaa!

Ferdinando.

Ingen Vrede, Soderini! Jeg er rørt, inderlig giennemtrængt af Deres Høimodighed; men jeg overseer tillige Følgerne af en Beslutning, hvis Udførelse jeg for silde vilde fortryde.

Soderini.

Hvad Følger? Du redder Dit Liv.

Ferdinando.

Jeg miskiender ikke Livets Værd; jeg ønsker at beholde det — for en Fader, en Moder, en Elsket, som jeg elsker meer end mig selv; men viis et Middel til, med Ære at kunne det! Ikke ved en Flugt, som vilde fornedre mig.

Soderini.

Du raser!

Ferdinando.

Nei, Soderini! jeg har aldrig tænkt fornuftigere. Overvei det selv! Jeg er et Offer for en alt for streng Lov — ingen Forræder mod mit Fædreneland; og i denne Betragtning fortiener jeg Medynk. Men ifald jeg søgte at redde mig med Flugten, vilde jeg da ikke giøre mig uværdig dertil? Vilde jeg da ikke dynge Forseelse paa Forseelse, sætte mig blot for de forteste Beskyldninger og de skammeligste Bagvaskelser?

Soderini.

Her er nu ikke Tid til Fornuftslutninger. Du skal følge mig.

Ferdinando.

Og min Fader! Enhver vilde bestylde ham for, at jeg ved hans Hielp havde reddet mit Liv; at han havde kun underskrevet min Dødsdom, for des sikkrere at kunne frie mig fra Undergang. Hvilken dræbende Mistanke mod en Mand, som elsker Retfærdigheden meer end sit Liv! — Nei, Soderini! Deres Umage er forgieves! — Jeg er beredt til min Død, og jeg haaber at bære den med Taalmodighed.

Soderini.

Forbandet være Dit utidige Heltemod! Drag i Krig, unge Mand! og viis det der. Her maae Du skye! Du maae!

Tredie Scene.

Lorenzo. De Forrige.

Lorenzo

(forundret over Soderines Nærværelse).

Soderini!

Soderini.

Om Forladelse, Signor! Jeg troede, De var i Raadet, for at afsige Berentanis, Deres forræderske Fætters Dom.

Lorenzo.

Soderini! Deres Nærværelse her i Fængslet — — Paa en Tid — —

Soderini.

Min Hensigt, Signor? — Jeg vilde — — — Kort, hvorfor skulde jeg nægte det? Jeg er her for at

at sætte Deres Søn i Frihed. Faren er nær. Alting er færdigt; han kan kun følge.

Lorenzo.

Soderini!

Soderini.

Jeg forlanger ikke Deres Samtykke: det vilde ikke kunne bestaae med den Agtelse, jeg skylder Dem; men jeg frabeder mig ogsaa alle Indvendinger. Jeg tager Skylden paa mig, allene paa mig.

Lorenzo

(betragter Soderini nogle Øieblikke med Forundring og Bestyrtelse, og vender sig derpaa til sin Søn).

Min Søn! hvad siger Du? Vil Du følge ham? ——

Ferdinando.

Nei, min Fader! Jeg er færdig, fast besluttet, at lade den Dom, som er fældet over mig, fuldføres. Maaskee fortiener jeg den ikke i sin hele Strenghed! Men Loven fordrer dette Offer; og De, min Fader! maae tillade det.

Lorenzo.

Min Søn!

Soderini

(griber Ferdinandos Haand).

Unge Menneske! Trods min bittre Vrede over min Søns Død, afvang Du mig Medynk — og nu driver Du mig endog til Beundring. Saa megen Dyd, saa megen Standhaftighed kunde jeg kun vente af en Mediceer. Og dog — dog ønskede jeg. —

Ferdinando.

O Soderini! kunde De læse i det inderste af mit Hjerte —

Soderini
(efter at have tænkt lidet efter).

Bliv, Ven! jeg vil endnu forsøge det sidste. Maaskee lykkes det mig. Hvis ikke — saa døe — døe saa standhaftig som min Søn, og jeg vil begræde Din Død!

Fierde Scene.

Lorenzo. Ferdinando.

Lorenzo.

Forgieves! Der er ingen Redning! Jeg kommer nu just af Raadet, der med de Ældste af Byen har været forsamlet siden Midnat. Jeg ilede derhen i det sikkre Haab, at de paa ny vilde trænge paa din Forladelse, og — nu vil jeg tilstaae Dig det — Jeg havde givet efter; jeg følede mig henreven — Men en ubegribelig Koldsindighed, en vis hemmelighedsfuld Opførsel af det hele Raad betog mig alt Haab. Fuld af Fortrydelse over mit feilslagne Haab trængde jeg paa, de skulde haste med Dommen, bestemte Timen til Fuldførelsen, og gik derfra. Kan Du tilgive mig det, min Søn?

Ferdinando.

Alt, min Fader! Alt — Hvad siger jeg? Tilgive Dem? — O! kunde De tilgive mig!

Lorenzo.

Utaknemmelige! Du kiender ikke dette Hierte. Det bløder — Og dog — O Pligt! grusomme Pligt! uden Dig —

Ferdi=

Ferdinando.

Min Fader! jeg besværger Dem, hold Maade med Deres Sorg! — Forglem en Utaknemmelig, som er uværdig til Deres Kierlighed! Sank Deres Standhaftighed for at trøste en Moder, som maaskee —. O! min Fader! een Naade! kun een eeneste Naade endnu!

Lorenzo.

Tael! tael! Kunde jeg dog tilstaae Dig alt!

Ferdinando.

Kun at jeg maae see min Moder, min ulykkelige Moder, een eeneste gang endnu.

Lorenzo.

Gud! hvad forlanger Du? Hun vil dse ved at see Dig. For at stille hendes Fortvivlelse lidet, har man maattet bilde hende ind, at Din Dom først skulde fuldbyrdes om nogle Dage; at der maaskee endnu var noget Haab tilovers til Din Frelse. Dette syntes nogenledes at stille hendes vilde Smerte — Hvad er det? — Hører jeg ikke hendes Stemme? Det er hende! det er hende!

Femte Scene.

Camilla. De Forrige.

(Nogle Betientere, som folge efter hende, og stræbe at holde hende tilbage.)

Camilla

(i Negligie, med udslagne Haar, og i en Uorden, som den skrækkeligste Tilstand, hvori hun befinder sig, fordrer, taler følgende Ord endnu i Scenen).

Forrædere! I bedrage mig! Tilbage! Min Søn! hvor er Du? Din Moder kalder! — Slip mig!

Slip mig! (hun trænger ind i Fængslet, faaer Øie paa sin Søn, og styrter hen til ham.) Min Søn! (hun styrter afmægtig for hans Fødder.)

Ferdinando.

Min Moder! — — Gud! hun dør!

Lorenzo
(til nogle af Betienterne).

Til efter Hielp! — Nei bliv! — Jeg gaaer selv. Jeg maae nytte dette Øieblik. Hun vilde trænge ind paa mig med den hele Styrke af moderlig Fortvivlelse; og — kan jeg modstaae, jeg Ulykkelige!

Ferdinando.

Min Fader!

Lorenzo.

Slip mig, min Søn! Vi sees igien.

(Han gaaer.)

Siette Scene.

Camilla. Ferdinando. Betienterne.

(En Betient bringer en Stoel, og Ferdinando løfter sin Moder op paa den.)

Camilla.

Hvor er han? Hvor er min Søn?

Ferdinando.

Min Moder!

Camilla.

Ha! det var en Engels Stemme! Kom i mine Arme! Jeg vil skiule Dig i den inderste Krog af mit Hierte! Saa — saaledes vil jeg omfavne Dig; saaledes vil jeg skiule Dig med mine Arme. Og vee den, som vover at rive Dig ud!

Ferdi-

Ferdinando
(søger at komme los).

De dræber mig.

Camilla.

Ogsaa Du? — Hvordan? Kan Du være saa grum, at støde Din Moder fra Dig?

Ferdinando.

Nei, min Moder! nei! Jeg elsker Dem, jeg elsker Dem uudsigelig. Men Deres Fortvivlelse — Den Tanke, at jeg Ulykkalige er Aarsagen til saa mange Qvaler — kan jeg ikke bære; den er mere martrende for mig end Døden selv.

Camilla.

Nu da! jeg vil fatte mig; jeg vil være rolig; jeg vil, Trods Naturen og mit Hierte, synes standhaftig, naar Du vil redde Dit og mit Liv.

Ferdinando (for sig selv).

Kunde jeg kun! (høit) Fat Dem! Vi sees engang igien — hisset — og da ere vi for evig forenede.

Camilla.

Ere vi? Nu vel! hvad vil jeg mere? Det er Himmelen! Og Du, min Søn! min eneste elskede Søn! er i mine Arme. Du er min Trøst, min Glæde, mit Alt.

Syvende Scene.

Bianco. De Forrige.

Bianco.

Gonfolonieren kommer tilbage; Soderini og Petrucci følger ham, og en Mængde Folk med Fakler i Hænderne og høie Skrig trænge sig efter ham igiennem Gaden lige hid til Fængselet.

Camilla.

Ha! lad dem komme! lad dem komme! Her er jeg; jeg, som bar ham under mit Hierte — Jeg vil døe!

Ferdinando.

O! min Moder! fat Dem dog! Jeg ligger ellers under min Smerte.

Camilla.

Fatte mig? Fatte mig, da man vil rive Dig, min anden Jeg, fra mig? — Ha! skielv, Uhyre! hisset er Hevneren; han skal fordre hver Draabe uskyldigt Blod af Eders Hænder. (hun seer ind i Scenen) Ha! Der ere de! der ere de! — Er der ingen Redning, ingen Redynk? Nu da — saa er der hos dig, hos dig, o Himmel! Sønderknuus du de Elendige! og mig! — og — mig! — (hun synker afmægtig til Jorden.)

Ottende Scene.

Soderini. De Forrige. Strax derpaa Lorenzo. Petrucci.

Soderini.

Naade! Ferdinando! Forladelse!

Ferdinando.

Forladelse?

Soderini.

Her — Petrucci vil bekræfte det.

Lorenzo

(iler til sin Søn, og omfavner ham).

Min Søn!

Ferdi=

Ferdinando.

Min Fader! er det mueligt?

Camilla

(kommer til ſig ſelv igien, men overmaade ſvag).

Forbarmer Eder! forbarmer Eder over en ulykke-lig, dybt nedbøiet Moder! Giver hende hendes eeneſte Søn, den eeneſte hun fødte! — Jeg vil døe!

Lorenzo.

Camilla! kom til Dem ſelv! — Man giver os vor Søn igien; man tilgiver ham!

Camilla.

„Man tilgiver ham! man tilgiver ham! —

Petrucci.

Ja, Signora! Han har ikke det ringeſte at frygte.

Ferdinando.

Gud! kan jeg troe det?

Camilla (reiſer ſig).

Min Søn! (Hun ſynker i hans Arme.)

Petrucci.

Berentani var Stifteren af Deres Ulykke.' Her — (han viſer paa Soderini) Denne retſkafne Mand har først for faa Øieblikke ſiden aftvunget ham Bekiendelſen om hans Ondſkaber. Ogſaa Pazzy og hans Datter have retfærdiggiort dem.

Lorenzo.

Petrucci! da jeg afviger fra min Pligt, da jeg følger Raadets Villie, og forlader min Søn, saa venter jeg den ſamme Føielighed: Naade for Pazzy og de øvrige Sammenſvorne.

Soderini.

Naade for Pazzy! Næſten havde jeg miskiendt Dem, Signor! Jeg troede, De var kun retfærdig,

og

og nu finder jeg Dem endog billig. (ved at tænke paa sin Søn bliver han vrt.) Sandt nok, for silde! — Dog, hvad hielper det? Kan jeg ikke selv nytte Deres Medlidenhed, saa vil jeg i det mindste komme Deres gode Villie mod andre til Hielp.

(Han gaaer.)

Niende Scene.

Lorenzo. Petrucci. Camilla. Ferdinando.

Petrucci
(til Lorenzo).

Signor! jeg beundrer Deres Høimodighed; men betænk Forskiellen imellem Deres Søns overilede Forseelse og Deres svorne Fienders forsætlige Forræderie. Dom selv —

Lorenzo.

Jeg veed alt; jeg er underrettet om alt. Min Søn forsaae sig af Letsindighed, Pazzy fordi han troede sig fornærmet. Begge overtraadte Lovene; begge ere Forbrydere. Nok! Raadet har, for at redde min Søn, fornærmet min Retfærdighed, betaget mig den øverste Magt. Det hialp ikke, jeg satte mig derimod. Men skiønt jeg i dette Øieblik ingen Dommer er, saa har jeg dog ikke tabt min Stemme som Medlem af Raadet. Jeg kan ikke tilstæde, at Mildhed udarter til Partiskhed. Vil Raadet tilgive min Søn, saa redde det ogsaa min Ære; saa fordrer Billighed, at de Sammenrottede ogsaa benaades, eller at deres Straf i det mindste bliver formildet. Kun under denne Betingelse

tingelse allene tager jeg min Søn tilbage af Rettens Hænder.

Petrucci.

O Lorenzo! kun en Mand som De er værdig at regiere Staten. Kom, for først i Rettens Nærværelse at bekræfte Deres Søns Forladelse. Saasnart som det er forbi, vil Raadet ikke allene sætte Dem ind i Deres forrige Rettighed, men endog overdrage Dem en uindskrænket Magt. De Fangnes Benaadning vil da ganske komme an paa Dem; Statens Vel vil for Fremtiden beroe paa Deres Retfærdighed og Viisdom.

Tiende Scene.

Soderini. Pazzy (i Lænker). Vagt.

Soderini (til Lorenzo).

Signor! ingen Indgreb i Deres Rettigheder; jeg rækker kun Deres gode Villie Haanden. Pazzy, naar man undtager hans hidsige Hoved, er en ædel, aaben Mand. En god Handling, synes mig, var hos ham ikke anvendt paa sit urette Sted.

Pazzy.

Soderini! jeg vil ingen Talsmand have. De fornærmer mig.

Lorenzo.

Pazzy! en evig Forglemmelse af Deres Overilelse og min Strenghed — vilde frelse Staten een af de første og nyttigste Borgere. Lad os være Venner!

Pazzy.

Venner!

Lorenzo.

Lorenzo.

I det mindſte vil jeg forſøge at formilde Deres Had. Tag førſt Deres Frihed tilbage, og følg mig i Raadet, ſom er færdig til at bekræfte det.

Pazzy.

Ikke ſaa, Lorenzo! Mine Venners Skiebne er min.

Lorenzo.

Ogſaa Deres Venner have faaet Forladelſe.

Pazzy.

Ogſaa mine Venner! Denne Høimodighed — af en Mediceer? — Umuelig!

Lorenzo.

Kald det ikke Høimodighed, Pazzy! det er blot en Opfordring til at ſkienke mig ved Deres Samtykke min Rolighed og min Søns Liv igien.

Pazzy.

Under denne Betingelſe? Vel! (han byder Lorenzo ſin Haand) Vi ere Venner!

Lorenzo.

Kom i mine Arme, ædelmodige Mand! Hvorfor miskiendte vi hinanden? Kom! lad os i dette lykkelige Øieblik ſtifte en Foreening, ſom Døden allene formaaer at opløſe.

Pazzy.

Jeg er færdig! (omfavner ham.)

Soderini.

Saa! det er ret! Bort med Lænker! de paſſe ſig kun for ſaadanne elendige Skabninger, ſom Berentanierne. (han tager Lænkerne af Pazzy.)

Lorenzo.

Lorenzo.

Den Uværdige skal ikke undgaae sin Straf.

Soderini.

Det vil jeg haabe. Jeg tilgiver ellers min verste Fiende, saasnart han synder af Lidenskab eller Taabelighed; men saadan en utaknemmelig, lumsk Dievel kan jeg i Evighed ikke tilgive.

Lorenzo.

O Soderini! tør jeg vove at opløfte mine Øine mod Dem? De redde min Søn — og jeg —

Soderini.

Intet om det Forbigangne, Signor! Ikke et Ord! Med dette Øieblik er alting forglemt.

Petrucci (til Lorenzo).

Raadet venter os.

Lorenzo.

Jeg kommer. — Kun et Ord endnu, Pazzy! Min Søn — Deres Datter —

Pazzy.

Jeg forstaaer — Her er min Haand! Deres Bryllup skal besegle vor Forsøning.

Ferdinando.

Pazzy! — Min Fader! saa megen Lykke! — O! min Moder! dette Udfald —

Camilla.

Forlad mig, min Søn! — Min Følelse — alt hvad jeg seer, hører — Jeg er saa bespændt — Jeg mangler Kræfter til at udtrykke mig. —

Lorenzo.

Camilla! min Søn! tilgiv Dommeren! Giv Faderen, Manden Eders Kierlighed igien.

Camil-

Camilla og Ferdinando
(omfavne ham med Heftighed, og sige):
O min Mand! Min Fader!

Lorenzo.

Ikke Grumhed — Retfærdighed var mit Øiemed. Feilede jeg, da skede det ikke af Forsæt. Din Overilelse, min Søn! forledede mig, og List og Ondskab førde mig uvidende til en Afgrund, som jeg kun ved et Mirakel, og næsten med Magt er revet ud fra.

Soderini.

Tunge Dommer-Embede! kun faa Skuldre kan bære dig.

Ende paa Skuespillet.

Den

døde Elsker.

Komoedie i to Akter.

Oversat

af

Rosing.

Personerne.

Baron Sternheim, Kapitain.
Jacob v. Overfeld, en gammel Podagrist.
Georg v. Overfeld, hans Søn.
Julie, hans Myndling.
Miche, en Pige, som sælger Blomster.
Johan, Sternheims Tiener.
Cathrine,
David,
Wilhelm,
Henrich,
En Staldkarl,
} alle i Overfelds Tieneste.
To Herrer og to Damer, Overfelds Giester.

Handlingen skeer paa Overfelds Gods.

Første Akt.

Skuepladsen forestiller et Værelse i Kroen.

Første Scene.

Baron Sternheim. Johan (begge i Reisekl æder).

Sternheim.

I Morgen skal hendes Bryllup være, siger Du? I Morgen?

Johan.

Det er ganske vist, Herre. De har alle saa travlt derhenne paa Gaarden. — Alting gik Hulder til Bulder.

Sternheim.

Og det med den unge Overfeld?

Johan.

Med den unge Overfeld.

Sternheim.

Før jeg tillader det, før brænder jeg ham en Kugle for Panden.

Johan.

Bevare os vel! Hvem vil nu strax være saa hidsig?

Sternheim.

Der skulde min onde Skiebne ogsaa just skaffe mig den dumme Djevel til Tiener! — Hun kan dog ikke altid være indsperret — Kunde Du da ikke bestikke een af Tienerne?

Johan.

Jeg har giort alt, hvad der var mig mueligt, Herre! men der var ingen Udkomme med de Slyngler.

Sternheim.

Jeg kan ikke længere udholde denne qvælende Uvished — Nei, Julie! af din egen Mund vil jeg høre, om dit Hierte glemte mig — høre min Dødsdom af din Mund, som tilsvor mig evig Troskab — og saa for evig udslette Erindringen om den Utaknemmelige — Karl! skaf Raad, giør Anstalt, at jeg kan tale med hende, eller jeg slaaer Dig ihiel! — Spitsbub! naar det gielder om at bedrage mig, har der aldrig manglet Dig paa Vittighed; men nu —

Johan.

Taalmodighed, Herre! jeg vil bevise Dem, at jeg har Vittighed ligesaavel for som mod dem — Jeg har en herlig Plan, men det beroer paa Dem selv at udføre den.

Sternheim.

Nu, lad høre.

Johan.

Overfelds Huus vrimler i Dag af Mennesker, som om der var Marked. Klæd Dem som en gammel

aftak-

aftakket Officeer, som reiser her igiennem; svar alle dem, som tale til Dem, bagvendt; lad som De var stokdøv, og stig af hos ham, som om de ansaae hans Huus for et Værtshuus.

Sternheim.

Det Indfald var ikke saa galt — Men — han lader mig kaste ud af Huset —

Johan.

Aa ikke. Ved disse offentlige Brylluper paa Landet er der altid mange Fremmede, som bringe Giester med sig. For saadan en Giest vil Familien ansee Dem, og den største Deel af Giesterne vil holde Dem for en Ven af Huset. Og sæt, at alle holdt Dem for den, De synes at være, for en gammel, døv, sær Invalid, saa vil Deres Svagheder dog opvække saa megen Medynk, at ingen vil tænke paa at jage Dem ud af Huset; og saa kan der aldrig feile Dem paa Leilighed til at tale med Deres Kiereste.

Sternheim.

Men troer Du, hun vil høre mig, da hun ikke har svaret mig et eeneste Ord paa alle mine Breve?

Johan.

Jeg sætter mit Hoved paa, at alle de Breve, De skrev hende til fra Leiren, ere blevne opsnappede, og at den gamle Skielm, Formynderen, har opspundet tusinde fordømte Historier, for at skaffe sin Søn Frøken Julie.

Sternheim.

Hvor gierne vilde jeg overtale mit Hierte til at troe, det var saa!

Johan.

Overtale! Var De ikke saa forelsket, som De er, Herre, saa vilde det være saa klart som den lyse Dag — Men naar Kierlighed huserer i Eens Hoved, saa giør Lidenskaberne kun kort Proces med den stakkels Fornuft.

Sternheim.

Hør nu, Johan. Dit Indfald er fortreffeligt; men dersom jeg i Forveien ikke kan give Julie Efterretning om min Forkiædning, saa vil det være ganske forgieves.

Johan.

Der falder mig noget ind. Jeg fandt en Gartnerpige staaende her nede ved Porten, saa friск, saa blomstrende som de smukke Roser i hendes Kurv, hun skal praktisere et Brev igiennem Garnisonen.

Sternheim.

Kan man ogsaa forlade sig paa hende?

Johan.

Som paa mig selv, Herre. Jeg maae tilstaae Dem, at Pigen stod mig an, saasnart jeg saae hende. Jeg blogverede, og begyndte Beleiringen som det hør og bør sig. Men neppe var det første Angreb forbi, saa overgav hun sig paa Naade og Unaade; og uden at giøre mig stor af det, saa faldt denne Erobring mig ikke ret tung. Kort, jeg har svoret hende ved Kierligheds og Krigens Gud, at jeg inden otte Dage vil giøre hende til min Kone.

Sternheim.

Hvor er hun?

Johan.

Johan.

Hun sælger Blomster her nede ved Porten; jeg skal i Øieblikket bringe hende op til Dem. Skriv De imidlertid Brevet — derhenne paa Bordet staaer alt, hvad De behøver.

Anden Scene.

Sternheim (allene. Sætter sig til at skrive).

Alting beroer paa, at Julie kan faae dette Brev — Kom jeg uventet, vilde ganske vist hendes Bestyrtelse forraade mig. Og hvorledes vilde jeg vel kunne skiule min egen? (skriver) Dersom hun endnu elsker mig — har hun ikke faaet mine Breve, saa skal ingen Magt i Verden kunne rive hende fra mig. (skriver, og seer sig siden om) Ha! der kommer Venus og Mars.

Tredie Scene.

Sternheim. Miche. Johan.

Miche.

Kiøber gode Herre Blomster?

Johan.

St! bie lidt til han har afskrevet.

Miche

(sagte til Johan).

Det er da hans Herre?

Johan.

Ja, og en grumme brav Herre.

Miche.

Riig er han vel ikke?

Johan.

Hvorfor ikke det?

Miche.

Ih nu! de Herrer Officerer —

Johan.

O Du gode Tøs! havde vi kun det, han har for meget!

(Sternheim har imidlertid lagt Brevet sammen og reist sig.)

Miche.

Behager De Blomster, gode Herre?

Sternheim.

Kom nærmere, mit Barn! lad mig see. (griber i hendes Kurv.)

Miche.

Aa, gode Herre! De bringer mig alle mine Blomster i Uorden. Jeg kan ikke lade Dem vælge, med mindre De betaler sexdobbelt.

Johan.

Lad Du ham kun, Miche! han betaler som en Prinds.

Miche.

Ja, naar saa er, saa skal De min Sandten ogsaa baade have Myrterne og Jasminerne og de to Roser, som Herrerne har bestilt hos mig derhenne, hvor det store Bryllup skal staae.

Sternheim.

Hør, min Pige. Gaaer Du hen i Brudehuset i Dag?

Miche.

Ja, gode Herre. Jeg skal sælge alle mine Blomster der; og Tafseldækkeren David har lovt mig et smukt Baand til Brudegave.

Johan.

Johan
(for sig selv).

Taffeldækkeren David? Den Sag maae undersøges.

Sternheim
(tager hendes Haand).

Nu, min lille Blomstergudinde! dersom Du vil vise mig en Villighed, saa giver jeg Dig denne Dukat.

Miche (vred).

O, saaledes maae De ikke komme til mig, gode Herre! for De maae vide, gode Herre! jeg foragter Deres Dukat. Jeg er ikke af det Slags, De tænker. Er jeg fattig, er jeg dog ærlig. Og det maae De vide —

Johan.

Er Du gal, Tss! Hvad er det, Du gior Støi over? Hvem har tænkt paa sligt? Du kan beholde Dukaten, og være lige god for det. — Det er overalt en Artikel, som hører til min Huusholdning.

Miche.

Tør jeg da virkelig tage Dukaten? Tør jeg?

Johan
(efteraber hende).

Tør jeg? — Hvor Skinnet dog kan bedrage! — Skulde man ikke sværge paa, hun ikke kunde tælle til fem? Og dog farer den lille Hex i Veiret som den meest brusende Champagner.

Sternheim.

Hør, mit Barn. Jeg vilde kun bede Dig overlevere dette Brev i den unge Frøkens Hænder, som skal have Bryllup i Morgen. Men tag vel i agt, at Du ikke bliver røbet.

Miche.

Nu turde jeg saa min Sandten vædde, gode Herre! at jeg veed, hvem De er.

Sternheim.

Og hvem er jeg da?

Miche.

De er hendes forrige Elsker, som hun er bleven utroe imod.

Johan.

Hvor net hun dog ikke kan giette! — Jeg gaaer nu hen, naadige Herre! og besørger Deres Masqve. En gammel Paryk, en gammel Overkiole er saa omtrent alt, hvad De behøver.

(Han gaaer.)

Fierde Scene.

Sternheim. Miche.

Miche.

Hele Egnen siger det, at Frøken Julie har slaaet op med en ung Officeer, som har holdt saa grumme meget af hende —

Sternheim.

Du besørger dog Brevet rigtig, min lille Pige?

Miche.

Ja, gode Herre! ganske rigtig. Og skiønt jeg er kun en fattig Pige, saa skal jeg dog læse hende Texten for, saa det skal have god Skik.

Sternheim.

For alting ikke det, mit Barn! Overlad det til mig. — Hvad hedder Du?

Miche.

Miche.

Miche villig, til Herrens Tieneste.

Sternheim.

Hør nu kun, min lille Miche! Der falder mig noget ind — Kunde Du kun huske alt, hvad jeg vil sige Dig —

Miche.

Siig De mig det kun, gode Herre! Jeg har en god Hukommelse, og skal vist ikke glemme et eeneste Ord.

Sternheim.

Saa siig Frøkenen — Hvem Dievelen kommer nu der?

Miche.

Det er Tafeldækkeren David.

Sternheim.

Jeg tør ikke lade mig see for noget Menneske — Kom ind i mit Kammer.

(Han gaaer.)

Femte Scene.

Miche (allene).

Den stakkels Herre! Det gior mig ret ondt for ham! Frøken, Julie maae ret have handlet slet mod ham. Fy! hvor kunde jeg nu forlade een, naar jeg først havde holdt ret af ham. — Men Madamerne fra Byen de vil holde af saa mange Folk — og Herre Gud! de har jo dog heller ikke meer end eet Hierte, saavelsom en af os.

(Gaaer efter Sternheim.)

Siette Scene.

David (allene).

Her skal være kommet en Fremmed i Dag; jeg maae see om jeg ikke kan blive af med mit Portrait hos ham. Min Herre og jeg ere dog et Par smukke Personer! — Dersom det kom ud, at vi havde opsnappet alle Kapitain Sternheims Breve — Jeg troer, gid jeg saae! at min Samvittighed ogsaa blev meget uroelig, naar jeg ikke blev saa godt betalt. — At jeg har beholdt Portraitet for mig selv, uden at min Herre veed noget af det — det giør jeg mig nu slet ingen Samvittighed over, for den ene Skielm maae bedrage den anden, det er efter Reglerne. Jeg havde jo været en stor Nar, om jeg havde givet ham Portraitet; for dersom disse Demanter ere ægte, saa er min Lykke giort. — Her maae den Fremmede boe; jeg vil banke paa.

(Han banker paa Sternheims Dør.)

Syvende Scene.

Miche. David.

Miche.

God Dag, Mosiø David.

David.

Ih, Miche! Hvad giør Du her?

Miche.

Jeg har solgt Blomster til den fremmede Herre, som boer her.

David.

David.

Ellers intet?

Miche.

Hvad ellers, Hans Qvast? Jeg handler jo kun med Blomster.

David.

Er det en raisonabel Herre?

Miche.

Ja vist er det. Hvorfor?

David.

Ih nu! jeg har ogsaa noget at sælge ham.

Miche.

Han?

David.

Ja, jeg. Vil hun kun see engang! Forstaaer hun sig paa Skilderier?

Miche.

Skulde jeg ikke det? Lad see.

David.

Nu, hvordan staaer det hende an?

Miche.

O! de deilige Demanter, hvor de funkle!

David.

Ja nu kan jeg høre, hun forstaaer sig paa Skilderier.

Miche.

O! det seer saa naturlig ud, som om han stod for mig.

David.

For Pokker! jeg troer, hun bilder sig ind, det er mit Portrait.

Miche.

De deilige Øine!

David.

David.

Deilige Øine? Ja ja, hun troer det er mig.

Miche.

De deilige roſenrøde Kinder! Saa ſmukt et Haar! ſaa krøllet, ſaa friſeert og pudret — Seer ud ſom en Slaaen, der ſtaaer i Blomſter.

David.

Hun maae vide, Miche, jeg bar mit eget Haar den gang jeg lod mig male.

Miche.

Hvad vil han ſige med det? — Dette ſkulde være hans Portrait? Na, bild os aldrig ſligt noget ind, Moſiø David.

David.

Hvad? Skulde jeg ſiden den Tid have forandret mig ſaa meget?

Miche.

O! hvilken Forandring! I Stedet for den deilige røde og hvide Farve er han bleven ſaa bruun ſom en Kaſtanie; af de blaa Øine ere blevne et Par grønne og gule Kattevine.

David.

Ih, for Dievlen! det lader ſom det Portrait begynder at ligne.

Miche.

Panden er bleven ſaa ſtor, ſaa fiirkantet — Hagen ſaa ſpids — Næſen ſaa tyk, ſaa bred — Tænderne — ih men, for en Skamfærd! han har jo ſlet ingen flere.

David.

David.

Hold dog op, i Dievels Skind og Been! — Hun maae dog ogsaa have et Steenhierte, at hun kan handle saa ilde med mit Portrait — Noget kan jeg maaskee nok have forandret mig, men saa grovt — Giv mig det hid — jeg vil see, om ikke den fremmede Herre kiøber mig det af.

Miche.

Veed han hvad, Mosis David — lad han mig kun beholde Portraitet; jeg vil vise den fremmede Herre det. Jeg faaer vist meer for det end han — Men saa maae han ogsaa give mig min Deel af det med. Ikke sandt?

David.

Det kan hun forlade sig paa, lille Miche. Det skal indbringe hendé mere end hendes hele Blomsterhandel i fire Uger kunde. Jeg maae desuden strax hiem til den gamle Herre; paa denne Tid maae jeg altid læse Aviserne for ham. — Lad mig nu see, hun giør sine Sager godt. Men hun maae ikke vise Portraitet til nogen uden til den fremmede Herre.

Miche.

Bekymre sig kun ikke om det, men lad mig raade.

David.

Adios, lille Miche!

Miche.

Adios, Mosis David!

(I det David gaaer, triner Johan ind. David giør ham en Kompliment. Johan seer snart til ham, snart til Miche.)

Ottende Scene.

Miche. Johan (med en Byldt).

Johan.

Hm! — Var det maaskee Taffeldækkeren David?

Miche.

Ja, min lille Johan!

Johan.

Hm! (for sig selv) Men er jeg ikke ogsaa en Nar, at være jaloux paa den Bavian? Det er jo en Fornærmelse mod mig selv. (høit) Miche! Miche! Du har dog vel aldrig forraadet os?

Miche.

Fy, Johan! Hvor kan Du tænke det om mig? — Forraade jer? Ikke i Sandhed for fem Dukater.

Johan.

Men vel for sex. O! hvilken mageløs Troskab! — Har Du alt været henne hos Frøkenen?

Miche.

Jh! vist ikke! Hvor har jeg havt Tid til det? Her har jeg nu staaet saa længe og talt med David, og spildt ham hans Portrait af Hænderne.

Johan.

Hvad? Har den gamle Uglepande ladet sig male?

Miche.

Saa siger han; men det ligner ham slet ikke. — Portraitet er grumme smukt. Jeg skal sælge det til Din Herre.

Johan.

Lad mig see det.

Miche.

Der er det. (giver ham Portraitet).

Johan.

Johan.

Hvad Dievelen! det er jo min Herres Portrait.

Miche.

Er det mueligt?

Johan.

Som han staaer og gaaer. Det er det selvsamme som han for sex Uger siden sendte Frøken Julie.

Miche.

Nu, saa har han sikkert stiaalet det.

Johan.

Jeg begriber ikke, hvorledes han er kommet til det. Har Du ogsaa ganske vist faaet det af ham?

Miche.

Ganske vist.

Johan.

Bitterkns! hvad det var en vigtig Opdagelse for os! Gaae, lille Miche! forret dit Ærinde hos Frøkenen, og sig saa David, at han skal komme hid. Den fremmede Herre vil akkordere med ham om Portraitet.

Miche.

Skal jeg ogsaa komme igien?

Johan.

Ih! Du maae jo ogsaa bringe Svar fra Frøkenen.

Miche.

Men hvad kan det hielpe jer, at David kommer hid?

Johan.

Tosse! naar nu David tilstaaer, og det skal vi lade faae ham til, at Overfelderne har opsnappet vore

Breve, saa — Men gaae nu kun; Tiden forløber — Giør Dine Sager klogt.

Miche.

Klogt? Jeg er jo Viisdommen selv. Du skal see, hvor klogt jeg bær mig ad.

(Hun gaaer.)

Johan.

Vore Sager gaae fortreffelig! — Nu vil jeg udstaffere min Herre (visende paa Byldten). (I det han gaaer) Viktoria! Hr. Kaptain! Viktoria!

Niende Scene.

Skuepladsen forestiller et Kammer i Overfelds Huus.

Den gamle Overfeld (sidder i en Podagrastoel, Fødderne indviklet i Puder). David.

Overfeld.

Rul mig bedre frem; derhenne er det lysere. (David ruller ham frem) Du er et forskrækkeligt Menneske til at læse, David! Kan Du da ikke udtale Dine Ord kortere? Du brøler alle Dine Stavelser ud, som om Du talte igiennem en Raaber.

David.

Jeg kan ikke giøre ved det, naadige Herre! jeg har nu vant mig saaledes for Tydeligheds Skyld, naadige Herre!

Overfeld.

Det er som jeg hørte et gammelt forstemt Positiv. — Bliv nu kun ved; Du er dog engang født til at være Klokker eller Forsanger.

David

David
(læser Aviserne).

"London den 15. Oktbr. I Gaar Morges Kl. "imellem 12 og 1 blev Hr. Laurens, Præsident for "Kongressen, i Tover lykkelig forløst med tvende vel= "skabte Tvillinger. Moder og Børn befinde sig vel."

Overfeld.

Er Du gal, eller drømmer Du? Hvad er det for dievleblændt Tøi? Laurens, Præsident for Kon= gressen, lykkelig forløst med Tvillinger.

David.

Ja, naadige Herre! der staaer det. Befaler De, at jeg skal læse videre, naadige Herre?

Overfeld.

Læs mig den Artikel nok engang; Du maae have seet feil.

David (læser).

"London den 15. Oktbr. I Gaar Morges Kl. imellem 12 og 1 blev Hr. Laurens, Præsident for "Kongressen, lykkelig forløst med tvende velskabte Tvil= "linger. Moder og Børn befinde sig vel."

Overfeld.

Nu, det er i Sandhed dog en overordentlig in= teressant Nyhed. — Hvad det vil foraarsage en græs= selig Konfusion i Amerika! Nu, Verden er dog al= tid gal. — For nogle Aar siden var der ogsaa et fransk Fruentimmer — Cheval d' e — d' Eon — hun havde jo ogsaa baaret lange Buxer. — Hm! besyn= derligt — i Sandhed grumme besynderligt —

David.

Ja, naadige Herre! det er dog alt for galt, at de har giort et Fruentimmer til Præsident.

Overfeld.

Det synes mig dog ganske utroligt. Lad mig selv see. (han læser) "London den 15. Oktbr. I "Gaar Morges imellem 12 og 1 blev Hr. Laurens, "Præsident for Kongressen, i Tover fangen indført" — O den dumme Djevel! I Stedet for at læse Pillen lige ned, læser han lige over det hele Blad! — Det havde kunnet blive noget smukt Tøi, vi havde der faaet at høre.

David.

Tag det ikke ilde op, naadige Herre! Jeg stod i Tanker.

Tiende Scene.

Julie. Miche. De Forrige.

Julie
(hemmelig til Miche).

Var han ogsaa virkelig saa betynret?

Miche (hemmelig).

Ja, det skal jeg love for, naadige Frøken! Han havde grædt sig ganske rødsiet.

Overfeld
(seer sig om).

See, er Du der, Julie? Hvor er Georg henne? Er Drengen saa uforskammet, at han i Dag kan tabe Dig af Syne?

Julie.

Han tager imod nogle Fremmede, siden De ikke kan for Deres Sygdom.

Over-

Overfeld.

Min Sygdom? Hvad Djevelen kalder I Sygdom? Jeg er friſk som en Fiſk er jeg. Var kun ikke den fordømte Podagra — kunde jeg gaae — og bruge min høire Haand — og see uden Briller — See, kunde jeg kun det, saa var jeg lige saa friſk som de — Hvad er det for en kiøn lille Pige?

(David har imidlertid villet tale med Miche, som ikke indlader sig med ham.)

Julie.

En Gartnerpige — Hun bragte mig Jasminer og Roser.

Overfeld.

Lad hende komme hid til mig; jeg vil see paa hendes Roser.

Julie
(sagte til Miche).

Gaae, Miche! hold ham med Snak til jeg har skrevet Svaret.

Miche.

Men, Deres Naade! der gaaer saa slemt et Rye om den gode Herre — Jeg er bange for at komme ham for nær.

Julie.

Aa Fias! Han har i tre Maaneder ikke været af sin Stoel — Gaae Du kun hen til ham; jeg er strax hos Dig igien.

(Hun gaaer.)

Ellevte Scene.

Overfeld. Miche. David.

Overfeld.

Gaae, David! skynd Dig bort — jeg er kied af, længere at høre dit forbandede tudende — Det er værre, end om Du raabte med holsteensk Sild.

David.

Som De befaler, naadige Herre! (sagte) Herre Gud! paa hans Alder! Alter hilft für Thorheit nicht, siger Tydsken. (sagte til Miche) Du behøver ikke at være bange, Miche! — Apropos. Hvordan gaaer det med Portraitet?

Miche (hemmelig).

Det er saa godt som afgiort. Vent paa mig dernede; jeg har saa meget Godt at fortælle ham.

Overfeld.

Hvad bestiller Du derhenne med Pigen? Er Du endnu ikke gaaet?

David.

Jeg er alt borte, naadige Herre!

(Han gaaer.)

Tolvte Scene.

Overfeld. Miche.

Miche (sagte).

Ja, siden han ikke kan komme fra Stolen, skal jeg, være en evig! ogsaa have mine Løier med ham.

Overfeld.

Kom hid, min lille Glut! lad mig see paa Dine Roser.

Miche.

Miche
(løber hen til ham).

Han kan troe mig, gode Herre! der gives ikke smukkere i den hele Egn.

Overfeld.

De ere i Sandhed ogsaa ret smukke — Er Jurlie borte? — Og David?

Miche.

Ja, gode Herre! vi ere ganske allene.

Overfeld.

See dog til, at ingèn lurer paa os.

Miche.

Ikke en Siel, gode Herre.

Overfeld.

Lad mig kysse Din Haand, Du lille smilende Venus!

Miche.

Aa, han narres for sig, gode Herre! Han maatte skamme sig ved, at kysse saa fattig en Pige paa Haanden.

Overfeld.

Skamme mig? — Jeg skammer mig min Siel ikke — Kom nærmere, du lille Hex.

Miche.

Nei, gode Herre! vil han kysse min Haand, saa kan han komme til mig.

Overfeld.

Komme til Dig? Jeg kunde lige saa let gaae til Fods til Rom.

Miche.

Herre Gud! nu seer jeg det først; hans Been seer jo ud som to Halvottinger.

Overfeld.

Aa hvad! saa galt er det dog heller ikke; der er viklet en dygtig Hoben Flonel om dem — En smule svollen er de sagtens; men —

Miche.

Skal jeg hielpe Dem, gode Herre? (tager ham ved Haanden og ruskер ham.)

Overfeld.

Holdt — for en Ulykke holdt! din Pulverhex! — Du har brækket min Arm — O Vee! min Arm!

Julie
(kalder inden for).

Miche!

Miche.

Jeg skal strax være hos Dem, naadige Frøken! (Hun gaaer.) Adieu, gode Herre!

Overfeld.

Beste Pige! løb dog ikke bort — kom hid til mig! Kom, saa skal jeg ogsaa give Dig ret en deilig Foræring.

Miche.

Nu, man kan heller ikke afslaae ham noget! (stiller sig bag ved hans Stoel) Nu, her er jeg da.

Overfeld.

Det er jo det samme, som om Du stod uden for Døren — jeg kan jo ikke vende mig — Kom herhid!

Miche.

Ih! der er jo Hiul under Deres Stoel, gode Herre! De kan jo meget let vende Dem herom til mig. (vender ham om med Stolen) Er det nu ret?

Overfeld.

Lad det Spøg være, du lille Uglespeil!

Miche.

Miche.

Jh! hvad den gode Herre dog ikke har mange Hiul! — Hiul under Stolen — Hiul i Hovedet — Hiul i Benene — Hiul i Hænderne — Giv nu agt, saa vil vi sætte dem allesammen i Bevægelse paa eengang. (hun kiører ham rundt med Stolen, han skriger.)

Overfeld.

Staaer Dievelen reent i Dig? — Hei! du Satan! — du Dievelunge! vil Du lade være! Fanden skal komme efter Dig! Au! au! au!

Miche

(naar hun har sat Stolen igien paa sit Sted).

Ja, ja, gode Herre! siden De da ikke vil kysse mig — saa lev vel! De er ogsaa ret en grusom Herre, gode Herre!

Overfeld

(under Miches Replik).

O mine Been — mine Arme! Du fordømte Tos! Men bie Du kun! Jeg skal betale Dig det, naar jeg bliver frisk.

Trettende Scene.

Overfeld. Georg v. Overfeld.

Georg.

Hvad feiler Dem, min Fader? De synes jo saa echauffert! Er De ikke vel?

Overfeld.

Jeg — jeg fattes intet. Jeg vilde kisbe et Par Roser af denne Pige, og derved stak jeg mig i Fingeren.

Georg.

Jeg har en slem Tidende at sige Dem. Man skal i Morges have seet Kapitain Sternheim heromkring.

Overfeld.

Fordømt! Er det sandt, Georg, saa ere vi om en Hals. Dersom Julie har seet ham, saa er Brevenes Opsnappelse, Eventyret om hans Givtermaal, alting bliver da paa eengang opdaget.

Georg.

Hun har dog ikke seet nogen Fremmede hos sig i Dag?

Overfeld.

Ikke en Siel, det jeg veed, undtagen Gartnerpigen.

Georg.

Det var Dievels, end om hun havde bragt hende et Brev?

Overfeld.

Det er meget mueligt. Det er en listig Dievel.

Georg (kalder).

Wilhelm! Henrich! David!

Fiortende Scene.

De Forrige. Henrich. Wilhelm. David.

Georg.

Løb een af Jer efter Gartnerpigen, og hent hende tilbage.

David.

Hun er endnu her udenfor, naadige Herre! Jeg skal strax lade hende komme ind. (gaaer.)

Georg.

Georg.

Vær De imidlertid saa god, min Fader! at gaae ind til Selskabet.

Overfeld.

Kiøre, vil Du sige.

Georg.

Jeg vil see, om jeg ikke kan faae udlokket noget af Tosen.

Overfeld.

Giør saa — Holla!

Wilhelm.

Hvad befaler naadige Herre?

Overfeld.

Rul mig ind til Selskabet. (Wilhelm og Henrich rulle af med ham.) Sagte, Slyngler! sagte! — O! er der dog ingen, som vil sælge mig et Par Been?

Femtende Scene.

Georg. Miche. David.

David
(hemmelig til Miche).

Ikke et Ord om Portraitet, Miche!

Miche (hemmelig).

Det forstaaer sig selv.

Georg.

Hvad er det, Du siger til hende?

David.

Intet, naadige Herre! Jeg vilde kun kisbe mig et Par Tullipaner af hende.

Miche.

Miche.

Det var det alt, gode Herre! David vilde have Tulipaner af mig.

Georg.

Hvorfor lader I ikke Gartneren give jer nogle?

David.

Han siger, han bruger selv grumme mange, og vilde ikke, mig til Behag, fordærve sine Beed.

Miche.

Og af mig, gode Herre! kan han faae saa mange han vil. Jeg bryder mig ikke om, at fordærve mit Tulipanbeed, naar jeg kun bliver godt betalt.

Georg

(hemmelig til David).

David! jeg har Efterretning om, at Kapitain Sternheim opholder sig i næste Bondebye — og jeg har Mistanke om, at denne Pige har bragt Julie et Brev fra ham. Lad mig være eene hos hende; jeg vil fritte hende ud.

David.

Hvad, om De overlod det til mig, naadige Herre?

Georg.

Nar! hun er Dig alt for klog.

David.

Jeg er bange for, hun er naadige Herre for klog med.

Georg.

Gaae, Slyngel, siger jeg Dig.

David

(hemmelig til Miche).

Ikke et Ord om Portraitet.

(Han gaaer.)

Sex-

Sextende Scene.

Georg. Miche.

Georg.

Kunde hun vel tie med en Hemmelighed, mit Barn?

Miche.

Jeg veed ikke, gode Herre! Man har endnu aldrig prøvet mig.

Georg.

Kunde I ogsaa, naar man betalte Jer godt, forraade en Hemmelighed?

Miche.

Betalte godt? — Jeg meener jo, gode Herre!

Georg.

Hun skal faae ti gange saa meget af mig, som Kapitain Sternheim har givet hende.

Miche.

Kapitain Sternheim! Hvem er det?

Georg.

Kom, tael oprigtig! Den samme Kapitain har i Dag skyet Jer et Brev —

Miche.

Aa, gode Herre! hvem skulde vel ville betroe et Brev til saadan en stakkels Pige, som jeg er?

Georg.

I har alt afleveret det, det veed jeg; men lad os nu see, i hvilken Lomme I har Svaret.

Miche.

Hænderne hos sig selv, gode Herre! De maae ikke visitere mig som en Posekiger. Jeg har intet stjaalet Gods hos mig.

Georg.

Georg
(tager en Pengepung frem).

Seer hun, Miche! jeg har baade Formue og Villie til at belønne hende.

Miche.

Og jeg Formue og Villie til at tiene Dem, gode Herre.

Georg.

Vil I da give mig Brevet?

Miche.

Brevet? Ja, naar jeg bare vidste hvad for et Brev!

Georg.

Forstil sig ikke længer. (Giver hende Penge) Der har hun Penge — og nu Brevet.

Miche.

Ja, gode Herre! jeg vil strax rende hiem til min Faer og hente Brevet.

Georg.

Til Jer Faer? Hvor kommer Brevet derhen?

Miche.

Jh! — det kom i Gaar med Posten fra Meissen.

Georg.

Fra Meissen? Hvad Djevlen vil I sige med Jer Meissen?

Miche.

Jeg tænkte, De kiendte min Broder, gode Herre, som er Gartner i Meissen — I Gaar fik vi et grumme langt Skrivt fra ham — Vi undrede os alle grumme meget over, at han vil givte sig i Meissen.

Georg.

En interessant Nyhed, paa min Ære! — Gaae! I er en enfoldig Stakkel! — (for sig selv) For saadan

en

en Mellemhandlerske er jeg sikker nok — Ha! ha! ha! jeg maae ret lee ad min Mistanke. Ha! ha! ha!

(Han gaaer.)

Miche.

Han blev taget ved Næsen, han blev taget ret-skaffen ved Næsen! — men jeg blev dog bange, da han vilde visitere mig — Om han saa havde fundet Frøkenens Brev! —

Syttende Scene.

David. Miche.

David.

Nu, hvad vilde han hende, Miche?

Miche.

Kom han kun strax med mig hen til Kroen, saa skal jeg fortælle ham alting.

David.

Men Portraitet? —

Miche.

Ih nu ja! det er just angaaende Portraitet. Kom han kun! (fører ham bort med sig) Atter en taget ved Næsen.

(De gaae.)

Ende paa den første Akt.

Anden Akt.

Skuepladsen forestiller en Forsahl i Overfelds Huus.

Første Scene.

Sternheim (forklædt). En Staldkarl.

Sternheim.

Jeg har dog godt Høe, Kamerat?

Staldkarlen.

Vi snakker ikke om Høe. Jeg siger Dem endnu engang, min Herre! De er gaaet feil. Her er ingen Vertshuus.

Sternheim.

Ja, siden I troer det, saa kan I kun give min Hoppe et Foer Havre; og lad mig see, I strigler hende godt.

Staldkarlen.

Gud lad Fanden strigle hende — Jeg siger Dem jo, min Herre! her er ingen Vertshuus.

Srernheim.

O ja, I kan gierne komme en Haandfuld Klid imellem Havren.

Staldkarlen.

Hvem Dievelen har lovt ham nogen Havre?

Sternheim.

Det er sandt, Stalden er god, net og reen.

Stald-

Staldkarlen.

Den Mand er jo saa døv som en Steen. Han forstaaer ikke et eeneste Ord.

Sternheim.

Taler han med mig, Kamerat?

Staldkarlen

(skriger ham i Øret).

Jeg har jo staaet her over et Qvarteer og skreget til ham, at her ingen Vertshuus er. Her skraas over for er Kroen, der kan De faae Logie baade for Dem og Deres Hoppe.

Sternheim.

Men skrig dog ikke saa høit, kiere Ven! Jeg troer gierne, Jeres Havre er god.

Staldkarlen.

Hvordan Djevlen bær jeg mig dog ad med ham? Han trækker uden Omstændigheder sin Hest i Stalden; trækker jeg den ud igien, og lader den løbe, saa kunde jeg snart faae Klammerie.

Sternheim.

Hører Du hvad jeg siger, min Søn?

Staldkarlen.

Gud give, han hørte mig saa godt!

Sternheim.

Lad mig see, Du røgter min Hest godt. See der har Du en Rigsort i Drikkepenge.

Staldkarlen.

Det er det første fornuftige Ord, jeg hører af ham. Ja siden hans Hest engang er i Stalden, saa lad den staae. Det kommer dog ikke min Herre an paa Natteleie for een Nat — men det vil give tusinde

Løier, naar han nu gaaer videre frem. Ha! ha! ha! jeg er færdig at lee mig ihiel af den naragtige Karl.

Sternheim.

Ha! ha! ha! Vel talt! Et herlig Indfald! Ha! ha! ha!

Staldkarlen.

Hvad Dievelen leer han af?

Sternheim.

Han er jo særdeeles vittig.

Staldkarlen.

Vittig? Hvad mon han vil sige med det? Ha! ha! ha!

Sternheim.

Det var en forbandet lystig Historie, han der fortalte mig. Men gaae nu, og strigl min Hoppe godt — pas ogsaa paa min Vadsæk. (han sætter sig.)

Staldkarlen.

Jeg fortælle en forbandet lystig Historie? — Jeg vittig? — Naa, det er den første, som har opdaget mine Gaver — Men det er godt — jeg har hans Penge — Er han døv, saa er jeg stum.

(Han gaaer.)

Anden Scene.

Sternheim. Wilhelm. Henrich.

Sternheim.

Det gaaer fortreffeligt.

Wilhelm.

Kom dog! den gamle Bander over Isen, han maae blive fort.

Henrich.

Henrich
(kommer ham i Møde).

Jeg var tilfreds, han maatte æde sig kold paa den!

Wilhelm.

Hvor mon dog David er henne? Den Gamle har svoret paa, han vil jage ham bort.

Sternheim.

Det er brav, Børn! det er brav — En god Opvartning bringer altid et Huus i Udraab.

Wilhelm.

Der har vi, saae jeg Skam! nok en Giest — han kommer temmelig sildig.

Henrich.

Vil min Herre ikke være saa god at spadsere op? De er allerede ved Deserten.

Sternheim.

Nei, jeg trækker aldrig mine Støvle af, førend jeg gaaer til Sengs.

Henrich.

Trække Støvlene af? Hvem taler om Støvlene? skiønt jeg aldrig har seet nogen skidnere.

Sternheim.

Nu, hvad giver I mig til Aften?

Wilhelm.

Var De kommet en Time før, havde De fundet alt, hvad Aarets Tid kan frembringe.

Sternheim.

Nar! hvor skulde man nu faae Kramsfugle fra?

Wilhelm.

Jeg har ikke lugt min Mund op om Kramsfugle — De er alt ved Deserten; men man kan endnu gierne rette noget an for Dem, dersom De kun vil umage Dem derop.

Sternheim.

Det er altsammen ret godt — Besørg mig bare en Østerssauce, min Ven!

Henrich.

En Østerssauce? Hvortil, min Herre?

Sternheim.

En stegt Polard? — Ja men — det gaaer nok an til Aftensmad.

Henrich.

En stegt Polard? — Wilhelm! har jeg talt et Ord om nogen stegt Polard?

Wilhelm.

Ikke et Ord.

Henrich.

Jeg troer, gid jeg faae! han er døv.

Wilhelm.

Eller gal — Maaskee forstaaer han os, naar vi skrige ret dygtig til ham.

Henrich

(skriger ham i Øret).

Dersom min Herre ikke strax gaaer op, saa faaer De intet at spise, for De er alt ved Deserten.

Sternheim.

Ha! ha! ha! Godt, godt, din Nar! Mag det kun saa, at jeg ikke maae bie for længe.

Wilhelm.

Han er, Fanden tage mig! døv. — Hvordan bær vi os ad, at han kan forstaae os?

Sternheim.

O, naar kun Vinen er god, saa er det det samme hvordan Maden er.

Henrich.

Henrich.

Hør nu kun! — Det Menneſke er jo baade døv og gal.

Tredie Scene.

De Forrige. Staldkarlen.

Wilhelm.

Hør hid Du — ſig os engang, om den Fremmede er kommet til Heſt eller til Vogns.

Staldkarlen

(lægger Fingeren paa Munden, ſom om han var ſtum).

Wilhelm.

Hvad?

Sternheim.

I har Ret, min Ven! I taler ſom en Bog.

Henrich.

Ha! ha! ha! — Men for Pokker, hvad feiler Dig da? — Er Du ſtum?

Staldkarlen

(nikker Ja med Hovedet).

Henrich.

O, lad de Narreſtreger fare, og giv os heller et godt Raad, hvorledes vi kan gjøre denne døve Nar begribeligt, at man ſnart har afſpiiſt.

Staldkarlen.

Veed I da ogſaa alt, at han er døv? — Ih nu! gjør Tegn for ham! dem forſtaaer han maaſkee bedre end Ord — Men er han da virkelig buden?

Wilhelm.

Det forſtaaer ſig. Hvorledes ſkulde han ellers komme her? Hvad den gamle Herre ellers vil have for Moerſkab af denne Døve, det begriber jeg ikke.

Staldkarlen.

Ei! han vil have ſit Spøg med ham — Nu vores Tegn. (De giøre alle Tegn til, at han ſkal gaae hen og ſpiſe.)

Sternheim.

Tael dog ikke alle paa eengang! Jeg forſtaaer Jer nok. (Staaer op og gaaer, de følge efter ham; med eet vender han ſig om og ſiger til Wilhelm:) Hvad? — O du gode Dreng! jeg er ikke ſaa kræſen.

Alle.

Ha! ha! ha!

(De gaae.)

Fierde Scene.

Overfeld. Georg. Julie. De Fremmede. (alle ſidde til Bords) En Tiener.

Overfeld.

Lyſtig, mine Herrer og Damer! giør ſom jeg! (til Tieneren) Et Glas Madera! — Endſkiønt Fienden har taget den ſtørſte Deel af Udenpoſterne i Beſiddelſe, ſaa vil jeg dog holde ham fra Kaſtellet ſaa længe der er en Flaſke i min Kielder. — Hvor er de andre Slyngler henne?

Femte Scene.

Sternheim. Wilhelm. Henrich. De Forrige.

Wilhelm.

Herind, min Herre!

Julie

Julie
(for sig selv).

Det er ham!

Sternheim.

Alle Jeres Værelser er jo besat — saa meget desbedre! Jeg er gierne i Selskab.

Overfeld.

Der er nok en Bryllupsgiest. — Kiender Du ham, Georg?

Georg.

Nei. Formodentlig har nogen af Selskabet bragt ham med.

Overfeld.

Byd ham være velkommen.

Georg
(gaaer hen til ham).

Jeg glæder mig over den Ære af Deres Besøg — og beklager, at vi ikke før har havt den Fornøielse. — Wilhelm! en Kouvert — og vart op for den fremmede Herre.

Sternheim
(har under denne Replik lagt Hat og Pidsk fra sig. Sætter sig).

Alt det har jeg slet ikke hørt noget om paa min Reise. — I Gibraltar skal der være Hungersnød.

Overfeld (til Georg).

Han har ikke forstaaet Dig. (til Sternheim) Brav varmt under Veis?

Sternheim.

Det er ikke saa let at sige. Der havde ikke en Siel reist sig, da jeg tog bort.

Overfeld.

Reiſt ſig? Jeg kan min Siel heller ikke reiſe mig. Podagraen har fængſlet mig til denne fordømte Lenestoel, og dog sveber jeg, som om jeg var paa Kyſten Guinea.

(Sternheim synger.)

Overfeld.

Det er en lyſtig gammel Mand.

Siette Scene.

Miche. Johan (i Frakke).

Miche.

Skal Herſkabet ingen Blomſter have?

Overfeld.

Ah! du Pulverhex! Kaſt mig den dievels Tøs ſtrax ned af Trapperne.

Miche.

Et Ord, gode Herre! Derſom De jager mig bort, saa ſkal jeg fortælle det hele Selſkab —

Overfeld (ſagte).

Det er nok. (heit) Men hvad vil Du her?

Miche.

See, om jeg ikke kan blive af med mine Blomſter — og, ifald De tillader det, see paa de dandſe.

Georg.

Hvad er det for en Karl?

Miche.

Det er min Broder, gode Herre! min Broder fra Meiſſen, ſom jeg fortalte Dem om i Dag — ſom har ſendt os det lange Skrivt fra Meiſſen — det Brev, ſom de absolut vilde have —

Georg.

Georg.

Det er godt! det er godt!

(Miche gaaer omkring og tilbyder sine Blomster.)

Sternheim.

Saa god Mad havde jeg dog ikke ventet at faae.

Overfeld.

Ikke? Paa saadan en Dag? — See her, gode Gamle! jeg vil bringe Dem en Skaal, som De ikke skal kunne have noget imod. — Det unge Pars!

(alle drikke.)

Sternheim.

Af mit ganske Hierte. Jeg er vis paa, Kongen har ingen bedre.

Overfeld.

Ingen bedre Viin? Hm! De kunde maaskee have Ret. Men De maae ikke glemme at drikke det unge Pars Skaal. (viser paa Julie og Georg)

Sternheim.

Nei, min Herre! Kongen har vist ingen bedre Undersaat.

Overfeld.

Ja saa. Jeg forstod Dem ikke ret før. De har Ret, gode Gamle! Og det, som er det beste — saa er han paa Veie at skaffe Kongen endnu flere.

(slaaer Georg paa Skuldrene.)

Miche

(sagte til Sternheim).

Jeg har et Papiir til Dem fra Amtmanden.

Sternheim.

Altsaa, Kongen leve!

Overfeld.

Kongen? Jeg har jo bragt Dem min Søns og hans Bruds Skaal.

Sternheim.

Ah! min Herre! Folk snakker allehaande om den Ting.

Georg (reiser sig).

Hvad, min Herre?

Sternheim.

Nei, jeg takker mangfoldig. (Alle lee.)

Overfeld.

Vi har ikke forstaaet hverandre.

Sternheim.

Men et Glas Viin vil jeg nok udbede mig.

Overfeld.

Wilhelm! Meer Viin! —

Miche

(bukker sig, og lader som hun tager et Papiir op til Sternheim).

Det Papiir rev han nok op af sin Lomme, gode Herre?

Sternheim

(seer paa det, putter det hos sig, og vender sig om til Miche).

Tre Skridt fra Livet, om jeg maae bede.

Miche

(lader som hun bliver vred, og gaaer fra ham).

Nei see til ham!

Georg.

Jeg troer ikke, den gode Mand hører med det beste.

Over-

Overfeld.

Det kommer mig meget mere for, som om han er meget distrait — Lystig, Gamle! vær glad, og drik sin Flaske!

Sternheim.

Den Viin? Den maae være Fanden, og ikke god; men siden man ingen bedre har —

Overfeld (til Georg).

Det er jo en uforskammet Karl! Hvem har bragt ham med? Er der nogen af Selskabet, som kiender ham?

Georg.

Mine Herrer og Damer! er denne gamle Herre nogen af Dem bekiendt?

Første Dame.

Mig ikke.

Anden Dame.

Mig endnu mindre.

Første Herre.

Jeg har aldrig seet ham før.

Anden Herre.

Jeg heller ikke?

Overfeld.

Det er besynderligt! (holder et Glas i Haanden) Min Herre! hvilken Hændelse skal jeg tilskrive den Ære af Deres Besøg?

Sternheim.

Jeg takker ham.

Overfeld.

Ih hvad Djevlen vil han sige med sin Tak? — Wilhelm! hvorledes er den gamle Knast kommen her?

Wil=

Wilhelm.

Jeg tog ham for een af Selskabet.

Sternheim.

Skaal, Hr. Vært!

Overfeld.

Vært? (til Selskabet) Har de i deres Livstid hørt Mage til sligt?

Sternheim
(til Wilhelm).

Kom hid, Dreng! skaf mig nu en Støvleknegt?

Overfeld.

En Støvleknegt? Ja en Stokkeknegt skal jeg lade komme paa Nakken af Dig, dersom Du ikke strax pakker Dig ud af Huset. (til Wilhelm) Og I Slyngel kan slet ikke give os nogen Efterretning om, hvem dette Menneske er, hvor han kommer fra, og hvad han vil?

Wilhelm.

Alt, hvad jeg veed, er, at han ikke kan høre. Han trak sin Hest i Stalden, og gik lige ind i Huset. Jeg vil strax overbevise Herren om, at han er døv som en Fisk. (gaaer hen til Sternheim, og siger ham meget høit lige i Ørene) Han er en uforskammet døv Slyngel. (til Overfeld) Kan De nu see, Herre?

Sternheim
(til Overfeld).

Hør. Veed han hvad? Han er den første Vert, der har givet sine Opvartere ordentlig Liberie.

Overfeld.

O den stakkels Mand! han har ganske vist taget mit Hus for et Vertshuus.

Miche.

Miche.

Ja, gode Herre! det troer jeg ogsaa, for i Dag Middag var han henne i Kroen, og der var ingen Ting ham tilpas.

Sternheim (synger).

Har han ingen anden Vin?

Overfeld.

Ha! ha! ha! Giv ham et Glas Madera, Wilhelm! — Som det synes, saa er han en gammel Invalid — Naa, han kommer ogsaa just tilpas: vi skal have tusinde Løier af ham. Ha! ha! ha!

Sternheim.

Ja ja, lee han kun, Hr. Vert! Han er en gammel Partigænger, det kan jeg see paa ham.

(Overfeld og alle de Fremmede lee.)

Georg.

Dersom min Fader vilde lyde mit Raad, saa skaffede De ham ud af Huset.

Sternheim.

Han skulde have været Soldat? Det er ikke sandt, min Herre! Det kan jeg jo see paa ham. (alle lee.) Nu, giv mig Lys, Dreng. Jeg er søvnig. (reiser sig.)

Overfeld.

Hold paa ham, Børn! Han maae endnu blive her lidt. (nogle af dem vil holde Sternheim tilbage.)

Sternheim.

Hvad? Han troer mig ikke, gode Herre? Veed han vel, jeg er Officeer? — Der er to Dukater; meer kan jeg umuelig have fortært. — Giv mig nu Lys.

Over-

Overfeld.

Stakkels Mand! jeg har ondt af ham. — Lad ham faae en god Seng.

Georg.

Men, min Fader! —

Sternheim.

Nei, min Herre! deri har Verten Ret. Tidlig til Sengs, og tidlig op. (alle lee.) — Ja, jeg sang gierne med, naar jeg ikke var saa træt som jeg er; men i Morgen, i Morgen — Slyngel! giv mig et Lys. Har Du ikke lært bedre at varte op?

Overfeld.

Tag Lys, og see til, at han bliver godt opvartet.

Sternheim.

God Nat, Hr. Vert! God Nat, Mesdames! God Nat, mine Herrer! (gaaer nogle Skridt, vender om igien, og siger til Georg) Hør, lille Herre! han maae ikke lee af mig; jeg er Officeer.

(Gaaer bort med Wilhelm.)

Syvende Scene.

Overfeld. Julie. Georg. Miche. Johan. De Fremmede.

Georg.

Hvad vil han sige, den gamle Nar?

Overfeld.

Hvad man dog kan have for herlige Løier med saadanne Døve! I Begyndelsen kunde jeg slet ikke blive klog paa ham.

Julie.

Julie.

Han synes endog at have den Svaghed, at ville skiule sin Døvhed for Verden.

(Man hører Violinerstemme.)

Overfeld.

Ha! ha! et Tegn til Dands — Saa kom da, mine Herrer og Damer! Kun Skade, at vores døve Invalid er gaaet til Engs! — I Aften vil jeg blive en heel Time længer oppe, end sædvanlig. Ah! var ikke den fordømte Podagra, jeg skulde holde ud med den Yngste blandt Jer. — Saa, rul afsted med mig, Børn!

(Henrich og en anden Tiener rulle af med ham. Georg tager Julie, og de Fremmede gaae parviis.)

Ottende Scene.

Wilhelm. Siden Henrich og en Tiener.

Wilhelm (tager bort).

Jeg har næsten leet mig ihiel af den gamle døve Karl.

(Henrich og en Tiener komme og hielpe ham at tage bort.)

Henrich.

Nu, Wilhelm! hvor har Du giort af den Døve?

Wilhelm.

Jeg har overgivet ham til Cathrine; hun skal lyse ham op. Hvordan hun vil blive tilmode over hans bagvendte Svar! — Først gik han ned i Stalden, og hentede en lille Vadsæk — der maae han nok igien have giort nogle dumme Streger, for Staldkarlen

karlen loe, han maatte blive gal. — Nu, hvorfor begynde de ikke at dandse?

Heurich.

De rangerede dem først.

(De ere i Baggrunden, og et Dække falder for dem.)

Niende Scene.

Skuepladsen forandres til et andet Værelse.

Sternheim (med en Vadsæk). Cathrine (med Lys).

Cathrine.

Her kan De ikke blive, min Herre! Det er Frøkenens Kammer, og der er hendes Sovekammer.

Sternheim.

Giør sig ingen Ulelighed, min lille Pige! Jeg sover aldrig i en varmet Seng. Det er en slem Vane.

Cathrine.

Jeg taler jo ikke om at varme Sengen. Jeg vil bringe Dem i et andet Kammer.

Sternheim.

Nei, nei! det gjøres ikke nødig. Jeg kan selv trække mine Støvler af.

Chathrine (for sig selv).

Jeg troer, han er døv. (Skriger til ham) Dette er Frøkenens Sovekammer, og her maae De ikke blive.

Sternheim.

Punsch? Nei, jeg drikker ingen Punsch. — Naa, saa lad mig smække Døren af; jeg skal tidlig op i Morgen.

Cathrine.

Cathrine
(ſtiller ſig imellem ham og Døren).
De ſkal ſmække Dievelen; de ſkal ud af Stuen.

Sternheim.
O du lille Skielmsmeſter! jeg forſtaaer dig nok; men de Tider ere forbi hos mig.

Cathrine.
Himmel og Jord! Hvad har den gamle Knark vel ſat ſig i Hovedet?

Sternheim.
Der har du et Kys, og ſaa god Nat!

Cathrine.
Hielp! Hielp! Hielp!

Tiende Scene.

De Forrige. Wilhelm. Henrich.

Wilhelm.
Ha! ha! ſagde jeg det ikke nok? Hvad ſkriger Du for?

Cathrine.
Ih! den gamle hæslige Knark vil kyſſe mig.

Henrich.
Skal han da ſove her?

Cathrine.
Ih nei viſt ikke. Jeg har næſten ſkreget mig en Svindſot paa Halſen om, at dette er Frøkenens Kammer, og at han maae bort.

Wilhelm.
Da faaer du længe at ſkrige, for han er døv.

Sternheim.

Nu, her feiler ikke paa Opvartning; men see til, at her kommer ikke til at heede: mange Kokke giør tynd Suppe. — Lad mig see, I vogner mig tidlig i Morgen —

Wilhelm.

Fanden skal tage mig, om jeg vækker ham!

Cathrine.

Men hvordan faae vi ham ud af Kammeret?

Sternheim.

Dumme Tøs! jeg kan staae saa tidlig op som den yngste; men siden jeg er udmattet af Reisen, frygter jeg for at forsove mig.

Cathrine.

Jeg siger op, dersom det Menneske skal blive her i Huset.

Sternheim.

Ganske rigtig! naar Klokken er fem.

Cathrine.

Ih din døve Djevel!

Sternheim

(sætter sig for at klæde sig af).

I behøver ikke at bie efter Lyset.

Henrich.

Han vil paa min Siel klæde sig af.

Sternheim.

Nei, jeg har selv en Nathue.

Wilhelm.

Det er ret fatalt, at jeg hverken kan læse eller skrive. (til Henrich) Kan Du ikke skrive?

Henrich.

Henrich.

I mine unge Aar kunde jeg det ret godt, men nu har jeg igien glemt det — Kan Du ikke ſkrive?

Cathrine.

Havde jeg kunnet læſe og ſkrive, saa havde jeg havt en Mand for længe siden.

Wilhelm.

Hvor Dievelen er David henne? Han kunde hielpe os af Nøden, for han læſer som en Bog.

(Sternheim tager et Par Piſtoler af ſin Vadſæk.)

Cathrine.

Himlen bevare os! han fører Mordergevær med ſig! Skulde det kun ikke være en Spidsbub?

Sternheim.

Lig der roelig, mine Venner! — jeg haaber ikke at bruge jer her ſom i mit ſidſte Logis.

Wilhelm.

Hørte I det?

Sternheim.

Det var dog ret en ſtor Ulykke, at jeg ſkulde ſkyde Gaardskarlen og Kokkepigen ihiel. Men hvad ſkulde jeg tænke om ſaadanne Folk, der komme ſtyrtende ind i mit Kammer, da jeg alt var i Seng?

Cathrine.

Det er jo et forſkrækkeligt Menneſke!

Wilhelm.

Gid Pokker fare efter ham! Jeg gaaer min Vei.

Henrich.

Jeg ogſaa. Fanden maae lade ſig ſkyde ihiel.

Cathrine.

Jeg løber ud af Huset, og kommer her ikke, førend han er borte.

Wilhelm.

Giør Komplimenter for ham, ellers kunde han forstaae det galt, og skyde os for Panden.

(De giøre alle tre dybe Komplimenter, og gaae baglænds ud af Døren.)

Wilhelm.

Adieu, I gamle Esel!

Cathrine.

Adieu, du døve Spidsbub!

Henrich.

Adieu, du Blodhund!

(De gaae.)

Sternheim.

God Nat, Børn! god Nat!

Ellevte Scene.

Sternheim (allene).

Endelig blev jeg dem qvit. — Lad mig dog see engang, hvad det er for et Papiir, Miche gav mig. (seer det igiennem) Hvor lykkelig! hvor overordentlig lykkelig er jeg ikke! — Davids Bekiendelse for Retter: om alle hans Herres Spidsbubstreger — Maatte jeg nu kun et Øieblik see min Julie, kun et Øieblik tale med hende! — Dersom Folkene ikke giøre Allarm, saa kommer hun vist — Et Lys? — Det er hende! det er hende!

Tolvte Scene.

Sternheim. Julie.

Sternheim.

Min dyrebare Julie!

Julie.

O min Sternheim!

Sternheim.

Er De overbeviist om min Troeskab?

Julie.

Fuldkommen, beste Sternheim! Men jeg maae forlade Dem igien. I Morgen —

Sternheim.

Men er ikke i Morgen Deres Bryllupsdag? Staaer jeg i Morgen ikke Fare for, at miste Dem for evig?

Julie.

Nei, Sternheim. Lad min gierrige Formynder beholde min Formue, for at berige sin nedrige Søn med — min Haand og mit Hierte hører Dem til.

Sternheim

(falder for hendes Fødder).

O min Dyrebareste!

Julie.

Slip mig! — Hvad vilde man ikke sige, om man fandt mig hos Dem.

Trettende Scene.

De Forrige. Georg.

Georg.

Hvad seer jeg!

Sternheim
(for sig selv, i det han reiser sig).
Gid Dievelen havde dig!

Julie.
Tænk engang, hvor jeg blev forskrækket, Hr. Overfeld! Jeg kommer og vil hente noget paa mit Kammer, og finder den døve Mand her, som giør mig en ordentlig Kierlighedserklæring.

Sternheim.
Dersom det skal blive saaledes ved med Deres Besøgelser, saa kommer jeg ikke i Seng førend i Morgen tidlig.

Georg.
I Sandhed, Frøken! var dette et ungt Menneske — saa kan jeg ikke nægte, jeg vilde blive —

Julie.
Jaloux? — Det ligner Dem.

Sternheim.
Mars, unge Herre! jeg maae til Engs.

Fiortende Scene.

Overfeld (bliver rullet ind af) Wilhelm og Henrich.

Overfeld.
Jeg skal nok faae ham herud — Det er jo en uforskammet gammel Knark.

Sternheim.
Hvad vil han nu igien, Hr. Vert?

Over-

Overfeld.

Lade Jer kaste ud af Huset, det vil jeg.

Sternheim.

Hvem Dievelen vil nu drikke Chokolade?

Overfeld.

Georg! her er intet andet Middel for, end skrivtlig at gjøre ham begribelig, her ingen Vertshuus er, og at han maae pakke sig.

(Georg tager en Tegnebog frem.)

Sternheim.

Nu Concert? — Jeg troer han er gal! — Sove vil jeg, sove; og mag det saa, at I kan komme bort.

Femtende Scene.

De Forrige. De Fremmede. Johan. Miche. David.

Første Dame.

Nu, har De endnu flere Løier med den Døve?

Overfeld.

Nei, Kousine! det er bleven temmelig alvorligt; den uforskammede gamle Mand vil sove i min Nieces Kammer. (bliver David vaer) Er Du der, Spidsbub? Hvor har Du været saa længe?

David.

Forlad mig, naadige Herre! — jeg —

Miche.

Da jeg hørte de Spektakler med den Døve, gode Herre! saa løb jeg hen i Kroen, og hentede ham.

Overfeld.

Bie kun, din Skielm! — Nu, Georg! er Du færdig?

Georg.

Ja. (vil give Sternheim Tegnebogen, og betyder ham, at han skal læse) Læs, min Herre!

Sternheim
(støder ham tilbage).

Han er mig saa leed, Patron! Jeg gider ikke havt noget med ham at giøre.

Georg.

Her er intet andet Raad for, end med Magt —

Sternheim.

Ja siden I da endelig ikke vil sove, saa vil jeg fortælle Jer en grumme lystig Historie.

Overfeld.

Jeg giver Dig Fanden med Dine Historier. Jeg maae til Engs; min Podagra —

De Fremmede, Julie og Miche.

O lad ham dog fortælle!

Sternheim.

En Officeer elskede en deilig Frøken; hun ham igien. Ulykkeligviis stod hun under en Formynder, der var en gierrig, podagrisk, og oven i Kiøbet høist forlibt gammel Nar; just saadan en Mand som han, Hr. Vert.

Overfeld.

Fordømt! Kast mig den Karl —

Miche.

Lad ham dog fortælle ud, gode Herre! Det klinger jo ret lystig! —

Stern-

Sternheim.

Nu havde denne Formynder en udlært Slyngel af en Søn, som næsten i alle Ting overgik sin Fader — det var et Menneske — just saadan en som den unge Herre der. (peger paa Georg)

Georg.

Dievelen skal komme efter Dig, Din gamle Skielm! (tager til sin Kaarde)

De Fremmede, Julie og Miche.

En gammel døv Mand!

Sternheim.

Denne vakre Formynder og hans Søn merkede denne Kierligheds Forstaaelse. Ören kalder Officeren til Felten; han svor Frøkenen evig Troeskab, og hun ham.

Overfeld (bestyrtset).

Georg!

Georg
(sagte til ham).

Røb Dem dog ikke selv!

Sternheim.

For nu at naae deres Maal — nemlig at givte Frøkenen, og hendes Penge med Sønnen, opsnapper de alle Officerens Breve ved Hielp af en Tiener, som (pegende paa David) seer just saadan ud, som den Spidsbub, der staaer — bilder Frøkenen ind, at han havde givtet sig, og tvinger hende til at tage den Beslutning, at ægte den unge Hr. Formynder.

De Fremmede og Julie.

En lystig Historie!

Miche.

Det er ret en hæslig Formynder.

Sternheim.

Til Officerens store Lykke bliver der Vaabenstilstand. Han faaer Permission, rider Nat og Dag, og kommer just fire og tyve Timer førend Bryllupet skal være. Han er i Fortvivlelse —

Overfeld
(stedse mere bestyrset).

Georg!

Georg.

Det er Tid at sove. Før den Mand over i Kroen.

De Fremmede, Julie og Miche.

O lad ham dog fortælle ud!

Sternheim.

Til hans endnu større Lykke kommer Formynderens Tiener, som just seer saadan ud som den Skurk der — og byder Officeren sit eget Portrait tilfals, som han for sex Uger sendte Frøkenen.

De Fremmede, Julie og Miche.

Det er ret allerkiereſt!

Sternheim.

Da den ene Skielm altid overgaaer den anden, saa har Tieneren beholdt Portraitet med Demanterne for sig selv — Deels Trudsler, deels Løvter, som Officeren ogsaa vil holde den gamle Skurk —

David.

Det er godt!

Sternheim.

Bevægede ham til at sige Sandheden, og endogsaa for Retten med Ed at bekræfte den. Officeren sender en artig lille Pige, som har overordentlig me-

gen

gen Liighed med denne lille Skielmsmester (pegende paa Miche) med en Billet til Frøkenen.

Georg (for sig selv).

Fordømt!

Sternheim.

Hvori han underrettede hende om sin Troskab, og den Forklædning, hvorunder han vilde see og tale med hende. — Nu, gamle Herre! hvordan smager denne Historie dem?

Overfeld (for sig selv).

Forbandet bitter.

Første Dame.

Slutningen! Slutningen! O man har dog sine tusinde Løier med den Døve!

Sternheim.

Om Forladelse, Frue! den Døve har sine tusinde Løier med dem, der kan høre.

De Fremmede.

Hvad er det? Han hører jo!

Sternheim.

Nu Deres Svar, Hr. v. Overfeld!

Overfeld.

Hvad? Hvad? Jeg forstaaer ikke et Ord af alt det.

Sternheim.

Saa maae jeg da forklare Selskabet denne Hemmelighed —

Georg.

Nu er det for sildig at forklare Dem. Jeg seer nok, at De er Kapitain Sternheim — men hvad deres Breves Opsnappelse angaaer, da er det en ondskabsfuld Beskyldning.

David.

David.

Om Forladelse, Hr. v. Overfeld! erindrer De Dem ikke mere, at vi hialpes ad at opsnappe Brevene?

Georg.

Tie, Slyngel! eller — Hr. Kapitain! vær saa god at forlade vort Huus — i Morgen skal alting finde sig.

Sternheim.

Hiertelig gierne — Kom, naadige Frøken!

Overfeld.

Hvad? De vil stiele en Formynder sin Myndling bort?

Georg.

Ingen Gevalt, min Herre! Skielv for Føl, gerne! (trækker)

Sternheim
(tager en Pistol).

Tre Skridt fra Livet, om jeg tør bede, unge Herre!

Overfeld.

Rul mig for Guds Skyld af Veien!

Sternheim.

Tving mig ikke til at melde Sagen til Hoffet, min Herre! Det vilde neppe gaae Dem saa godt, som jeg dog har havt i Sinde med Dem.

Overfeld (sagte).

Georg! den Historie smager bitter som Galde, men vi faae dog vel at synke den.

Georg.

Hvad?

Overfeld.

Hr. Kapitain! jeg vil giøre Dem et Forslag —

Georg.

Georg.

Et Øieblik, min Fader! Jeg gider ikke være Vidne til Deres Svaghed. Jeg skal nok finde et Middel til at skaffe mig Ret.

(Han gaaer.)

Overfeld.

Seer De, hvad det er for en forbandet haardnakket Siel! — Hr. Kapitain! De kan ikke fortænke en Fader, at han søger at giøre sin Søn lykkelig. — Naar jeg nu giver Dem min Myndling, lover De mig da at tie med den hele Historie?

Sternheim.

Paa min Ære!

Overfeld (til Julie).

Og De?

Julie.

Jeg vil endnu giøre mere; jeg vil endog forglemme den.

Overfeld.

Nu saa tag hende da; jeg gier mit Samtykke. (sagte) Det er altid min Maade, naar jeg ikke kan andet.

De Fremmede.

Bravo, Hr. Onkel! Godt giort!

David.

De erindrer dog vel Deres Løvte, Hr. Kapitain?

Sternheim.

Og skal ogsaa holde det. — Hr. v. Overfeld! Deres David ønsker at tiene mig.

Overfeld.

Af mit ganske Hierte! Jeg ønsker Dem ligesaa megen Velsignelse med ham, som jeg har havt.

Miche.

Miche.

Jeg beder Dem om Forladelse, gode Herre! at jeg har bedraget Dem! — Men hvad gior man ikke for at faae en Mand?

Johan.

Og jeg, min Herre! er Opfinderen af denne døve Leeg, og beder ydmygst, at naadige Herre vil bivaane mit Bryllup med min lille Miche.

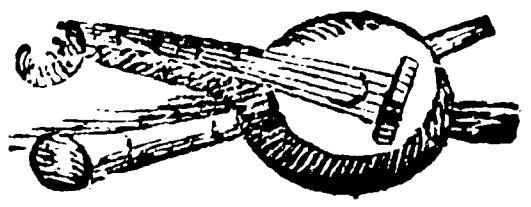
Overfeld.

Ja, ja! det er godt! det er godt — Men Silentium om den hele Sag, om jeg maae bede! — Rul mig bort, at jeg kan komme til Engs; jeg er slet ikke vel; og anviis den døve Elsker en Seng.

Miche.

Og i Morgen paa det dobbelte Bryllup vil vi drikke den døve Elskers Skaal. God Nat! gode Herre! (til Overfeld) Læg Merke til det gamle Ordsprog: Den, som vil have alt, faaer slet intet.

Ende paa Skuespillet.

Scapins Skalkestykker.

Komoedie i tre Akter.

Oversat

efter

Molieres franske Original.

Personerne.

Argantes, Octaves og Zerbinettes Fader.
Gerontes, Leanders og Hyacinthes Fader.
Octave, Argantes Søn og Hyacinthes Kiereste.
Leander, Gerontes Søn og Zerbinettes Kiereste.
Zerbinette, et egyptisk Fruentimmer, som siden bliver befundet at være Argantes Datter.
Hyacinthe, Gerontes Datter.
Scapin, Leanders Tiener.
Sylvester, Octaves Tiener.
Nerine, Hyacinthes Amme.
Carl.
Tvende Karle, som bære Scapin.

Første Akt.

Første Scene.

Octave. Sylvester.

Octave.

Bedrøvelige Tidender for et forlibt Hierte! Hvilken stor Ulykke er jeg dog ikke bragt udi! Saa har Du, min kiere Sylvester! spurgt i Havnen, at min Fader er kommen hiem?

Sylvester.

Ja.

Octave.

Og at han i Dag Morges er kommen hiem?

Sylvester.

I Dag Morges.

Octave.

Og at han er kommen hiem for at givte mig?

Sylvester.

Ja.

Octave.

Med Hr. Gerontes Datter?

Sylvester.

Med Hr. Gerontes Datter.

Octave.

Og at hun just derfor er forskreven herhid fra Tarento?

Sylvester.

Ja.

Octave.

Og Du haver hørt disse nye Tidender af min Farbroder?

Sylvester.

Af Deres Farbroder.

Octave.

Og at min Fader har ladet ham alt dette vide ved et Brev?

Sylvester.

Ved et Brev.

Octave.

Og denne Farbroder, siger Du, veed alle vore Sager?

Sylvester.

Alle vore Sager.

Octave.

Tael dog, og lad Dig ikke saaledes presse Ordene ud af Munden.

Sylvester.

Hvad kan jeg sige mere? De forglemmer ingen Omstændighed, men fortæller Tingene just ligesom de ere i sig selv.

Octave.

Giv mig dog et godt Raad i det mindste, og sig mig, hvad jeg i disse haarde Omstændigheder skal gjøre?

Sylvester.

Sylvester.

Sandelig! jeg er ligesaa forvirret som De, og jeg behøver nok selv gode Raad.

Octave.

Jeg er ganske nedslaget ved denne forbandede Hiemkomst.

Sylvester.

Jeg ikke mindre.

Octave.

Naar min Fader faaer Tingene at vide, da vil han heftig skiende paa mig.

Sylvester.

Skienden er intet; og give Gud jeg kunde slippe dermed! Men jeg seer allerede forud et Uveir af Stokkeprygl samle sig, som uden Tvivl vil gaae løs over mine Skuldre.

Octave.

O Himmel! paa hvad Maade skal jeg redde mig ud af denne Forvirring, som jeg er udi?

Sylvester.

Derpaa skulde De have tænkt, førend De selv modvilligen kastede Dem derudi.

Octave.

Ak! Du dræber mig med Dine utidige Formaninger.

Sylvester.

De dræber mig meget mere med Deres ubetænksomme Gierninger.

Octave.

Hvad skal jeg gisre? Hvad Resolution skal jeg fatte? Hvad Middel skal jeg bruge herimod?

Anden Scene.

Scapin. Octave. Sylvester.

Scapin.

Hvad er det, Hr. Octave? Hvad skader Dem? Hvilken Allarm er dette! Jeg seer De er ganske forvirret.

Octave.

Ak! min kiere Scapin! det er ganske ude med mig; jeg er ganske desperat; jeg er det ulykkeligste Menneske i Verden.

Scapin.

Hvi saa?

Octave.

Har Du intet hørt om det, som er mig vederfaret?

Scapin.

Nei.

Octave.

Min Fader er kommen her tilligemed min Farbroder for at gifte mig.

Scapin.

Jh nu! hvad Ulykke er derudi?

Octave.

Ak! Du veed ikke Aarsagen til min Bedrøvelse.

Scapin.

Nei; men det staaer kun til Dem, at jeg snart faaer det at vide. Jeg er et trøstefuldt Menneske, som gierne tager Deel i unge Folks Fortredeligheder.

Octave.

Ak, min kiere Scapin! dersom Du kunde finde paa noget Skielmstykke for at redde mig ud af denne

Bekym-

Bekymring, jeg er udi, saa vilde jeg være Dig overmaade forbunden.

Scapin.

At sige Dem Sandheden, saa er der kuns faa Ting mig umuelige, naar jeg vil giøre mig Umage. Jeg har uden Modsigelse faaet af Himmelen alle de Gaver, som høre til de Spidsfindigheder og de artige Galanterier, som denne dumme Pøbel gemeenligen kalder Skielmstykker; og jeg kan sige, uden at rose mig selv, at der endnu ikke er funden nogen, som har været en habilere Mester i adskillige Konster og Intriguer, og som har erhvervet større Bersømmelse, end jeg, i denne ædle Videnskab. Men, sandelig! Fortieneste er alt for ilde belønnet nu omstunder; og jeg har næsten forsvoret alting, siden en Fortred, jeg havde af en vis Sag, hændtes mig.

Octave.

Hvorledes? Hvilken Sag var dette, Scapin?

Scapin.

En Hændelse, hvorved jeg kom i Ueenighed med Politiemesteren.

Octave.

Med Politiemesteren?

Scapin.

Ja; vi havde en liden Disput med hinanden.

Octave.

Du og Politiemesteren?

Scapin.

Ja; og han handlede noget ilde med mig, saa at jeg blev saa vred over disse Tiders Utaknemmelighed, at jeg besluttede, ikke at have med nogen Ting

at bestille herefter. Det er nok herom. Fortæl mig dog kun Deres Sag.

Octave.

Du veed, Scapin, at Hr. Geronte og min Fader for to Maaneder siden gik til Skibs tilsammen, for at giøre en Reise formedelst en vis Handel, betreffende deres fælles Interesse.

Scapin.

Dette veed jeg.

Octave.

Og at Leander og jeg bleve tilbage, jeg under Sylvesters, og han under Dit Opsyn.

Scapin.

Jeg har meget ypperligt forrettet dette mit Embede.

Octave.

Nogen Tid derefter traf han et ægyptisk Fruentimmer, hvori han forelskede sig.

Scapin.

Dette veed jeg ogsaa.

Octave.

Som vi vare meget gode Venner, saa fortroede han mig strax sin Kierlighed og tragte mig hen at see dette Fruentimmer, som jeg i Sandhed fandt smuk, men ikke saa smuk, som han vilde jeg skulde finde hende. Han talte stedse med mig om hende, han roeste stedse hendes Forstand og hendes angenemme Omgiengelse, hvoraf han fortalte mig hvert et Ord, som han altid vilde have, jeg skulde finde at være sindriig. Han skiendte tidt paa mig, fordi jeg ikke fandt Fornøielse nok i det, han sagde, og fordi jeg var saa koldsindig.

Scapin.

Scapin

Jeg seer ikke endnu, hvor alt dette vil hen.

Octave.

En Dag, da jeg gik hen med ham til de Folk, hvor hans Kiereste er, hørte vi nogle ynkelige Suk og Klagemaal, som kom fra et lidet Huus i en afsides liggende Gade: vi spurgte, hvad det var: En Kone svarede os sukkende: at vi kunde see der et ynkeligt Syn og at vi maatte være aldeles følesløse, dersom vi ikke derved bleve rørte.

Scapin.

Hvor vil dette hen?

Octave.

Nysgierrigheden giorde, at jeg bad Leander gaae ind med mig, for at see hvad dette var. Vi kom da ind i en liden Stue, hvor vi saae en gammel Kone, som laae og droges med Døden, en Tienestepige, som stod og beklagede sig, og et ungt Fruentimmer, som gandske svømmede i Taarer, men derhos saa deilig og yndig, som man nogensinde har seet.

Scapin.

Ak! Ak!

Octave.

En anden vilde i den Tilstand, som dette Fruentimmer var udi, seet heslig ud; thi hun havde ikke andre Klæder paa end en Nattrøie af Bommessie, et lidet forslidt Underskiørt og et par gule Garnetter, som vare opsæstet oven paa hendes Hoved; hendes Haar hang uordentlig ned over hendes Skuldre, og, uagtet alt dette, var hun dog det deiligste Menneske, man vilde see for Øine.

Scapin.

Nu begynder jeg at see ind i Tingene.

Octave.

Dersom du havde seet hende, Scapin, i denne Tilstand, saa havde du gandske vist fundet hende meget deilig.

Scapin.

Ak! jeg tvivler ikke derpaa, og uden at have seet hende troer jeg gandske gierne, at hun var meget angenem.

Octave.

Hendes Taarer vare ikke af det Slags ubehagelige Taarer, som beskiemme et Ansigt, hun havde en særdeles artig Maade at græde paa, og hendes Bedrøvelse lod hende meget vel.

Scapin.

Alt dette troer jeg gierne.

Octave.

Hun bevægede enhver til Graad, i det hun paa en kierlig Maade kastede sig over denne døende Kones Legeme, som hun kaldede sin kiere Moder, og der var ingen af os, som jo var inderlig bevæget over at see saa got et Gemyt.

Scapin.

Sandelig dette er meget bevægeligt, og jeg merker nok at dette gode Gemyt giorde Dem forlibt i hende.

Octave.

Ak! Scapin, det haardeste Menneske maatte blevet forlibt i hende.

Scapin.

Scapin.

Visseligen, hvorledes skulde man kunne undlade at elske hende?

Octave.

Efter faa Ord, hvormed jeg søgte at trøste denne deilige Bedrøvede, gik vi bort, og da jeg spurgte Leander, hvad han syntes om hende, svarede han mig meget koldsindig, at han fandt hende lovlig kiøn nok; jeg blev over denne Koldsindighed, hvormed han svarte mig dette, saa vred, at jeg ikke vilde aabenbare ham den Virkning hendes Skiønhed havde giort paa mit Hierte

Sylvester.

Dersom De ikke forkorter Deres Historie, saa kan De gierne staae her og fortælle paa den fra nu og til i Morgen. Lad mig giøre Ende derpaa med to Ord: Han kunde ikke leve uden at gaae hen og trøste den deilige Bedrøvede, men Pigen, som efter Moderens Død er bleven den unge Persons Hofmesterinde, vilde ikke tillade ham at besøge hende, derover blev han desperat; han beder, han tigger, men alt uden nogen Effect; man siger ham, at Jomfruen, endskiønt hun ingen Midler eller Venner haver, dog er af en honet Familie, og dersom han ikke vil ægte hende, saa kan man ikke tillade, at han længere løber efter hende. Ved disse Besværligheder formeres hans Kierlighed, han gaaer i Raad med sig selv, han speculerer, han raisonnerer med sig selv, han fatter endelig en Resolution, hvorefter han for tre Dage siden, har ladet sig vie til hende.

Scapin.

Det begriber jeg meget vel.

Sylvester.

Leg dette nu til hans Faders uformodentlige Hiemkomst, som man ikke havde ventet førend om to Maaneder, saa og at hans Farbroder har saaet hans Giftermaal, som man vil giøre med ham og en Datter, som Herr Gerontes har havt med sin anden Kone, som han giftede sig med i Tarento.

Octave.

Og over alt dette, den Fattigdom denne elskværdige Person finder sig udi, og den Uformuenhed paa min Side at hielpe hende.

Scapin.

Er det alt? De ere meget forvirrede over ingen Ting, det er nok noget, som er værd at blive forskrekket over; skammer du dig ikke at betænke dig saa længe paa saa ringe en Ting? Hvad Fanden! saadan en stor og før Krabat, som du er, kan ikke finde paa nogen artig List, noget honet Skielmstykke, for at bringe eders Sager i Orden; fy skamme dig, du dumme Beest. Man skulde i forrige Tider givet mig Leilighed til at narre disse Gamle, jeg skulde have narret dem op i deres Næse; jeg var ikke større end saa, da jeg allerede havde giort mig berømt ved adskillige artige smaa Pudser.

Sylvester.

Jeg bekiender, at Himmelen ikke har nedlagt saa stort et Pund hos mig, og at jeg ikke har den Dristighed, som du, til at giøre Skielmstykker.

Octave.

Octave.

See! der er min elskværdige Hyacinthe.

Tredie Scene.

Hyacinthe. Octave. Sylvester. Scapin.

Hyacinthe.

Ak! Octave! er det sandt, som Sylvester nyelig haver sagt Nerine? nemlig, at Deres Fader er kommen hiem og at han vil gifte Dem.

Octave.

Ja deilige Hyacinthe! og denne Tidende har foraarsaget mig en heftig Bedrøvelse. Men hvad seer jeg! De græder! hvorfor disse Taarer? Siig mig: haver De mig fortænkt for nogen Utroeskab? og er De ikke noksom forsikret om den Kierlighed jeg bær til Dem?

Hyacinthe.

Ja Octave! jeg er forsikret om, at De elsker mig, men jeg er ikke vis paa, at De altid vil blive ved at elske mig.

Octave.

Ak! er det vel mueligt, at man kan elske Dem uden at elske Dem sin hele Livs Tiid?

Hyacinthe.

Jeg haver hørt, Octave! at Deres Kiøn elsker en kortere Tid end vores, og at den Fyrighed, som Mandfolkene vise i deres Kierlighed er en Ild, der slukkes ligesaa latterlig, som den optændes.

Octave.

Ak! min kiere Hyacinthe! mit Hierte er ikke som andre Mandfolkes, og jeg merker nok, at det er mig umueligt andet end at elske Dem indtil Døden.

Hyacinthe.

Hyacinthe.

Jeg vil nok troe, at De mener det, som De siger, og jeg tviler ikke paa, at Deres Tale er oprigtig; men jeg frygter for en Magt, som i Deres Hierte vil imodstaae den Kierlighed, De haver til mig. De dependerer af en Fader, som vil gifte Dem med en anden Person, og jeg er forsikret paa, at jeg dør, dersom denne Ulykke arriverer mig.

Octave.

Nei skiønne Hyacinthe! min Fader skal ikke kunne tvinge mig til at blive Dem utroe, og jeg vil hellere forlade mit Fædreneland, ja Alting, end at jeg skulde forlade Dem. Jeg har allerede, uden at have seet hende, fattet en Slags Afskye for den Person, som man har bestemt mig, og, jeg skulde vel ikke ønske min Næste noget ondt, men jeg saae gierne, at et Uveir vilde forslaae hende saa langt fra vore Kyster, saa hun aldrig kunde komme her. Græd derfor ikke, elskværdige Hyacinthe! Thi Deres Taarer skier mig i mit Hierte, og jeg kan ikke uden stor Bedrøvelse see Dem.

Hyacinthe.

Efterdi De vil saa have det, saa vil jeg da aftørre mine Taarer og med et standhaftig Mod oppebie hvad Himmelen behager at beslutte over mig.

Octave.

Himmelen lade det lykkes for os!

Hyacinthe.

Den kan ikke være mig imod, dersom De bliver mig troe.

Octave.

Octave.

Det vil jeg visselig stedse blive.

Hyacinthe.

Saa bliver jeg og vist lykkelig.

Scapin.

Hun er min Troe ikke saa dum, og jeg finder hende ganske passabel.

Octave.

See her er en Karl, som kunde være os til störste Nytte i vores Nød, dersom han vilde.

Scapin.

Jeg har giort store Eeder paa, at jeg intet herefter med Verden vil have at bestille, men dersom De begge beder mig meget derom, saa kanskee . . . .

Octave.

Ak! dersom det kun kommer an paa at bede dig for at erholde din Hielp, saa beder jeg dig af ganske Hierte, at du vil være os behielpelig i vores Sag.

Scapin (til Hyacinthe.)

Og De siger mig intet?

Hyacinthe.

Jeg beder Dem ligeledes for alt det, som De haver kiert, at De vil tiene os i vores Kierlighed.

Octave.

Vær forsikret at . . . .

Scapin (til Hyacinthe.)

Stille! gaae De kun hiem og giv Dem tilfreds, og De (talende til Octave) bereed Dem paa med Standhaftighed at tage mod Deres Faders Ankomst.

Octave.

Jeg tilstaaer, at denne Ankomst alt i Forveien gior mig skielvende, og at jeg haver en naturlig Frygtsomhed hos mig, som jeg ikke kan overvinde.

Scapin.

Scapin.

Det er dog nødvendigt, at De i det mindste holder Dem fermt for det første Stød, paa det at Deres Fader ikke skal tage Leilighed af Deres Frygt til at lede Dem som et lidet Barn. Saa! see til, at De kan sette Dem lidt i Positur. Vær frimodig og tænk paa med Dristighed at svare paa alt det, som Deres Fader kan falde paa at sige Dem.

Octave.

Jeg skal giøre mit Beste.

Scapin.

Lad os giøre et Forsøg for at øve Dem! repeter en gang den Rolle, De skal spille! og lad mig see, hvorledes De bær Dem ad! Hovedet i Veiret, og see dristig ud af Øinene.

Octave.

Saadan?

Scapin.

Endnu lidt mere.

Octave.

Saadan da?

Scapin.

Godt! bild Dem nu ind, at jeg er Deres Fader, som er kommen, og svar mig dristig som det kunde være ham selv. Hvorledes tør din Slyngel, din Døgenict, du, som er uværdig at have mig til Fader! hvorledes, siger jeg, tør du understaae dig at komme mig for Øinene, efter den Opførsel, du haver brugt og det liderlige Puds, du haver spillet mig i min Fraværelse? Er det Frugten af min Omhu din Slyngel! er det Frugten af min Omsorg? Er det den Ærbødighed, du er mig pligtig og som du bør have for mig?

Du

Du har været saa uforskammet, dit Skarn! at indlade dig i et hemmeligt Ægteskab uden din Faders Samtykke, svar mig din Skielm, lad os engang høre dine smukke Raisons? Hvad Fanden! De staaer jo som De havde tabt Næse og Mund.

Octave.

Det volder, at jeg bilder mig ind, at det er min Fader, jeg hører.

Scapin.

Ih ja, det er just derfor, at De ikke maae staae som en Tosse.

Octave.

Jeg skal tage mere Mod til mig og svare ham dristig.

Scapin.

Skal det være ganske vist?

Octave.

Ganske vist.

Sylvester.

See der kommer Deres Fader.

Octave.

Ak Himmel! jeg er ulykkelig.

(Han løber bort.)

Scapin.

Holdt Octave! bie dog! ja borte er han, hvilken Cujon. Jeg vil imidlertid ikke desmindre oppebie den Gamle.

Sylvester.

Hvad skal jeg sige ham?

Scapin.

Lad mig kun snakke med ham, og følg du kun med mig.

Fierde Scene.

Argantes. Scapin. Sylvester.

Argantes.

Har man i sine Dage hørt tale om saadant et Giftermaal?

Scapin (for sig selv.)

Han har alt faaet Sagen at vide, og den staaer ham saa stærk for Hovedet, at han med sig selv taler høit derom.

Argantes

(ligeledes for sig selv dog høit.)

Hvilken forskrekkelig Forvovenhed?

Scapin.

Lad os høre lidt paa ham.

Argantes.

Jeg gad gierne vist, hvad De vil sige om dette smukke Giftermaal?

Scapin.

Det har vi alt beredt os paa.

Argantes.

Mon de skulde ville negte det?

Scapin.

Det tænker vi ikke engang paa.

Argantes.

Eller mon de vil tage sig for at undskylde det?

Scapin.

Det kunde hænde sig.

Argantes.

Mon de bilder sig ind at kunne binde mig noget paa Ermet?

Scapin.

Kanskee!

Argantes.

Argantes.

Al Deres Snak skal blive unyttig.

Scapin.

Det faaer vi at see.

Argantes

De skal ikke bilde mig noget ind.

Scapin.

Usvoren er best.

Argantes.

Jeg skal lade min Søn indslutte.

Scapin.

Det skal vi nok forhindre.

Argantes.

Og den Slyngel Sylvester skal jeg prygle, saa han skal ligge for mine Fødder.

Sylvester (for sig selv.)

Det skulde have været underligt, dersom han havde glemt mig.

Argantes.

Ak! Ak! er Du der, Du fornuftige Hofmester, som kan saa vel føre unge Mennesker an?

Scapin.

Det er mig kiert, at jeg seer Herren er kommen vel hiem.

Argantes.

God Dag, Scapin! (Til Sylvester) Du har efterlevet mine Befalinger paa en meget skiøn Maade, og min Søn har ført sig ret smukt op i min Fraværelse.

Scapin.

Saavidt jeg kan see, saa befinder Herren sig vel.

Argantes.

Vel nok. (Til Sylvester) Du svarer ikke et Ord, din Skielm! ikke et Ord?

Scapin.

Har Reisen været lykkelig?

Argantes.

Lykkelig nok. Lad mig dog have Roe til at skiende.

Scapin.

Vil De skiende?

Argantes.

Ja, vist vil jeg skiende.

Scapin.

Paa hvem, min Herre?

Argantes.

Paa denne Slyngel.

Scapin.

Hvorfor da?

Argantes.

Har du ikke hørt tale om det, som er passeret i min Fraværelse?

Scapin.

Jo, jeg har nok hørt tale om saadant noget Smaat.

Argantes.

Hvorledes? Noget Smaat? Det er jo en skammelig Gierning.

Scapin.

De har for saavidt Ret.

Argantes.

Saadan en Dumdristighed —

Scapin.

Det er sandt.

Argantes.

En Søn gaaer hen og giver sig tvertimod sin Faders Villie.

Scapin.

Scapin.

Ja, der er vel noget at sige herpaa; men jeg troer dog, det er bedst, at De ingen Allarm giør derover.

Argantes.

Men det troer jeg ikke; jeg vil giøre saadan en Allarm, at du skal ikke have hørt Mage dertil. For en Ulykke! har jeg ikke den største Aarsag af Verden til at være vred?

Scapin.

Ganske vist! og jeg har selv været vred paa ham, da jeg fik det at vide; jeg har for Deres Skyld taget saa meget Deel deri, at jeg endog selv har skiendt paa Deres Søn. Spørg ham kun, saa skal De selv høre, hvilke Irretesættelser jeg har givet ham, og hvorledes jeg har straffet ham, fordi han bar saa liden Respekt for en Fader, hvis Fødder han burde kysse; kort, han kunde ikke have bleven mere alvorlig tiltalt, om det og havde været Dem selv. Men hvad? Da jeg faaer Sammenhængen at vide, og overveier den, saa maae jeg selv tilstaae ham, at han ikke har giort saa galt, som man troer.

Argantes.

Hvad vil du snakke? Er det ikke galt, at gaae hen og givte sig med et Fruentimmer, som ingen kiender?

Scapin.

Hvad skal man sige? Han har været drevet dertil af sin Skiebne,

Argantes.

Ah! en herlig Undskylding! Paa den Maade kan man begaae alle optænkelige Laster, bedrage, stiele,

slaae ihiel, og undskylde sig dermed, at man har været drevet dertil af sin Skiebne.

Scapin.

O, De tager mine Ord alt for meget efter Bogstaven. Jeg vil kun sige, at han imod sin Villie har funden sig indviklet i denne Sag.

Argantes.

Men hvorfor Djevelen indlod han sig deri?

Scapin.

Vil De forlange, at han skal være ligesaa fornuftig som De? Unge Mennesker ere unge Mennesker, og besidde ikke altid den Klogskab, de burde besidde, for ikke at giøre noget Ufornuftigt. Herpaa kan vor Leander tiene til Beviis, som, uagtet alle mine Lærdomme, alle mine Formaninger, har paa sin Side gaaet hen og giort det endnu værre, end Deres Søn. Jeg gad vel vidst, om De ikke selv har været ung, og om De ikke i sin Tid har giort saadanne smaa Optøier, ligesaavel som andre. Jeg har hørt sige, at De i forrige Tider har været en farlig Fyr for Fruentimmerne, og at De har havt at bestille med de smukkeste i den Tid, og at De slap dem ikke, førend De havde drevet dem til det yderste.

Argantes.

Det er sandt, jeg kan ikke nægte det; men jeg lod det altid blive ved Galanterier, og har aldrig gaaet saa vidt som han.

Scapin.

Hvad skulde han giøre? Han seer et ungt, smukt Fruentimmer, som kan lide ham — thi det har han

efter

efter Dem, at alle Fruentimmer kunne godt lide ham — hun behager ham: han besøger hende: han snakker hende en Hob forliebte Sager for: hun lader sig endelig bevæge: han pousserer sin Lykke — indtil han omsider af hendes Venner bliver truffen med hende, hvilke derover med Magt tvinge ham til at ægte hende.

Sylvester (for sig).

Hvilken forbandet Skielm!

Scapin.

Vilde De, at han skulde lade sig slaae ihiel? Det er dog altid bedre at være gift end død.

Argantes.

Man har ikke fortalt mig Sagen paa den Maade.

Scapin.

Spørg ham selv ad, og see, om han ikke siger det samme.

Argantes.

Er han med Magt bleven tvunget til at tage hende?

Sylvester.

Ja, min Herre.

Scapin.

Mener De, jeg vilde lyve for Dem?

Argantes.

Saa burde han strax gaaet hen til en Notarius, og protesteret imod saadan en voldsom Adfærd.

Scapin.

Men det vilde han ikke gjøre.

Argantes.

Dersom han havde giort det, saa havde jeg desto lettere kundet ophæve dette Givtermaal.

Scapin.

Ophæve dette Givtermaal?

Argantes.

Ja.

Scapin.

De skal ikke ophæve det.

Argantes.

Skal jeg ikke ophæve det?

Scapin.

Nei.

Argantes.

Hvad? Skal min faderlige Myndighed, og den voldsomme Tvang, de har øvet imod min Søn, ikke være mig til nogen Nytte?

Scapin.

Det er en Sag, som han aldrig tilstaaer.

Argantes.

Aldrig tilstaaer?

Scapin.

Nei.

Argantes.

Min Søn?

Scapin.

Ja, Deres Søn. Vil De, at han skal tilstaae, at han af Frygt for hendes Venner har maattet lade sig tvinge til det, han har giort? Nei, han er ikke saa gal at tilstaae det; det var kun at giøre sig selv Tort, og viise sig uværdig at have saadan en brav Mand til Fader som De.

Argan-

Argantes.

Det moqverer jeg mig over.

Scapin.

Han kommer til saavel for sin egen, som for Deres Æres Skyld, at sige overalt, at han med sin gode Villie har ægtet hende.

Argantes.

Og jeg vil, at han saavel for sin egen, som for min Æres Skyld, skal sige tvertimod.

Scapin.

Det vil jeg forsikre Dem paa, at han aldrig giør.

Argantes.

Jeg skal nok tvinge ham dertil.

Scapin.

Jeg siger Dem nok engang, han giør det ikke.

Argantes.

Lad os holde op med den Snak; thi den ærgrer mig kun. (Til Sylvester) Gaae, din liderlige Fugl! gaae hen og hent mig min Slyngel, imens at jeg gaaer hen til Herr Gerontes, for at fortælle ham min Fortred.

Scapin.

Dersom jeg kan være min Herre tienlig i noget, saa har De at befale.

Argantes.

Jeg takker. Ak, hvorfor er det dog min eneste Søn? og hvorfor har jeg ikke nu den Datter, som Himmelen har frataget mig, at jeg kunde giøre hende til min Arving?

(Han gaaer.)

Femte Scene.

Scapin. Sylvester.

Sylvester.

Jeg maae tilstaae, du har et stort Hoved. Nu er Sagen paa en god Fod; men desuagtet fattes vi Penge til vor Underholding, og vi ere hver Dag plagede af vore Kreditorer, der overhænge os, for at faae deres Betaling.

Scapin.

Lad mig kun raade; jeg har alt opspunden noget; mig fattes ikkun en troe Ven, som kunde forestille den Person, vi har nødig. Vie lidt! sæt din Hat brav ned i Øinene! sæt den ene Fod frem! Næven i Siden! see barbarisk ud af Øinene! sæt en fornem Gang op! Saa! det er godt! Kom nu kun med mig; jeg har noget, hvormed jeg kan forandre saavel dit Ansigt som din Stemme.

Sylvester.

Men for alting mag det saa, at jeg ikke kommer i Fortred derover.

Scapin.

Gaae kun! gaae kun! vi vil dele Faren som Brødre; og tre Aar meer eller mindre paa Galleierne bør ei tilbageholde et ædelt Hierte.

Anden Akt.

Første Scene.

Gerontes. Argantes.

Gerontes.

Ja, uden Tvivl ved det Veir, det nu er, maae vi have vore Folk her i Dag; og en Matros, som kom fra Tarentus, har forsikret mig, at han har seet min Karl være færdig at gaae til Skibs. Min Datter vil ved sin Ankomst finde Sagerne temmelig slet disponerede til det, som vi havde foresat os, og det, som De nu har sagt mig, giør en hæslig Streg i vor Regning, og ophæver det, vi havde overlagt med hinanden.

Argantes.

Giv Dem kun tilfreds! jeg lover Dem, at kuldkaste al denne Forhindring, og jeg vil strax gaae hen at begynde derpaa.

Gerontes.

Herr Argantes! Børns Optugtelse er min Troe, en Ting, som man bør lægge stor Flid paa.

Argantes.

Uden Tvivl! Men hvor falder De derpaa?

Gerontes.

Fordi unge Menneskers slette Opførsel kommer som oftest af den slette Opdragelse, deres Forældre give dem.

Argantes.

Det skeer undertiden. Men hvad vil De sige dermed?

Gerontes.

Hvad jeg vil sige dermed?

Argantes.

Ja.

Gerontes.

At dersom De som en retskaffen Fader havde optugtet Deres Søn, saa havde han aldrig giort Dem det Spilop, som han nu har giort.

Argantes.

Meget vel. De troer altsaa, meget bedre at have opdraget Deres?

Gerontes.

Uden Tvivl. Det skulde fortryde mig, om han havde giort noget, som kunde lignes derved.

Argantes.

Men, ifald nu denne Søn, som De saa vel har opdraget, og om hvilken De har saa gode Tanker, har baaren sig endnu værre ad, end min Søn, hvad da?

Gerontes.

Hvorledes?

Argantes.

Hvorledes?

Gerontes.

Hvad vil det sige?

Argantes.

Det vil sige, Herr Gerontes, at man bør ikke være saa hastig til at fordømme andres Opførsel, og at man bør gjøre reent for sin egen Dør først, førend man vil feie for sin Nabors.

Geron-

Gerontes.

Dette er en mørk Tale for mig.

Argantes.

Den vil nok blive Dem forklaret.

Gerontes.

Har De hørt noget om min Søn?

Argantes.

Kanskee.

Gerontes.

Men hvad da?

Argantes.

Da jeg før var vred, sagde Deres Scapin mig noget derom. De kan ellers bedst af ham eller andre faae Sagens rette Omstændighed at vide. Jeg vil imidlertid gaae hen at raadføre mig med en Advokat, og overlægge med ham, hvorledes jeg bedst kan komme ud af denne Sag. Farvel!

Anden Scene.

Leander. Gerontes.

Gerontes.

Hvad mon det kunde være, som er endnu værre, end hans? Jeg seer ikke, at man kan gjøre værre, og jeg finder, at det, at givte sig imod sin Faders Villie, er en Gierning, som overgaaer alt det, man kan indbilde sig. Jh, see! er Du der?

Leander

(løber til ham, for at omfavne ham).

Ak, min Fader! det er mig en stor Glæde, at see Dem lykkelig kommen hiem.

Geron=

Gerontes.

Sagte! lad os tale lidt om en Sag, som —

Leander.

Tillad, at jeg omfavner Dem, og at —

Gerontes
(ſkøder ham tilbage).

Stille! siger jeg.

Leander.

Hvad? Nægter De mig, at omfavne Dem, og at tilkiendegive Dem min Glæde?

Gerontes.

Ja. Vi have først noget at udgisre med hinanden.

Leander.

Hvad er det?

Gerontes.

Staae, at jeg kan see dig i Ansigtet.

Leander.

Hvorledes?

Gerontes.

See mig engang op under Dinene.

Leander.

Nu da!

Gerontes.

Hvad er det, som har tildraget sig her?

Leander.

Hvad der har tildraget sig her?

Gerontes.

Ja. Hvad har du giort i min Fraværelse?

Leander.

Hvad vilde De, at jeg skulde have giort?

Geron=

Gerontes.

Det er ei mig, som vil, at du skulde have giort noget; men jeg spørger ikkun, hvad du har giort?

Leander.

Jeg har aldeles intet giort, som De kunde have Aarsag at beklage Dem over.

Gerontes.

Aldeles intet?

Leander.

Nei.

Gerontes.

Du er meget dristig.

Leander.

Det er fordi jeg forlader mig paa min Uskyldighed.

Gerontes.

Scapin har dog fortalt mig noget om dig.

Leander.

Scapin?

Gerontes.

Aha! dette Ord gior dig rød.

Leander.

Har han sagt Dem noget om mig?

Gerontes.

Dette Sted er ikke bequemt til at tale om denne Sag, og jeg skal nok examinere den en anden gang. Gaae du imidlertid hiem: jeg kommer strax efter. — Ah, din Skielm! dersom du vanærer mig, da vil jeg ikke erkiende dig for min Søn, og du skal aldrig mee komme for mine Øine.

(Hun gaaer.)

Tre-

Tredie Scene.

Leander. Scapin. Octave.

Leander.

At bedrage mig paa saa skammelig en Maade? En Skielm, som for Hundrede Aarsagers Skyld burde være den første til at fortie de Ting, som jeg betroer ham, er den første til at aabenbare dem for min Fader — ah! jeg sværger, at dette Skielmstykke ikke skal blive ustraffet.

Octave.

Min kiere Scapin! hvad er jeg dig ikke skyldig for den Omsorg, du har havt for mig, Himmelen har været mig særdeles gunstig i at sende dig til min Hielp.

Leander.

Haha! er du der? Det er mig kiert, at finde dig her, Monsieur Slyngel.

Scapin.

Min Herre! jeg er Deres Tiener; det er alt for stor Ære, De giør mig.

Leander
(trækker sin Kaarde).

Du skiemter i Utide, Skurk! Jeg skal lære dig —

Scapin
(falder paa Knæe).

Min Herre!

Octave
(gaaer imellem, for at forhindre Leander at stikke Scapin ihiel).

Ah, Leander —

Leander.

Nei, Octave! jeg beder Dem, hindre mig ikke.

Scapin.

Scapin.

Men, min Herre!

Octave
(holder Leander tilbage).

Jeg beder — —

Leander
(vil stode til Scapin).

Lad mig fornøie min retfærdige Vrede.

Octave.

Jeg beder Dem for det Venskabs Skyld, som er imellem os, at De ikke vil giøre ham noget ondt.

Scapin.

Men, Herre! hvad har jeg giort Dem?

Leander
(gaaer til ham).

Hvad du har giort mig, din Skielm?

Octave
(holder ham tilbage).

Sagte, sagte!

Leander.

Nei, Octave! jeg vil, at han strax selv skal bekiende mig det Utroeskab, han har viist imod mig. Ja, Skielm! jeg veed det Puds, du har spillet mig, jeg har for kort siden faaet det at vide, og du tænkte maaskee ikke, at man skulde aabenbaret mig denne Hemmelighed; men jeg vil have Bekiendelsen derom af din egen Mund, eller jeg jager dig denne Kaarde igiennem Livet.

Scapin.

For alting, Herre —

Leander.

Siig frem da!

Scapin.

Scapin.

Ah, Herre! hvad har jeg dog giort?

Leander.

Spørg din Samvittighed, Skielm!

Scapin.

Jeg kan forsikre Dem, at jeg veed ikke det allermindste —

Leander

(gaaer til ham).

Det allermindste? Ha, Skurk —

Octave

(holder ham tilbage).

Leander —

Scapin.

Velan da, Herre! siden De endelig vil have det, saa vil jeg tilstaae, at det var mig og nogle af mine gode Venner, der tømte det lille Anker Spansk-Viin, som De for nogle Dage siden fik foræret, og at det var mig, som giorde Sprækken paa Tønden, og spildte Vand omkring, for at bilde Dem ind, at Vinen var lækket bort.

Leander.

Saa, Slyngel! er det dig, som har drukken min spanske Viin, og som voldte, at jeg skiendte saa meget paa Pigen, i Tanke, at det var hende, som havde spillet mig det Puds.

Scapin.

Ja, Herre! og jeg beder Dem om Forladelse derfor.

Leander.

Det er mig kiert, at jeg fik det at vide; men det er endnu ikke det, hvorom jeg vil have din Bekiendelse.

Scapin.

Scapin.

Endnu ikke?

Leander.

Nei, det er en anden Sag, som rører mig langt mere, og som jeg vil have, at du skal bekiende.

Scapin.

Men, Herre! jeg har visselig ikke giort mere.

Leander

(gaaer imod ham med Kaarden).

Du vil ikke tilstaae —

Scapin.

Ah —

Octave

(holder Leander tilbage).

Ah, lad være.

Scapin.

Det er sandt, da De for tre Uger siden sendte mig om Aftenen hen med et Uhr til den lille ægyptiske Pige, som De elsker, kom jeg hiem, overstænket med Skarn paa mine Klæder og Blod i Ansigtet, og foregav, at jeg underveis havde mødt Tyve, som havde slaaet mig og taget Uhret fra mig — da var alt dette Usandhed. Det var mig, som beholdt Uhret.

Leander.

Saa har du beholdt mit Uhr.

Scapin.

Ja — for at see, hvad Klokken er.

Leander.

Haha! jeg faaer her en Hob smukke Historier at vide, og jeg maae tilstaae, at jeg har en meget troe Tiener i dig; men det er endnu ikke det, som jeg vil vide.

Scapin.

Endnu ikke?

Leander.

Nei, dit Skarn! det er noget andet, som jeg vil, at du skal bekiende for mig.

Scapin (for sig).

Det var Dievels.

Leander.

Saa, sig frem! snart!

Scapin.

Min Herre! det er alt, hvad jeg har giort.

Leander
(støder efter ham).

Er det alt?

Octave
(gaaer imellem).

Ah —

Scapin.

Nu vel, Herre! De erindrer Dem vel den Stratenrøver, som for 6 Maaneder siden gav Dem saa mange Prygl om Natten, og som forvoldte, at De faldt ned i en Kielder, og havde nær knækket Halsen, da De vilde undløbe ham.

Leander.

Nu?

Scapin.

Det var mig, som agerede Stratenrøver.

Leander.

Dig, Slyngel?

Scapin.

Ja, Herre! og det allene for at giøre Dem bange, og betage Dem Lysten til at løbe om paa Gaden om Natten, som De pleiede.

Lean=

Leander.

Godt! jeg skal vide, til sin beleilige Tid og Sted at erindre mig alt dette. Men det er endnu ikke det. Du skal tilstaae mig, hvad du har sagt til min Fader.

Scapin.

Til Deres Fader?

Leander.

Ja, din Slyngel! til min Fader.

Scapin.

Jeg har ikke engang seet ham, siden han kom hiem.

Leander.

Hvad? Har du ikke seet ham?

Scapin.

Gid jeg faae Skam, om det ikke er sandt; det er noget, som jeg skal selv faae ham til at sige Dem.

Leander.

Det er dog af ham selv jeg har hørt det.

Scapin.

Saa har han, med Deres Tilladelse, sagt Usandhed.

Fierde Scene.

Carl. Scapin. Leander. Octave.

Carl.

Min Herre! jeg bringer Dem en ond Tidende for Deres Kierlighed.

Leander.

Hvorledes?

Carl.

Disse Folk fra Ægypten staae paa Nippet at berøve Dem Zerbinette, og hun selv har med grædende

Faarer bedet mig gaae herhen for at lade Dem vide, at dersom De ikke inden to Timer bringer de Penge, som De har begieret for hende, faaer de hende ikke mere at see.

Leander.

Inden to Timer?

Carl.

Ja, inden to Timer.

Leander.

Hvad skal jeg gribe til? Min kiere Scapin! hielp du mig.

Scapin

(reiser sig op, og gaaer forbi ham med en fier Mine).

"Min kiere Scapin!" Jeg er min kiere Scapin, nu man har mig nødig.

Leander.

Jeg vil forlade dig alt, hvad du har bekiendt for mig, og om det endnu var mere.

Scapin.

Nei, tilgiv mig intet; stød mig heller Kaarden igiennem Livet. Jeg har forseet mig saa grovt, at jeg bør døe derfor.

Leander.

Nei, jeg beder dig meget mere, at du vil give mig Livet, ved at tiene mig i min Kierlighed.

Scapin.

Intet, intet. De gior bedre i, at De stikker mig ihiel.

Lean=

Leander.

Du er mig alt for kostbar dertil; og jeg beder dig, at du til min Nytte vil anvende dit uforlignelige Pund, ved hvilket du kan finde Raad til alting.

Scapin.

Nei, stik mig ihiel! siger jeg.

Leander.

Ah, jeg beder dig, tænk dog ikke mere herpaa; men tænk hellere paa, at give mig den Hielp, som jeg begierer af dig.

Octave.

Scapin! for min Skyld, see til, du hielper ham.

Scapin.

Hvordan skulde det være mig mueligt, efter saadan en Spot, som han har giort mig?

Leander.

Ah, jeg beder dig indstændig, glem din Vrede, og staae mig bi med din Hielp.

Octave.

Jeg lægger mine Bønner til hans.

Scapin.

Jeg har denne Uret paa Hiertet.

Octave.

Du maae ikke være vred længere.

Leander.

Vilde du vel forlade mig i denne bedrøvelige Tilstand, min Kierlighed er i.

Scapin.

At komme uformodende og gisre mig saadan en Tort.

Leander.

Jeg tilstaaer, at jeg har Uret.

Scapin.

At skielde mig ud for Skielm, Bedrager, Slyngel, Skarn.

Leander.

Jeg fortryder det af mit Hierte.

Scapin.

At vilde jage mig sin Kaarde igiennem Livet.

Leander.

Jeg beder dig om Forladelse af mit ganske Hierte, og dersom du ikke kan bevæges, uden jeg falder paa Knæ for dig, saa seer du mig nu for dine Fødder, for at bede dig endnu engang, at du ikke vil forlade mig.

Octave.

Ak, Scapin! du maae endelig lade dig bevæge.

Scapin.

Staae da op! men vær en anden gang ikke saa hastig.

Leander.

Lover du, at hielpe mig?

Scapin.

Jeg vil see til.

Leander.

Men Tiden er kort.

Scapin.

Bekymre Dem kun ikke. Hvor meget skal De have?

Leander.

500 Rdlr.

Scapin.

Scapin.

Og De?

Octave.

200 Dukater.

Scapin.

Jeg vil narre Deres Forældre disse Penge fra. (Til Octave) Hvad Deres Fader angaaer, da har jeg maaskee allerede opfundet noget, hvorved jeg skal narre ham; (til Leander) og hvad Deres betræffer, da behøves der endnu mindre Omsvøb til at narre ham; thi, endskiønt han er karrig i høieste Grad, saa har han dog — Gud være lovet! — ikke stor Forraad paa Forstand, og er et Menneske, som man kan faae til at troe, hvad man vil. De kan ikke fortørnes herover; thi der er aldeles ingen Lighed imellem Dem og ham, og De veed vel ogsaa, Folk sige, at han ikkun er Deres Fader pro forma.

Leander.

Nu, nu, Scapin.

Scapin.

O, nu omstunder giør man sig intet af sligt. Men der seer jeg Octaves Fader komme; jeg vil begynde med ham, siden han er her. Gaae De nu bort begge To; og sig De til Deres Sylvester, at han maae komme snart og spille sin Rolle.

(Leander og Octave gaae.)

Femte Scene.

Argantes. Scapin.

Scapin.

See, hvor han gaaer i Tanker.

Argantes (for sig).

At føre sig saa slet op, og have saa liden Eftertanke — at gaae hen og indlade sig i saadant Ægteskab som dette — — O, du vanartige Ungdom!

Scapin.

Deres Tiener, min Herre.

Argantes.

God Dag, Scapin.

Scapin.

De gaaer vel og tænker paa den Fortred, Deres Søn har giort Dem?

Argantes.

Ja, jeg maae tilstaae, at jeg græmmer mig meget derover.

Scapin.

Min Herre! det menneskelige Liv er stedse blandet med Gienvordigheder: det er derfor godt, at man altid holder sig bered paa at tage imod dem, og jeg har for lang Tid siden hørt en gammel Philosophs Ordsprog, som jeg stedse har beholdt.

Argantes.

Hvorledes var det?

Scapin.

At, naar en Husfader har været fraværende fra sit Huus, bør han eftertænke alle de ulykkelige Tilfælde, som han ved sin Hiemkomst kan forefinde: forestille sig sit Huus afbrændt, sin Kone død, sin Søn lemlæstet, og sin Datter forført; og hvad han finder ei at være skeet, det bør han tilskrive sin gode Lykke. Hvad mig angaaer, da har jeg stedse prakticeret denne Lektion i min lille Philosophie; jeg er aldrig kommen hiem,

hiem, at jeg jo har holdt mig bered paa min Herres Vrede, Irettesættelser, Skieldsord, Dresigen, Stokkeprygl; og hvad deraf ei er vedersaret mig, det har jeg tilskreven min gode Lykke.

Argantes.

Meget vel. Men dette utidige Giftermaal, der forstyrrer det andet, jeg vilde giøre med min Søn, er noget, som jeg ingenlunde kan fordrage. Jeg har i dette Øieblik været henne og konsuleret nogle Advokater, hvorledes jeg bedst kunde faae det ophævet.

Scapin.

Min Herre! dersom De vil lyde mig, saa søg heller paa en anden Maade at bilægge denne Sag. De veed, hvad det er, at føre Proces her i Landet; De vil derved geraade i mange Fortredeligheder.

Argantes.

Du har Ret; jeg veed det vel. Men hvad andet Middel har jeg i denne fortvivlede Sag?

Scapin.

Jeg tænker, at have fundet et. Den Medlidenhed, jeg før blev bragt til af Deres Sorg, forvoldte, at jeg tænkte paa et Middel, for at befrie Dem fra Deres Bekymring. Jeg kan aldrig taale, at see skikkelige Forældre bedrøvede af deres Børn, uden derved aldeles at blive bevæget; og desuden har jeg stedse baaren en særdeles Kierlighed til Dem.

Argantes.

Jeg er dig meget forbunden.

Scapin.

Jeg har til den Ende været hos Broderen til denne Pige, som Deres Søn har givtet sig med. Han er

en af dem, som gisre Profession af, at slaaes, og som ikke tale om andet, end om deres Kaarder og om at duellere, og som ikke gisre sig mere Samvittighed over at dræbe et Menneske, end at drikke et Glas Viin. Jeg bragte dette Givtermaal paa Bane, og forestillede ham, hvor let det vilde være Dem, at faae det ophævet, formedelst den voldsomme Tvang, som derved var bleven brugt; jeg forestillede ham ligeledes, af hvad Kraft Deres faderlige Myndighed, Deres gode Sag, samt Deres Penge og gode Venner vilde være hos Dommerne; endelig snakkede jeg saa længe for ham, at han anhørte mit Forslag om at afgisre Sagen med en vis Summa Penge; og han lovede mig, at give sit Samtykke til, at Ægteskabet skulde blive ophævet, saafremt de kunde blive enige om Pengene.

Argantes.

Hvor meget begierte han da?

Scapin.

O, i Førstningen begierte han store Ting.

Argantes.

Men hvor meget?

Scapin.

Urimelige Ting.

Argantes.

Siig det dog!

Scapin.

Han talte ikke om mindre end 5 eller 600 Dukater.

Argantes.

Fem eller sex Hundrede Dievle? Vil han bilde sig ind, at narre Folk?

Scapin.

Scapin.

Det sagde jeg ham ogsaa; jeg forkastede strax slige Propositioner, og gav ham tydelig nok at forstaae, at De ikke var saa taabelig, og slængte 5 eller 600 Dukater saaledes bort. Endelig efter mange Omsvøb, blev Enden paa vor Samtale denne: Det er paa Tiden, sagde han, at jeg skal reise til Armeen: jeg skal have min Equipage i Stand; og den Trang, jeg er i for Penge dertil, nøder mig mod min Villie til at tage imod det Forslag, man giør mig; jeg skal have en Hest, og jeg kan ikke faae en nogenledes skikkelig under 60 Dukater.

Argantes.

Nu vel! De 60 Dukater vil jeg da give ham.

Scapin.

Hestetøiet og Pistolerne vil nok løbe til en 20 Dukater.

Scapin.

20 Dukater og 60 giør 80.

Scapin.

Ganske rigtig!

Argantes.

Det er noget meget; men — kom an! jeg vil give dem.

Scapin.

Han skal ligeledes have en Hest til sin Tiener, hvilken omtrent vil koste 30 Dukater.

Argantes.

Hvad, Fanden! Lad ham gaae til Fods. Han skal slet intet faae.

Scapin.

Min Herre!

Argan-

Argantes.

Nei, det er et uforskammet Menneske.

Scapin.

Nænner De da, at lade den stakkels Tiener gaae til Fods?

Argantes.

Lad ham gaae, hvordan Dievelen han vil, og hans Herre med.

Scapin.

Min Herre! ophold Dem ikke ved saadan en Bagatel, og før ikke Proces, jeg beder Dem, men giv heller alting, for at befrie Dem fra Rettens Hænder.

Argantes.

Nu, jeg vil da give ham de 30 Dukater til.

Scapin.

Jeg maae, sagde han videre, endnu have en Muulesel til at bære Bagagen.

Argantes.

Lad ham gaae Fanden i Vold med sin Muulesel! Det er for meget. Jeg vil heller føre Proces.

Scapin.

Men, min Herre.

Argantes.

Nei, jeg gisr det ikke.

Scapin.

Bare en lille Muulesel.

Argantes.

Ikke engang en slet og ret Esel, slet intet.

Scapin.

Men betænk — —

Argan=

Argantes.

Jeg vil føre Proces.

Scapin.

Men betænk dog, hvad De siger, og hvortil De resolverer. Forestil Dem engang alle de Omsvøb, som bruges ved Rettergang, hvor mange Appellationer og Grader findes der ikke? Hvor mange fortredelige Procedurer? Hvor mange rivende Dyr, igiennem hvis Klør De maae passere? Stevningsmænd, Prokuratorer, Advokater, Skrivere, Dommere, og deres Fuldmægtiger, der er ikke een af alle disse Folk; som jo for den ringeste Bagatel er kapabel til at fordærve den retfærdigste Sag af Verden. Stævningsmændene kan producere falske Stævninger, saa at De bliver dømt, uden at De veed et Ord deraf; Deres Prokurator kan lade sig bestikke af Kontraparten, og ikke møde i Sagen, naar den skal for, eller og ikke tale i den som han bør. Skriveren kan som for modtvillig Udeblivelse, udstæde Domme og Arrester imod Dem, og Hundrede saadanne andre Ting; og om De endog ved Forsigtighed og Paapassenhed undgaaer alt dette, saa maae De tilsidst med Forundring see, at Dommerne har været indtaget imod Dem, enten af skinhellige Folk, eller af deres tilbedede Damer, eller af Kontrapartens vægtige Offere. Nei, min Herre! skye dette Helvede, saa meget De kan. At have Proces, er at være fordømt allerede i denne Verden; og naar jeg kun tænker paa Proces, saa er jeg færdig at reise til Ostindien, for at undgaae den.

Argantes.

Hvor meget vil han da have til Muuleselen?

Sca-

Scapin.

Til Muuleselen, til hans egen og hans Tieners Heste, til Hestetøi og Pistoler, samt til at betale noget, som han er sin Vertinde skyldig, begierer han i alt 200 Dukater.

Argantes.

200 Dukater?

Scapin.

Ja.

Argantes.

Nei, nei, jeg vil heller føre Proces.

Scapin.

Men betænk dog — —

Argantes.

Jeg vil heller føre Proces.

Scapin.

Men styrt Dem dog ikke selv i — —

Argantes.

Jeg vil føre Proces.

Scapin.

Men til at føre Proces behøves der ogsaa Penge, til Stevninger, Beskikkelser, Opsættelser, Tingsvidner, Dommens og Akternes Udstædelse, Rettens Gebyr, og Prokuratorens Salarium — — Nei, giv heller disse Penge til Broderen, saa er De ude af hele Sagen paa eengang.

Argantes.

Hele 200 Dukater?

Scapin.

Ja, og De vinder derved. Jeg har for mig selv saa løselig giort en Beregning over de Omkostninger,

ger, som gaae til ved Rettergang; og jeg har fundet, at naar De giver denne Karl 200 Dukater, saa vinder De derved 150, uden at regne al den Møie, Forstred og Bekymring, som De sparer derved. Og om det aldrig var for andet, end for at undgaae de Spotteglofer, som disse Advokater give Godtfolk for Retten i alle Menneskers Paahør, saa vilde jeg heller give 300 Dukater.

Argantes.

O, det mogverer jeg mig over, og defierer Advokaterne, at sige noget Ondt om mig.

Scapin.

De kan giøre, hvad De behager; men dersom jeg var i Deres Sted, saa flyede jeg for Proces.

Argantes.

Jeg vil ikke give 200 Dukater.

Scapin.

See, der er han, vi tale om.

Siette Scene.

De Forrige. Sylvester (i Officeerklæder).

Sylvester.

Hei, Scapin! skaf mig dog fat paa denne Argantes, som er Octaves Fader.

Scapin.

Hvorfor det, min Herre?

Sylvester.

Jeg har hørt, at han vil føre Proces med mig, for at faae det Ægteskab ophævet, som er imellem min Søster og hans Søn.

Scapin.

Scapin.

Jeg veed just ikke, om han har dette i Sinde; men det veed jeg, at han ingenlunde vil give de 200 Dukater, De forlanger; han siger, det er for meget.

Sylvester.

Den Gnier! Gid jeg faae Skam, om jeg ikke slaaer ham ihiel, hvor jeg finder ham.

(Medens Sylvester siger dette, kryber Argantes skielvende bag Scapin, for at skiule sig.)

Scapin.

Sagte, min Herre! Octaves Fader er en behiertet Mand; han er sandelig ikke bange for Dem.

Sylvester

Hvem? Han? Havde jeg bare fat paa ham, jeg skulde vende min Klinge i hans Indvolde, den gierrige Hund! Hvem er den Mand, der staaer?

Scapin.

Det er ikke ham, min Herre! det er ikke ham.

Sylvester.

Er det da en af hans Venner?

Scapin.

Nei, tvertimod, det er en af hans værste Fiender.

Sylvester.

Hans værste Fiende?

Scapin.

Ja.

Sylvester.

Det er mig ret kiert. Saa er De, min Herre! den Skielms Argantes Fiende?

Scapin.

Jo, jo, det skal jeg svare til.

Syl-

Sylvester
(tager Argantes haardt i Haanden).

Der har De min Haand, jeg sværger Dem ved min Ære, ved den Kaarde, jeg bær, og ved alle de Eder, der er til, at inden Dagen er endt, skal jeg skaffe Dem af med denne Skielm, dette Skarn, Argantes; forlad Dem kun paa mig.

Scapin.

Men, min Herre! voldsomme Midler ere ikke tilladte her i Landet.

Sylvester.

Jeg foragter alting; jeg kan intet tabe derved.

Scapin.

Og desuden tager Herr Argantes sig nok i Agt; han har en stor Familie, fornemme Venner, og mange Domestiker, som ganske vist vil staae ham bi imod Deres Vrede.

Sylvester.

O, det er just det, jeg ønsker. (Han trækker Kaarden, og fægter omkring sig.) Hu! hvor det brænder inden i mig! Gid han nu var her med al sin Succurs! Hvi kommer han ikke nu midt imellem tredive Personer? Hvi angribe de mig ikke med Kaarden i Haanden? Hvad? I, Skurke! I tør understaae jer, at anfalde mig? Alons! stik ihiel for Fode! giv intet Qvarteer! I Skielmer! I Kanailler! vil I paa den Maade? Det skal I faae nok af. Forsvar jer, I Hunde! forsvar jer! Saa, friskt Courage! Hvad? I vige tilbage? Staae, siger jeg; staae! det I faaer en Ulykke!

Scapin.

Nu, nu, nu, min Herre! det er endnu ikke kommen dertil.

Sylvester.

Det skal lære jer saa meget, at I en andengang skal lade være, at binde an med mig.

Scapin.

Nu, De seer, hvor mange Mennesker der er stukken ihiel for disse 200 Dukater; saa, op! jeg ønsker Dem god Lykke!

Argantes (skielvende).

Scapin!

Scapin.

Hvad behager?

Argantes.

Jeg vil give de 200 Dukater.

Scapin.

Det er mig kiert — for Deres Skyld.

Argantes.

Lad os gaae hen til ham. Jeg har Pengene hos mig.

Scapin.

De kan kun flye mig dem. Det kan ikke skikke sig, at De lader Dem see her, siden De nylig har passeret for en anden; og det, som værre er, saa frygter jeg, at dersom De giver Dem tilkiende, saa kunde han let faae i Sinde, at begiere mere af Dem.

Argantes.

Ja, det er godt nok; men jeg vilde dog gierne see, hvem jeg gav mine Penge til.

Scapin.

Mistænker De mig, saa — —

Argan-

Argantes.

Nei, langt fra ikke; men —

Scapin.

Enten er jeg en Skielm, eller en ærlig Karl: een af Delene: mener De, jeg vil bedrage Dem, eller at jeg i alt dette har nogen anden Interesse for Dine, end Deres egen, og min Herres, som De vil besvogre Dem med? Dersom De har andre Tanker om mig, saa vil jeg ikke have mere dermed at bestille: saa kan De see til, hvem De kan faae til at bringe Deres Sager i Rigtighed.

Argantes.

Der har du dem.

Scapin.

Nei, min Herre! betroe mig ikke Deres Penge; jeg seer heller, at De giver dem til en anden.

Argantes.

Tag dem dog!

Scapin.

Nei, forlad Dem ikke paa mig. Hvem kan vide, om jeg ikke kunde faae i Sinde, at bedrage Dem Deres Penge fra?

Argantes.

O, saa tag dem dog, og lad mig ikke længere staae her og trættes. Gaae nu hen til ham; men pas vel paa, at han ikke narrer dig.

Scapin.

Lad mig kun raade. Han har ikke med en Tosse at bestille.

Argantes.

Jeg vil gaae hiem, og bie efter dig.

Scapin.

Jeg skal ganske vist komme. (Argantes gaaer.) Det var den ene. Nu vil jeg gaae hen og lede den anden op. Men der seer jeg ham. Det lader ligesom Himmelen selv finder Behag i, at føre den ene efter den anden i mine Snarer.

Syvende Scene.

Gerontes. Scapin.

Scapin

(lader, som han ikke seer Gerontes).

O, Himmel! hvilken Ulykke! Ak, du elendige Fader! du arme Gerontes!

Gerontes (for sig).

Hvad siger han der om mig? Og hvorfor mon han er saa bedrøvet?

Scapin.

Er der ingen, som kan sige mig, hvor Herr Gerontes er?

Gerontes.

Hvad er det, Scapin?

Scapin.

Hvor skal jeg finde ham, for at fortælle ham denne Ulykke?

Gerontes.

Men hvad er det da?

Scapin.

Forgieves løber jeg omkring allevegne, for at finde ham.

Gerontes.

Her er jeg.

Sca=

Scapin.

Han maae være et Sted, som jeg ikke kan giette.

Gerontes.

Hei! er du blind, at du ikke kan see mig?

Scapin.

Ak, min Herre! det er ikke mueligt, at finde Dem.

Gerontes.

Jeg har staaet her en Time lige for dine Øine. Men hvad er der paa Færde?

Scapin.

Min Herre!

Gerontes.

Hvad?

Scapin.

Min Herre! Deres Søn —

Gerontes.

Min Søn?

Scapin.

Er geraadet i den forunderligste Ulykke af Verden.

Gerontes.

Hvilken da?

Scapin.

Jeg fandt ham for lidt siden at være meget bedrøvet over noget, som De har sagt til ham, og hvori De temmelig ubetænksom har indviklet mig: for da at forslaae Tankerne, spadserede vi ned i Havnen, hvor vi iblandt mange andre Ting især fæstede vore Øine paa en temmelig vel equiperet tyrkisk Gallei. En ung Tyrk, som saae godt ud, bad os gaae derind, og rakte os til den Ende sin Haand. Da vi nu var

kommen paa Galleien, beviiste han os stor Høflighed, og foresatte os en Collation, hvor vi spiiste de exellenteste Frugter, man kunde smage og see, og drak en Viin, som vi fandt at være uforlignelig.

Gerontes.

Hvad Ondt er der i alt det?

Scapin.

Vie kun, Herre! nu kommer jeg strax til det. Imens vi nu sidde i vor gode Roe og spise, lader denne forbandede Tyrk Galleien stikke i Søen, og da han var kommen brav langt fra Havnen, lod han mig sætte i Baaden, og sender mig hid, for at sige Dem, at dersom De ikke strax sender mig ud til ham med 500 Rdlr., saa fører han Deres Søn til Algier i Slaverie.

Gerontes.

Hvad Fanden? 500 Rdlr.?

Scapin.

Ja, Herre! og det, som værre er, han har kun givet os to Timers Frist.

Gerontes.

O, du forbandede Tyrk! at berøve mig saaledes.

Scapin.

Nu, Herre? Snart, snart maae De see at finde paa Raad til at frelse ham. De grumme Tyrker — det græsselige Slaverie — ak!

Gerontes.

Men hvad Fanden vilde han ogsaa paa den Gallei?

Scapin.

Han tænkte ikke, det skulde gaaet saaledes.

Geron=

Gerontes.

Gaae, Scapin! skynd dig! og siig til denne Tyrk, at jeg strax skikker ham Rettens Betientere paa Halsen.

Scapin.

Rettens Betientere i den vilde Søe? Jeg troer, De drømmer.

Gerontes.

Hvad Dievelen vilde han paa den Gallei?

Scapin.

Man forledes tidt af sin onde Skiebne.

Gerontes.

Lad mig nu see, Scapin! at du viser dig at være en troe Tiener.

Scapin.

Hvori, Herre?

Gerontes.

Deri, at du gaaer hen og siger til Tyrken, at han sender mig min Søn tilbage, og at du gaaer i hans Sted igien, indtil jeg kan faae samlet den Summa, han begierer.

Scapin.

Men, De betænker ikke, hvad De siger. Troer De vel, at Tyrken er saa taabelig, at han tager imod saadan en fattig Dievel, som jeg er, i Stedet for Deres Søn?

Gerontes.

Hvad Fanden vilde han paa den Gallei?

Scapin.

Hvem kunde vel forudsee denne Ulykke? — Nu, Herre! huft paa, vi har kun to Timer at bie i.

Gerontes.

Du siger, at han begierer —

Scapin.

500 Rdlr.

Gerontes.

500 Rdlr.? Har han ingen Samvittighed?

Scapin.

Jo! nu skal De nok see, at en Tyrk har Samvittighed.

Gerontes.

Veed han vel, hvad 500 Rdlr. er?

Scapin.

Jo, han veed, det er 750 Slettedaler.

Gerontes.

Bilder den Bedrager sig da ind, at 750 Slettedaler findes paa Gaden?

Scapin.

Det er Folk, som ikke lade sig sige.

Gerontes.

Men hvad Fanden vilde han paa den Gallei?

Scapin.

Hvad skal man sige? Han tænkte ikke, det skulde gaae ham saaledes. Men — for Guds Skyld, skynd Dem! skynd Dem!

Gerontes.

Der har du Nøglen til mit Skab.

Scapin.

Godt.

Gerontes.

Det kan du lukke op.

Scapin.

Meget vel.

Geron=

Gerontes.

Saa finder du paa den venstre Side i Skabet en stor Nøgle, som hører til Loftet.

Scapin.

Ja.

Gerontes.

Der kan du tage alle de gamle Klæder, som ligge i den store Kurv, sælge dem til Marchandiserne, og saa gaae hen og ranzionere min Søn med de Penge, som du løser deraf.

Scapin
(giver ham Nøglen tilbage).

Jeg troer i Sandhed, De drømmer, Herre! Jeg vil for alt dette Ragerie neppe faae 30 Rdlr. skrabet sammen: og desuden, saa veed De jo, hvor kort Tid, han har givet mig.

Gerontes.

Men hvad Fanden vilde han paa den Gallei?

Scapin.

O, hvilken Snak! Lad dog denne Gallei fare, og betænk, at Tiden er kort, og at De staaer i Fare for at miste Deres Søn. — Ak, min stakkels Herre! maaskee seer jeg dig aldrig mere! maaskee i dette Øieblik, medens jeg staaer her og taler om dig, er du allerede i Slaveriet i Algier; men Himlen skal være mit Vidne, at jeg har giort for dig alt hvad jeg har kundet, og dersom du ikke bliver reddet, da kan det ikke tilskrives andet, end den slette Kierlighed, din Fader bær til dig.

Gerontes.

Vie lidt, Scapin! saa vil jeg gaae hen at hente Pengene.

Scapin.

Skynd Dem da! Jeg er saa bange, at Klokken skal slaae.

Gerontes.

Var det ikke 400 Rdlr. du sagde?

Scapin.

Nei, 500 Rdlr.

Gerontes.

500 Rdlr.?

Scapin.

Ja.

Gerontes.

Hvad Fanden vilde han paa den Gallei?

Scapin.

De har Ret; men skynd Dem dog!

Gerontes.

Var der ikke andre Steder, han kunde spadsere paa?

Scapin.

Det er sandt nok; men vær nu snart.

Gerontes.

O, du forbandede Gallei!

Scapin (for sig).

Hvor denne Gallei ligger ham haardt paa Hiertet!

Gerontes.

See der, Scapin! jeg huskede ikke, at jeg nylig har faaet 500 Rdlr. i Guld, og jeg tænkte ikke, at jeg saa snart skulde miste dem igien. Han rækker ham Pungen, dog giver han ham den ikke, men i sin Hidsighed bevæger han Armen frem og tilbage, og Scapin gior det samme, for at faae fat paa Pungen.) Saa, skynd dig nu, og gaae hen og ranzioneer min Søn.

Sca=

Scapin.

Ja, Herre.

Gerontes.

Men sig til denne Tyrk, at han er en Skielm.

Scapin.

Ja.

Gerontes.

Et Skarn.

Scapin.

Ja.

Gerontes.

Et Menneske uden Troe, en Tyv.

Scapin.

Lad mig kun raade.

Gerontes.

At han bedrager mig disse 500 Rdlr. fra imod al Ret og Billighed.

Scapin.

Ja.

Gerontes.

At det er imod min Villie, jeg maae give ham dem.

Scapin.

Meget vel.

Gerontes.

Og at dersom jeg nogen Tid faaer fat paa ham, skal jeg ikke glemme, at hævne mig.

Scapin.

Ja.

Gerontes

(stikker Pungen i Lommen igien, og vil gaae).

Skynd dig nu, og hent min Søn tilbage.

Sca=

Scapin
(gaaer efter ham).

Holla!

Gerontes.

Hvad vil du?

Scapin.

Hvor ere Pengene?

Gerontes.

Har jeg ikke flyet dig dem?

Scapin.

Nei, sandelig har De ikke. De stak dem jo i Lommen igien.

Gerontes.

O, jeg er og saa forvirret i mit Hoved af lutter Sorg — —

Scapin.

Det merker jeg.

Gerontes
(giver ham Pengene).

Men hvad Fanden vilde han og paa den Gallei? Du forbandede Gallei! du Canaille Tyrk! gid I vare Fanden i Vold begge To!

(Han gaaer.)

Scapin.

Han kan ikke fordøie det, at han maatte ud med de 500 Rdlr.; men han skal ikke slippe derimed; han skal paa en ganske anden Maade komme til at betale mig den Fortred, han bragte mig i hos hans Søn.

Otten-

Ottende Scene.

Scapin. Leander. Octave.

Octave.

Nu, Scapin? Har du været lykkelig i dit Foretagende?

Leander.

Har du giort noget, for at hielpe mig ud af den Nød, jeg formedelst min Kierlighed er i?

Scapin (til Octave).

Der ere 200 Dukater, som jeg har narret Deres Fader fra.

Octave.

O, hvor glad gisr du mig ikke!

Scapin
(til Leander).

Men for Dem har jeg intet kunnet udrette.

Leander (vil gaae).

O, saa vil jeg ogsaa gaae hen og gisre Ende paa et Liv, der er mig forhadt, naar jeg ikke kan tilbringe det med min elskede Zerbinette.

Scapin.

Hei! hei! lidt koldsindig. De er saa forbandet hastig.

Leander
(vender sig om).

Og hvad vil du da, jeg skal gisre?

Scapin.

Kom, her har jeg noget, som kan trøste Dem.

Leander.

O, du skienker mig Livet.

Scapin.

Scapin.

Men med Condition, at De tillader, jeg hævner mig over Deres Fader, for det Puds, han giorde mig.

Leander.

Alt, hvad du vil.

Scapin.

Lover De mig det i Vidners Paahør?

Leander.

Ja.

Scapin.

Der har De 500 Rdlr.

Leander.

Nu vil jeg strax gaae hen og forskaffe mig den, mit Hierte elsker.

Tredie Akt.

Første Scene.

Zerbinette. Hyacinthe. Scapin. Sylvester.

Sylvester.

Deres Kiærester har aftalt med hinanden, at De skal være sammen; og vi fuldbyrde hermed den Befaling, de har givet os.

Hyacinthe.

Denne Befaling kan ikke andet end være mig behagelig; jeg tager med Fornøielse mod saadan en Medsøster; og det skal ikke fattes paa min Side, at jo det Venskab, som er imellem de to Personer, vi elske, ogsaa skal strække sig til os begge.

Zerbinette.

Jeg tager med Fornøielse imod dette Forslag, og man kan let overvinde mig, naar man angriber mig med Venlighed.

Scapin.

Men naar man nu angriber Dem med Kierlighed, hvad da?

Zerbinette.

Hvad Kierlighed angaaer, da er den en ganske anden Ting; man løber deri større Fare; og jeg er ikke dristig.

Scapin

Scapin.

De er det dog nu, troer jeg, mod min Herre; og det, han har giort for Deres Skyld, bør ogsaa give Dem Dristighed til at svare til hans Kierlighed, som De bør.

Zerbinette.

Jeg forlader mig endnu ikke aldeles derpaa, og det, han har giort for min Skyld, er ikke nok til at forsikre mig ganske. Jeg er vel af et muntert Sind, og leer næsten altid, men med al min Munterhed er jeg dog meget alvorlig i visse Ting; og din Herre tager merkelig feil, dersom han indbilder sig, at jeg strax overgiver mig til ham, fordi han har kiøbt mig. Nei, jeg vil, at det skal koste ham andet, end Penge; og dersom han vil have, at jeg skal svare til hans Kierlighed paa den Maade, han ønsker, saa maae han give mig Ægteskabsløvte, og ordentlig lade sig vie til mig.

Scapin.

Det er og det, han vil; han forlanger ikke andet af Dem, end hvad Honet og Skikkeligt er; og jeg vilde ikke have havt det mindste med den hele Sag at bestille, dersom han havde havt andre Tanker.

Zerbinette.

Det vil jeg endelig nok troe, siden du siger mig det; men jeg forudseer alt for store Forhindringer paa Faderens Side.

Scapin.

O, derimod skal vi nok finde paa Raad.

Hyacinthe.

Den Overeensstemmelse, der er imellem vores Skiebne, bør endnu mere forbinde os til et oprigtigt

Ven-

Venskab imellem os; vi frygte begge for een og den samme Ulykke.

Zerbinette.

De har dog den Fordeel forud for mig, at De veed, af hvem De er født, og ved Deres Forældres Hielp, som De kan bekiendtgiøre, kan bilægge alting, og skaffe Dem Deres Kiereftes Faders Samtykke til dette Ægteskab, som han finder, allerede at være fuldbyrdet. Men hvad mig angaaer, da kan jeg ingen Hielp have af det, jeg er; thi man seer mig i en Tilstand, som ingenlunde kan forandre en Faders Villie, der allene seer paa Penge.

Hyacinthe.

Men derimod har De den Fordeel, at man ikke frister Deres Kiereste med noget andet Partie.

Zerbinette.

En Kierestes Ubestandighed er ikke det, man meest har at frygte for; thi man kan naturligviis troe, at man har Fortienester nok til at beholde et Hierte, som man engang har kunnet indtage; men det, der er værst i slige Sager, det er den faderlige Myndighed, for hvilken ikke de største Fortienester kan gielde.

Hyacinthe.

O, hvorfor skal dog en oprigtig Kierlighed finde saa megen Modstand? Hvor sødt vilde det ikke være, at elske, dersom ikke saa megen Qval var forbunden med de Lænker, hvormed to elskende Hierter sammenknyttes!

Scapin.

Deri tager De sandelig feil; Roelighed er allermindst passende for Kierlighed: man kedes tilsidst ved

en stedsevarende Lykke; og de Besværligheder, som findes i alle Ting, opvække Affekterne og formere Fornøielsen.

Zerbinette.

Men fortæl mig dog engang det Puds, hvorved du fik narret Pengene fra denne gamle Gnier.

Scapin.

Der er Sylvester; han kan fortælle det ligesaa godt som jeg. Jeg ønsker paa en lille Revange, som jeg nu vil fornøie mig med.

Sylvester.

Men hvorfor vil du nu frivillig bringe dig selv i Fortred?

Scapin.

Jeg finder Behag i, at forsøge farlige Anslag.

Sylvester.

Jeg har alt sagt dig, du skulde lade det Forsæt fare, om du vilde lyde mig.

Scapin.

Jeg vil lyde mig selv.

Sylvester.

Men hvad Fanden er da det, du vil giøre?

Scapin.

Og hvad Fanden gaaer det dig an?

Sylvester.

Det er fordi jeg forudseer, at du løber Fare for at fortiene dig en dygtig Hob Prygl derved.

Scapin.

Ih nu! saa tager jeg dem paa min egen Ryg, og ikke paa din.

Syl=

Sylvester.

Det er sandt, du er saavidt Herre over din Ryg, og kan disponere over den ligesom du behager.

Scapin.

Slige Farligheder har aldrig kundet afskrække mig, og jeg har altid hadet disse forsagte Hierter, som, fordi de alt for nøie see paa, hvad der kan følge af en Ting, aldrig tør foretage sig noget.

Zerbinette.

Vi vil faae din Hielp nødig.

Scapin.

Gaae De kun hiem; jeg skal strax komme til Dem. Det skal aldrig kunne siges om mig, at man omsonst har nødt mig til, at forraade mig selv, og at aabenbare Hemmeligheder, som ingen burde have vidst.

Anden Scene.

Scapin. Gerontes.

Gerontes.

Nu, Scapin! hvorledes gaaer det med min Søn?

Scapin.

Deres Søn er i Sikkerhed; men De, Herre — Himmel og Jord! De er i den største Livsfare; jeg vilde give, jeg veed ikke hvad, at De bare var hiemme.

Gerontes.

Hvorledes det?

Scapin.

I dette Øieblik er en Flok ryggesløse Krabater gaaet ud, for at søge Dem op, og staae Dem ihiel.

Gerontes.

Mig?

Scapin.

Ja.

Gerontes.

Men hvem da?

Scapin.

Ih, Broderen til dette Fruentimmer, som Octave har ægtet. Han troer, at det Forsæt, De har, at sætte Deres Datter i hans Søsters Sted, er det, som mest kontribuerer til, at hans Fader søger at faae dette Ægteskab ophævet. I denne Tanke har han besluttet, at udøse al sin Forbittrelse over Dem, og at tage Hævn af Dem for sin Ære. Alle hans Venner — Folk, der forstaae deres Kaarde ligesaa godt som han — lede og spørge overalt efter Dem; ja, jeg har endog hist og her seet nogle Soldater af hans Kompagnie, som tropviis har besat alle Tilgange til Deres Huus, saa at De ikke kan komme hiem, ikke giøre et Skridt hverken til høire eller venstre Side, uden at falde i Deres Hænder.

Gerontes.

Hvad skal jeg arme Menneske giøre?

Scapin.

Jeg veed ikke, Herre! Jeg skielver for den Fare, De er i; men — — Tys! tys!

(Han lober tilbage, som for at see, om der kommer nogen.)

Gerontes (skielvende).

Ah!

Scapin
(kommer tilbage).

Nei, nei, der er ingen.

Ge=

Gerontes.

Kan du ikke finde paa et Raad, for at redde mig af denne Nød?

Scapin.

Jeg veed sagtens et Middel; men derved løber jeg Fare, selv at blive ihielslaaet,

Gerontes.

Kiere Scapin! viis dig nu at være en troe Tiener, og forlad mig ikke.

Scapin.

Jeg vil gierne; den inderlige Kierlighed, jeg bærer til Dem, tillader mig ikke, at lade Dem uden Hielp,

Gerontes.

Jeg forsikrer dig, at du skal blive belønnet derfor; denne prægtige Klædning skal jeg forære dig, naar jeg endnu faaer slidt den noget.

Scapin.

Vie lidt! lad see, her har jeg noget, som maaskee kan komme vel tilpas til at hielpe Dem. De kommer til at lægge Dem i denne Sæk og — —

Gerontes

(troer, at høre nogen komme).

Ah!

Scapin.

Nei, nei, der er ingen. De kommer til, siger jeg, at lægge Dem i denne Sæk, og for alting tage Dem i Agt, at De ikke rører Dem det allermindste, saa vil jeg bære Dem paa min Ryg, ligesom en Pakke, midt igiennem alle Deres Fiender hiem til Deres Huus; og naar vi først ere der, saa vil vi indslutte os, sætte Stænger for Døren, at de ikke skal

komme

komme ind, og siden sende Bud efter Hielp imod deres Magt.

Gerontes.

Det er en kostelig Invention.

Scapin.

Den bedste af Verden, det skal De faae at see. (For sig) Du skal betale mig din Bagtalelse.

Gerontes.

Hvad?

Scapin.

Jeg siger, at Deres Fiender skal blive taget ved Næsen. Kryb vel ned i Sækken, og for alting rør Dem ikke af Stedet, i hvad der og kunde skee.

Gerontes.

Lad mig kun raade. Jeg skal ligge saa stille som en Steen.

Scapin.

Skiul Dem! gesvindt! Der kommer En, som leder efter Dem. (Alt det, som i denne og følgende Repliker er aftrykt med Svabakker-Bogstaver, udtaler Scapin med en forvendt Stemme; til det andet bruger han sin sædvanlige.) Hvad? Skal jeg ikke have den Fornøielse, at dræbe denne Gerontes? og er der ingen, som kan sige mig, hvor han er? Rør Dem ikke. Jeg skal finde ham, om han og krøb i Jorden, for at skiule sig. Lig stille. Hør, du Kammerat, med Sækken, jeg giver dig en Dukat, dersom du kan sige mig, hvor Gerontes er. Leder min Herre efter Herr Gerontes? Ja vist leder jeg efter ham. Og af hvad Aarsag, min Herre? Af hvad Aarsag? Ja. Jeg vil prygle ham,

saa

saa han skal ligge død for mine Fødder. O, min Herre! man prygler ikke saadanne Folk, som han, og han har ikke fortient, at blive saaledes begegnet. Hvem? den Nar, Gerontes, den Skielm, den Slyngel. Min Herre! Herr Gerontes er hverken en Nar, eller en Skielm, eller en Slyngel; og De burde tale med lidt meer Respekt om en Mand, som han. Hvad? Du tør reprimandere mig? Jeg forsvarer en brav Mand, som man gior Uret. Er du maaskee en af Gerontes gode Venner? Ja, jeg er, min Herre. Jh, det er mig kiert. (Han giver nogle Slag paa Sækken med en Stok.) See, dette giver jeg dig til ham. Au! au! au! min Herre! Au! Slaae mig dog ikke saaledes. Au! au! au! Det kan du bringe ham fra mig. Farvel! Gaae Fanden i Vold. Au! au! au!

(Han klager og vrier sig uophørlig, ligesom han havde faaet Huggene.)

Gerontes

(stikker Hovedet ud af Sækken).

Ah! Scapin! jeg kan ikke mere.

Scapin.

O, Herre! jeg er ganske knuset; mine Skuldre giøre mig saa forskrækkelig ondt.

Gerontes.

Hvad? Det var jo paa mig han slog.

Scapin.

Nei, Herre! det var paa min Ryg han prygede.

Gerontes.

Hvad vil da snakke? Jeg følte meget godt, hvor Huggene kom, og føler det endnu.

Scapin.

Nei, lad Dem sige; det var ikkun Enden af Stokken, som naaede til Deres Skuldre.

Gerontes.

Saa burde du gaaet lidt længere tilbage, for at spare — —

Scapin

(putter hans Hoved ned i Sækken igien).

Gesvindt! Der kommer En igien af Komploten. (Scapin udtaler dette som en Tydsker.) Jeg løber omkring, som jeg var gal, og kan dog ikke finde denne forbandede Gerontes. Skiul Dem vel. Siig mig engang, min gode Ven, veed han ikke, hvor den Gerontes er, som jeg leder efter? Nei, min Herre! jeg veed virkelig ikke, hvor Gerontes er. Nei, alvorlig, siig mig det; jeg vil ham just ikke noget af Betydenhed; jeg vil kun give ham en god Dragt Stokkeprygl, og en tre, fire Stød af min Klinge i hans Bryst. Jeg kan forsikre Dem, min Herre! at jeg ikke veed, hvor han er. Mig synes, at jeg seer noget røre sig i denne Sæk? Forlad mig, min Herre! det er ikke saa. Der er ganske vist noget i den. Aldeles intet, min Herre. Jeg har Lyst til at jage min Kaarde igiennem denne Sæk. O, min Herre! giør det ikke. Viis mig engang, hvad det er. Stille, min Herre! Hvorledes? Stille? Det kommer Dem ikke ved, at see, hvad jeg bærer. Og nu vil jeg see det. Og nu faaer De det ikke at see. Slidderfladder! Det er nogle gamle Klæder, som hører mig til. Viis mig det, siger jeg. Nei, jeg giør ikke. Vil du ikke?

Nei.

Nei. Jeg skal prygle dig med min Stok, dersom du ikke siger mig det. Det er jeg ikke bange for. Er du studs, Krabat, saa — (Han prygler paa Sækken.) saa skal du have det at smage paa. Au, min Herre! au! au! au! Det er kun en lille Lektion, for at lære dig, at du en anden gang ikke taler saa uforskammet. Farvel! Ah! gid du faaer Skam, din Hund! Au! au!

Gerontes
(stikker Hovedet ud af Sækken).

Ah! jeg er ligesom jeg var radbrækket.

Scapin.

Jeg er halv død.

Gerontes.

Men hvoraf Fanden kommer det, at de altid slaae paa min Ryg?

Scapin
(putter hans Hoved i Sækken igien).

Stille! der kommer en heel Flok Soldater. (Han taler, som om der vare adskillige Personer hos ham.) Lad os see, vi kan finde denne Gerontes. Lad os lede overalt. Lad os søge hele Byen omkring. Lad os ikke glemme noget Sted. Lad os lede overalt. Hvor skal vi gaae hen? Lad os gaae derhen. Nei, her paa venstre. Nei, her paa høire. For alting, lig stille! Ah, Kammerater! her er hans Tiener. Hei, du Skielm! du maae sige os, hvor din Herre er? O, I gode Herrer! gier mig intet ondt. Saa sig os da, hvor han er. Skynd dig! Lad os være snart! Saa gier Ende derpaa! Siig frem! Ak, I gode

Herrer! (Gerontes stikker Hovedet ud af Sækken, og sidder og seer sig omkring.) Dersom du ikke strax skaffer os fat paa din Herre, saa skal vi prygle dig, saa du skal faae en Ulykke. Jeg vil heller lide alting, end sige Dem, hvor han er. Dersom du ikke siger os det, saa slaae vi dig ihiel. De kan giøre, hvad De behager. Jeg troer, du har Lyst til at blive afpryglet? Din Ryg klør vel? Der har du lidt — —

(Ligesom han vil slaae til, springer Gerontes ud af Sækken. Scapin løber bort.)

Gerontes.

O, din Skielm! din Forræder! dit Skarn! er det at handle med mig?

Tredie Scene.

Gerontes. Zerbinette.

Zerbinette.

Hahaha. Jeg maae puste lidt.

Gerontes (for sig).

Du skal ikke have giort der omsonst, det lover jeg dig.

Zerbinette.

Hahaha. Hvilken artig Historie! hvilken gammel Tosse!

Gerontes.

Der er slet intet Løierligt i det; og De har ikke nødig at staae her og lee deraf.

Zerbinette.

Hvad vil De sige dermed, min Herre?

Geron=

Gerontes.

Jeg vil sige dermed, at De bør ikke staae her og gjøre Nar af mig.

Zerbinette.

Af Dem?

Gerontes.

Ja.

Zerbinette.

Hvem tænker paa, at gjøre Nar af Dem?

Gerontes.

Hvorfor kommer De da herhid og leer mig lige op i Næsen?

Zerbinette.

Det angaaer Dem aldeles ikke. Jeg stod kun og loe for mig selv af en artig Historie, som man fortalte mig, og som jeg finder meget fornøielig. Jeg veed ikke, om det er fordi jeg selv er interesseret med i Sagen; men jeg har aldrig hørt Mage til et Puds, som en Søn har spillet sin Fader, for at narre ham Penge fra.

Gerontes.

Et Puds, som en Søn har spillet sin Fader, for at narre ham Penge fra?

Zerbinette.

Ja! og det mindste, De beder mig derom, skal De finde mig villig til at fortælle Dem det. Jeg har den Feil, at jeg gierne gider fortalt, hvad jeg hører.

Gerontes.

Jeg beder Dem, fortæl mig engang denne Historie.

Zerbi=

Zerbinette.

Det vil jeg gierne. Jeg vover ikke meget ved at fortælle Dem den; thi det er en Passage, som umuelig kan blive dulgt. Seer De, min Herre! jeg var i en Bande af disse Folk, som man kalder Ægypter, der reise omkring fra den ene Provinds til den anden, giøre Profession af at spaae Folk, og undertiden af mange andre Ting. Da vi kom her til Byen, saae et ungt Menneske mig, og blev forliebt i mig. Fra den Tid af, fulgte han stedse efter mig, og bildte mig ind, som de fleste unge Mennesker, at han ikkun behøvede, at tilkiendegive mig sin Kierlighed, og sige mig, at han elskede mig, for at bevæge mig til Kierlighed, og at Sagen derved havde sin Rigtighed; men han fandt en Tilbageholdenhed hos mig, som forvoldte, at han lod sine første Tanker fare. Han aabenbarede sin Kierlighed til mig for de Folk, som jeg var hos, og han fandt dem villige til at overlade mig til ham for en vis Summa; men Ulykken i denne Sag var, at min Kiereste befandt sig i de Omstændigheder, hvori de fleste unge Mennesker befinde sig, hvis Forældre endnu leve — det er at sige, han havde kun faa Penge. Han har en Fader, hvilken, endskiønt han er overmaade rig, dog er en stor Gnier, og det gierrigste Menneske af Verden. Han heder — Hm! nu vil det ikke falde mig ind. Kan De ikke hielpe mig derpaa? Kan De ikke nævne mig en eller anden her i Byen, som er bekiendt for at være ret karrig?

Gerontes.

Nei.

Zer-

Zerbinette.

Hans Navn gaaer ud paa Ront — Rontes — Or — Orontes. Nei! Ge — Ge — Gerontes; ja, rigtig, saaledes hedder denne Gnier; nu fandt jeg paa det; det er denne karrige Aand, jeg taler om. For nu at komme til Historien igien, saa maae jeg sige Dem, at vore Folk i Dag vilde have reist her fra Byen, og min Kiereste havde altsaa maattet miste mig formedelst Mangel paa Penge, dersom han ikke ved sin Tieners Hielp havde narret sin Fader nogle fra. Hvad Tienerens Navn er, det husker jeg perfekt; han hedder Scapin; det er en uforlignelig Karl, og han fortiener al den Roes, man kan give ham.

Gerontes.

O, din Skielm!

Zerbinette.

Nu skal jeg fortælle Dem det Puds, hvorved denne Tiener narrede Pengene fra den gamle Tosse. Hahaha! jeg kan ikke tænke derpaa, uden at lee mig næsten fordærvet — hahaha. Han gik hen til denne gamle Gnier, og sagde til ham, at da han gik og spadserede med hans Søn i Havnen, saae de en tyrkisk Gallei, paa hvilken de bleve inviterede, at en ung Tyrk gav dem der en Collation, og at han, imedens de spiiste, lod Galleien stikke i Søen, og Tieneren sætte i Land med en Baad, med Ordre, at dersom hans Herres Fader ikke strax sendte Tyrken 500 Rdlr., saa vilde han føre hans Søn til Algier i Slaveriet. Hahaha. Denne gamle Buk — hahaha — Denne gamle Buk geraadede derover i stor Bedrøvelse; der opvaktes en forskrækkelig Strid i ham imellem Kierligheden

ligheden til hans Søn og Kierligheden til hans Penge; at man paa saadan en Maade vilde skille ham ved 500 Rdlr. giorde ham ligesaa ondt, som om man havde givet ham 500 Knivstød — hahaha. Han kunde ingenlunde bequemme sig til at give denne Summa, og i den Angest, hvori han var, fandt han paa Hundrede urimelige Midler, for at faae sin Søn tilbage. Hahaha. Først vilde han sende Rettens Betientere i den vilde Sø efter Tyrkens Gallei, hahaha: saa bad han Tieneren, han skulde gaae til Algier, i hans Søns Sted, indtil han kunde faae samlet disse Penge at løse ham for — hvilket han dog aldrig havde giort — hahaha. Siden vilde han, at Tieneren skulde skaffe ham 500 Rdlr. for fire eller fem gamle Klædninger, som neppe er 30 Rdlr. værd — hahaha. Tieneren forestilte ham, hvor urimelige og utilstrækkelige alle disse Midler vare, og ved hver Proposition, der faldt i Aske, sprang han om, som en Kat, der har ædt Sennep; stedse raabte han paa sin Ulykke, og hver Klage, han udstødte over den, endtes med det Omqvæd: Men hvad Fanden vilde han dog paa den Gallei? Forbandede Gallei! skielmske Tyrk! Endelig, efter mangfoldige Omsvøb, og efterat han længe nok havde sukket og givet sig, gav han med et dybt Suk Pengene, og — — Men mig synes, De leer ikke af min Historie? Hvad siger De om den?

Gerontes.

Jeg siger, at det unge Menneske er en Ulykkesfugl, et ublue Skarn, som skal blive straffet af sin Fader, for det Puds, han har spillet ham: at den

ægyp-

ægyptiske Pige er et ubetænksomt og uforskammet Menneske, i det at hun tør skielde en brav Mand, der snart skal lære hende, hvad det betyder, at komme her og forføre skikkelige Folks Børn: og at den uforlignelige Karl, Tieneren, er en Skielm og en Bedrager, som Gerontes inden i Morgen lader hænge.

(Han gaaer.)

Fierde Scene.

Sylvester. Zerbinette.

Sylvester.

Jomfrue! Jomfrue! hvor løber De hen? Veed De vel, at det er Deres Kierestes Fader, De her har staaet og talt med?

Zerbinette.

Halvveis tvivlede jeg derom. Hm! Nu har jeg, uden at vide det, staaet her og fortalt ham hans egen Historie.

Sylvester.

Hvorledes? Hans egen Historie?

Zerbinette.

Ja. Jeg var saa opfyldt af denne Historie, at jeg brændte af Begierlighed efter at fortælle den. Men det er ligemeget. Desværre for ham! Og jeg indseer ikke, at det derfor vil blive enten bedre eller værre med os.

Sylvester.

Jomfruen har stor Lyst til at sladdre. I Sandhed, man maae være meget snaksom, naar man ikke engang kan tie med sig selv.

Zerbi-

Zerbinette.

Havde han ikke faaet det at vide af mig, saa havde han faaet det at vide af en anden.

Femte Scene.

Argantes. Sylvester.

Argantes.

Hei, Sylvester!

Sylvester
(til Zerbinette).

Gaae ind i Huset igien; Herren kalder paa mig.

Argantes.

Saa har I sammenrottet jer, I Skielmer! saa har I sammensoeren jer, Scapin, du og min Søn, for at bedrage mig; og dette, bilde I jer ind, at jeg skal taale?

Sylvester.

Dersom Scapin har bedraget Dem, Herre! saa er det ikke min Skyld, og jeg har visselig aldeles ingen Deel deri.

Argantes.

Jeg skal nok udforske denne Sag, din Slyngel! jeg skal nok udforske denne Sag. Jeg taaler ikke, at man narrer mig.

Siette Scene.

De Forrige. Gerontes.

Gerontes.

O, Herr Argantes! De seer mig ganske nedslaget af Sorg.

Argan=

Argantes.

Ak, jeg er ligesaa hæftig bedrøvet som De.

Gerontes.

Den Ulykkesfugl, Scapin, har ved et Bedragerie narret mig 500 Rdlr. fra.

Argantes.

Den samme Ulykkesfugl, Scapin, har ligeledes narret mig 200 Dukater fra.

Gerontes.

Han har ikke ladet sig nøie med at bedrage mig de 500 Rdlr. fra: men han har derforuden handlet saaledes med mig, saa jeg skammer mig ved at sige det; men han skal ikke have giort det omsonst.

Argantes.

Og det Puds, han har spillet mig, skal han, tilforladelig heller ikke have giort omsonst.

Gerontes.

Jeg skal hævne mig paa ham paa en exemplarisk Maade.

Sylvester (for sig).

Skulde jeg kun af alt dette ikke ogsaa faae min Deel!

Gerontes.

Men det er endnu ikke alt, hvad jeg vilde sige, Herr Argantes! og een Ulykke følger gierne den anden i Hælene; jeg glædede mig over, at jeg havde en Datter, der var min eeneste; men nu har jeg faaet at vide af min Fuldmægtig, at hun allerede for lang Tid siden er reist fra Tarento, og at man der troer, at det Skib, hun var paa, er forgaaet.

Argantes.

Men, Herr Gerontes! hvorfor holdt De hende i Tarento, og nægtede Dem selv den Fornøielse, at have hende hos Dem?

Gerontes.

Jeg har saa havt mine Aarsager dertil; og visse Omstændigheder i min Familie har nødt mig hidtildags, at holde mit andet Ægteskab hemmeligt. Men hvad seer jeg?

Syvende Scene.

Nerine. Argantes. Gerontes. Sylvester.

Gerontes.

Er du der, min gode Amme?

Nerine

(falder paa Knæ).

O, Herr Pandolphe! tillad, at — —

Gerontes.

Kald mig kun Gerontes, og betien dig ikke mere af det landet Navn; thi de Aarsager, hvorfor jeg maatte antage det, da jeg var i Tarento, ere nu ophørte.

Nerine.

O, denne Forandring i Deres Navn har foraarsaget os mange Bekymringer, og hindret os meget i at finde Dem her.

Gerontes.

Hvor er min Datter, og hendes Moder?

Nerine.

Deres Datter, Herre! er ikke langt herfra. Men, førend De faaer hende at see, maae jeg bede Dem om

Forla-

Forladelse for, at jeg, i den elendige Tilstand, hvori vi vare, fordi vi ikke kunde finde Dem, har givtet hende bort.

Gerontes.

Er min Datter givt?

Nerine.

Ja, Herre!

Gerontes.

Og med hvem?

Nerine.

Med et ungt Menneske, ved Navn Octave; hans Fader boer her i Byen, og heder Argantes.

Gerontes.

O, Himmel!

Argantes.

Hvilken Hændelse!

Gerontes.

Føer os, føer os snart derhen, hvor hun er.

Nerine.

De behøve ikkun, at gaae ind i dette Huus.

Gerontes (til Nerine).

Gaae du foran! og følg De mig efter, Herr Argantes.

Sylvester.

Hvilken sælsom Hændelse!

Ottende Scene.

Scapin. Sylvester.

Sylvester.

Jeg har to Ting at sige dig. Den første er, at den Sag med Octave er afgiort; thi vor Hyacinthe er

befunden, at være Gerontes Datter, og at en Hændelse har fuldført det, som Forældrenes Klogskab havde besluttet. Den anden er, at de to Gamle ere meget vrede paa dig, og giøre forskrækkelige Truseler imod dig, dog meest Gerontes.

Scapin.

O, det vil intet sige. Truser slaaer ingen Mand ihiel; de ere som Skyer, der passere langt over vore Hoveder.

Sylvester.

Tag dig i Agt! Sønnerne kan forlige sig med Forældrene, og lade dig i Stikken.

Scapin.

Lad mig kun raade; jeg skal nok hitte paa Middel til at stille Deres Vrede,

Sylvester.

Gaae bort; der komme de.

Niende Scene.

Gerontes. Argantes. Sylvester. Nerine. Hyacinthe.

Gerontes.

Kom, min Datter! og lad os gaae hiem.

Argantes.

See, der kommer Octave meget beleiligt.

Tiende Scene.

De Forrige. Octave. Zerbinette.

Argantes.

Kom, min Søn! kom og glæd dig med os over denne lykkelige Hændelse med dit Givtermaal.

Octave
(uden at see Hyacinthe).

Nei, min Fader! alle Deres Forslag til dette Partie tiener til intet; mau har uden Tvivl sagt Dem mit Givtermaal, og jeg kan ikke længere skiule det for Dem.

Argantes.

Ja! men du veed ikke — —

Octave.

Jeg veed alt, hvad jeg bør at vide.

Argantes.

Jeg siger dig, at Herr Gerontes Datter — —

Octave.

Jeg har intet med Herr Gerontes Datter at bestille.

Gerontes.

Det er hende.

Octave.

Nei, min Herre! jeg beder Dem om Forladelse; min Beslutning er alt fattet.

Sylvester.

Men hør dog.

Octave.

Hold din Mund! jeg vil intet høre.

Argantes.

Din Kone — —

Octave.

Nei, min Fader! jeg vil hellere døe, end forlade min elskværdige Hyacinthe. (Han gaaer tvert over Theatret, for at gaae hen til hende.) De maae snakke saa meget som De vil, saa er hun dog den, jeg har givet min Haand og Hierte; jeg skal elske hende, saa længe jeg lever, og jeg vil ingen anden Kone have.

Argantes.

Jh nu! det er jo hende, man vil give dig. Hvilket forstyrret Menneske, som ikke vil lade sig sige!

Hyacinthe.

Ja, Octave! og der er min Fader, som jeg har fundet: nu har vor Sorg Ende.

Gerontes.

Kom, lad os gaae hiem, der kan vi bedre tale med hinanden, end som her.

Hyacinthe.

O, min kiere Fader! jeg beder Dem endnu om een Ting: lad mig ikke blive skilt fra denne elskværdige Person, De her seer! hun besidder Meriter, som vil tilveiebringe hende Deres Høiagtelse, naar De lærer at kiende dem.

Gerontes.

Vil du, at jeg skal tage et Fruentimmer til mig i Huset, som din Broder elsker, og som nylig har staaet her og sagt mig hundrede Uartigheder om mig selv?

Zerbinette.

De maae undskylde mig, min Herre! Jeg havde visselig ikke talt saaledes, dersom jeg havde vidst, at det var Dem. Jeg kiender Dem ikkun af Reputation.

Geron=

Gerontes.

Hvorledes? Kun af Reputation?

Hyacinthe.

Min Fader! der er aldeles intet Lastværdigt i den Kierlighed, min Broder bær til hende, og jeg sværger for hendes Dyd.

Gerontes.

Det var godt nok, vilde du kun ikke ogsaa have, at jeg skulde givte min Søn med hende; et ubekiendt Fruentimmer, som ingensteds har hiemme — —

Ellevte Scene.

De Forrige. Leander.

Leander.

Min Fader! beklag Dem ikke over, at jeg elsker et ubekiendt Fruentimmer, uden Familie og Midler; de, som jeg kiøbte hende af, aabenbarede mig, at hun er her fra Byen, af en honet Familie, og at de i hendes fierde Aar har bortstiaalen hende; desuden gav de mig dette Armbaand, som maaskee kan tiene til at finde hendes Forældre.

Zerbinette.

Himmel! hvad seer jeg! Det er min Datter! I den Alder mistede jeg hende —

Gerontes.

Deres Datter?

Argantes.

Ja — hendes Lineamenter — alting bekræfter mig det. Min kiere Datter!

Hyacinthe.

Himmel! hvilke Hændelser!

Tolvte Scene.

De Forrige. Carl.

Carl.

Ah, mine Herrer! der er skeet en Ulykke —

Gerontes.

Hvorledes?

Carl.

Den stakkels Scapin —

Gerontes.

Den Skielm! jeg skal knække Halsen paa ham.

Carl.

O, det har De ikke nødig, den er allerede saa godt som knækket. Han gik i Dag forbi en ny Bygning, og i det han kom under Stilladsen, taber en Stenhugger sin Hammer ned i hans Hoved, og knuste ham hele Hovedskallen; han ligger for Døden; og lader Dem paa det inderligste bede, at han maae lade sig bære herhen, for at tale med Dem, førend han dør.

Argantes.

Hvor er han?

Carl.

Der komme de med ham.

Trettende Scene.

De Forrige. Scapin.

Scapin

(hvis Hoved er indsvøbt i Klude, bliver baaren ind af to Karle).

O, gode Herrer! De see mig — De see mig i en elendig Tilstand — Ach! — Jeg har ikke villet døe, uden at komme herhid først, og bede alle dem om

Forla-

Forladelse, som jeg har fortørnet. O, mine Herrer! førend jeg giver mit sidste Suk, beder jeg Dem af ganske Hierte, at De vil forlade mig, hvad jeg har giort Dem imod, i Særdeleshed Herr Argantes og Herr Gerontes — Ach —

Argantes.

Hvad mig angaaer, saa tilgiver jeg dig det; gaae hen og dse i Roe.

Scapin
(til Gerontes).

Det er Dem, Herre! som jeg meest har fortørnet ved de mangfoldige Stokkeprygl, som — —

Gerontes.

Tael ikke meer derom; jeg tilgiver dig det.

Scapin.

Det var en Uforskammenhed af mig, at jeg torde give Dem Stokkeprygl, og at — —

Gerontes.

Tael ikke derom.

Scapin.

Jeg har, nu, jeg skal dse, en ubeskrivelig Sorg over de Stokkeprygl, som jeg — —

Gerontes.

Hold din Mund!

Scapin.

De ulykkalige Stokkeprygl, jeg gav — —

Gerontes.

Hold din Mund! siger jeg; jeg vil forglemme det altsammen.

Scapin.

Hvilken Godhed! Jeg tør altsaa forlade mig paa, at De af Deres ganske Hierte tilgiver mig de Stokkeprygl, som — —

Gerontes.

Ja vist! tael ikke mere derom; jeg tilgiver dig alting.

Scapin.

O, min Herre! jeg føler mig ganske vederqvæget ved dette Ord.

Gerontes.

Ja, ja! jeg har nok tilgivet dig, men paa Condition, at du strax døer.

Scapin.

Hvorledes?

Gerontes.

Jeg gaaer fra mine Ord, dersom du bliver frist igien.

Scapin.

O, jeg bliver allerede ganske afmægtig —

Argantes.

Herr Gerontes! formedelst vor Glæde, saa forlad ham, uden Betingelse.

Gerontes.

Nu, lad det da være.

Argantes.

Lad os gaae hiem og spise med hinanden, for desto bedre at fornøie os.

Scapin

(til Karlene, som bære ham).

I kan bære mig hiem med, og sætte mig for Enden af Bordet, indtil jeg døer.

Crispin

Lakei og Doktor,

Comedie i tre Akter.

Oversat af det Franske

efter

Hauteroches Crispin Medicin.

Personerne.

Lisidor, Leanders Fader.

Leander, Alcines Elsker.

Mirobolan, Doktor, Alcines Fader.

Elvire, Mirobolans Hustrue.

Alcine, deres Datter.

Dorine, deres Tienestepige.

Crispin, Leanders Tiener.

Corfits, Lisidors Tiener.

Lise, en fremmed Pige.

En Chirurgus.

Buurman.

Scenen er i Kiøbenhavn.

Første Akt.

(Scenen er paa Gaden ved Mirobolans Huus.)

Første Scene.

Lisidor. Corfits.

Corfits.

Hvorledes, Herre? De siger, at De vil gifte Dem igien?

Lisidor.

Som jeg siger dig; og derfor har jeg sendt min Søn til Sorøe, under det Paaskud, at han endnu nogen Tid skal fortsætte sine Studeringer der.

Corfits.

Det er vel betænkt. Men torde man ikke spørge, hvad Deres tilkommende Brud heder?

Lisidor.

Alcine.

Cor-

Corfits.

Hvad? Den unge Jomfru Alcine, Doktor Mirobolans Datter?

Lisidor.

Just hende.

Corfits.

De spøger, Herre! hun er jo en Pige paa atten Aar, og skikker sig langt bedre for Deres Søn, end for Dem.

Lisidor.

Mener du det? Imidlertid skal min Søn dog være saa god og holde sin Næse derfra. Jeg vil ikke, at han endnu maae givte sig, i det mindste ikke i de første tre, fire Aar.

Corfits.

Men, Herre! tænker De ogsaa ret paa, hvad det er, De gior, naar De beslutter, at givte Dem med Alcine?

Lisidor.

Hvorledes? Om jeg tænker derpaa? Jo, jo! jeg tænker derpaa, mere maaskee end du forestiller dig. Er hun ikke ung og deilig? Er hun ikke dydig og forstandig? Har hun ikke alle de gode Egenskaber, man kan ønske at finde hos et Fruentimmer?

Corfits.

Det har jeg intet imod. Men jeg synes, at alle disse gode Egenskaber, De har opregnet, burde afskrække Dem fra at tænke derpaa. Thi, sandt at sige, Herre! disse Ting, saa herlige de end i sig selv ere, pleie dog gierne at forvolde Mænd af Deres Alder megen Ulykke.

Lisidor.

Lisidor.

Ih, snak for din Vøsse! jeg er endnu ikke gammel.

Corfits.

Ja, dersom det endnu var som i gamle Dage, da Folk kunde leve syv, otte hundrede Aar, og da man havde Hundred'aars Drenge: saa vilde jeg tilstaae Dem, at De var en rask, ung, givtefærdig Fyr. Men som det nu gaaer til, Herre! saa troer jeg saamen, at De ikke kan være langt fra Enden af Maalet.

Lisidor.

Men er tredsindstive Aar da — —

Corfits.

Tredsindstive Aar, siger De? Kiere Herre! lad os blive ved Sandhed. De har ganske vist en tolv, fiorten Aar over de tredsindstive. Erindrer De, at den gamle Jeremias Bastian endnu forleden Dag, da han spiste hos Dem, lod Dem høre, at De mangen gang har skruppet ham, da de gik i Skole sammen? Den Tid var han, som nu er sex og tredsindstive Aar, kun en lille Pusling, og De var den ældste Discipel i Skolen, og agerede Hører i Skolemesterens Fraværelse. Og det, som mere er: har De ikke selv sagt mange gange, at De blev optagen blandt Stadens to og tredive Mænd faa Aar efter Ildebranden? De maae altsaa den Tid allerede have været en temmelig aldrende Mand. Endnu erindrer jeg og, at den samme Jeremias Bastian — —

Lisidor.

O, nok, nok om den Nar! han veed ikke selv, hvad han siger; han er en af disse Folk, der giøre sig

sig en Slags Ære af, at synes ældre end de virkelig ere.

Corfits.

Det kan være nok talt om den Sag, ifald De saa behager, Herre. Det er heller ikke Folk, men Heste, som vurderes efter Alderen. Men, for at tale om noget vigtigere: troer De da vel, at Doktor Mirobolan og hans Kone overlader Dem deres Datter, deres eneste Barn? Jeg bilder mig ind, at naar Folk giver deres eneste Barn bort, saa maae det for en stor Deel skee i den Forhaabning, at see deres Afkom fortplantet ved smaa Efterlignelser af dem selv, ved saadanne velsignede Smaarollinger, der kan løbe og sladdre omkring dem: og til alt dette seer jeg sandelig intet Haab, dersom hun faaer Dem til Mand — med mindre De vilde søge Hielp hos andre — — De forstaaer mig.

Lisidor.

Hvishvas! Det er ikke din Sag! Hvad kommer det dig ved, at raisonnere derover? Jeg veed nok, hvad jeg giør. Naar hun først bliver min Kone, saa skal vi nok finde ud af det Øvrige.

Corfits.

Jeg tvivler, min Troe, paa, at hun nogentid bliver det.

Lisidor.

Da tvivler jeg ikke derpaa; tvertimod jeg er ganske vist forsikkret derom. Doktor Mirobolan er ingen Poul Vendekaabe, han er en troefast Mand: og han, han selv har givet mig Løvte paa hans Datter.

Corfits.

Corfits.

Ja, det er allerede en heel Deel; men har De faaet Bekræftelsen derpaa af hans Kone? Alle de Lovter, De ellers kan have, og alt det, De faaer udrettet i denne Sag, uden hendes Samtykke, det beløber sig, efter nøie Udregning, til slet intet. Jeg er ingen synderlig Kiender af Physiognomier: men, saavidt jeg kan see, saa hedder Konen Rasmus; hun er en af disse imperieuse Koner, som regiere i deres Huse med en uindskrænket Myndighed, og ikke lade deres Mænd andet, end det blotte Navn.

Lisidor.

O, jeg veed meget vel, at Konen er selv hiemme; men de adskillige Fordele, som hendes Datter har af dette Ægteskab, skal nok bringe hende paa billige Tanker; og hvorom alting er, saa maae jo Manden dog altid være Herre over sin Kone i dette Stykke.

Corfits.

Ja, efter gammel Regning, burde det vel være saaledes. Men hvor mange sælige Mænd have vi ikke, som med deres berømmelige Exempel bevise, at det gaaer ganske anderledes til! Troe mig, Herre! de gode Mænd ønskede gierne, at de havde sagt sandt, og de onde — — Men der seer jeg, Doktor Mirobolan komme.

Anden Scene.

De Forrige. Mirobolan.

Mirobolan.

God Dag, min kiere Herr Lisidor.

Lisidor.

Skyldige Tiener, Herr Doktor Mirobolan! Jeg kommer, for at tale med Dem om den bevidste Sag.

Mirobolan.

Hvorom er det?

Lisidor.

Om det, De veed, vi har talt om tilforn.

Mirobolan.

Naar da?

Lisidor.

Adskillige gange; det erindrer De dog vel.

Miroholan.

Men hvor?

Lisidor.

Jh, paa adskillige Steder.

Mirobolan.

Jeg sværger Dem til, at jeg veed ikke, hvad det er.

Lisidor.

Jh nu! saa vil jeg da sige Dem det paa ny igien. Det er angaaende Ægteskabet imellem Deres kiere Jomfru Datter og mig.

Mirobolan.

O, ikke andet, end det! Jeg tænkte mindst derpaa. Det er jo allerede en afgiort Sag, min kiere Herr Lisidor! Paa ærlig Doktor-Parole, der har De min Haand derpaa; De veed, jeg er en Mand, som holder Ord. De behøver kun, at beramme Bryllupsdagen, saa er Sagen klar.

Lisidor.

Lisidor.

Jeg er Dem meget forbunden, Herr Doktor. Men har De ikke givet Dem den Umage, at tale til Deres Kiereste derom?

Mirobolan.

Nei, det har jeg just ikke. Men desuagtet tør jeg indestaae Dem for, at hun samtykker deri; thi hun følger med en blind Lydighed min Villie i alle Ting. Og skulde hun end faae Nykker, og vilde gjøre os nogle Vanskeligheder, saa er det mig, som er Herre; jeg skal da finde Raad imod Uraad; og vi veed, Gud skee Lov! at lære en Kone, at finde sig i det, som billigt er.

Lisidor.

Det tvivler jeg ikke paa.

Mirobolan.

Hun skulde kun prøve paa, at sige mig eet Ord imod, eller sætte sig op imod min Villie, saa skulde jeg snart vise hende, at Doktor Mirobolan er en Mand, som har Been i Næsen. Men nu er det saa meget destobedre, at jeg er fri for den Bekymring. Og jeg forsikrer Dem endnu engang, min Herre! at min Kone er mig saa lydig, saa hengiven, at hun ønskede, at kunde læse af mine Øine, hvad mit Hierte begierer.

Lisidor.

O, det maae være en dydig Kone! Og, Herr Doktor! for Billigheds og Anstændigheds Skyld, troer jeg, vi bør strax, førend vi gaae videre, underrette hende om det, som er foregaaet mellem os. Paa For-

maliteterne, veed man, Fruentimmerne især ere nøiregnende.

Mirobolan.

Som De behager. Jeg vil strax lade hende komme ud.

(Han gaaer.)

Lisidor.

Nu, min gode Corfits! hvad synes dig om alt dette? Tvivler du endnu paa, at Jomfru Alcine bliver min Kone?

Corfits.

Som mig synes, saa staaer Deres Sager paa en ganske god Fod; og det skulde glæde mig meget, om Doktor Mirobolan havde saa sødelig en Kone.

Tredie Scene.

Elvire. Mirobolan. Lisidor. Corfits.

Mirobolan.

Min kiere Kone! her seer Du vor gode Ven, Herr Lisidor.

Elvire.

Deres Tienerinde! Det er mig en Fornøielse, at see Dem hos os.

Mirobolan
(sagte til Lisidor).

Tael nu til hende derom; det skikker sig bedst, at De taler først.

Lisidor
(sagte til Mirobolan).

Nei, Herr Doktor! begynd De, saa skal jeg strax kontinuere.

Miro-

Mirobolan.

Nei; begynd kun De, Herr Lisidor! De har bedre Gaver til at forklare Dem.

Lisidor.

Forlad mig det. Det er den største Billighed af Verden, at De giør Begyndelsen.

Mirobolan.

Det falder Dem til! siger jeg endnu engang.

Lisidor.

Nei, Herr Doktor! De maae troe mig, det er tvertimod Ceremoniellet. Jeg har jo andraget min Begiering for Dem, og nu falder det Dem til, at overtale deres Kiereste til at give sit Samtykke, førend jeg selv kan bede hende derom. Spørg kun hvilken Bedemand, De vil, om jeg ikke har Ret. Saa, saa, begynd!

Mirobolan.

Begynd! begynd! siger jeg.

Elvire.

Men hvad i al Verden kan De have at trættes om? Og hvorfor har De kaldet mig herud?

Lisidor.

Det er saa angaaende en vis lille Sag, min hierte Frue! som Deres gode Kiereste ret strax vil sige Dem.

Mirobolan.

Hør, min Kone! for at sige det med faa Ord, det er vor gode Ven, Herr Lisidor, som begierer vor Datter til ægte.

Elvire.

For hvem?

Lisidor.

For mig selv, Frue! og det paa Vilkaar, som vist vil staae Dem an. Det er sandt, Frue! der er en merkelig Forskiel i vor Alder, og i den Henseende kunde maaskee mit Tilbud mishage Dem; men naar De paa den anden Side betragter, at dette Partie forskaffer Deres Datter adskillige Fordele, og tillige forestiller Dem, at jeg ægter hende, uden at forlange det allermindste med hende, samt tilsidst, at jeg allerede for lang Tid siden har faaet Deres gode Kiereste Løvte derom: saa haaber jeg, at De ikke afslaaer min Begiering.

Elvire.

Min Herre! alle disse Ting fortiene vist nok at tages i Betragtning; men imidlertid kan jeg dog ikke oventale mig til at paalægge min Datter nogen Tvang, for disse Aarsagers Skyld, som jeg dog ufeilbarligen maatte, dersom jeg samtykkede i Deres Begiering. De har selv bemerket den Ulighed, der er i deres Alder, og det kan ikke være Dem ubekiendt, at mange unge Fruentimmer ved slige Ægteskaber bringes i en og anden Uorden. En ung Pige kan naturligviis ikke finde megen Behag i en udlevet Mands Selskab — og som Elsker bliver han hende ganske modbydelig; Aarsagerne til dette maae man søge i Naturen selv. Kort, min Herre! for ikke at udsætte enten Dem eller os for slige Fortredeligheder, som urimelige Ægteskaber stifte, finder jeg mig beføiet til reent at afslaae Deres Tilbud.

Lisidor.

Men, Frue! betænk dog, at Deres gode Kiereste har givet mig et Løvte, som ikke kan kaldes tilbage.

Elvire.

Elvire.

Dersom saa er, saa har han, efter al Anseelse, giort det uden Eftertanke; thi, det forstaaer sig selv, at han ellers maatte være af samme Tanker, som jeg.

Lisidor.

Er det ikke sandt, min Herre! at De har lovet mig Deres Datter?

Elvire.

Jeg troer det nok, Herr Lisidor! jeg troer det nok. Men nu kalder han sit Ord tilbage; dermed bør De være fornøiet; og for Resten være forsikret, at De tilforladelig ikke faaer hende.

Lisidor.

Snak! En brav Mand bør holde Ord. Tael dog, Herr Doktor! De staaer jo, som De havde hverken Øine eller Øren! Har De ikke selv lovet mig Deres Datter?

Mirobolan.

Ja — Jo — Det er sandt nok —

Elvire.

Derom er jo ingen Dispute. Men jeg, min Herre! jeg, som er hendes Moder, jeg har ikke lovet Dem hende; og dermed er Hundrede og Eet ude.

Mirobolan.

Hør, min kiere Kone — —

Elvire.

Hør, min kiere Mand! hold Du kun Din Mund, og lad mig tale: jeg veed i saa Fald bedre, hvad jeg gjør, end Du.

Mirobolan.

Men man bør —

Elvire.

Men man bør ikke saaledes gisre Løvter hen i Veiret. Du kunde ligesaa gierne have lovet ham, at blive Keiser i Maanen; thi det skulde blive Dig lige saa let at holde. Hvad De Begge end videre kan have at sige derom, er neppe værd at høre paa. Adieu, min Herr Lisimon! det skal være mig kiert, om Lykken vilde favorisere Dem bedre paa andre Steder; min Svigersøn bliver De aldrig.

(Hun gaaer.)

Fierde Scene.

Lisidor. Mirobolan. Corfits.

Corfits
(til Mirobolan).

Herr Doktor! et Ord.

Mirobolan.

Hvad vil du?

Corfits (alvorlig).

Det er mig, der er Herre; jeg skal finde Raad imod Uraad; og vi veed, Gud skee Lov! at lære en Kone at finde sig i det, som billigt er. Hun skulde kun prøve paa, at sige mig eet Ord imod, eller sætte sig op imod min Villie, saa skulde jeg snart vise Hende, at Doktor Mirobolan er en Mand, som har Been i Næsen. Men nu er det saa meget desto bedre, at jeg er fri for den Bekymring. Jeg forsikrer Dem, min Herre! at min Kone følger med en blind Lydighed min Villie i alle Ting.

Lisidor.

Lisidor.

I Sandhed, Corfits har Ret; var ikke det Deres Tale, Ord for Ord, førend Deres Kone kom?

Mirobolan.

Det er sandt. Men hav kun lidt Taalmodighed, saa skal De see, at Sagen skal faae en ganske anden Gang. Man maae ikke strax sætte sig i Harnisk, eller trænge igiennem med Hovedet. Tingene maae komme til deres rette Modenhed. Hør, min Herre! jeg skal nok holde mit Ord, lad mig kun raade.

Corfits.

Jo, jo, Herre! lad De kun Doktoren raade, saa skal De see, at det gaaer godt; Deres Sager ere saamen i gode Hænder. Imidlertid troer jeg meer paa eet Ord af hans Kone, end ti af ham. Blind maatte man være, stokblind, som en Muldvarp, hvis man ikke kunde see, at han staaer under hans Kones Formynderskab, og at hun er baade Mand og Kone.

Mirobolan.

Nei, hør mig til den Knegt! Veed du vel, Krabat! hvad din Mund siger?

Corfits.

Hvad jeg veed og ikke veed, saa saae jeg nu nylig, at De ikke allene maatte give efter for Deres Kone, men at hun endog gierne kunde jaget Dem i et Musehul. Alt dette kommer mig nu slet ikke ved; og jeg siger det ogsaa kun for min Herres Skyld, at han selv kan indsee, han kommer ingen Vei, saa længe han har Dem til Talsmand. (Smilende) Herr Doktoren

vil da med Dievels Magt, vi skal troe, De er Herre i Deres Huus?

Mirobolan.

Vist er jeg! Hvem ellers?

Corfits.

Nei, Herr Doktor! tilstaae kun reent ud, at De ikke er Herre i Deres Huus? De er det vel i Ord, men ikke i Gierning.

Mirobolan.

Og sligt tør du understaae dig, at sige mig? Jeg er Herre i mit Huus baade i Ord og i Gierning; og du, Krabat! du er en næsviis Slyngel!

Corfits.

Ja, Skieldsord rage mig ikke.

Mirobolan.

Prygl burde rage dig! Hold Mund! Min Herr Lisidor! et Ord er et Ord, en Mand en Mand. Adieu.

(Han gaaer.)

Lisidor.

Adieu.

Femte Scene.

Lisidor. Corfits.

Corfits.

Veed De hvad, Herre? Slaae kun dette Egteskab af Deres Tanker. Gid jeg faae Skam, om De nogen Tid faaer Jomfru Alcine til ægte, saa længe hendes Moder lever. Det er en af de myndigste Koner,

ner, jeg nogentid har kiendt; hun har Mod og Mands Hierte, og hvad hun vil, det vil hun. Manden er en habil Doktor, en stor Astrologus, og Spaamand oven i Kiøbet; men De seer jo, at det gaaer med ham, som med saa mange andre, der ere Kloge paa Himmelen, men paa Jorden ere de Narre.

Lisidor.

Men er det ikke Crispin, der kommer?

Corfits.

Jo, Herre! det er ham selv.

Siette Scene.

Crispin. Lisidor. Corfits.

Crispin.

Deres allerydmygste Tiener, min kiere Herre! En lyksalig god Dag! God Dag, Corfits!

Corfits (kold).

God Dag.

Lisidor.

Men til hvad Ende er du kommen her til Byen? Det gad jeg vide.

Crispin.

Deres Herr Søn har over Hals og Hoved sendt mig herind; og hvorledes jeg har brugt Benene, kan De slutte deraf, at jeg endnu i Morges spiste varme Pandekager til Frokost i Sorøe, og nu er jeg, som De seer, i Kiøbenhavn.

Corfits.

Corfits.

Det er, paa min Troe, et Mesterstykke af en Kourcer til Frds. Det var Synd andet, end at du skulde have Brødet efter det helsingørske Postbud.

Lisidor.

Hvorfor har han sendt dig herind?

Crispin.

Her er et Brev, som kan underrette Herren derom.

Lisidor (læser).

"Høistærede kiere Fader! Jeg lader Dem herved "vide, at jeg nu gaaer foruden Buxer — og det skulde "være mig kiert, at høre det samme fra Dem igien —" Hvilke Optøier! Vil din Knegt binde mig noget paa Ermet? Det er hverken min Søns Haand, eller hans Skrivemaade.

Crispin.

Jeg beder om Forladelse, gode Herre! Ved det jeg hastede saa stærk underveis, saa tabte jeg min Herres Brev; og, for at hielpe mig ud af denne Forlegenhed i en Hast, fik jeg fat paa en Bonde herudenfor Byen, og lod ham skrive mig dette. Ellers skal jeg oprigtig sige Dem Indholden af Deres Søns Brev. Han beretter Dem, at han behøver nye Klæder, og beder Dem om Penge, baade dertil, og til andre fornødne Udgivter. Læs kun Resten af Brevet.

Lisidor.

Nei, jeg har alt faaet nok deraf.

Corfits.

Er det ellers dig, som har dikteret Bonden dette kiønne Brev?

Crispin.

Crispin.

Ja, ret mig! Men hvad kommer det dig ved, Viisnæse? Har du atter noget derved at erindre?

Corfits.

O nei! Brevet er ret vel skrevet; det er dig saamen ganske ligt.

Crispin.

Hør, min gode Corfits! har du givet din Skilling i Lauget med? Altid skal du nu have noget indført af dit eget, naar Folk tale sammen! Du bilder dig ind at være klogere, end de syv vise Mestere, da dog din Forstand i Ligning mod min, er at ansee som et Skilderhuus imod Rundetaarn.

Corfits.

Du har Ret, Crispin, saavel i dette, som i alt andet.

Crispin.

Knegt! har du Courage, saa kom og gaae ud med mig paa et Par knyttede Næver! kom! jeg skal dække dig til som en brav Karl.

Lisidor.

Hold Munden, begge To!

Crispin.

Der er ingen Ende paa den Karls Uforskammenhed; han seer mig og andre fornuftige Folk over Hovedet, og er saa indbildsk, at han stinker.

Corfits.

Jeg tilstaaer dig jo Fortrinet i alle Ting.

Lisidor.

Endnu engang, hold Mund, og forliges! — Hør, Crispin! sig mig dog, hvorledes det er gaaet til, at

at min Søn i fire Maaneder har kunnet sætte alle de Penge overstyr, som han sidste gang fik af mig? Og hans Klæder — hvorledes kan de i saa kort Tid være opslidte?

Crispin.

Ja, det veed jeg ikke; men Tingen har saa men sin Rigtighed; det forstaaer sig selv, Herre! at det var mig umueligt, at sige det, hvis det ikke var Sandhed.

Lisidor.

Da maae han være en meget slet Husholder. — Crispin! gaae du nu hiem til Mit, og hviil dig, saa længe til jeg kommer hiem; jeg har nu noget at bestille, som udfordrer min Nærværelse paa et andet Sted; Corfits! du skal følge med.

(Corfits hilser Crispin, der støder ham til Side, og gier Miner af ham. Lisidor og Corfits gaae.)

Syvende Scene.

Crispin (allene).

Nei, vil man see til den Dosmer! Sætter han ikke et Ansigt op, som en gammel Borgemester: da jeg dog, enten det kommer an paa at spekulere, at spille Intriguer, at drikke eller at slaaes, alle Tider er i Stand til at tage ham paa min Samvittighed. Men nu maae jeg hen til den gode Herr Lisidor, og see, hvorledes jeg bærer mig ad at attrapere nogle af hans Penge; min Herre har dem høilig fornøden; og det kan heller ikke være andet; thi naar man daglig skal give Penge ud, uden at tage nogen ind igien, saa

maae

maae jo den bedste Pung tilsidst faae Svindsoet, og saa — — Men der kommer han. Jeg maae vogte mig, at han ikke merker, jeg har tabt hans Brev; han torde maaskee tage mig det unaadigere op, end jeg skiønner om.

Ottende Scene.

Leander. Crispin.

Leander.

Er det dig, Crispin? Hvad bestiller du her?

Crispin.

Slet intet, Herre!

Leander.

Har du da heller intet at bestille? Det er to Timer, siden jeg sendte dig til min Fader med Brevet, og du har maaskee ikke været hos ham endnu?

Crispin.

Nei, det har jeg ikke heller; men han har været hos mig: vi mødte hinanden her paa Gaden; og hvad vore Smaasager angaaer, saa ere de allesammen bragte i Rigtighed.

Leander.

Virkelig?

Crispin.

Ja! jeg leverede Deres Fader Brevet, og sagde ham, at De behøvede baade Penge og Klæder — Med faa Ord, Herre! jeg har forrettet Deres Ærinde, som om det var mit eget.

Leander.

Hvad svarede han dig?

Crispin.

Crispin.

Næsten intet, uden, at jeg skulde komme hiem til ham; der vil han expedere mig, naar han først faaer forrettet et Ærinde, der, som han sagde, var af stor Vigtighed.

Leander.

Gjorde han dig ingen Spørgsmaale angaaende min Levemaade, Opførsel eller deslige?

Crispin.

Ganske faa; men det er en Post, som han ikke vil glemme, naar jeg taler med ham igien. Jeg studerer nu derfor paa en Bergmmelsestale, som jeg vil holde over Dem, skiønt jeg finder, at Tingen har sine Vanskeligheder —

Leander.

Tag dig vel i Agt, hvorledes du taler, og —

Crispin.

O, lad mig kun raade. Jeg er en Karl, som forstaaer mine Politika, i det mindste saa meget, som udkræves til Huusbehov. De maae ikke troe, jeg er saa slet equiperet inden i, som jeg er udenpaa; nei; det er lærde og fortiente Folkes Skiebne, at lide Mangel paa Jorden, fordi Himlen gav dem saa rundelig; jeg er, Gud skee Lov, ikke den enste! vor Verden er saa opfyldt af lærde Stodders, at man gierne, hvilken Dag man vil, kan oprette et femte Monarchie af dem allene. For Resten har Deres Herr Paya kun ganske maadelige Tanker om mit Pund: han troer, jeg er en Karl, der kan ikke tælle til Fem, og det skal saamen ikke være mig, der skal bringe ham fra sin Tro, thi

desto

desto lettere bliver det for mig, at trække paa Vagt med ham.

Leander

Du maae vel vogte dig for Corfits; du veed, det er in huul Krabat, og at han er ikke allene min Faders Tiener, men endog hans første Raadgiver.

Crispin.

Bagatel! Saadan en Person er jeg ikke bange for. Fordi han kan læse og skrive, og veed, jeg kan ingen af Delene, saa bilder han sig strax ind, han har opsluget al Verdens Viisdom, og jeg er en al Verdens Dosmer. Jeg havde for lidt siden nær givet ham en Attenpunding paa hans alvorlige Flab, saa han skulde have glemt, at lede efter sin Nathue?

Leander.

Fulgtes han da med min Fader?

Crispin.

Ja, vist. Og saa begyndte den Flegel at raisonnere, men jeg lyste ham hiem paa en Fandens Facon. Kort, Herre! forlad Dem kun paa mig; De veed, at, skiønt det er ikke min Sag, at prale af mine Fortienester, jeg dog udretter, hvad De befaler mig, over og ikke under, og det er ikke første gang De har brugt mig i Deres hemmelige Ærinder. Men, iblandt andet, Herre! hvor kommer det sig, at De er gaaet ud i Dag? Det er jo tvertimod min Befaling?

Leander.

Alcine har ladet mig sige, hun ønskede at tale med mig, og bad, jeg vilde oppebie hende her; — — men der, troer jeg, hun kommer.

Niende Scene.

Leander. Crispin. Alcine. Dorine.

Alcine.

Min kiere Leander! De kommer, førend jeg ventede Dem; jeg bad Dem først komme om et Par Timers Tid.

Leander.

De har Ret, Jomfru! men De veed, at Længsel og Utaalmodighed ere Elskerens bestandige Ledsagere; allene at kunne beskue det Sted, hvor den Elskede lever, er for den brændende Elsker en qvægende Trøst, en sød Vellyst.

Alcine.

De smigrer, Leander! men lad os ikke spilde Tiden dermed. — Kun eet Øieblik har jeg at nyde Deres Nærværelse. Jeg skal hen og besøge en Veninde, og min Moder vil strax følge efter. Dette allene vilde jeg sige Dem, at Deres Fader — bliv ikke urolig derover! — Deres Fader har begiert mig af mine Forældre.

Leander.

Min Fader?

Alcine.

Ja, og han har allerede faaet min Faders Løvte.

Leander.

Himmel! hvad siger De?

Alcine.

Trøst Dem! Min Moders Løvte har han ikke faaet: det faaer han aldrig; og, uden hendes Villie, skeer intet.

Lean-

Leander.

O, Gud velsigne Dem for den Trøst! Hvor De giorde mig bange!

Alcine.

Imidlertid skielver jeg dog for Følgerne af denne Kierlighed. Deres Fader elsker mig — og tør vi vel haabe, at han nogentid vil tillade sin Søn, at ægte den, han selv elsker? Men — min Moder kunde træffe mig her — jeg maae gaae. Lev vel, min Bedste!

(Crispin og Dorine komplimentere hinanden. Alcine og Dorine gaae.)

Tiende Scene.

Leander. Crispin.

Leander.

Nu, Crispin! hvad mener du om alt dette? Hvad skal jeg giøre?

Crispin.

Men rider Fanden ogsaa den gamle Abekat? At blive forliebt nu, da han er fire og halvfierdsindstive Aar gammel? Der har vi det, Herre! det er, gid jeg faae Skam, Aarsagen, hvorfor han sendte os til Sorøe. Men saa sandt som Crispin er en ærlig Karl, og saafremt min gamle Geist endnu vil staae mig bi, saa skal der ingen Lystighed blive af.

Leander.

Nu, hvordan troer du da, at kunne forhindre ham det?

Crispin.

Bagatel! Lad os kun først faae Penge imellem Hænderne, saa skal jeg nok skye Deres Herr Papa andet at bestille. Nei, see mig til den gamle Patron, om han ikke ogsaa kan lade sig lyste! O, det er dog ingen Løgn, hvad Ordsproget siger, at gamle Katte kan ogsaa labe Melk. Saa rynket, saa gammel, og, saa at sige, allerede med den ene Fod i Graven — og dog kan det ikke være mindre, end — en Pige paa atten Aar! Det kalder jeg, i Sandhed, at extravagere. Hvad skal man sige om saadanne Mennesker? Naar de staae reisefærdige til at gaae ind i den anden Verden, saa vil de først ret begynde at leve; og det forunderligste er dette, at deres Begierlighed synes at tage til, ligesom Deres Kræfter tage af, saa at —

Leander.

Med din evige Moraliseren! Hvortil nytter den her? Gaae og præk den for min Fader! Eller giv mig et Raad, hvorledes jeg kan faae dette Galskab af hans Tanker.

Crispin.

Ja! men her er, gid jeg faae Skam, gode Raad dyre. — Hør, Herre! for det første veed jeg intet bedre at raade Dem, end at De seer til, at faae Jomfru Alcine i Tale, helst i Eenrum, det forstaaer sig; og da kunde maaskee den lille vingede Kierlighedsgud indgive Dem et eller andet godt Indfald — — Hvis ikke, saa er Deres Crispin, med Pande, Hænder, Fødder og alting, til hans Herres Tieneste.

Lean=

Leander.

Jeg vil gaae hiem og skrive et Brev til Jomfru Alcine, som du skal bringe hende. Du passer, forstaaer sig, at skye det enten til hende selv eller til Dorine, saaledes at ingen seer det. Kom!

Crispin.

Men nu skulde jeg hen til Deres Fader.

Leander.

Du skal først besørge Brevet.

(De gaae.)

Ende paa den første Akt.

Anden Akt.

(En Stue i Doktor Mirobolans Huus.)

Første Scene.

Mirobolan. Dorine.

Mirobolan.

Dorine! kom ind, Dorine!

Dorine.

Herre!

Mirobolan.

Du maae feie Gulvet over i denne Stue, og pynte lidt op, at alting kan være ordentligt og net herinde; jeg venter i Eftermiddag en Deel af mine Kolleger, som komme herhid, for at see, vi anatomere det døde Legeme, som bliver sendt mig i Dag.

Dorine.

Men hvorfor vil Herren have, at det nu skal skee i denne Stue? De øvrige gange er det jo altid skeet paa den store Sal.

Mirobolan.

Ja, det er sandt nok; men min Kone siger, det skikker sig bedre, at det skeer her, paa det at Salen kan staae ryddelig til at tage imod Fremmede i; og jeg synes, hun har Ret.

Dorine.

Dorine.

Det er let at begribe, hun maae have Ret; hvordan skulde det vel ellers gaae til?

Mirobolan.

Som du siger. Thi, foruden det, at vi her kan staae i Roelighed for os selv, har vi ogsaa den Fordeel, at Haven, som er imellem dette og Forhuset, befrier os fra den Støi og Allarm, som Pøbelens Tilløb ved slig en Leiligbed foraarsage. Og ifald der komme mange af mine Kolleger, saa slaaer det ikke feil, at der jo vil blive hæftige indbyrdes Disputer; der er endeel iblandt os, som har saadanne ugrundede vanskabte Meninger, og ere saa paastaaende i at forsvare dem, at de derfor aldrig kan forliges med dem, som ikke ere af samme Tanker; og disse Disputer finder jeg ikke at være værd at blive videre bekiendte; det er bedre, vi beholde dem for os selv.

Dorine.

Men, Herre! hvoraf kan det komme sig, at Doktorerne indbyrdes saa lidet stemme overeens? Man skulde snart troe, deres hele Videnskab var bygget paa lutter uvisse Grunde, som de selv ikke mere kan finde Rede i; jeg troer, saa mange Doktorer der ere, saa mange ulige Meninger ere der ogsaa om een og den samme Ting.

Mirobolan.

Ja, det kan arrivere undertiden; men det har Medicinen ingen Skyld i.

Dorine.

Saa maae det da være Doktorernes Skyld; thi dette veed jeg vist, at Tingen maae have sine Aarsager.

Mirobolan.

Det kan maaskee være sandt, du siger. Men hvorom alting er, saa er det alt for høie Ting for dig at raisonnere om.

Dorine.

O, det er vel talt, Herre! Saaledes slipper De min Troe, ogsaa bedst dersra.

Mirobolan.

Det er noget, som ikke kommer dig ved, og som du ikke har nødig at bekymre dig om.

Derine.

Deri har vel Herren Ret. Men det er jo dog enhver tilladt, at sige sine Tanker, naar man ikke befatter sig med at dømme? Og, fordi det ikke kommer mig ved nu, da jeg, Gud skee Lov! er frisk og stærk, saa vil det dog maaskee komme mig ved engang, om jeg formedelst Sygdom og Svaghed, imod min Villie, skulde falde i deres Hænder.

Mirobolan.

Godt, mit Barn! naar Tiden kommer, saa kommer vel ogsaa Raad; men nok om dette. Hør nu, hvad jeg vil sige dig. Du maae være tilstæde og tage imod Kadaveret, og lade det strax bære ned i Kjelderen; for jeg veed endnu ikke, om vi saae Tid til at anatomere det i Dag; maaskee vi sætte det op til i Morgen. Imidlertid maae jeg hen og besøge en tre, fire Patienter, som jeg ikke har stor Forhaabning om.

(Vil gaae.)

Do=

Dorine.

Jeg skal efterkomme alt det, Herren befaler mig.

Mirobolan

(kommer tilbage igien).

Ja, min lille Dorine! dersom du vilde giøre alt det, jeg befalede dig, og jeg var vis derpaa, saa vilde jeg strax befale dig, at holde lidt af din Herre, som er saa god imod dig, og det, som mere er, elsker dig som sin egen Siel.

Dorine.

Bevares, Herre! hvad er dette? Bør De have slige Tanker, De, som har saa kiøn en Kone? I Sandhed, det synes mig at være ligesaa ubilligt som uchristeligt. Og dersom De ikke var min Herre, saa veed jeg ikke, hvad jeg kunde faae i Sinde at svare Dem.

Mirobolan.

O, min kiere lille Glut! har du ikke hørt fortælle den Historie om Manden, som i Dag spiste Bønner, i Morgen Bønner, Overmorgen Bønner, at han tilsidst blev saa kied deraf, at han (med Tugt at sige) fik Opkastelse hver gang han siden fik Bønner at see? Har du ikke ogsaa hørt, at Folk, som i Begyndelsen holde Agerbøns for en Delikatesse, faae med Tiden saadan en Væmmelse derfor, at de ikke engang kan taale Lugten? O, du maae troe mig, at det eene er som det andet, og det er allene i Forandringer at Fornøielsen bestaaer.

Dorine.

Ja, det er en herlig Moral! og det af en Doktor, en studeert Mand, en Rangsperson, som burde

foregaae andre med gode Exempler! Hvad, om Fruen fik i Sinde, at betale Herren med samme Mynt, og ligeledes at divertere sig med Forandringer, hvad vilde De vel sige dertil?

Mirobolan.

Det er en ganske anden Saa. En Mandsperson, som har Levemaade, og følger Moden, holder det for Galanterie, at karessere smukke Fruentimmer. Men en Kones Dyd og Agtelse bestaaer fornemmelig i Troskab mod hendes Mand.

Dorine.

De maae forlade mig, Herre! at jeg paa ingen Maade kan være eenig med Dem i den Post. Jeg troer slet ikke, at Mandfolkene i saa Fald har andre eller større Privilegier, end Fruentimmerne, og det, som er Skam og Skiendsel hos disse, maae ufeilbarligen være det samme hos hine, baade for Gud og Menneskene.

Mirobolan.

Nei, det er langt fra. Thi, foruden at Mandfolkene ved mange Aars upaatalte Possession har faaet Hævd paa denne Sædvane, saa har vi ogsaa en gammel skreven Lov, som berettiger os dertil.

Dorine.

Dersom det er sandt, saa er det en afskyelig Lov, som hverken grunder sig paa Natur eller Billighed; og de, som have forfattet denne Lov, de maae have været uforskammede Mennesker og store Dosmere; thi jeg har hørt sige, at der skal gives Dosmere saavel i Lovkyndigheden som i Medicinen. Dog, jeg troer snarere, at Herren staaer og bilder mig noget ind. Det vilde nok

nok falde Dem vanskeligt, at vise mig denne Lov. Nei, Herre! gaae De hen og besøg Deres Patienter, og lad mig være i Roe.

Mirobolan.

Farvel, Dorine!

Dorine.

Iligemaade, gode Herre!

Anden Scene.

Dorine (allene).

Nei, see mig engang til den Person! Man skulde kun lade ham raade sig selv lidt, saa vilde man faae nogle artige Løier at see. Det er dog forunderligt med disse stakkels Mænd, at de ikke kan lade sig nøie med deres Koner! Altid Forandringer! ellers troe de, de umuelig kan leve. — Nu, dersom jeg nogentid faaer en Mand i mine Dage, og han spiller mig slige Pudser, da troe mig, han skal ikke gjøre det omsonst. Jeg — — Ah, Crispin! hvad vil du nu?

Tredie Scene.

Crispin. Dorine.

Crispin.

See, er du der, min Engel? Jeg gik saa og vankede frem og tilbage her omkring, for at passe paa Leiligheden til at skye dig dette Brev; og da jeg saae, at Doktor Mirobolan gik ud herfra, saa listede jeg mig ind.

Dorine.

Dorine.

Luk den Dør i derhenne, at vi ikke skal blive overrumplet af nogen, medens vi tale sammen — jeg vil lukke denne. (De lukke en Dør paa hver Side.) Hvad er vel ellers Indholden af dette Brev?

Crispin.

Det skal jeg sige dig. Min Herre er næsten geraaden i Fortvivlelse over det, som Jomfru Alcine nylig sagde ham, angaaende Ægteskabet imellem hans Fader og Jomfruen.

Dorine.

Man maae tænke paa, hvorledes man kan forhindre det.

Crispin.

Det har du Ret i, lille Dorine! Der var heller ingen, som tabte mere derved end du; thi saa fik du ikke mig til Mand, jeg, som elsker dig, saa jeg maae blive gal derover.

Dorine.

Du mener da, det er en stor Fordeel, at faae dig til Mand?

Crispin.

Ja, det mener jeg ganske vist. Jeg er en Karl, som kan regne dig mine sexten Ahner op af lutter Crispiner, alle drabelige Helte i Fredstider; kort, min lille Fæstemøe! jeg troer, at naar vi To skulde regne vore Meriter op, saa blev vel Bøtten ligesaa god som Laaget. Men derom en anden gang. Siig mig, hvor det kom sig, du stod her allene og talte med Doktoren?

Dorine.

Dorine.

Han befalede mig, at gjøre rydbeligt og pynte op herinde, fordi her i Dag eller i Morgen skal anatomeres et dødt Legems, hvortil han venter endeel Fremmede, og han vil, det skal ske i denne Stue. Nu maae du sige til din Herre, at han maae være betænkt paa andre Midler, naar han vil tale med Jomfruen herefter, siden det ikke mere kan lade sig gjøre paa dette Sted, af den Aarsag, som jeg har sagt. Flye mig Brevet: jeg vil strax levere Jomfruen det, og see, om jeg kan faae Svaret tilbage med.

Crispin.

Der har du det. Løb strax, og kom snart igien.

Fierde Scene.

Mirobolan. Elvire. De Forrige.

Mirobolan

(udenfor, banker paa Døren).

Dorine! heida, Dorine! luk mig op i en Hast.

Dorine.

Himmel! hvad skal jeg nu gjøre? Der er Herren-

Crispin.

Det var et Fandens Puds. O, gid jeg nu stod midt paa Spraa, saa var jeg dog bedre faren!

Elvire

(udenfor, banker paa den anden Dør).

Dorine! luk op, Dorine!

Dorine.

Ah! nu er det sidste værre, end det første. Der er Fruen ogsaa.

Crispin.

Crispin.

Nei, nu — nu er ogsaa Fanden løs.

Dorine.

Var hun ikke ogsaa kommet, saa kunde du have løbet ned i Kielderen.

Mirobolan.

Vil du lukke op, Dorine! eller hvad vil du?

Dorine.

Ah! jeg er forloren.

Crispin.

Nu faaer jeg vist nok Skam for alle mine gode Dage.

Dorine.

Hør, Crispin! læg dig i en Hast op paa dette Bord, og stræk dig lige ud saa lang som du er: saa vil jeg sige, at du er den, som har hængt sig, og nyligen er bragt herhid.

Crispin.

Gaaer du fra Forstanden?

Dorine.

Saa, saa! ingen Raisonnements! gisr, som jeg siger.

(Crispin lægger sig op paa Bordet, og Dorine lukker op for Mirobolan.)

Mirobolan.

Du veed godt at lade Folk staae og bie. Jeg glemte noget ovenpaa, som jeg strax maae op og lede efter.

(Han gaaer hastig over Theatret, uden at blive Crispin vaer, og gaaer ind ved Siden af den Dør, som Elvire banker paa. Dorine lukker Elvire op.)

Elvire.

Elvire.

Hvor kommer det sig, man skal raabe femten gange, førend du vil lukke op?

Dorine.

Jeg var i Færd med at tage imod dette Kadaver, og hørte vist ikke, at Fruen kaldte meer end den sidste gang.

Mirobolan
(kommer tilbage),

Min Kone — Hvad gior Du her?

Elvire.

Jeg vilde see, hvorledes Dorine har giort reent herinde.

Mirobolan.

Det er Ret; see kun efter.

(Han gaaer ud igien af den Dør, hvor han først kom ind.)

Elvire.

See vel til, at alting er smukt og ordentligt her, og fei Gulvet over nok engang. Jeg gaaer strax bort. Jeg kan ikke taale at see saadant et Syn; det pleier gierne at opfylde mit Sind med skrækfomme Forestillinger, naar jeg skal sove, eller ængste mig i Drømme.

Dorine.

Saa gior Fruen ogsaa vel i, at De ikke seer derhen. Forlad Dem paa mig. Jeg skal bære Omsorg for alting. (Elvire gaaer.) Nu, Crispin! hvad synes du om mit Indfald? Gik det ikke godt?

(Crispin springer ned af Bordet. Dorine lukker Dørene igien.)

Crispin.

Crispin.

So, det har du Ret i; ingen, uden du, kunde falde paa sligt; og jeg maae tilstaae, at vi slap derfra for godt Kiøb. Men — jeg er her i et usikkert Farvand. Det er bedst, at retirere i Tide, for at undgaae nye Fataliteter, som maaskee kunde komme mig dyrere at staae, og — —

Mirobolan
(banker atter paa Døren).

Dorine! Dorine! luk op! vær snar!

Dorine.

Der er Herren. Læg dig op paa Bordet igien! Hurtig!

Crispin
(i det han lægger sig paa Bordet).

Ih, saa gid den bestialske Doktor ogsaa var paa Bloksbierget!

(Dorine lukker op.)

Mirobolan.

Jeg troer, at jeg i Dag maae være overseet af en Ugle! jeg glemmer Halvdelen af det, jeg skal have med mig. Jeg lovede en vis Frue nogle Piller — Men, Dorine! hvad er dette?

Dorine.

Det et den, som har hængt sig, og som Herren har talt om. Han blev nylig bragt herhid, og laae paa samme Sted, da De før var herinde.

Mirobolan.

Da saae jeg ham dog ikke. Men hvor kommer det sig, at han har alle sine Klæder paa?

Dorine.

Dorine.

De vilde ikke trække dem af ham strax; men de bad, at de maatte faae dem siden.

Mirobolan.

Det forstaaer sig. (Han føler paa Crispin.) Jeg troer, paa min Ære, det er bedst, at jeg anatomerer ham strax, mens der endnu er nogen Varme i ham. Dorine! løb i en Hast op efter mine Knive og de andre Instrumenter; de ligge i et Bundt paa Bordet i mit Studerekammer.

Dorine.

Men, Herre! det vil blive Dem alt for stor Ulejlighed, siden der endnu slet ingen Anstalter ere giorte dertil; og desuden bie jo Patienterne, som De skulde besøge?

Mirobolan.

Ja, om de nu skal bie et Par Timers Tid længere, saa vil de dog ikke derfor krepere.

Dorine.

Men om nu nogen af dem døde imidlertid, saa —

Mirobolan.

Saa er det ikke min Skyld. Skal de døe saa hastig, saa kan jeg ikke holde Livet i dem, og saa kan det være dem lige meget, enten jeg besøger dem, eller ei.

Dorine.

Jo, forlad mig det, Herre! Naar gode Medikamenter komme i rette Tid — —

Mirobolan.

Gaae du kun, som jeg siger, og hent mig mine Instrumenter herned. Imedens der endnu er nogen

Varme tilovers i ham, kan jeg saa meget desto bedre finde Melkaarerne, og de Receptacula, som modtage og føre Fordøielsessaften til Hiertet, og befordre Sanguificationen.

Dorine.

De husker ikke heller paa, Herre! at De nu gaaer mig i Veien, og hindrer mig fra at gisre reent herinde, som jeg skulde. Det er bedre, De bier til i Morgen, som De før sagde.

Mirobolan.

Dersom du ikke vil gaae, saa gaaer jeg selv.

Dorine.

Jeg faaer da vel at gaae, siden Herren saa vil have det.

(Hun gaaer.)

Mirobolan

(betragter Crispins Ansigt, og knapper Klæderne op paa ham).

Han seer just ikke ilde ud; men der er dog noget Mosbydeligt i hans Lineamenter. — Ja, det kan ikke være anderledes: enten maae alle Metopscopiens og Physiognomiens Regler være falske, eller ogsaa maatte han hænges, det kan ikke slaae mig feil. — Hvilken Fornøielse skal det nu ikke være mig, at gisre en crucial Incision i hans Legeme, og aabne hans Mave, lige fra Brystbenet til os pubis. Hiertet slaaer saamen i ham endnu. O, dersom nogen af mine Kolleger nu vare her tilstæde, i Særdeleshed dem, som stikke i Vildfarelse og har vrange Meninger i Medicinen: hvor skulde jeg ikke nu overbevise dem derom, og vise dem her, ved Hiertekammernes Udvidelse og Tilsammendragelse, den rette Aarsag til Blodets Circulation.

Fem-

Feinte Scene.

Mirobolan. Crispin. En Chirurgus. Lidt efter ham Dorine.

Chirurgen
(kommer ind af den Dør, som Mirobolan lod staae aaben efter sig).

Herr Doktor! nu er det paa det Yderste med Sekretairen; han er bleven meget slettere siden i Gaar; og jeg skulde bede, De strax vilde komme hen til ham.

Mirobolan.

Jeg skal komme derhen om en Times Tid eller to; nu har jeg ikke Leilighed.

Chirurgen.

Men imidlertid faaer Sygdommen Overhaand; det er høistnødvendigt, at Herr Doktoren strax følger med mig derhen.

Mirobolan.

Hører han ikke, jeg siger, at jeg nu ikke har Leilighed dertil? Bliv kun ved at aarelade ham. Om et Par Timers Tid skal jeg komme, og see, hvordan det staaer til.

Chirurgen.

Jeg troer ikke, Herr Doktor! det er tienligt, at aarelade ham mere.

Mirobolan.

Troer han da, jeg veed ikke, hvad jeg gior? Aarelad han ham kun, som jeg siger.

Chirurgen.

Men, Herr Doktor — —

Mirobolan.

Men, Herr Chirurgus — Ingen videre Snak! Gaae og giør, som jeg siger.

Chirurgen.

Hør dog, hvad man har at sige — —

Mirobolan.

Jeg vil det, jeg befaler det, han skal aarelades! Det lader smukt, at han, som en ung Chirurgus, vil staae her og disputere med en gammel legitime promoveret Doktor!

Chirurgen.

De maae sige, hvad De vil, Herr Doktor! saa aarelader jeg ham dog ikke; thi jeg er vis paa, at i den Tilstand, han nu er, vil den mindste Aareladen ufeilbarlig foraarsage hans Død.

Mirobolan.

Jeg skal lade ham aarelade af en anden, og det til Trods for ham.

Chirurgen.

Ligesom De behager, Herr Doktor! Jeg for min Part vil ingen Deel have deri. Adieu.

(Han gaaer.)

Mirobolan.

Adieu.

Siette Scene.

Mirobolan. Crispin. Dorine.

Dorine.

Jeg er ikke god for at finde enten Knive eller Instrumenter, Herre! om jeg saa stod paa mit Hoved. Og desuden bad Fruen mig lade Herren vide, at der

hvert

hvert Øieblik kommer Bud fra en Sekretair, som er blandt Deres Patienter, og beder, at Herren endelig vil komme strax derhen. Stakkels Mand! han skal være meget slet, og tillige meget bange for at døe.

Mirobolan.

Jeg seer da nok, at jeg kommer til at sætte dette Arbeide op til i Morgen. Dorine! lad Kadaveret bæres ned i Kielderen.

(Han gaaer.)

Dorine.

Det skal skee, Herre!

(Hun lukker Døren i efter ham.)

Crispin

(springer ned af Bordet).

Ah! jeg har udstaaet Dødens Angest! Hør engang, hvor Hiertet slaaer i Livet paa mig, ligesom Perpendikelen i et Uhr. Nu giorde jeg ogsaa som en Skielm imod mig selv, dersom jeg blev her et Øieblik længer.

Dorine.

Hvor vil du hen?

Crispin.

Hvad? I Pokkers Skind og Been! spørger du nu, hvor jeg vil hen? Tænker du, jeg vil ligge her og lade mig skiere op og massakrere som et Beest? Du gaaer, med koldt Blod, op efter hans Knive, hans Instrumenter, og alt det Fandens Kram, han vil frikassere mig med: og saa vil du endda, at jeg skal blive her? Mener du, at jeg er gal?

Dorine.

Du Nar! sig ikke meer, end du veed. Jeg gik selv op efter hans Instrumenter just for han ikke skulde

faae dem; jeg giemte dem for ham; og jeg har giemt dem saa vel, saa han skal være saa god og lade mig det vide, før han faaer dem igien.

Crispin.

Ja, ja! hvem der kun vilde troe dig paa dine Ord! Du har saamen en Ære at tale med! Tilvisse! Gotsblits! skulde man vel troe, at en Pige kunde være saa dievleblendt haardhiertet, at hun kunde staae og see paa, at den, som elsker hende, som snart skal være hendes Ægtemand, blev slaaet, opskaaren, trancheret og, kort sagt, værre medhandlet, end et Nød i Slagtertiden?

Dorine.

Hvor du staaer og sladdrer op af Væggene! Mener du, jeg havde ladet det komme saa vidt? Nei, nei, gode Karl! jeg tænker, at faae bedre Nytte af dig! Men nu maae du bie lidt efter mig her; jeg vil see til, at jeg kan levere Jomfruen Brevet, og faae Svar derpaa.

Crispin.

Allevegne vil jeg bie efter dig, men her — det maae Fanden,

Dorine.

Hvorfor?

Crispin.

Naar jeg allene tænker paa hans forbandede Knive og Instrumenter, saa skielver mit hele Legeme, ligesom jeg havde Kolden. Jeg vil holde mig op herudenfor paa Gaden saa længe. Kommer mig da nogen for nær, saa kan jeg dog fægte med Hælene. Men her vilde jeg ikke blive for al Verdens Guld. Mit stakkels Ho,

ved

ved er blevet saa forvirret ved alle disse Spilopper, at alt, hvad jeg seer, forekommer mig som lutter Knive og Instrumenter.

Dorine.

Saa gaae da, du Kujon! Lad Tiden ikke falde dig lang derude.

Crispin.

Nei, det har ingen Nød, naar jeg bare først kommer udenfor. (Ligesom han vil gaae ud, banker det paa Døren.) Saa, for tusinde Ulykker! nu gaaer det arme Levnet an igien. Det første Døren kommer op, springer jeg lukt ud over Hals og Hoved.

Dorine.

Det skal du vel lade være; det var, at fordærve alting. Læg dig strax op igien.

Crispin.

Aldrig i Evighed! Hvem Fanden kan vide, om han ikke kan have sine Knive i Lommen? Var jeg ikke saa om en Hals?

Dorine.

Dersom jeg ikke havde glemt Nøglen til Kielderen inde, saa kunde jeg lukke dig derned.

Crispin.

Gisr af mig, hvor du vil; men aldrig min Livstid mere paa det fordømte Bord!

Dorine.

Nu, saa vil jeg gisre en Doktor af dig. Inde i den anden Stue ligger en af Herrens gamle Kioler, den vil jeg give dig paa. Du kan sige, du har hørt, at Kadaveret skulde anatomeres i Dag, og er derfor

kommen herhid. Spørger han da mig om Kadaveret, saa vil jeg sige, det er bragt ned i Kielderen.

Crispin.

Jh, nu! det gaaer an. Af to onde Ting maae man vælge den mindste. (Dorine gaaer. Det banker atter.) Giv Tid, din Flegel! til jeg bliver omskabt: saa skal jeg nok være Karl for min Hat. Nu skal I faae en Doktor at see af den første Skuffe, en veritabel Composition af Hippokrates og Alexander Magnus. I det mindste staaer jeg ikke Fare for, at blive enten frikasseret eller afpryglet saa længe jeg er i den Dragt. Jeg hasarderer allene, at blive røbet ved min Uvidenhed; men jeg tænker, det gaaer mig vel ikke værre, end saa mange andre brave Doktores, der ere i samme Omstændigheder.

Dorine
(kommer tilbage med Kiole, Paryk o. s. v., og hielper ham det paa).

Hurtig! Saaledes. Nu lukker jeg op.

(Hun lukker Døren op.)

Crispin.

Giør det. Og lad kun ham understaae sig at troe, jeg ingen Doktor er — —

Syvende Scene.

De Forrige. Lise.

Lise.

God Dag! Er Doktoren hiemme?

Dorine.

Nei, han er ikke.

Lise.

Liſe.

Der ſtaaer han jo. Hvorfor vil hun nægte hendes Herre hiemme?

Dorine.

Hvad godt vilde hun ham ellers?

Liſe.

Jeg vil kun tale et Par Ord med ham.

Criſpin
(meget alvorlig).

Hvad er hendes Forlangende, min Kiere?

Liſe.

Jeg ſkal ſige Dem det, Herr Doktor! Min Frue har miſtet en lille Skiødehund, ſom hun elſkede ſaa inderligen, at hun nu er færdig at fortvivle over dens Tab. Hun kaſter al Skylden paa mig, ſiger, den er kommen bort formedelſt min Uagtſomhed, og paaſtaaer, jeg ſkal ſkaffe hende Hunden igien. Siden jeg nu har hørt, at Herr Doktoren forſtaaer, at ſigne, mane og viſe igien ligeſaa godt, ſom De forſtaaer Medicinen, ſaa — —

Criſpin.

Ja, mit Barn! hun kan forlade ſig paa, at jeg forſtaaer ligeſaa godt det ene, ſom det andet.

Liſe.

Det veed jeg, Herr Doktor! og derfor kommer jeg til Dem, for at bede Dem, give mig Oplysning om, hvor den er bleven af. Jeg har her lidt til Dem for Deres Umage.

Criſpin.

Hvor længe er det, ſiden den blev borte?

Lise.

Det er tre Dage siden, Herr Doktor!

Crispin.

Hvad Time og Klokkeslet paa Dagen?

Lise.

Klokken imellem Elleve og Tolv om Middagen.

Crispin.

Hvad Kolør har Hunden?

Lise.

Den er hvid, og sort paa Næsen; der er ellers endnu noget at observere ved den — som jeg undseer mig ved at sige Dem.

Crispin.

Det merker jeg ogsaa. Tael kun reent ud, mit Barn!

Lise.

Det er — Stierten, reverenter talt, den er sort paa Enden, Herr Doktor!

Crispin.

Ja, der har vi det. Nu har jeg nok.

(Han mediterer).

Lise (til Dorine).

Det er en brav Mand, denne Doktor; han redder mig af min Fortred.

Dorine.

Ja, det har hun saamen Ret i.

Crispin.

Hør, mit Barn! er det ikke tre Dage, siden Hunden blev borte?

Lise.

Jo, Herr Doktor?

Crispin.

Crispin.

Klokken imellem Elleve og Tolv om Middagen?

Lise.

Jo, vist.

Crispin.

Hunden er hvid, og sort paa Næsen?

Lise.

Ja.

Crispin.

Og Stierten, siger hun, er sort paa Enden?

Lise.

Ganske rigtig, Herr Doktor!

Crispin.

Hør, mit Barn! hun maae tage Piller ind.

Lise.

Hvorledes? Jeg tage Piller ind?

Crispin.

Som jeg siger.

Lise.

Men hvad kan det hielpe til at finde Hunden?

Crispin.

Det maae jeg forstaae: det er noget, som gaaer over hendes Forstand.

Lise.

Hvad skal det da være for Piller?

Crispin.

Det er lige meget: de første de bedste, hun kan faae paa Apotheket. Hun skal tage dem ind i lunket Vand. Men det maae for alting nøie passes, at hun tager dem ind just paa den Tid af Dagen, da Hunden er bleven borte, nemlig Klokken imellem Elleve og Tolv om Middagen.

Lise.

Lise.

Men, Herr Doktor — —

Crispin.

Snak! min Pige! hun maae bæve Respekt for en Doktor og for hans Ordination. Giør hun kun som jeg befaler, og lad mig siden sørge for Resten; jeg vil være hende Mand for, at Pillerne skal giøre deres Virkning.

Lise.

Hvor mange skal jeg da tage ind?

Crispin.

Ikke flere, end fem.

Lise
(giver ham en Specie).

Herr Doktor! jeg beder, De ikke vil forsmaae denne Specie. Dersom Middelet hielper, og vi faae Hunden igien, saa skal De saamen altid have min og flere gode Venners Næring;

Crispin.

Jeg takker — Og skulde hun ikke faae Hunden igien, saa kan hun troe, det er saamen hverken min eller Pillernes Skyld.

Lise.

Man saaer nu at see. Adieu, Herr Doktor!
(Hun gaaer, og Dorine lukker efter hende.)

Dorine.

Seer du, Crispin? Vil du nu lyde mig en anden gang? Du fik ikke saasnart Kiolen paa, førend der begyndte at regne Penge ned til dig.

Crispin.

Crispin.

Jeg staaer selv og tænker derpaa. Hillemen, Dorine! dersom jeg endnu var i mine unge Dage, saa vilde jeg strax give mig til Doktoriet: jeg seer, at den Haandtering rigelig føder sin Mand. Man kan ordinere og befale, hvad der falder En ind: man staaer ingen til Ansvar: man har intet Regnskab at afleage: og det, som endda er det bedste, man fortiener Penge som Græs. Nei, dette Paafund finder jeg anderledes min Regning ved, end det forrige.

Dorine.

Jeg kan endnu ikke bare mig for at lee ad din ravgale Ordination. Det var Pokker til Indfald, at Pigen skulde tage Piller ind, for at finde sin Hund igien! Hvor kunde du falde paa sligt urimeligt Tøi?

Crispin.

Rimeligt eller urimeligt, saa er det første Indfald ved saadan en Leilighed altid det bedste; jeg skilte mig derved, saa godt som jeg kunde. Hvordan vilde du, at jeg skulde bære mig ad i sligt et Tilfælde, jeg, som hverken kan læse eller skrive, og forstaaer mig hverken paa Hvidt eller Sort i det, hun vilde vide? Den eneste Medicin, jeg kiender, er Piller, derfor kunde jeg ikke heller ordinere hende andet, end Piller; og, hvor splittergalt det end var, saa saae du jo dog, at hun fandt sig deri. Men nu er det bedst, at jeg lægger Doktorhabiten af, og bier efter dig udenfor, som vi har aftalt.

(Crispin begynder at klæde sig af. Det banker paa Døren.)

Dorine.

Dorine.

Heida! Crispin! Kiolen paa dig igien! Hører du ikke, det banker?

Crispin

(i det han klæder sig paa).

Ret saa! nu slaaes Næringen til. Jeg er kun bange for, at det er din Herre.

Dorine.

Enten det nu er ham, eller ikke, saa maae vi fuldende, siden vi har begyndt.

(Hun lukker op).

Ottende Scene.

Buurman. Crispin. Dorine.

Buurman.

Er Doktor Mirobolan hiemme?

Dorine.

Hvorfor? om man maatte spørge.

Buurman.

Jeg vilde gierne tale et Par Ord med ham.

Dorine.

Fra hvem?

Buurman.

Fra hvem? Fra mig selv.

Dorine.

Med Tilladelse, hvem er han?

Buurman.

Jeg er en Mand, som hun ikke kiender.

Dorine.

Det er ganske vist. Men kiender Doktor Mirobolan ham da?

Buur=

Buurman.

Nei, ikke det jeg veed, og jeg ikke heller ham.

Dorine.

Da staaer han saamen der. Men jeg vil først spørge, om han har Tid at tale med ham.

Crispin

(i sin forrige Doktor-Tone).

Hvad er det, man forlanger af mig?

Dorine.

Det er denne gode Mand, som vilde have den Ære at tale med Herren.

Crispin.

Lad ham komme nærmere, og sige hans Begiering med faa Ord.

Buurman

(efter endeel Komplimenter).

Velbaarne Herr Doktor! Det er bleven mig sagt af Godtfolk, at De ikke allene er en habil Doktor, men at De endog forstaaer Medeæ skiulte Konster: jeg har derfor taget mig den Frihed, at ville konsulere Dem i en vis Affaire.

Crispin.

Siig kortelig, hvori det bestaaer.

Buurman.

Jeg vil da først i Korthed sige mit Navn, og andre Omstændigheder, til fornøden Oplysning. Jeg hedder Buurman, og boer i en Landsbye, som ligger omtrent fem Fierdingvei her fra Staden; jeg er en Lollike af Fødsel, af Profession Barbeer, og tillige Stedets Birkeskriver, og jeg betaler godt.

Crispin.

Crispin.

Begyndelsen er brav nok. Videre.

Buurman.

Jeg er da endelig, i al Hvidskhed og Tugt, bleven forlibt i en lille Pige, som heder Gunild, i vor Bye. Nu er der en vis Spradebasse, som insinuerer sig hos Pigen, og ofte besøger hende. Disse ere Omstændighederne, Herr Doktor! Nu vilde jeg, for gode Ord og Betaling, spørge Dem: om Pigen elsker mig, eller den anden? Thi, imellem os sagt, frygter jeg rigtig for, at den anden har stukket mig ud. Og dernæst: om det af Nativiteterne kan erfares, om det udtrykkelig er skrevet i Skiebnens-Bog, at hun skal være min Kone?

Crispin.

Hvorledes seer Pigen ud? Er hun velskabt?

Buurman.

Jo, men, hun kan nok passere; hun er høi og vel voxen; hun har brune Øine, og en velproportioneret Næse.

Crispin.

Hun er høi, og vel voxen, siger han? Hun har brune Øine, og en vel proportioneret Næse?

Buurman.

Ja, har hun sad, Herr Doktor!

Crispin.

Hør, min Ven! han skal tage Laxeerpiller ind.

Buurman.

Laxeerpiller?

Crispin.

Just Laxeerpiller! af dem, som man i Almindelighed kiøber paa Apotheket; men han kommer til at

tage

tage en halv Snees, min kiere Mand, for hans Tailles Forligheds Skyld.

Buurman.

Men naar jeg tilforn har taget Piller ind, saa har det været for at purgere min Mave. Det er jo absurd i den høieste Grad, at — —

Crispin.

Staae ikke her og snak hen i Veiret om Ting, som han ikke begriber. Giør, som jeg siger: tag Pillerne ind; og lad mig sørge for Resten. Det er en Videnskab, som er skiult for hans Øine, og som jeg ikke kan demonstrere ham, med mindre han havde studeret, og forstod Latin; thi saa kunde jeg endda aabenbare ham endeel deraf.

Buurman.

Vær da saa god og lad os høre, Herr Doktor! Jeg forstaaer dog en temmelig Deel Latin, uden saa er, at Latinen er bleven forandret, siden jeg gik i Skole.

Crispin.

Hvorledes? Han forstaaer Latin, siger han?

Buurman.

Ja vist.

Crispin.

Saa meget desto bedre for ham! Ellers finder jeg det ikke tienligt, at indlade mig videre; thi saasnart han vil raisonnere med en Doktor, er det ude med ham. Jeg siger derfor endnu engang, at han skal giøre som jeg siger. Men jeg kan ikke opholde mig her længer: jeg har Forretninger paa andre Steder.

Buurman.

Det er billigt, Herr Doktor! at jeg fornøier Dem for Umagen, førend jeg gaaer.

Crispin.

Det er vel talt. Nu kan jeg, gid jeg faae Skam, høre, at han forstaaer Latin.

Buurman

(i det han griber i Lommen).

Piller skal jeg tage ind! Det er vanskeligt, at begribe.

Crispin

(rækker Haanden frem).

Ja, ja, Piller! Pas hon kun paa Udspillet, og see, om han ikke da giver mine Ord Magt.

Buurman.

Der ere to Slettedaler, Herr Doktor! Det skal ikke blive derved, ifald Tingen gaaer vel af.

Crispin.

Jo, det skal jeg være Mand for.

Buurman.

Adieu, Herr Doktor! (Afsides) Det er besynderligt med disse lærde Folk, de har altid noget, jeg veed ikke hvad, saa Vildt og Underligt i deres Væsen.

Crispin.

Serviteur! Adieu.

(Buurman gaaer, og Dorine lukker Døren efter ham.)

Dorine.

Nu, det bekiender jeg: før en Specie, og nu to Slettedaler i kourant Mynt, og det paa saa kort en Tid! Du burde, efter gammel Skik og Brug, dele denne Fortieneste med mig; thi jeg har dog den første

Deel

Deel i alle disse Optøier, og du var nok aldrig bleven Doktor, hvis jeg ikke havde giort dig dertil.

Crispin.

Tie du kun stille, min Glut! vi skal have os en lystig Dag derfor. Lad mig kun beholde Pengene; du veed, jeg giør ingen Afgud af dem; og for Resten er det jo ligemeget, hvilken af os, der har dem, siden vi dog begge to tigge til een Pose.

(Det banker.)

Dorine.

Det banker igien. Der er maaskee ny Fortieneste.

Crispin.

Ret saa! lystig, mine Venner! skiønt, sandt at sige, er jeg allerede keed deraf. Men hvem seer jeg? Det er Lucifer selv.

Niende Scene.

De Forrige. Mirobolan.

Mirobolan.

Nu, har du giort, hvad jeg befalede, Dorine?

Dorine.

Ja, Herre! jeg lod Kadaveret bære ned i Kielderen. Men her staaer en af Deres Herrer Kolleger, som er kommen hid, for at besøge Dem, og for at see paa Anatomeringen.

Mirobolan.

Min Herre! uagtet jeg ikke har den Ære, at kiende Dem, er De mig dog meget velkommen. Det giør mig imidlertid ondt, at De har umaget Dem forgieves; thi vort Arbeide gaaer ikke for sig førend i Morgen.

gen. Dersom det da behager Dem, at beære os med Deres Nærværelse, saa skal De tillige faae en Tale at høre, som jeg vil holde over denne Materie, og som just ikke skal være af det almindeligste Slags.

Crispin.

Min Herre! jeg er Dem meget forbunden; og saa sandt jeg er en brav Doktor, skal jeg ogsaa rigtig nok indfinde mig. De er en Mand, min Herr Doktor! en Mand, hvis Reputation — som med Reputation — i skiulte og hemmelige Ting — — Med faa Ord, min Herre! De kan forlade Dem paa, at jeg skal komme.

Dorine.

Men dersom jeg skal giøre reent herinde, saa er det fornødent, at De lader mig have Roe dertil. Altid kommer Herren og forhindrer mig, naar jeg er bedst i Arbeide!

Mirobolan.

Nu gaaer jeg strax igien. — Min Herre! siden det træffer sig saa vel, at jeg har den Ære at finde Dem i mit Huus, saa vilde jeg nok konsulere Dem i et Tilfælde, som er arriveret en af mine Patienter, og høre Deres Betænkning derover.

Crispin.

Paa en anden Tid skulde det være mig en Fornøielse, at besvare Dem, Herr Kollega! men nu maae De have mig undskyldt, da jeg just i dette Øieblik skal hen paa et Sted, hvor min Nærværelse er fornøden.

Miro=

Mirobolan.

Det skal være giort i et Øieblik. Denne Patient har havt baade tredie- og fierdedags Feber, og tilsidst blev det til en hverdags Feber. Alt dette kunde man begribe; og det har vi ogsaa skilt ham af med, saa han næsten var restitueret. Men nu kommer jeg til det, jeg vilde sige. Saasnart hverdags Feberen ophørte, saa faaer han nu ikke Søvn i sine Øine hverken Dag eller Nat, og han spytter en sliimagtig Materie, som er ganske hvid; og det er, i mine Tanker, et meget slet Tegn; thi, som Hippokrates siger: à pituita alba aqua inter cutem supervenit; hvilket er det samme, som Grækerne kalde Leucophlegmata. Dersom da, efter Hippokrates Mening, denne hvide sliimagtige Materie er et ufeilbart Kiendetegn, at Patienten laborerer af Vattersoet: hvad holder De da vel for, Herr Kollega, at man kunde ordinere, som det tienligste Middel til at forhindre, at Sygdommen ikke griber videre om sig?

Crispin.

Ja — — Men det var utilgiveligt, om jeg understod mig, at raade Dem, Herr Kollega! Dem, der allerede har indlagt Dem saa megen Berømmelse i den medicinske Verden, og jeg, som er en ung Mand, og kun en Lærling mod Dem at regne — nei, forlad mig det —

Mirobolan.

O, lad os ikke giøre Komplimenter. De obligerer mig, min Herre! dersom De vil sige mig Deres Tanker derom.

Crispin.

Nei, det lader jeg vel være. Jeg veed alt for vel, at De ikke behøver at raadføre Dem —

Mirobolan.

O, vi kan behøve gode Raad allesammen. Jeg for min Part gider gierne hørt Andres Tanker over en Ting, som jeg selv har tænkt over. Jeg er langt fra ikke af det Slags Folk, som ere saa forgabede i deres egen Klogskab, at de ikke finde Smag i andet, end deres eget, og som før skulde lade en Patient krepere, førend de skulde raadføre sig med andre. De kan derfor gierne sige mig Deres Mening, ifald De behager.

Dorine

(sagte til Crispin).

Kan du ikke sige, hvad der først falder dig ind, enten det er saa eller saa. (Branten, til Mirobolan) Herren gior saa længe af det; De tænker ikke paa, at jeg har mere at bestille.

Mirobolan.

Kun et Øieblik endnu.

Crispin.

Min Herre! i deslige Tilfælde er man ofte raadvild. Jeg skal sige Dem, at — sandt at sige — — Dersom det var af en anden Beskaffenhed — — og dersom ikke dette — —

Mirobolan (for sig).

Jeg veed ikke, hvad jeg skal sige om denne Mand.

Crispin.

Nogle Piller — —

Miro=

Mirobolan.

Hvorledes? Give ham Piller ind? Nei, det var paa eengang at gjøre af med ham. Det var at svække de faa Kræfter, som han endnu kan have tilbage, skjønt de fleste ere allerede under disse alvorlige og langvarige Svagheder medtagne.

Crispin.

Ganske rigtig, Herr Kollega! Men saaledes meente jeg det heller ikke. Jeg siger, at — at nogle Piller, som jeg tog ind i Norges, nøder mig til at tage Afsked paa det snareste.

Mirobolan.

Ja, det er noget andet. Nu, saa vil jeg ikke heller opholde Dem længer. Dorine! viis denne gode Ven hen, hvor han behøver. Min Herre! jeg er Deres Tiener.

(Han gaaer.)

Crispin.

Deres Tiener igien, saa er det betalt. — Nu, siden jeg slap denne gang med Ren og begge Øren, saa har jeg nu intet mere at frygte for. Men nu skal ogsaa en Skielm i mit Navn agere Doktor længer. Jeg vil bie efter dig herudenfor, som vi har aftalt.

(Han trækker Doktorhabiten af.)

Dorine.

Gaae da. Stakkels Crispin! denne gang var det paa det yderste med dig.

Crispin.

Ja, havde jeg ikke faaet det lykkelige Indfald om Pillerne, var jeg sikkert bleven ædt. Men Lykken

var med mig denne gang, som sædvanlig. Hør, Dorine! lad mig nu ikke bie for længe efter dig herude.

Dorine.

Nei, jeg vil strax gaae ind, og see, at jeg kan faae dig expederet. Jeg maae og passe paa at være tilstæde her, og tage imod det rette Kadaver, naar det bliver bragt herhid, paa det at ingen af vore Folk skal merke noget dertil.

(De gaae hver til sin Side.)

Ende paa den anden Akt.

Tredie

Tredie Akt.

Scenen er paa Gaden, ligesom i første Akt.

Første Scene.

Leander. Crispin.

Crispin.

Nu, Herre! hvad siger De om mine Avantures?

Leander.

De ere artige nok.

Crispin.

Jeg synes, at man nu gierne kunde sætte mig paa Listen med disse Tiders store Avanturiers. Nylig var jeg Doktor, og fortiente Penge i Overflødighed, og nu er jeg en stakkels Lakei, hvis hele Indkomst beløber sig til 365 Dage om Aaret. Før stod jeg paa Springet, at sendes ind i den anden Verden, med et Dosin Separire-Messers i Maven, og nu staaer jeg her paa fri Fod igien, saa at der kan blive af mig, hvad der skal være.

Leander.

Ja, alt dette er løierligt nok. Men, Crispin! du maae i Faren igien: du maae nok engang ind i Mirobolans Huus for mig.

Crispin.

Jeg, Herre?

Leander.

Du selv!

Leander.

Men, Herre! kan De da være saa forskrækkelig haardhiertet, at De nu igien vil udsætte Deres stakkels Tiener for alle de Fataliteter, som han med saa megen Møie nylig maatte redde sig ud af? Det er jo, at kanalisere med Mennesker, som med umælende Bester! De har godt ved at befale, Dem koster det kun Ord; men jeg arme Djevel, jeg risikerer det samme som før, eller i det mindste et godt Livfuld Prygl. Ellers synes mig, Herre! det var bedre, at De selv gik derhen engang; jeg veed dog, for Pokker, at De endelig maae kunne forrette Deres egne Sager ligesaa godt som jeg.

Leander.

Men jeg frygter, at Mirobolan skulde faae mig at see; og saa var al min Forhaabning ude; thi kommer han først paa Spor efter mig, saa bliver det ham en let Sag, at faae Resten at vide; og da vil det ikke feile, at han fortæller min Fader det altsammen. Nei, Crispin! du maae gjøre det; du vover intet derved, siden han ikke kiender dig.

Crispin.

Nei, nei! De har Ret. Jeg vover intet, slet intet, uden min stakkels Ryg og Arme og Been og det hele Leeme! Thi efter det, jeg nylig hørte derinde hos Mirobolan, saa æstimerer en Doktor et Menneske ikke mere, end en Prokurator æstimerer en Rigsdaler i en langvarig Proces.

Lean=

Leander.

Hvorom alting er, min kiere Crispin! saa maae du dog afsted. Forlad dig paa, at din Moie og din Troskab skal ikke blive ubelønnet, naar jeg først kommer til at raade mig lidt mere selv.

Crispin.

O, det har vi saa ofte hørt! Men sig mig nu Aarsagen, hvorfor jeg skal derind?

Leander.

Den skal jeg strax sige dig. Nu skal du høre den Billet, som du bragte mig fra hende. (Læser) "Bedste Leander! Jeg har mange Ting at berette Dem, og der er ret meget, som ligger mig paa Hierte, og hvorom jeg gierne vilde raadføre mig med Dem; men det er mig umueligt, nu at faae Tid dertil. Jeg har maattet betiene mig af hundrede Konster, for at faae Leilighed til at skrive disse faa Ord. Send Deres Crispin herhen om et Par Timers Tid; imidlertid vil jeg, om mueligt er, see til at jeg kan faae et andet Brev skrevet, som udførligen skal underrette Dem om alle Ting. Kunde Leiligheden tillade os en mundtlig Samtale, skulde det glæde mig meget. Farvel, min elskede Leander! Bliv stedse ved at elske mig med den samme Dimhed og Oprigtighed, som De indtil Døden skal elskes af Deres Alcine." — Nu, Crispin! kan du nu see Aarsagen? Hvad synes dig ellers om Brevet?

Crispin.

Det er ganske artigt; det synes, at Kierligheden selv har dikteret det. De er en holden Mand, Herre! dersom De faaer hende.

Lean-

Leander.

Men Tiden er forløben, Crispin! du faaer at gaae.

Crispin.

Ja, jeg seer da nok, at jeg maae dertil paa ny igien. Det er hele Tiden, som om noget holdt mig tilbage; og min Ryg, og alting, spaaer mig intet godt Udfald paa denne Expedition. Doktoren betragtede mig saa nøie før, da jeg laae paa Bordet, og sagde saa mange kiønne Ting om min Physiognomie, at han absolut maae kunde kiende mig, naar han seer ret til; og skeer det nu, hvor vil der da ikke blive et Dievels Spektakel!

Leander.

Du har ikke Uret. Men, min kiere Crispin! naar det er en saa trængende Nødvendighed, og vi slet ingen anden Udvei seer, saa maae du ogsaa ikke bryde dig om, at vove lidt for din Herre. Tag nogle af dine gamle Smaakneb til Hielp, saa lader det sig nok giøre.

Crispin.

Veed De hvad, Herre? Skaf mig i en Hast en Doktorkiole, saa vil jeg endnu engang agere Doktor paa Lykke og Fromme. Jeg tænker, at han i den Dragt allermindst skal kiende mig; og for Resten, enten det saa gaaer ilde eller vel af, saa veed jeg dog, at Kiolen fører det Privilegium med sig, at man ikke tør prygle den, der er i den.

Leander.

Vel! jeg vil da paa Øieblikket sende Bud hen i Skouboegaden efter saadan en Kiole til dig. Imidler-

tid

tid skal du gaae hen til min Fader, og see, at du kan faae de Penge, som han lovede dig. Slip ham ikke, før du faaer dem. Du veed, i hvilken slet Tilstand min Kasse er.

Crispin.

Det skal skee, Herre! Men sig mig først, hvad det hedder paa Latin: Jeg er Doktor.

Leander.

Gierne — Medicus sum,

Crispin.

Medicus sum? Er det ikke saaledes? Medicus sum?

Leander.

Ganske rigtig.

Crispin.

Det er alt nok, Herre! Skaf De mig nu kun Doktorkiolen, saa skal jeg imidlertid lægge alle Aarer om Bord, for at skaffe Dem nogle af den Gamles Penge. (Leander gaaer.) Medicus sum, Medicus sum. O, hvor det er dog en skiønne Ting, at forstaae Latin! Det havde ret været Gavn for mig, der har saadant et skiønne Hoved, om jeg i min Ungdom havde lært det. Hvad skal man sige? Den Tid, som er forbi, den er forbi. Jeg maae imidlertid læse vel over paa disse to Ord, at jeg ikke skal glemme dem; thi min Hukommelse begynder allerede merkelig at slaae mig feil. Medicus sum, Medicus sum. Nu skulde jeg dog troe, at jeg kan huske derpaa. Nu vil jeg strax hen til Herr Lisidor, og — — Kommer han ikke der?

Anden Scene.

Lisidor. Corfits. Crispin.

Lisidor.

Crispin? Hvad gior du her?

Crispin.

Hm! det skal jeg sige Dem, gode Herre! Jeg blev keed af at sidde hiemme; thi jeg er en stor Hader af Ørkesløshed, og jeg maae altid have noget at bestille; saa gik jeg ud og spadserede omkring, for at forbrive Tiden, og for at see, om Byen endnu staaer paa samme Sted, som den stod, da vi reiste; og just derved kom jeg til at møde Dem her.

Lisidor.

Godt. Men, Crispin! sig mig dog ret oprigtig, hvor din Herre er?

Crispin.

Hvor min Herre er? Det er et underligt Spørgsmaal. Hvor skulde han vel være, uden i Sorøe? — Men behager den gode Herre nu ikke snart at flye mig de Penge, han har bedet Dem om, at jeg kunde komme afsted. Deres Søn venter paa mig med Smerte.

Lisidor.

Pengene skal han nok faae. Men paa hvad Sted i Sorøe er det, han logerer?

Crispin.

Paa hvad Sted han logerer? Jh, han logerer der, hvor de andre logere.

Lisidor.

Hvad heder Gaden, han logerer i?

Crispin.

Hvad Gaden hedder?

Lisidor.

Ja!

Crispin.

Den hedder — den hedder — Vie nu lidt! nu kommer jeg paa det. Men det maae jo Herren selv bedst vide, som var derude, førend vi kom derud.

Lisidor.

Nu, hvad heder den da?

Crispin.

Men, gode Herre! hvorledes mener De, det er mueligt, at man i sit Hoved kan holde Register over alle disse bestialske Navne, som man giver Gaderne? Det er en plat Umuelighed, med mindre man havde en Ihukommelse, saa lang, som herfra og til Verdens Ende. Og det er ogsaa noget, som jeg aldrig bekymrer mig om. Thi seer De, kiere Herre! naar man kun har et godt Logement, saa bryder man sig Pokker om, hvad Gaden hedder.

Corfits.

Crispin har saamen Ret, Herre! det hænger ganske godt sammen, alt det han siger.

Crispin.

Kommer du nu igien, din Bulbider? Hør, Corfits! jeg vil raade dig, som en Ven, at du passer paa dine egne Sager, og holder din Mund, naar jeg taler med Herr Lisidor. Jeg kan selv tale, jeg behøver ikke dig til at tale for mig. Du kunde ellers prakke dig et Livfuld Stryg til; du veed, at der fra gammel Tid af staaer en Hob Restantser uafgiorte imellem os.

Lisidor.

Lisidor.

Du maae ikke være saa hastig, Crispin.

Crispin.

Det er godt nok, gode Herre! men det Beest vil være Potte og Pande overalt. Man kan ikke tale et Ord med noget Menneske, førend han kommer og vil have sin Næse deri med.

Lisidor.

Saa hold nu op igien! — Hvad bestiller din Herre om Dagen?

Crispin.

Hans fleste Forretninger bestaae i at studere. Undertiden beder han nogle gode Venner til Bords hos sig, som han taler Latin med, saa det har Art og Skik. Og det, som jeg meest forundrer mig over, gode Herre! det er, at de undertiden disputere med saadan Hæftighed, at man skulde tænke, de vilde rive Struben ud paa hverandre; og dog gaaer det af i al Sædelighed. Naar Heden er allerstærkest, saa tømmer hver af dem sit Glas paa Traktørens Sundhed, og saa ere de gode Venner, ligesom tilforn.

Lisidor.

Det gaaer an. Imidlertid har jeg dog nylig talt med to, tre Personer, som forsikre, at de i denne Dag har seet ham her i Byen.

Crispin.

Ham her i Byen? Nei, gode Herre! med al den Respekt, jeg skylder Dem, saa maae jeg dog reent ud sige, at de, som har sagt Dem det, har ligiet som nogle Slyngler; det vil jeg forsvare, mod hvem det ogsaa er.

Lisidor.

Lisidor.

Siig mig Sandheden, Crispin! jeg skal ikke røbe dig. Han er her i Byen?

Crispin.

Nei, vist ikke. I Pokkers Skind og Been, han er ikke her i Byen! Vil De have, at jeg skal bande derpaa?

Lisidor.

Nei, saa troer jeg dig endnu mindre. Men veed du vel, Crispin! at dersom du ikke strax bekiender mig det med det Gode, saa skal jeg vide at tvinge dig dertil.

Crispin.

Men jeg veed dog, gode Herre! De vil ikke have, jeg skal staae her og bekiende en aabenbar Løgn?

Lisidor.

Skal det da være mig, som har løiet, din Knegt?

Crispin.

Som De behager. Men det veed jeg vist og fast, at han i denne Time sidder og læser i sine Bøger ude i Sorøe.

Corfits.

Herre! lad det uforskammede Menneske staae; han kommer Dem til at forivre sig, uden Fornødenhed, og det er skadeligt for Deres Sundhed.

Crispin

(i det han springer til, og spytter i Hænderne).

Hvad? Kalder du mig et uforskammet Menneske? Det skal din Ryg betale. Kom hid, du Skorpion, du Basilisk, du Oldenborre, du — Jeg skal stryge dig paa tvers og langs, saa du skal faae en Fandens Færd.

Corfits.

Tænker du, at skræmme mig med dine Trufeler? Kom, Krabat! du skal finde Folk for dig.

(De vil til at slaaes; Lisidor skiller dem ad med sin Stok.)

Lisidor.

Dersom I Skielmer ikke strax holde op, saa skal I begge to komme til at bære den spanske Kappe. Er det at iagttage den Respekt, som I ere mig skyldig? Og du, Crispin! siden din Herre ikke er her i Byen, saa befaler jeg dig, at du strax reiser ud til ham igien, og siger ham, at, saasnart han melder mig Adressen til en god Mand der paa Stedet, saa skal jeg remittere ham de Penge, han begierer.

Crispin.

Men, gode Herre — —

Lisidor.

Saa, saa! ingen Snak mere! Jeg forbyder dig, at komme inden mine Døre, under Straf af saa mange Prygl, som du kan bære.

Crispin.

Ja, ja! Dersom De lader mig afprygle, gode Herre! saa veed jeg nok, hvad jeg skal giøre.

Lisidor.

Du? Hvad vil du giøre?

Crispin.

Slaaes! For hvert Slag, jeg faaer af Dem, skal Deres Corfits igien faae ti af mig: og De kan være vis paa, at jeg ikke skal lægge Fingrene imellem.

Lisidor.

Hvorfor vil du slaae ham? Hvad Ondt giør han dig?

Crispin.

Crispin.

Hvorfor vil De slaae mig? Hvad Ondt gior jeg Dem?

Lisidor.

Fordi du er en Kieltring, som der ikke er en god Blodsdraabe i.

Crispin.

Og fordi han er Deres Hovmester, er den, som sætter alt Ondt i Dem, og er nu Aarsag i, at De vil sende mig hiem med en Dragt Prygl, i Stedet for Pengene, min Herre skal have.

Lisidor
(løfter Stokken).

Gaae fra mine Øine! siger jeg; eller — —

Crispin.

Begynd! begynd De kun! og see saa til, om jeg ikke skal betale det tidobbelt igien.

Lisidor.

Nei, for en Ulykke! jeg kan ikke taale hans Uforskammenhed længer.

(Lisidor vil slaae til Crispin, der i det samme bukker sig ned og støder Lisidor overende; Crispin løber derpaa til Corfits, saaes med ham, kaster ham tilsidst ovenpaa Lisidor, og løber bort.)

Crispin
(i det han løber).

Adieu, Bruder Corfits! Adieu! Adieu!

Tredie Scene.

Lisidor. Corfits.

Corfits.

O, den Ulykkesfugl! han har vist nok slaaet mig et Ribbeen itu.

Lisidor.

Hielp mig dog op, Corsits! Seer du ikke, at jeg ligger paa Gulvet?

Corsits.

Har jeg ikke ogsaa lagt der? Gid jeg bare kunde hielpe mig selv! Jeg er bange, at han har giort mig til en lemlæstet Karl, saa længe jeg lever.

(Corsits hielper endelig Lisidor op.)

Lisidor.

Nu, den Skielm! han skal dyrt betale det.

Corsits.

Dersom jeg nogen Tid saaer Fingre paa ham, saa skal det gaae ham ilde.

Lisidor.

Jeg troer, at mit Skulderblad er kommen af Led, i det jeg faldt.

Corsits.

Og med mig spillede han Kaalbøtter, saa jeg troer, alle mine Indvolde ere komne i Uorden deraf.

Lisidor.

Han gav dig nogle gode Slag; jeg kunde see, han meente dig det godt.

Corsits.

Jo, det skal jeg svare til.

Lisidor.

Hav kun lidt Taalmodighed; du skal saae Hævn over ham.

Corsits.

Jeg saaer vel at have Taalmodighed, enten jeg vil eller ei. Taalmodighed er altid en herlig Ting, naar man intet bedre veed.

Lis-

Lisidor.

Nu, det var da det. Hør, Corfits! gaae nu ind og see, om Doktor Mirobolan er hiemme.

Corfits.

Hvad, Herre? Vil De endnu tiere forsøge det? Nu, det kan man ret kalde, at friste Lykken! Sagde ikke Doktorens Kone Dem før, paa godt bredt Dansk, at De aldrig skulde blive hendes Svigersøn?

Lisidor.

Det vil intet sige, Corfits. Bestandighed overvinder alting. Jeg vil forsøge det endnu engang. Jeg kiender Folk, som i disse Tider har faaet Nei fire, fem gange, men dog tilsidst formedelst deres Bestandighed vundet Seier.

Corfits.

Det tilstaaer jeg, Men jeg er dog bange for, Herre! at det her ikke vil gaae Dem bedre den anden, tredie, fierde og femte gang, end det gik Dem den første. Og jeg synes ogsaa, De giorde klogere i, at lade Dem nøie med den Kurv, De allerede har faaet, end at afnøde dem en endnu.

Lisidor.

Du har for saavidt Ret; og jeg tilstaaer reent ud, at jeg ikke giør mig Haab om stort andet. Men jeg skal læt vide at trøste mig. Jeg lod det maaskee reent være, dersom det ikke var, for retskaffen at faae Aarsag til at bebreide Doktoren, at han er en Mand, som lader sig kujonnere og tage ved Næsen af hans Kone; jeg vil sige ham midt i Øinene, at han er en gammel Kierlingepræst, en Nar!

Corsits.

Men hvortil skal det hielpe Dem?

Corsits.

Lad det være min Sag. Gaae du kun, som jeg siger, og see, om han er hiemme.

(Corsits banker paa Mirobolans Dor.)

Fierde Scene.

Lisidor. Corsits. Dorine.

Dorine.

Hvem er der?

Corsits.

God Dag! Er Doktor Mirobolan hiemme?

Dorine.

Hvem !ader spørge?

Lisidor.

Det er mig, min lille Pige!

Dorine.

Nei, han er vist ikke hiemme. Vil De ellers tale med Fruen, saa vil jeg gaae ind og melde Dem.

Lisidor.

Nei, hun skal ingen Umage gisre sig for min Skyld. Men hør engang, min Pige! troer hun ikke, det var paa nogen Maade mueligt, at faae Fruen overtalt til at give mig sin Datter? Hvad mener hun, mit Barn? Dersom hun vilde tage sig lidt af Sagen, til mit Bedste, saa giorde hun mig en Tieneste, som jeg vist ikke vilde lade blive ubelønnet. Min Karl skal for det første bringe hende et Stykke deiligt fiint Sirts til en Klædning. Nu, min Pige?

Dorine.

Dorine.

Men siig min ærlige gamle Mand! hvad vilde De gjøre med Jomfruen, ifald De nu ogsaa fik hende?

Lisidor.

Hvad jeg vilde gjøre med hende? Hvilket Spørgsmaal! Jeg vilde gjøre det samme, som — —

Dorine.

O, det er alt intet bevendt. Nei, det er en Sag, som De ikke videre bør gjøre Dem Umage for. Har De ellers noget at sige, saa lad os høre; thi jeg har kun lidt Tid tilovers.

Lisidor.

Nei; men vær saa god, at hilse Doktor Mirobolan, og siig ham, hans gode Ven, Lisidor, var her og vilde talt med ham, og lod ham bede, han ikke vilde glemme det, han har lovet.

Dorine.

Det skal skee, min Herre.

Lisidor.

Farvel, mit Barn!

(Lisidor og Corsits gaae.)

Dorine.

Farvel! — Denne gamle Patron vil da absolut være min Jomfrues Brudgom, enten han kan blive det, eller ei? Hm! Jeg gad ret vidst, hvad det egentlig maae være, som sætter disse gamle Patriarcher det i Hovedet, at de skal elske: og siden, hvad det er, der driver deres Maskine, naar de allerede elske? Er det Kierlighed? Ja! men naragtig Kierlighed! Daarlighed! Galskab! og jeg veed ikke, hvad. Imidlertid giver det dog kisnne Exempler for os unge Mennesker.

Naar de Gamle, der skulde være kloge, vise og erfarne, kan finde paa saadanne Optsier: hvad tør vi da ikke gisre? — Men, jeg skulde —

Femte Scene.

Crispin (i Doktorhabit). Dorine.

Crispin
(kommer talende ind).

Kom hiem til mig, siger jeg! kom hiem til mig i mit Huus; der skal jeg maale jer Skieppen fuld; der skal jeg vise jer, at I ere kun Sinker, Smaadrenge, mod mig at regne.

Dorine.

Crispin? Hvad fattes dig? Hvorfor kommer du i denne Dragt?

Crispin.

Er det dig, Dorine? Det skal jeg sige dig; men lad mig først komme lidt til mig selv igien. — Her mødte mig to Abekatte, som fortælte mig, at de studere Medicinen; de ansaae mig for en Doktor, gav sig videre i Snak med mig, og vilde tilsidst med Vold og Magt tvinge mig til at sige Dem min Mening om Trans — Transsuf — hvordan var det nu? — om — Transfusione sanguinis. Du kan selv tænke, hvilken Fristelse det var for mig, som ikke kiender et Ord paa Prent; og du maae troe, jeg havde alle mine Konster nødig, for at slippe fra dem.

Dorine.

Men hvad kunde De vel have at sige?

Crispin.

Crispin.

Mener du, at jeg forstod det mindste deraf? De opregnede paa deres Fingre hver Stump og Stykke, der er inden i mig, og forlangte, at jeg skulde svare dem paa hundrede Spørgsmaale, som de giorde mig over hver Ting især. Men det bedste var, at jeg ikke var langt herfra; jeg tog Skridt, saa lange, som bare Fanden, til jeg naaede Huset; nu kan de gaae og skraale i Gaderne, saa længe de vil.

Dorine.

Stakkel! Men hvorfor tog du ikke din Tilflugt til dit sædvanlige Universal-Medikament? Du skulde have ordineret dem en Portion Piller.

Crispin.

Ja, jeg havde gierne onsket, at hver af dem havde havt et halvt Hundrede til Livs; saa havde de dog i det mindste maattet lade Folk gaae i Roe paa Gaden.

Dorine.

Ja! men hvad havde du og at bestille paa Gaden, i den Dragt?

Crispin.

Tosse! Jeg maatte jo vel gaae paa Gaden, om jeg vilde herhid til Huset; og, for at komme ind i Huset, og ud af det igien, uden at blive opskaaret eller kalfatret, var jeg vel nødt til at tage denne Kiole paa. Jeg skal ind til din Jomfrue; hun har selv forlangt, at jeg — —

Siette Scene.

De Forrige. Lisidor. Corfits.

Lisidor.

Forlad, min kiere Dorine! jeg kommer saa hastig igien. Der er endnu en Ting, som jeg meget ønsker, hun vilde underrette mig om. En vis Person, som boer her i Naboelauget, har i dette Øieblik fortælt mig, at min Søn ikke allene er her i Byen, men giør sig endoa underhaanden Umage for, at berøve mig Jomfru Alcine.

Dorine (sagte).

En herlig Forklaring! (Høit) Min kiere Herr Lisidor! det kan ikke være andre, end slette Mennesker, som tør lyve saa — —

Corfits
(trækker i Lisidor).

Herre! Herre! jeg vil være et Skarn, om det ikke er Crispin, i Doktorklæder, der staaer; han har ganske vist ikke forklædt sig for intet.

Crispin
(meget alvorlig).

Vil nogen tale med mig? Er De befængt med nogen indvortes eller udvortes Svaghed? Siig kun frem. Doktor Mirobolan er ikke hiemme; men jeg skal i hans Sted nok kurere — —

Lisidor.

Du? Din Skielm! din Bedrager! Vi kiende dig nok, vi veed, hvad Karl du er.

Crispin.

De skielder? De maae ikke kiende mig, min Herre! Jeg er Doktor — Medicus sum.

Corsits.

Hvad? Siger han ikke, at han 'er Doktor? Jh, du er Fanden, ikke Doktor, dit Beest!

Crispin.

Vist er jeg Doktor, og det ret i Doktorkonsten; og du er en ubehøvlet Esel; forstaaer du det? Arica baritanovia losstomente circumflexione transconfusione. Dersom de vare fornustige Menneskker, saa skulde jeg tale noget med dem om Blodets Transconfusion; men de ere Folk, som ikke tage imod Raison; derfor vil jeg kortelig raade dem, at de gaae hiem, og tager hver sem og tive Piller ind.

Lisidor.

Drømmer jeg, eller er jeg vaagen? Hør, Crispin! dersom du ikke holder op med dette Gøglerie, og strax tilstaaer mig, hvor min Søn er, og hvorfor du giør disse Optøier, saa skal jeg prygle dig saaledes, at du skal krybe for mine Fødder, som en Orm.

Crispin.

Fy! fy! Saadanne Medikamenter ordinerer jeg ikke. Nei, Piller, kiere Ven! Piller — —

Dorine.

Herr Doktor! det er nok bedst, De gaaer indenfor saa længe, indtil Herren kommer hiem; og lad disse Uforskammede staae.

Crispin.

Hun har Ret, mit Barn! det er ogsaa det bedste. Man vinder intet ved at disputere med slige Folk; thi

hvor=

hvordan det endog falder ud, har man dog kun Skam og Spot deraf.

(Crispin og Dorine gaae.)

Corfits.

Jeg skulde snart tvivle paa, at det var Crispin, Herre! for jeg hørte, at han talte Latin.

Lisidor.

Da tvivler jeg ikke derpaa; det var ganske vist ham; og han smedder sikkerlig paa et eller andet Bedragerie imed mig; thi jeg veed, der er ikke Ende paa hans Praktiker; jeg vil strax gaae ind, jage ham herud, og prygle ham til han bekiender mig alting;

(Han banker stærkt paa Døren.)

Dorine.

Hvorledes? Vil De herind, min Herre? Hvad er Deres Forlangende? Vil De overfalde Folk i deres eget Huus? Dersom De har noget udstaaende med denne fremmede Mand, saa kan De søge ham andensteds, ikke i vort Huus.

Lisidor.

Jeg har ikke i Sinde, at gisre andet, end hvad jeg kan forsvare. Dersom hun bare kiendte denne Karl, mit Barn! saa vilde hun ikke saadan tage ham i Forsvar; det er en Gavtyv, som er Tiener hos min Søn, og — —

Dorine.

Det kan umueligt være sandt; og det er meget uforskammet, at tale saaledes om honnette Folk. Jeg kiender Manden; han er Doktor; og min Herres meget gode Ven. Og De kan være forsikret paa, jeg skal ikke glemme, at fortælle min Herre Deres hele Opførsel, saasnart han kommer hiem, og at — —

Sy:

Syvende Scene.

Mirobolan. Lisidor. Corfits. Dorine.

Mirobolan
(kommer talende ind, ligesom han efterlod sig nogen udenfor).

Jeg paastaaer, at det er en absolut Umuelighed, og at denne Opinion er ilde grundet —

Lisidor.

Herr Doktor —

Mirobolan.

Der er jo ikke menneskelig Fornuft deri; det er Tanker, som ikke kan findes, uden i en forstyrret Hierne —

Lisidor.

Herr Doktor! jeg vilde —

Mirobolan.

Det er kun Forestillinger, som forekomme et Menneske, der har en hidsig Feber.

Lisidor.

Men hvad fattes Dem, Herr Doktor? Hvem har bragt Dem i saadan hæftig Bevægelse?

Mirobolan.

Nogle urimelige Mennesker, som ret paa en halsstarrig Maade soutenerede mig transfusionem sanguinis. uden at vilde høre et Ord af alle de Indvendinger, som jeg giorde derimod.

Lisidor.

Ih, det maae have været nogle Narre.

Mirobolan.

Ganske vist.

Lisidor.

Lisidor.

Denne Mening er jo forkastet for mange Aar siden. Men jeg skulde fortælle Dem, Herr Doktor —

Ottende Scene.

De Forrige. Lise.

Lise
(til Dorine).

Er Doktor Mirobolan hiemme?

Dorine.

Ja, der staaer han. (For sig) Nu, der feilede heller intet meer, end hun ogsaa skulde komme!

Mirobolan.

Hvad vil hun, mit Barn?

Lise.

Hvad jeg vil? Kradse Deres lærde Øine ud, om jeg kunde! Er det ret, at gaae hen og ordinere mig Piller, for at finde en bortkommen Hund igien? Hvad? Jeg har tænkt, det skulde kostet mig mit Liv, saa har de skabede Piller holdt Huus med mig.

Mirobolan.

Hvad vil alt det sige? Er det mig, hun taler til?

Lise.

Jo, jo! det er rigtig nok; stil Dem kun ikke saa alvorlig an. Saaledes handle I Herrer med Folk; I ordinere væk paa en Slumpelykke; træffe vi, saa træffe vi; siden er det os, som staaer i Stikken.

Mirobolan.

Hun tager feil, Menneske! jeg har aldrig seet hende før.

Lise.

Liſe.

Hvad? Tør De nægte, at jeg nylig gav Dem en Specie?

Mirobolan.

Han er gal, Pige! det kan aldrig ſlaae mig feil.

Liſe.

Det ſkal De have løiet! jeg er ligeſaa klog ſom De, og —

Niende Scene.

De Forrige. Buurman.

Buurman.

Derſom jeg kan faae fat paa den naragtige Doktor Mirobolan, ſaa ſkal jeg lære ham, hvad det er, at udøve ſin Malice paa andre Godtfolks Regning.

Liſe.

Her, min Ven! her ſtaaer Manden, ſom han leder efter.

Buurman.

Er det den kiønne Herre? Jeg har ſeet Dem an for en brav Mand, Herr Doktor! men De har lært mig, at Deres Ondſkab er ligeſaa ſtor, ſom Deres Uvidenhed. Jeg konſulerer Dem, for at faae at vide, om en Pige elſker mig; ſaa betiener De Dem af min Lettroenhed, og faaer mig til at tage ſaa mange Piller ind, at de nær havde ſkilt mig baade ved Liv og Helſen, og det er i Sandhed ikke Deres Skyld, at jeg ikke allerede er ſendt til den anden Verden. Sandt er det, at man kan bebreide mig min Enfoldighed; jeg burde, ſom et fornuftigt Menneſke, have leet af De-

res

res Forskrivt, i Stedet for at følge den; jeg kan ikke undskylde min Lettroenhed, uden for saavidt at den er en menneskelig Skrøbelighed. Men imidlertid burde De dog ikke betiene Dem deraf, for at spille Gjek med Folk i en Sag, som kunde drage saa onde Følger efter sig. Og jeg forsikrer Dem, at dersom De ikke tilfredsstiller mig strax her paa Stedet, saa skal jeg være Mand for at bringe Dem til Raison saa kiekt som den bedste.

Mirobolan.

Han maae være afsindig, Menneske, at han tør saaledes tiltale mig. Jeg kiender ham jo ikke; jeg veed aldrig, at jeg har seet ham før, eller hørt noget af ham at sige.

Buurman.

Ikke det? Saa veed De da vel heller ikke, at jeg nylig gav Dem to Slettedaler?

Lise.

Nei, alt det veed han intet af. Han er i Stand til at nægte, at Solen er paa Himmelen om høilys Dag.

Mirobolan.

Disse Mennesker maae ufeilbarlig være sluppen ud af Daarekisten. I ere fra Forstanden begge to!

Buurman.

Hvordan? Tør De oven i Kiøbet drive Spot med mig? Gjør det kun ikke for grovt! De kunde ellers let bringe mig i det Humeur, at jeg lod Dem smage min Stok.

Lise.

Liſe.

Og jeg — jeg kunde pille hans Øine ud.

Mirobolan.

Nei, det er uhørt. Dorine! lad der ſtrax gaae Bud efter Politiet og Vagten!

Buurman.

Ja, gjør kun det! gjør kun det! Jeg ſkal bie efter dem, ſom en brav Mand.

Liſe.

Og jeg med, ſom en brav Pige.

Buurman.

Diſſe Herrer tør vende op og ned paa Folk, lege med vores Liv og Sundhed efter deres egne Kapricer; og endda ſkal det være velgiort, alt, hvad de gjøre? — Hør, Herr Doktor Hielpeløs! giv mig ſtrax mine to Daler igien, for det første, saa vil vi ſiden nærmere tales ved om Reſten.

Liſe.

Og derſom De ikke giver mig min Specie igien, saa ſkal jeg ſætte alle Skomagerdrengene fra Kloſter, ſtrædet ud paa Dem.

Dorine.

Derſom I uforſkammede Menneſker ikke ſtrax gaae bort, saa ſkal jeg i Sandhed ſelv hente baade Vægtere og Politie.

Buurman.

Gjør kun det, min Pige! Det er juſt dem, jeg bier efter.

Lise.

Ja, skynd sig! skynd sig!

Tiende Scene.

Crispin. Elvire. De Forrige.

Crispin
(kommer talende ud, forved Elvire).

Men, min kiere Frue — —

Elvire.

Men, min kiere Herre — Som jeg har sagt Dem. Jeg tillader ikke, at fremmede Mandspersoner maae tale med min Datter under fire Øine. Har De noget at tale med min Mand, saa kan De være saa god at komme, naar han er hiemme.

Crispin.

Jeg skulde dog ikke formode, Fruen troer, at —

Elvire.

Jeg veed meget vel, hvad jeg skal troe. Men endnu engang, De har slet intet i mit Huus at bestille, naar min Mand ikke er tilstæde.

Lise
(til Buurman).

Mig synes, at det var denne Doktor, som ordinerede mig Piller.

Buurman.

Ja, jeg er aldrig ærlig, dersom det ikke er den samme, som nær havde kommet mig til at revne. Hør, du Bedrager! kom strax hid med mine to Daler.

Lise.

Og med min Specie.

Lisidor

(tager Crispin i Brystet).

Nu, din Skielm! nu har vi dig.

Crispin.

Jeg er ingen Skielm — Medicus sum.

Mirobolan.

De maae ikke saaledes handle med min Kollega. Lad os høre, hvad han har at sige til sit Forsvar.

Lisidor.

Han er min Søns Tiener, og en af de største Kanailler i den hele Bye.

Lise.

Han er den Doktor, som har saa vel purgeret os.

Buurman.

Og som med sine Laxeerpiller nær havde taget Livet af mig midt i min blomstrende Alder.

Lisidor.

Svar for dig, din Skielm! svar nu for dig!

Crispin.

Hør, I Godtfolk! Allesammen! vil I nu rangere jer, i Form af en Halvmaane, her omkring, og lade mig staae i Midten, saa skal jeg fortælle jer den rene Sandhed; for jeg seer dog, det kan ikke frelse mig, at lyve længer. — Dem, Herr Lisidor! vil jeg reent ud tilstaae, at Deres Søn ikke har været ude af Kiøbenhavn, og det formedelst hans hæftige Kierlighed til Herr Doktor Mirobolans Datter; han elsker hende inderligen, og hun ligeledes ham. Alle de Optøier, jeg i Dag har sat i Værk, de adskillige Personnager, som jeg har forestillet, det er altsammen skeet, for at gaae dem til Haande, og for at forhindre Herr Lisidor fra, at foretage sig noget, som kunde være disse to unge Mennesker til Hinder i deres Kierlighed.

Elvire.

Hvorledes? Han siger, at min Datter elsker hans Herre?

Crispin.

Ja, Frue! hun elsker ham ligesaa høit, som han elsker hende.

Elvire.

Det kunde endda være, hvad det var, med Sønnen; men hvad hans Fader angaaer, det er noget, som ikke er at tænke paa.

Buurman.

Nu, Monsieur Sluppert! til hvad Ende har du da ordineret os Piller? Kunde det paa nogen Maade tiene

tiene til at befordre din Herres Kierlighed, at du ruinerede min, ved at lade mig purgere den bort?

Crispin.

Ja, hvad dem angaaer, ham, min kiere Buurman, og den lille Pige, der staaer, saa behøve de kun at addressere dem til min Herre: jeg er vis paa, at han vil holde dem skadesløse, saavel i Hensеende til deres Penge, som for den Skade, de sige, de har lidt.

Mirobolan
(til Buurman og Lise).

I see nu selv, mine Venner! at I har angrebet mig uden Aarsag. Men ikke destomindre, dersom I vil komme hid til mig i Morgen, saa skal jeg drage Omsorg for, at I begge To skal blive tilfredsstillede.

Buurman.

Ja, siden det hænger saaledes sammen, saa er jeg fornøiet, naar jeg kun faaer mine Penge igien.

Lise.

Jeg ligeledes.

Mirobolan.

Dem skal I faae; vær kun saa god og kom til mig i Morgen. Adieu.

(Buurman og Lise gaae ud.)

Lisidor.

Det skal da være vist, at min Søn elsker Herr Doktor Mirobolans Datter?

Crispin.

Ja, gode Herre! og det tusinde gange mere, end jeg er i Stand til at beskrive Dem.

Lisidor.

Nu vel! dersom saa er, saa vil jeg da heller ikke nægte ham min Tilladelse dertil, ifald det ellers ikke er hendes gode Forældre imod.

Mirobolan.

Jeg for min Part tilstæder det gierne, dersom min Kone ikkun vil.

Elvire.

Jeg veed ikke engang, om jeg burde —

Mirobolan.

Men, min kiere Kone! det er jo et anstændigt Partie, og vores Datter elsker ham —

Elvire.

Ja, siden man beder mig derom, saa lad det da saa være.

Lisidor.

Han kan ikke være ret langt herfra — See, der kommer han, og det meget beleiligt.

Elvire.

Dorine! lad min Datter strax komme ud.

Elevte

Ellevte Scene.

Leander. Alcine. Mirobolan. Elvire. Liſidor. Corfits. Criſpin. Dorine.

Liſidor.

Velkommen, min Søn! Hvorledes ſtaaer det til i Sorge?

Leander.

Min kiere Fader! jeg beder om Forladelſe, at —

Mirobolan.

O, lad os ikke falde hverandre beſværlige med unyttig Snak og intetbetydende Komplimenter. Jeg ſeer, at det forholder ſig, ſom Criſpin har ſagt, og jeg merker ikke, at min Datter har noget at erindre derimod. Lad os nu gaae ind, og indbyrdes imellem os ſelv afhandle, hvad ſom videre er fornødent.

Elvire.

Det er vel betænkt.

Mirobolan.

Kom, Herr Liſidor! De bør gaae foran.

Liſidor.

Siden De ſaa behager.

(De gaae.)

Criſpin
(raaber meget høit).

Corfits!

Corfits.

Hvad vil du?

Crispin.

Gaae du hiem og læg dig.

(De gaae ogsaa ind.)

Den

virkelig Viise.

Et

Skuespil i fem Akter.

Oversat

efter

Sedaines: Le Philosoph sans le Savoir,

ved

Friderich Schwarz.

Personerne.

Herr Vanderk, Fader.	Herr Schwarz.
Herr Vanderk, Søn.	Herr Rosing.
Herren af Desparville, en gammel Officeer.	Herr Thessen.
Herren af Desparville, Søn, Cavallerie-Officeer.	Herr Saabye.
Anton.	Herr Musted.
Presidenten.	Herr Preisler.
Desparvilles Tiener.	Herr Bech.
Vanderks Tiener.	Herr Ibsen.
Husets Betiente.	
Marqvisens Tiener.	
Madame Vanderk.	Mad. Knudsen.
Jomfru Sophie Vanderk, Herr Vanderks Datter.	Jomf. Astrup.
Marqvisen.	Mad. Rose.
Victorine, Antons Datter.	Jomf. Fredelund.

Handlingen gaaer for sig i en stor Stad i Frankerige.

Første Akt.

(Skuepladsen forestiller et stort Kabinet, som oplyses ved Voxlys. Paa en af Siderne staaer et Skriverbord, paa hvilket ligge nogle Papirer.)

Første Scene.

Anton. Victorine.

Anton.

Hvorledes? Jeg overrumpler dig med Tørklædet i Haanden, du seer forvirret ud, tørrer dine Øine, og endda kan jeg ikke faae at vide, hvorfor du græder?

Victorine.

O, min gode Papa! unge Piger græde somme Tider for Tidsfordriv.

Anton.

Med den Undskyldning lader jeg mig ikke nøie.

Victo=

Victorine.

Jeg kom, for at spørge Dem —

Anton.

For at spørge mig? Og jeg, jeg spørger dig, hvorfor du græder, og jeg beder dig, sige mig det?

Victorine.

De vil fixere mig.

Anton.

Ja, det vilde være en stor Ulykke!

Victorine.

Dersom det imidlertid var sandt, hvad jeg har at fortælle, giorde De ganske vist ikke Nar af det.

Anton.

Kan gierne være.

Victorine.

Jeg var nede hos Kassereren i Fruens Værinde —

Anton.

Nu vel?

Victorine.

Der vare adskillige Herrer, som stode og ventede paa, at de skulde blive expederede, og som snakkede sammen. En af dem sagde: "De trak begge to Kaarden, vi gik ud, og man har skilt dem ad.

Anton.

Hvem?

Victorine.

Det var det, jeg spurgte om. "Jeg veed det ikke," svarte en af Herrerne mig; "det ere to unge Mennesker: den ene er Officeer ved Cavalleriet, og den anden Søofficeer." Har De seet ham, min Herre? "Ja, blaa Kiole, med røde Opslager." Ung? "Jo, imel-

imellem tyve og to og tyve Aar." Velskabt? De smilede; jeg blev rød, og torde ikke blive ved.

Anton.

Det er sandt, dine Spørgsmaale vare meget beskedne.

Victorine.

Men dersom det var Herrens Søn —

Anton.

Ere der ingen Officerer til, uden han?

Victorine.

Det var ogsaa det, jeg tænkte.

Anton.

Er han den eeneste, som er i Søe-Etaten?

Victorine.

Det var ogsaa det, jeg sagde mig selv.

Anton.

Ere der ingen unge, uden han?

Victorine.

Det er sandt.

Anton.

Man maae have et meget smt Hierte.

Victorine.

Det, som kommer mig til at troe, at det ikke er ham, er, at denne Herre sagde, at Søeofficeren havde begyndt Striden.

Anton.

Og alligevel græd du?

Victorine.

Ja, jeg græd.

Anton.

Anton.

Man maae holde meget af En, naar man saa let kan blive forskrækket.

Victorine.

Ah, min gode Papa! næst Dem, hvem kunde jeg vel holde mere af? Hvorledes? Det er jo Sønnen i Huset; min salig Moder har opammet ham; det er min Pattebroder; det er min unge Jomfrues Broder; og De selv holder ogsaa af ham?

Anton.

Jeg forbyder dig det ikke; men vær fornuftig.

Victorine.

O, det giorde mig saa ondt.

Anton.

Gaae, du er en Giek.

Victorine.

Jeg vilde ønske, jeg var det. Men om De gik hen, for at faae Sammenhængen at vide?

Anton.

Og hvor siger man, at Striden har begyndt?

Victorine.

Paa et Kaffehuus.

Anton.

Der kommer han aldrig.

Victorine.

Maaskee af en Hændelse. Ah! dersom jeg var Mandsperson, skulde jeg gaae.

Anton.

Han kommer strax hiem. Og hvorledes faae Underretning i en stor Bye?

Anden Scene.

De Forrige. Desparvilles Tiener.

Tieneren.

Min Herre!

Anton.

Hvad vil han?

Tieneren.

Her er et Brev, som skulde leveres til Herr Vanderk.

Anton.

Han kan flye mig det.

Tieneren.

Jeg maae levere ham det selv: min Herre har befalet det.

Anton.

Herren er ikke tilstæde; og om han ogsaa var det, saa passer han sin Tid meget slet: det er sildig.

Tieneren.

Klokken er ikke Ni endnu.

Anton.

Ja, men hans Datter skal i Morgen have Bryllup. Er kun dette Brev hans Handel angaaende, saa er jeg den Mand, som besidder hans Fortroelighed, og jeg — —

Tieneren.

Jeg maae levere det i hans egne Hænder.

Anton.

Naar saa er, saa gaae ned og bie i Pakkammeret; jeg skal lade ham vide, naar han kommer.

(Tieneren gaaer.)

Tredie Scene.

Anton. Victorine.

Victorine.

Herren er altsaa ikke kommen hiem endnu?

Anton.

Nei, han er gaaet hen til Notarius.

Victorine.

Fruen sender mig hid, for at spørge Dem — — O, jeg vilde, at De saae Frøkenen i sin Brudeklædning; man har nylig prøvet den paa hende. Ørenringene, Halsbaandet, med øvrige Smykke, o de ere deilige! Der er en stor en — saa stor — og Frøkenen, ah! hvor hun er smuk! Den gode Kiereste er aanske i Henrykkelse. Han er derinde. Han er færdig at fluge hende med Øinene. Man har sminket hende, og sat hende en Skiønplet, her. De vil ikke kunne kiende hende igien.

Anton.

Naar hun har en Skiønplet?

Victorine.

Fruen sagde til mig: "Gaae hen og spørg din Fader, om Herren er kommen hiem igien? Om han har Forretninger? Og om man kan tale med ham?" Jeg skal sige Dem, hvad det er; men De maae ikke fortælle det igien. Frøkenen vil lade sig anmælde som en Dame af Stand, under et fremmed Navn; og jeg er vis paa, at Herren vil tage feil.

Anton.

Jo vist! nu skulde en Fader nok ikke kiende sit eget Barn.

Victo-

Victorine.

Nei, han vil ikke kunde kiende hende igien, det er jeg vis paa. Naar han kommer hiem, saa lad os det vide: det vil give en Latter — — Men han har ellers ikke den Vane at komme saa sildig hiem.

Anton.

Hvem?

Victorine.

Hans Søn.

Anton.

Tænker du endnu paa det?

Victorine.

Jeg gaaer. De vil lade os vide, naar Herren kommer. Ah! der er han.

(Hun gaaer.)

Fierde Scene.

Anton. Vanderk Fader. To Karle (som bære Peuge i Bærekurve).

Vanderk Fader

(vender sig om til Karlene, som han bliver vaer).

Gaae hen til min Kasserer — gaae tre Trapper ned, stiig derpaa fem i Veiret, ved Enden af Gangen.

(Karlene gaae bort.)

Anton.

Jeg vil følge dem derhen.

Vanderk Fader.

Nei, bliv. Disse Notarier blive aldrig færdige. (Han lægger Kaarde og Hat fra sig, og aabner et Skriverbord.) I øvrigt har De Ret: vi see kun det Nærværende, og de see det Tilkommende. Er min Søn kommen hiem?

Anton.

Nei. See, her ere Tutterne, hver paa fem og tive Louisdorer, som jeg har faaet hos Kassereren.

Vanderk Fader.

Behold een. Nu vel, min stakkels Anton! i Morgen vil du faae meget at tage vare.

Anton.

Faae kun ikke selv meer end jeg.

Vanderk Fader.

Jeg faaer min Deel.

Anton.

Hvi saa? Forlad Dem paa mig.

Vanderk Fader.

Du kan ikke giøre alting.

Anton.

Jeg tager alting paa mig. Bild Dem ind, at De ikke er andet end Giest. De vil faae nok at bestille med, at tage imod de Fremmede.

Vanderk Fader.

Du vil faae at bestille med en Mængde fremmede Tienere: det er det, som foruroliger mig, forneimmelig min Søsters.

Anton.

Jeg veed det.

Vanderk Fader.

Jeg vil ingen Sviir vide af.

Anton.

Der skal heller ingen blive.

Vanderk Fader.

At Kontoirfolkenes Bord bliver serveret, som mit eget.

Anton.

Anton.

Ja, Herre.

Vanderk Fader.

Jeg vil selv komme derind.

Anton.

Jeg skal sige dem det.

Vanderk Fader.

Jeg vil tage imod deres Skaal, og igien drikke deres.

Anton.

Det vil glæde dem.

Vanderk Fader.

Og Tienernes Bord uden Overflødighed af Viin.

Anton.

Ja.

Vanderk Fader.

En halv Louisdor til hver i Drikkepenge. Dersom du ikke har nok, saa giør Udlægget saa længe.

Anton.

Ja.

Vanderk Fader.

See, det var det alt, troer jeg — — Pakkammeret tillukket, at ingen kommer derind efter Klokken Ti — lad nogen blive i Kontoiret, og luk Døren inden for.

Anton.

Min Datter skal blive der.

Vanderk Fader.

Nei, din Datter maae være hos hendes gode Ven. Jeg har hørt tale om nogle Raketter, nogle Sværmere. Min Søn vil skie sine Maaskietter.

Anton.

Det er intet af Betydenhed.

Vanderk Fader.

Sørg dog for, at Karrene blive fyldte med Vand.

Femte Scene.

De Forrige. Victorine (kommer, og hvisker noget til Anton).

Anton

(til Victorine).

Ja.

(Hun gaaer.)

Siette Scene.

Vanderk Fader. Anton.

Anton.

Troer De, Herre! at kunne bevare en stor Hemmelighed?

Vanderk Fader.

Endnu nogle Raketter — nogle Violiner —

Anton.

Det er ganske andre Ting. En Frøken, som bærer den største Kierlighed for Dem —

Vanderk Fader.

Min Datter?

Anton.

Netop. Hun forlanger en Samtale med Dem under fire Øine.

Vanderk Fader.

Veed du, hvorom det er?

Anton.

Anton.

Hun har nylig prøvet sine Diamanter, sin Brudekiole; man har sminket hende lidt. Fruen og hun troer, at De ikke vil kunde kiende hende. Der er hun.

Syvende Scene.

De Forrige. En Tiener.

Tieneren.

Herre — Frue Marquisen af Vanderville.

Vanderk Fader.

Lad hende komme ind.

(Man aabner begge Fløiene.)

Ottende Scene.

De Forrige. Sophie Vanderk.

Sophie

(gior meget dybe Komplimenter).

Min — Min — Herre —

Vanderk Fader.

Frue! (til Tieneren) Sæt en Lænestoel hid. (De sætte sig. Til Anton.) Hun er ikke heslig. (Til Sophie) Tør jeg spørge Fruen, hvad der forunder mig den Ære af Deres Besøg?

Sophie (skielvende).

Det er — — min — Herre — jeg har — — jeg har et Papiir jeg skulde levere dem.

Vanderk Fader.

Om Fruen vil betroe mig det.

(Medens hun leder efter det, seer han paa Anton.)

Anton.

Ah! hvor hun er deilig saaledes!

Sophie.

Her er det. (Faderen reiser sig, for at tage imod Papiret.) Ah, min Herre! hvorfor uleilige Dem? (Sagte) Jeg er ganske bestyrtet.

Vanderk Fader:

Det er nok. Det er tredive Louisdorer. Ah, intet hellere. (Medens han gaaer til Skriverbordet, gior Sophie Tegn til Anton, at han ikke skal sige noget.) Denne Vexel er fortræffelig. De har faaet den over Holland?

Sophie.

Nei — Ja.

Vanderk Fader.

De har Ret, Frue! See, her er Summen.

Sophie.

Min Herre! jeg er Deres ydmyge og meget hengivne Tienerinde.

Vanderk Fader.

Fruen tæller ikke?

Sophie.

Nei. Ah, min Herre! De er en saa honet Mand, hvis Reputation — og Rygte —

Niende Scene.

De Forrige. Frue Vanderk.

Sophie

Ah, Mama! min gode Fader har fixeret mig.

Van-

Vanderk Fader.

Hvorledes? Er det dig, min Datter?

Sophie.

O, De kiendte mig strax.

Frue Vanderk
(til hendes Mand).

Hvorledes synes Du om hende?

Vanderk Fader.

Ret godt.

Sophie.

De har jo ikke engang seet paa mig. Jeg er ingen Bedrager; her er Deres Penge, som De med saa megen Tillid giver den første, den bedste.

Vanderk Fader.

Behold dem, min Datter! Jeg vil ikke, at du din hele Levetid skal kunde bebreide dig det mindste Bedragerie, end ikke for Spøg. Din Vexel tager jeg for god. Behold de tredive Louisdorer.

Sophie.

O, min eiegode Fader!

Vanderk Fader.

Du har i Morgen Foræringer at gisre,

Tiende Scene.

De Forrige. Præsidenten.

Vanderk Fader.

Jo, De giver Dem med en smuk Person! At lade sig anmælde under et falskt Navn: at betiene sig af en falsk Underskrivt, for at bedrage sin Fader: alt det er kun Spøg for hende.

Præsidenten.

Ah, min Herre! De har to Forbrydere at straffe. Jeg er medskyldig, og her er Haanden, som har underskreven.

Vanderk Fader
(tager Sophies og Præsidentens Haand).

See, saaledes straffer jeg den.

Præsidenten.

Hvorledes belønner De da?

Frue Vanderk
(giver sin Datter et Vink).

Min Datter —

Sophie
(til Præsidenten).

Tillad mig, min Herre! at bede Dem —

Præsidenten.

Befael.

Sophie.

Giet, hvad jeg vil sige.

Frue Vanderk
(til hendes Mand).

Din Datter er i en stor Forlegenhed.

Vanderk Fader.

Hvori bestaaer den?

Præsidenten (til Sophie).

Jeg ønskede, at kunne det. — Ah! det er, at forlade Dem?

Sophie.

Ja.

Ellevte Scene.

Vanderk Fader. Frue Vanderk. Sophie

Frue Vanderk.

I Morgen gifter Din Datter sig, og forlader os: nu vilde hun gierne spørge Dig —

Vanderk Fader.

Ah, Kone!

Frue Vanderk
(til hendes Datter).

Min Datter!

Sophie.

Min Moder — — Ah, min byrebare Fader! jeg — —

(Hun giør Bevægelse til at kaste sig for Faderens Fødder; han holder hende tilbage.)

Vanderk Fader.

Forskaan din Moder og mig for den Følelse, dette Øieblik vil volde os, min Datter. Alle vore Handlinger have indtil dette Øieblik intet andet Formaal havt, end at tildrage dig og din Broder Himlens Naade. Tab aldrig af Sigte, min Datter! at Fædrenes og Mødrenes gode Vandel er Børnenes Velsignelse.

Sophie.

Ah! dersom jeg nogensinde kunde glemme det —

Tolvte Scene.

De Forrige. Victorine.

Victorine.

Der er han! der er han!

Frue Vanderk.

Hvem? Hvem dog?

Victorine.

Deres Herr Søn.

Frue Vanderk.

Jeg forsikrer dig, Victorine! at jo ældre du bliver, jo mere forvildet bliver du.

Victorine.

Frue —

Frue Vanderk.

For det første kommer du herind, uden at man kalder.

Victorine.

Men Frue —

Frue Vanderk.

Naar pleier man, at mælde min Søn?

Sophie.

I Sandhed, min kiere Pige! du er lidt forrykt.

Victorine.

See, der er han.

Trettende Scene.

De Forrige. Vanderk Søn.

Sophie.

Ah, nu vil vi see. (Vanderk Søn gier en dyb Kompliment for sin Søster, som han ikke kiender.) Ah, min Broder kiender mig ikke.

Vanderk Søn.

Ha! det er min Søster. O, hvor hun er smuk!

Frue

Frue Vanderk.

Finder du det?

Vanderk Søn.

Ja, min Moder.

Fiortende Scene.

De Forrige. Præsidenten.

Præsidenten (til Sophie).

Er det tilladt, at komme nærmere? Notarierne — (til Faderen) Notarierne ere komne. (Han vil give Sophie Haanden; hun viser ham smilende hendes Moder; han bliver sin Feiltagelse vaer.) Ah!

Femtende Scene.

Vanderk Søn. Sophie. Victorine.

Sophie.

Du synes da vel om mig?

Vanderk Søn.

Meget vel.

Sophie.

Og jeg, min Broder! jeg finder det meget uartigt, at du paa en Dag, som denne, kommer saa silde hiem. Spørg Victorine.

Vanderk Søn.

Men hvad er da Klokken?

Sophie
(leverer ham jet Ubr).

Der, see ad.

Van=

Vanderk Søn
(ved at betragte Uhret).

Det er sandt, det er lidt sildig; jeg troer, det gaaer for fast. Det er smukt.

(Vil give hende Uhret tilbage.)

Sophie.

Nei, min Broder! jeg vil, at du skal beholde det som en evig Bebreidelse, at du har ladet vente efter dig.

Vanderk Søn.

Og jeg tager imod det af et godt Hierte. Gid jeg, hver gang jeg seer paa det, maae kunde ønske mig til Lykke med, at det gaaer dig vel.

Sertende Scene.

De Forrige. En Tiener.

Tieneren (til Sophie).

Frøken! man bier efter Dem.

Sophie.

Kommer du ikke, min Broder?

Vanderk Søn.

Jo, jeg kommer strax — jeg skal komme efter.

Syttende Scene.

Vanderk Søn. Victorine.

Victorine.

De har ret giort mig beængstet. En Strid paa Kaffehuset —

Vanderk Søn.

Ved min Fader det alt?

Victo-

Victorine.

Er det da sandt?

Vanderk Søn.

Nei, nei, Victorine!

(Han gaaer ind i Salen.)

Victorine.

Ah! hvor det foruroliger mig!

(Hun gaaer ud paa den anden Side.)

Ende paa den første Akt.

Anden

Anden Akt.

(Samme Værelse, som i første Akt.)

Første Scene.

Anton. Desparvilles Tiener.

Anton.

Men hvor Fanden var han da?

Tieneren.

I Pakkammeret.

Anton.

Hvem havde sendt ham derhen?

Tieneren.

De.

Anton.

Og hvad tog han sig for der?

Tieneren.

Jeg sov.

Anton.

Han sov? Det maae være mere, end tre Timer siden.

Tieneren.

Det ved ikke jeg. Nu vel! er Herren kommen?

Anton.

Jo, man har spiist siden.

Tiene=

Tieneren.

Kan jeg da endelig overlevere ham mit Brev?

Anton.

Tvo lidt.

Anden Scene.

De Forrige. Vanderk Søn.

Tieneren

(som seer Vanderk Søn komme).

Er det ikke ham?

Anton.

Nei, nei! bliv, for Pokker! Han er en løierlig Fyr! At opholde sig i Pakkammeret hele tre Timer!

Tieneren.

Jeg var bleven der hele Natten, hvis Sulten ikke havde vaagnet mig.

Anton.

Kom, kom!

(De gaae.)

Tredie Scene.

Vanderk Søn (allene).

Hvilket Uhæld! Jeg vilde ikke gaaet ud — det var, som om det ahnede mig —— Men lige meget! En Kiøbmand — en Kiøbmand — — men det er min Faders virkelige Stand; og jeg maae have nok saa meget Uret, saa taaler jeg aldrig, at man fornedrer den. Men — — Ak, min Fader — min Fader — Paa en Bryllupsdag — Jeg seer alle hans Urolighe-der, al hans Bedrøvelse, min Moders, min Søsters, den stakkels Victorines, Antons og den hele Families

For-

Fortvivlelse. Ah, Gud! hvad vilde jeg ikke give for, at kunne opsætte det een Dag! Opsætte? (Faderen kommer ind, og seer paa ham.) Nei, visselig, jeg vil ikke opsætte det. Ah, Gud —

(Han bliver sin Fader vaer, og paatager sig en munter Mine.)

Fierde Scene.

Vanderk Søn. Vanderk Fader.

Vanderk Fader.

Ih, men, min Søn! hvilken Opfarenhed! hvilke Bevægelser! Hvad betyder det?

Vanderk Søn.

Jeg deklamerede, jeg agerede Helt.

Vanderk Fader.

Du vil dog vel ikke i Morgen opføre os et Theaterstykke, et Sørgespil?

Vanderk Søn.

Nei — nei, min Fader!

Vanderk Fader.

Forsøier det dig, saa gior det kun; men der skulde vel giøres nogle Foranstaltninger. Siig mig det; og ifald jeg ikke maae vide det, skal jeg ogsaa gierne stille mig saaledes an.

Vanderk Søn.

Jeg er Dem forbunden, min Fader! De skal faae det at vide.

Vanderk Fader.

Hvis du bedrager mig — — Tag dig i Agt, jeg kabalerer.

Van-

Vanderk Søn.

Det frygter jeg ikke for. Men, min Fader! man har nylig oplæst min Søsters Ægteskabskontrakt, og vi have alle underskrevet. Hvad er det for et Navn, De har antaget? Og hvilket Navn har De faaet mig til at tage?

Vanderk Fader.

Dit eget.

Vanderk Søn.

Mit? Er det, som jeg bærer da —

Vanderk Fader.

Det er kun et Tilnavn.

Vanderk Søn.

De har ladet sig titulere Adelsmand: Baron til Saviere, til Claviere, til — —

Vanderk Fader.

Det er jeg.

Vanderk Søn.

De er altsaa Adelsmand?

Vanderk Fader.

Ja.

Vanderk Søn.

Ja?

Vanderk Fader.

Bærer du Tvivl om, hvad jeg siger?

Vanderk Søn.

Nei, min Fader! men er det mueligt — —

Vanderk Fader.

Er det ikke mueligt, jeg kunde være Adelsmand?

Vanderk Søn.

Det siger jeg ikke. Men er det mueligt, var De endog den fattigste Adelsmand, at De har kunnet antage en Stand — —

Vanderk Fader.

Saasnart en Mand kommer ind i Verden, min Søn! er han en Bold for tilstødende Omstændigheder.

Vanderk Søn.

Gives der slige saa betydelige, at de kunde komme os til at nedstige, fra den meest udmerkede Rang, til — —

Vanderk Fader.

Bliv ved — til den laveste.

Vanderk Søn.

Det vilde jeg ikke sagt.

Vanderk Fader.

Hør! Det strængeste Regnskab, en Fader skylder sin Søn, er for den Ære, han har arvet af sine Forfædre. Sæt dig. (Han sætter sig; Sønnen tager en Stoel, men sætter sig ikke.) Jeg er opdraget af din Bedstefader: min Fader blev meget ung dræbt i Spidsen af sit Regiment. Dersom du var mindre fornuftig, betroede jeg dig ikke min Ungdoms Historie; her er den. Din Moder, som var en Datter af en Adelsmand i vores Egn, har eene og allene været den, jeg har elsket. I en Alder, i hvilken man ingen Valg gior, har jeg været saa lykkelig, at vælge vel. En ung Officeer, som var kommen i Vintergvarteer der i Egnen, tog det ilde op, at et Barn paa sexten Aar (det var min Alder) tiltrak sig et andet Barns Opmerk-

merksomhed; din Moder var den gang ikke tolv Aar. Han bragnede mig med Haanhed; det kunde jeg ikke taale, og vi gik ud med hinanden.

Vanderk Søn.

De gik ud med hinanden?

Vanderk Fader.

Ja, min Søn!

Vanderk Søn.

Paa Pistoler?

Vanderk Fader.

Nei, paa Kaarde. — Jeg blev nødsaget til at forlade mit Fædreneland; din Moder tilsoer mig en Bestandighed, som hun stedse har viist; og jeg gik til Søes. En brav Hollænder, som var Eier af Skibet, jeg var paa, fattede Godhed for mig. Vi bleve angrebne; jeg var ham nyttig; (det er der, hvor jeg lærte at kiende Anton). Den brave Handelsmand tog mig i Kompagnie med sig; han tilbød mig sin Broderdatter, og sine Midler. Jeg fortalte ham den Forbindelse, jeg havde; og han billigede den. Han reiser, erholder din Moders Paarørendes Samtykke, og bringer mig hende, med hendes Amme. (Det er den gode Gamle, som er her.) Vi givtede os; den brave Hollænder døde i mine Arme, og jeg antog, efter hans Begiering, baade hans Navn og hans Handel. Himlen har lagt sin Velsignelse i min Formue; jeg kan ikke være lykkeligere; jeg er æret og agtet. Din Søster er nu vel forsørget; din Svoger beklæder med Ære et af de første Dommerembeder. Hvad dig angaaer, min Søn! du skal blive mig og dine Forfædre værdig. Jeg har alt over-

draget til vor Familie alle de Eiendomme, som Nødvendigheden for at tiene Fyrsten, havde skilt vore Forfædre ved; de tilhøre dig, disse Eiendomme; og dersom du troer, at jeg, ved at være Handelsmand, har sat en Plet paa deres Navn, saa kommer det dig til at udslette den. Men det, som i en saa oplyst Tidsalder, som denne, kan forskaffe Adel, er ikke i Stand til at betage den.

Vanderk Søn.

Ah, min Fader! det tænker jeg ikke; men Fordomme ere ulykkeligviis saa stærke —

Vanderk Fader.

Fordomme? Slige Fordomme ere intet i Fornuftens Øine.

Vanderk Søn.

Men det afværger dog ikke, at Handelen jo ansees som en Stand — —

Vanderk Fader.

Hvilken Stand, min Søn! kan lignes med den, hvor en Mand ved et eneste Træk af Pennen kan giøre sig adlydet fra den ene Ende af Verden til den anden. Hans Navn, hans Underskrivt behøver ikke, som Fyrstens Mynt, at Værdien af Metallet maae være Borgen for Præget: hans Person har giort alt: han har underskrevet, det er nok.

Vanderk Søn.

Deri er jeg eenig — men —

Vanderk Fader.

Det er ikke eet Folk, det er ikke een eeneste Nation, han tiener: han tiener dem alle, og tienes af dem alle: han er hele Verdens Mand.

Van-

Vanderk Søn.

Det kan være sandt; men hvad Agtværdigt er der vel ved ham selv?

Vanderk Fader.

Agtværdigt? det, som hos en Adelsmand giør Fødselsrettigheder lovlig, det, som udgiør Grundvolden til hans Titler — Retskaffenhed, Ærekierhed og Redelighed!

Vanderk Søn.

Deres Vandel allene, min Fader —

Vanderk Fader.

Nogle forvovne private Personer bringe Regenterne i Harnisk, Krigen antændes, alting staaer i Brand, og Europa er ueenig. Men den engelske, hollandske, danske, russiske eller chinesiske Handelsmand er derfor ikke mindre mit Hiertes Ven. Vi ere paa Jordens Overflade saa mange Silketraade, der forbinde Nationerne med hinanden, og føre dem tilbage til Freden, formedelst Handelens Nødvendighed. Der seer du, min Søn! hvad en agtbar Handelsmand er.

Vanderk Søn.

Men Adelsmanden og Krigeren —

Vanderk Fader.

Jeg kiender kun tvende Stænder, som staae for ved Handelsstanden — forudsat, at der er Forskiel imellem dem, som virke efter bedste Evne paa det Sted, Skaberen har sat dem — Jeg kiender kun tvende Stænder, Øvrigheden, som lader Lovene tale og Krigeren, som forsvarer Fædrenelandet.

Vanderk Søn.

Jeg er altsaa Adelsmand?

Vanderk Fader.

Ja, min Søn! der ere kun faa gode Huse, som du jo er beslægtet med, og som igien ere det med dig.

Vanderk Søn.

Men hvorfor har De skiult det for mig?

Vanderk Fader.

Maaskee af en unyttig Forsigtighed. Jeg befrygtede, at den Stolthed, et stort Navn fører med sig, skulde blive Sæden til dine Dyder; jeg har ønsket, at du skulde have dig selv at takke for disse. Jeg har indtil dette Øieblik forskaanet dig for de Betragtninger, som du nylig giorde, Betragtninger, som i en yngere Alder vilde have brudt frem med mere Bitterhed.

Vanderk Søn.

Jeg troer aldrig nogensinde ——

Femte Scene.

De Forrige. Anton. Desparvilles Tiener.

Vanderk Fader.

Hvad er der?

Anton.

Han har været her over tre Timer — det er en Tiener.

Vanderk Fader.

Hvorfor lade ham vente? Hvorfor ikke lade ham forrette sit Ærinde? Hans Tid kan være kostbar, hans Herre kunde have ham nødig.

Anton.

Jeg havde glemt det; De spiiste, og han var falden i Søvn.

Tiene-

Tieneren.

Ja, jeg var falden i Søvn. Saa min santen, man er træt, mødig — Hvor Dievlen er det nu? Dette Hunde-Brev giør mig gal i Hovedet i Dag.

Vanderk Fader.

Giv sig Tid.

Tieneren.

Oho! der er det.

(Medens Vanderk Fader læser Brevet, gaber Tieneren, og Sønnen staaer og ponser.)

Vanderk Fader.

Siig til hans Herre — Hvem er hans Herre?

Tieneren.

Herren af Desparville.

Vanderk Fader.

Ja, saa! Men hvad er hans Betiening?

Tieneren.

Det er kun kort siden jeg kom til ham — Men han har staaet i Tieneften.

Vanderk Fader.

Staaet i Tieneften?

Tieneren.

Ja, han har en Orden, den er blaa, det er et blaat Baand, den er ikke som de andre — men det er det samme.

Vanderk Fader.

Siig til hans Herre, siig til Herren af Desparville, at jeg venter ham her i Morgen Eftermiddag imellem Tre og Fire.

Tieneren.

Ja.

Vanderk Fader.

Jeg beder, min Ven, han vil sige hans Herre, at det gior mig meget ondt, jeg ikke kan tale med ham før; jeg har saa meget at tage vare.

Tieneren.

Jeg veed det nok, jeg veed det.

(Han vil gaae hen til Pakkammeret.)

Anton.

Nu, hvor gaaer han hen? Atter hen at sove?

(Anton og Tieneren gaaer)

Siette Scene.

Vanderk Fader. Vanderk Søn.

Vanderk Søn.

Jeg beder, min Fader! at De vil forlade mig mine Betragtninger.

Vanderk Fader.

Det er bedre, du kommer frem med dem, end at fortie dem.

Vanderk Søn.

Maaskee jeg med for megen Hæftighed —

Vanderk Fader.

Det følger med din Alder. Du vil her faae et Fruentimmer at see, som i Henseende til denne Post har mere Hæftighed, end du. Hvem, som ikke er militær, er intet.

Vanderk Søn.

Hvem er det?

Vanderk Fader.

Din Faster, min egen Søster. Hun burde alt være her. Det er forgieves at jeg har sat hende anstæn-

anstændig i Stand. Hun er for nærværende Tid Enke, og uden Børn; hun nyder alle Indkomsterne af de Godser, som jeg har kiøbt til dig; jeg har overvældet hende med alt det, jeg troede, der burde fyldestgiøre hendes Ønsker. Dog tilgiver hun mig aldrig den Stand, jeg har antaget; og saasnart mine Gaver ikke vanhelligede hendes Hænder, saa vilde Brodernavnet vanhellige hendes Læber. Imidlertid er hun det bedste blandt Fruentimmer. Men der seer man, hvorledes Æren, som kommer af Fordomme, qvæler Naturens og Erkiendtlighedens Følelser.

Vanderk Søn.

Var jeg i Deres Sted, min Fader! tilgav jeg hende aldrig.

Vanderk Fader.

Hvorfor? Hun er nu saaledes, min Søn! det er en Svaghed hos hende, det er en misforstaaet Ære, men det er dog altid Ærekierhed.

Vanderk Søn.

De har aldrig talt til mig om denne Faster.

Vanderk Fader.

Denne Tavshed hørte med til min Plan i Hensigt til dig. Hun lever i Berry: hun vedligeholder der, kun med alt for megen Stolthed, vore Forfædres Navn; Tanken om Adel er saa stærk hos hende, at jeg vist ikke havde overtalt hende til at komme til din Søsters Bryllup, hvis jeg ikke havde skrevet hende til, at hun skal ægte en Mand af Stand, og endda har hun fastsat nogle besynderlige Vilkaar.

Vanderk Søn.

Vilkaar?

Vanderk Fader.

» Min kiere Broder! (skriver hun mig til) jeg » kommer; men var det ikke bedre, vilde det ikke være » mere passende, om jeg passerede for en vidtløftig » Paarørende af din Kone, for en Beskytterinde af » Familien?» Hun understøtter alt dette med al den urimeligste Snikſnak, som — Jeg hører en Vogn.

Vanderk Søn.

Jeg vil see, hvem det er.

Syvende Scene.

Vanderk Fader. Frue Vanderk. Sophie. Præsidenten. Victorine.

Frue Vanderk.

Der, troer jeg, min Svigerinde er.

Vanderk Fader,

Lad os see ad.

Sophie.

Der er min Faster.

Vanderk Fader.

Bliv her! jeg vil gaae hende i Møde.

Præsidenten.

Skal jeg give Dem Geleide?

Vanderk Fader.

Nei, bliv. Victorine! lys mig.

(Victorine tager en Armstage, og gaaer foran.)

Ottende Scene.

Frue Vanderk. Vanderk Søn.
Præsidenten. Sophie.

Præsidenten.

Nu vel, min kiere Broder! De seer i Dag lidt alvorlig ud?

Vanderk Søn.

Nei, jeg forsikrer Dem.

Præsidenten.

Tænker De paa, at Deres Søster ikke vil blive lykkelig med mig?

Vanderk Søn.

Det tvivler jeg ikke paa.

Sophie
(til sin Moder).

Skal jeg kalde hende min Faster?

Frue Vanderk.

Tag dig vel vare derfor. Lad mig tale.

Niende Scene.

De Forrige. Vanderk Fader. Victorine.
Marquisen. En af hendes Tienere
(i Vest, Silkeskierf, Støvler, en Pidsk hængende over Skuldrene, bærer sin Frues Slæb).

Marquisen.

Ah! mine Øine ere ganske forblindede. Tag disse Armstager bort! Ingen Orden paa Landeveien. Jeg burde alt været her for tre Timer siden. Man maae være af Stand, eller ikke, en Grevinde, eller en Kræmmerkone, det er et og det samme. Nogle forfærdelige Heste!

Høste! Mine Kammerjomfruer have været i en Anget —— (Til hendes Tiener) Lad Jr min Kiole hænge. Ah, der er Frue Vanderk.

Frue Vanderk
(nærmer sig, hilser hende, og giver sig en fornem Air).

Frue! jeg har her den Ære at fremstille Dem min Datter.

Marqvisen
(gier en beskyttende Kompliment, men omfavner hende ikke).

Hvem er denne sorte Herre? Og dette unge Menneske?

Vanderk Fader.
Det er min tilkommende Svigersøn.

Marqvisen
(betragter Vanderk Søn).

Man behøver kun at have Øine, for at see, han er af adelig Byrd.

Vanderk Fader.
Synes De ikke, at han har noget af Faerfaderen?

Marqvisen.
Hm —— jo —— Panden. Han er formodentlig brav avanceret i Tieneften?

Vanderk Fader.
Nei, han er for nng.

Marqvisen.
Han har uden Tvivl et Regiment?

Vanderk Fader.
Nei.

Marqvisen.
Hvorfor ikke?

Van-

Vanderk Fader.

Naar han ved sin Tieneste har fortient Hoffets Naade, saa er jeg strax tilrede.

Marqvisen.

De har havt Deres Aarsager. Han er ret kiøn. Deres Datter elsker ham uden Tvivl?

Vanderk Fader.

Ja, de holde meget af hinanden.

Marqvisen,

Men jeg havde kun lidt bekymret mig om denne Kierlighed, og jeg havde vildet, at min Svigersøn skulde have en Rang, førend jeg havde givet ham min Datter.

Vanderk Fader.

Han er Præsident.

Marqvisen.

Præsident? Hvorfor bærer han Port d'Epee?

Vanderk Fader.

Hvem? Dette er min tilkommende Svigersøn.

Marqvisen.

Han, min Herre! er altsaa Magistratsperson?

Præsidenten.

Ja, Frue! og jeg giør mig en Ære deraf.

Marqvisen.

Der gives blandt dem, som beklæde Dommerembeder, Personer, som ere beslægtede med de Fornemste.

Præsidenten.

Og som selv ogsaa ere det.

Marqviſen
(til Vanderk Fader),

De har ikke ſkrevet mig, at han var Magiſtrats-perſon. (Til Præſidenten) Jeg lykønſker Dem, min Herre! det glæder mig, at ſee Dem forenet med en Familie —

Præſidenten.

Frue —

Marqviſen.

Med en Familie, hvis Velgaaende jeg tager den eftertrykkeligſte Andeel udi.

Præſidenten.

Frue —

Marqviſen.

Frøkenen har i ſin hele Perſon et Udſeende, en Yndighed, Beſkedenhed og Alvorlighed; hun vil blive en meget værdig Præſident-Frue. (Betragter Sønnen) Og denne unge Herre?

Vanderk Fader.

Er min Søn.

Marqviſen.

Deres Søn? Deres Søn? Og det ſiger De mig ikke — det ſiger De mig ikke — Det er min Neveu. Ah, han er allerkiereſte! han er allerkiereſte! Omfavn mig, mit kiere Barn! Ah, De har Ret: det er Faerfaderens Billede op ad Dage. Han har indtaget mig: hans Dine, hans Pande, hans adelige Væſen — Ah, min Broder! ah, min Herre! jeg vil tage ham med mig: jeg vil giøre ham bekiendt i Egnen: jeg ſkal fremſtille ham overalt — Ah, han er allerkiereſte!

Frue

Frue Vanderk.

Befalet De, Frue! at gaae ind i Deres Værelse?

Vanderk Fader.

Der skal strax blive anrettet.

Marquisen.

Ah, min Seng! min Seng! og lidt Bouillon! Ah, han er allerkiereste! Jeg forbeholder mig, at han i Morgen skal give mig sin Arm. God Nat, min kiereste Neveu! god Nat!

Vanderk Søn.

Min bedste Tante! jeg ønsker Dem —

(De gaae alle, undtagen Vanderk Søn og Victorine.)

Tiende Scene.

Vanderk Søn. Victorine.

Vanderk Søn.

Min Faster er temmelig naragtig.

Victorine.

Er det Deres Faster?

Vanderk Søn.

Ja, min Faders Søster.

Victorine.

Hendes Tienere holde et Huus; hun har en fire, fem Stykker, uden at regne hendes Piger: og alle ere de saa store paa det. Frue Marquise her! og Frue Marquise der! Hun vil have det! Hun venter paa det! Det lader, som alting hørte dem til.

Vanderk Søn.

Det troer jeg gierne.

Victorine.

De følger ikke denne kiere Faster?

Van=

Vanderk Søn.

Nu gaaer jeg. God Nat, Victorine!

Victorine.

Vie lidt!

Vanderk Søn.

Hvad vil du?

Victorine.

Lad mig engang see Deres ny Uhr?

Vanderk Søn.

Har du ikke seet det?

Victorine.

Lad mig see det endnu engang. Ah, det er deiligt! Diamanter — et Repeteeruhr — Klokken er Elleve, syv, otte, ni, ti Minuter — Elleve, og ti Minuter. I Morgen ved denne Tid — — Vil De, at jeg skal sige Dem alt, hvad De foretager sig i Morgen?

Vanderk Søn.

Hvad jeg foretager mig?

Victorine.

Ja — De staaer op Klokken Syv eller Otte: De kommer ned Klokken Ti: saa fører De Bruden til Kirken. Klokken To kommer De tilbage: saa spiser De: derefter spiller De: og siden kommer Deres Fyrværkerie — Bare De ikke bliver blesseret derved!

Vanderk Søn.

Blesseret? Hvad giver det?

Victorine.

Det maae De ikke.

Vanderk Søn.

Godt!

Victo-

Victorine.

Jeg vil vædde, at det er alt, hvad De i Morgen foretager Dem.

Vanderk Søn.

Du vilde blive meget forundret, om jeg intet foretog mig af alt dette.

Victorine.

Hvad vil De da foretage Dem?

Vanderk Søn.

Lad saa være! Du kan have Ret.

Victorine.

Det er smukt, saadant et Repeteeruhr! naar man vaagner, kan man lade det slaae, hvad Klokken er; jeg troer, jeg vilde vaagne alleneste derfor.

Vanderk Søn.

Nu vel! jeg vil, at det skal tilbringe Natten i dit Kammer, for at see, om du vil vaagne.

Victorine.

O, nei.

Vanderk Søn.

Jeg beder dig.

Victorine.

Dersom nogen fik det at vide, vilde de gisre Nar af mig.

Vanderk Søn.

Hvem kan sige det? Du kan levere mig det igien i Morgen tidlig.

Victorine.

Det kan De være vis paa! Men — og De —

Vanderk Søn.

Har jeg ikke mit Taffeluhr? Og du leverer det til mig.

Victorine.

Det forstaaer sig.

Vanderk Søn.

Til mig allene!

Victorine.

Til hvem ellers?

Vanderk Søn.

Til mig allene!

Victorine.

Ih, det forstaaer sig!

Vanderk Søn.

God Nat, Victorine! — Farvel — god Nat — Til mig allene! allene til mig!

(Han gaaer.)

Ellevte Scene.

Victorine (allene).

Til mig allene! til mig allene! Hvad vil han sige dermed? Han er i Dag ganske usædvanlig. Det er ikke hans Munterhed, hans fri Væsen: han grubled. Dersom det var — Nei —

Tolvte Scene.

Anton. Victorine.

Anton.

De kalde paa dig: de har ringet efter dig en heel Time.

(Hun gaaer.)

Trettende Scene.

Anton (allene).

Fire eller fem usle fornemme Tienere foraarsage større Uleilighed i Huset, end fyrretive andre Mennesker! Nu

Nu faae vi da at see i Morgen — Det vil blive en artig Stzi —— —— Har jea nu intet glemt? Nei. (Han puster Lysene ud, og lukker Vindues-Skaadderne.) Nu vil jeg gaae hen og lægge mig.

Fiortende Scene.

Anton. Vanderks Tiener.

Anton.

Hvad er der?

Tieneren.

Herren lader sige, at De maatte komme op til ham af den lille Trappe, førend De gaaer til Engs.

Anton.

Ja, nu skal jeg komme.

Tieneren.

God Nat, Herr Anton!

Anton.

God Nat! god Nat!

Tredie Akt.

Første Scene.

Vanderk Søn og hans Tiener

(komme ind i Mørke, føle sig sagte for, aabne Vindues-Kaddet, som om Aftenen blev lukket af Anton, for at vise, at det dages; see sig allevegne omkring. Vanderk Søn er i Rodingot og Halvstøvler.)

Anden Scene.

Vanderk Søn. Tieneren (ligeledes med Støvler paa).

Vanderk Søn.

Champagne! gaae hen og luk Vindues-Kaadderne op! Nu — Og Nøglerne?

Tieneren.

Jeg har søgt overalt, i Vinduet, bag Døren — jeg har følt mig for langs med Jerngitterværket, men ikke fundet noget; omsider vaagnede jeg Portneren —

Vanderk Søn.

Nu vel?

Tieneren.

Han siger, at Herr Anton har dem.

Vanderk Søn.

Men hvorfor har Anton taget disse Nøgler til sig?

Tieneren.

Det veed jeg ikke.

Van-

Vanderk Søn.

Pleier han, at tage Dem til sig?

Tieneren.

Det spurgte jeg ikke om. Vil De, jeg skal gaae derhen igien?

Vanderk Søn.

Nei, og vore Heste?

Tieneren.

De staae i Gaarden.

Vanderk Søn.

Der, stik disse Pistoler i Hylsteret; men rør dem ikke. Har du hørt nogen røre sig i Huset?

Tieneren.

Nei, alle Mand sove — dog har jeg seet Lys.

Vanderk Søn.

Hvor?

Tieneren.

I tredie Etage.

Vanderk Søn.

I tredie?

Tieneren.

Ah! det er i Jomfrue Victorines Kammer; det er hendes Lampe.

Vanderk Søn.

Victorine — Gaae.

Tieneren.

Hvor skal jeg gaae hen?

Vanderk Søn.

Gaae ned i Gaarden; hør: skiul Hestene i Vognskuret paa venstre Haand, ved Siden af min Moders Vogn: for alting ingen Støi, vi maae ikke vaagne nogen.

(Tieneren gaaer.)

Tredie Scene.

Vanderk Søn (alene).

Men hvorfor kan Anton have taget disse Nøgler? Hvad skal jeg nu gjøre? Vaagne ham — Jeg vil sige ham — at jeg vil ud — Jeg skulde kjøbe noget — at jeg har noget at forrette — Jeg vil banke paa — Anton! — Jeg hører intet — Anton! (nærved at banke, men holder tilbage med Slaget) Han vil gjøre mig hundrede Spørgsmaale — De gaaer tidlig ud? Hvad kan De have at forrette? De vil ride ud? Bie dog til det bliver Dag. Jeg vil ikke bie — Flye mig Nøglerne — (banker) Anton!

Fierde Scene.

Vanderk Søn. Anton (i sit Kammer).

Anton.

Hvem er der?

Vanderk Søn.

Han svarede. Anton!

Anton.

Hvem kan det være, som banker saa tidlig?

Vanderk Søn.

Det er mig.

Anton.

Ah! nu kommer jeg strax.

Femte Scene.

Vanderk Søn (allene).

Han staaer ov — Intet kan være mindre usædvanligt. Jeg har at forrette! jeg gaaer ud! jeg gaaer kun et Par Skridt bort, da jeg dog gaaer meget længer. De har Støvler paa? Men Hesten? Men Tieneren? Nu vel! jeg rider et Par Mile bort herfra! min Fader har bedet mig, forrette et Ærinde — Hvor dog Forstanden søger de simpleste Aarsager langt borte! Ah, jeg forstaaer ikke at lyve.

Siette Scene.

Vanderk Søn. Anton.

Anton
(med sin Halsklud i Haanden).

Hvorledes, min Herre? Er det Dem?

Vanderk Søn.

Ja. Flye mig Nøglerne til Porten.

Anton.

Nøglerne?

Vanderk Søn.

Ja.

Anton.

Nøglerne? Portneren maae have dem.

Vanderk Søn.

Han siger, De har dem.

Anton.

Ah, det er sandt! i Aftes — det huskede jeg ikke — det er sandt — Deres Herr Fader har dem.

Vanderk Søn

Min Fader? Jh, men hvorfor har han dem?

Anton.

Det maae De spørge ham selv om, det veed jeg ikke.

Vanderk Søn.

Han har dem jo ellers ikke.

Anton.

Men De tager meget tidlig ud?

Vanderk Søn.

Han maae have havt sine Aarsager, hvorfor han har taget Nøglerne til sig.

Anton.

Maaskee, disse Tienere, dette Bryllup — Han har maaskee befrygtet Uorden, Lystighed, Klammerie — Han vil være den Første paa Færde — kort, hvad veed jeg det?

Vanderk Søn.

Nu vel, min gode Anton! beviis mig den allerstørste — Nei, beviis mig en ringe Tieneste — jeg beder dig — Gaae sagte ind i min Faders Værelse: han har vist lagt Nøglerne paa et eller andet Bord eller Stoel, og bring mig dem: Tag dig vel i Agt, at du ikke vaagner ham! Det skulde giøre mig inderlig ondt, hvis jeg skulde være Aarsag i, at hans Søvn blev forstyrret.

Anton.

Hvorfor gaaer De ikke selv ind?

Vanderk Søn.

Dersom han skulde merke dig, saa kan du bedre give ham en Aarsag, end jeg.

Anton

Anton.

Jeg gaaer. Gaae ikke bort, gaae ikke bort!

Syvende Scene.

Vanderk Søn (allene).

Hvor vil du, jeg skal gaae hen? — Jeg havde dog troet, han skulde giort mig flere Spørgsmaale. Det er en god Mand, den gamle Anton — Han kunde let forstille sig — Ah, min Fader! min Fader! — Han sover — Han veed ikke — Dette Kabinet — dette Huus — alt, hvad der falder mig i Øinene, er mig nu dobbelt kiert — at forlade alt det for stedse, eller for en lang Tid, det volder en Smerte, som — Ah, der er han — Himmel — det er min Fader!

Ottende Scene.

Vanderk Fader (i Sloprok). Vanderk Søn.

Vanderk Sen.

Ah, min Fader! ah, hvor det gior mig ondt! Det er Antons Skyld. Jeg sagde ham det forud; men han har viist giort Allarm; han maae have vaagnet Dem.

Vanderk Fader.

Nei, jeg var vaagen.

Vanderk Sen.

De var vaagen? Uden Tvivl har —

Vanderk Fader.

Du ønsker mig ikke god Morgen?

Vanderk Søn.

Jeg beder om Forladelse, min Fader! jeg ønsker Dem af Hiertet god Morgen! Hvorledes har De sovet? Deres Helbred —

Vanderk Fader.

Du tager tidlig ud i Dag?

Vanderk Søn.

Ja, jeg vilde —

Vanderk Fader.

Der staae Heste nede i Gaarden?

Vanderk Søn.

Det ere mine, det er min, og min Tieners.

Vanderk Fader.

Jh, hvor vil du hen saa tidlig?

Vanderk Søn.

Jeg fik det Indfald, at ride en Tour — jeg vilde ride Volden rundt — en Grille, en Særhed, som paa eengang i Morges faldt mig ind!

Vanderk Fader.

Men allerede i Aftes har du bestilt, at de skulde holde Hestene færdige. Victorine har hørt det af en af Staldfolkene, og du havde alt den gang foresat dig, at tage ud?

Vanderk Søn.

Nei, ikke aldeles.

Vanderk Fader.

Jo! Du har noget i Sinde, min Søn?

Vanderk Søn.

Hvad vil De vel, jeg skulde have i Sinde?

Vanderk Fader.

Det er mig, som spørger dig derom.

Van-

Vanderk Søn.

Jeg forsikrer Dem, min Fader —

Vanderk Fader.

Hidindril, min Søn! har jeg hverken kiendt Dm, svsb eller Usandheder hos dig. Hvis det er sandt, hvad du siger mig, saa igientag det endnu engang, og jeg vil troe dig — Dersom det er nogle Aarsager, nogle Daarligheder, som følge med din Alder, nogle af disse Gickkerier, som en Fader kan giette, men aldrig bør vide. I hvor ondt det end skulde gisre mig, saa forlanger jeg ikke en Fortroelighed, som maatte komme os begge til at rødme. Der ere Nøglerne, tag ud. (Sønnen tager dem.) Men, min Søn! dersom det angaaer din, min og din Moders Rolighed —

Vanderk Søn.

Ah, min Fader!

Vanderk Fader.

Det er ikke mueligt, at der kan være noget Vanærende i dit Forehavende?

Vanderk Søn.

Ah! langt snarere —

Vanderk Fader.

Bliv ved.

Vanderk Søn.

Hvad forlanger De af mig? Ah, min Fader! De fortalte mig i Gaar, at De er bleven fornærmet, De var ung, De har duelleret, De kunde endnu gisre det — Ah, hvor jeg er ulykkelig! jeg føler, at jeg vil volde Deres Livs Ulykkalighed — Nei — aldrig — Hvilken Lærdom! — De kan troe mig — hvis ikke det Uhæld —

Van-

Vanderk Fader.

Fornærmet? Duelleret? Mit Livs Ulykfalighed? — Lad os tale lidt fammen, min Søn, og anfee mig ikke for andet, end Ven.

Vanderk Søn.

Derfom det hændte fig, at jeg æfkede en' Eed af Dem — Lov mig, i hvad jeg ogfaa figer Dem, at Deres Godhed ikke vil holde mig fra at gisre, hvad jeg bør.

Vanderk Fader.

Derfom det er ret.

Vanderk Søn.

Ret eller ei.

Vanderk Fader.

Eller ei?

Vanderk Søn.

Bliv ikke forfkræfket. Jeg har i Gaar Aftes havt en Ordftrid, en Trætte med en Cavallerie-Officeer. Vi gik ud; man fkilte os ad — Og vi have fat hinanden Stevne i Dag.

Vanderk Fader

(ftotter fig paa Ryggen af en Stoel).

Ah, min Søn!

Vanderk Søn.

Ah, min Fader! det var det jeg befrygtede.

Vanderk Fader

(med Standhaftighed).

Jeg er langt fra, at afholde dig fra at gisre, hvad du bør. (Med Ømhed) Du er Soldat: og naar man offentlig har indgaaet en Forbindelfe, bør man holde den, hvad det end koffer Fornuften, ja felv Naturen.

Van-

Vanderk Søn.

Jeg behøver ingen Opmuntring.

Vanderk Fader.

Det troer jeg. Men kan jeg ikke faae noget udførligere at vide om denne Trætte? Hvad der har givet Anledning til den? Og kort, alt, hvad der er foregaaet?

Vanderk Søn.

Ah! jeg har giort alt, hvad jeg har kunnet, for at undgaae Deres Nærværelse.

Vanderk Fader.

Volder den dig Bedrøvelse?

Vanderk Søn.

Ak! aldrig, aldrig har jeg havt større Trang til en Ven, og fornemmelig til Dem.

Vanderk Fader.

Kort, du har havt Trætte?

Vanderk Søn.

Historien er ikke lang. Den Regn, der faldt i Aftes, nødte mig til at gaae ind paa et Kaffehuus. Jeg spillede et Partie Skak. Jeg hørte En nogle Skridt fra mig tale med Varme; han fortalte noget, jeg veed ikke selv, hvad, om sin Fader, om en Kiøbmand, om Discompto, om Vexler — men jeg er vis paa, atjeg meget tydelig hørte: "Ja, alle disse Kiøbmænd, disse Handelsmænd ere Skielmer, Kieltringer." Jeg vendte mig om, og saae paa ham. Han, uden at bryde sig derom, uden ringeste Opmerksomhed, igientog den samme Tale. Jeg stod op, og hviskede ham i Øret, at det var kun en nedrig Karl, som kunde sige sligt. Vi gik ud, og man skilte os ad.

Van-

Vanderk Fader.

Tillad mig, at sige dig, min Søn —

Vanderk Søn.

Ah, min Fader! jeg føler alle de Bebreidelser, De kan gisre mig. Denne Officeer kan maaskee have været i et fortredeligt Lune — det, han sagde, kom mig ikke ved — naar man siger, hele Verden, nævner man ingen i Særdeleshed — maaskee han endog ikke gjorde andet, end fortalte, hvad andre havde fortalt ham; det er just det, der bedrøver, der nager mig. Jeg lider derfor, nu, jeg er kommen til mig selv. Jeg maae søge at dræbe et Menneske, som maaskee ikke har Uret. Imidlertid troer jeg, at han har sagt det, fordi jeg var nærværende.

Vanderk Fader.

Du ønsker det. Kiender han dig?

Vanderk Søn.

Jeg kiender ham ikke.

Vanderk Fader.

Og du ypper Trætte? Jeg kan ikke foreskrive dig noget.

Vanderk Søn.

Giv Dem tilfreds, min Fader!

Vanderk Fader.

Ah, min Søn! hvorfor tænkte du ikke paa, at du har en Fader? Jeg tænker saa tidt paa, jeg har en Søn.

Vanderk Søn.

Det er just, fordi jeg tænkte derpaa.

Vanderk Fader

(efterat have draget et dybt Suk).

Hvad er det for en Kaarde, du der har?

Van=

Vanderk Søn.

Jeg har mine Pistoler.

Vanderk Fader.

Dine Pistoler? En Adelsmands Vaaben er hans Kaarde.

Vanderk Søn.

Han har selv valgt.

Vanderk Fader.

O, hvilken Uvished, hvilken Sorg vilde du ikke i Dag voldt din Moder og mig!

Vanderk Søn.

Det havde jeg allerede sørget for.

Vanderk Fader.

Hvorledes?

Vanderk Søn.

Jeg havde efterladt et Brev paa mit Bord, med Udskrivt til Dem. Victorine skulde have givet Dem det.

Vanderk Fader.

Har du fortroet dig til Victorine?

Vanderk Søn.

Nei; men hun skulde lægge noget paa mit Bord, og saa maatte hun have seet det.

Vanderk Fader.

Og hvad Anstalter har du føiet mod Lovenes retfærdige Strenghed?

Vanderk Søn.

Flugten.

Vanderk Fader.

Gaae op paa dit Kammer, og hent mig dette Brev; jeg skal skrive for din Sikkerheds Skyld, hvis

Himlen

Himlen bevarer dig. — Ah! kan man anraabe den for en Morder! og maaskee for to!

Vanderk Søn.

Jeg Ulykkalige!

Vanderk Fader.

Gaae ind til din Moder, stia hende — Nei, det er bedre, at det er tolv Timer endnu, hun ikke har seet dig. Ah, Himmel.

(Sønnen gaaer.)

Niende Scene.

Vanderk Fader (allene).

Ulykkelige! hvor man bør lidet regne paa den nærværende Lykke! Da jeg lagde mig, var jeg den roligste, den lykkaligste Fader, og nu — (Han sætter sig ved sit Skriverbord, og skriver.) Anton! jeg kan ikke have for megen Tillid — (Anton kommer.) Ah, kun at jeg faaer ham at see igien! (skriver) Dersom hans Blod flød for hans Konge, eller hans Fædreneland — men — —

Tiende Scene.

Vanderk Fader. Anton.

Anton.

Hvad vil De?

Vanderk Fader.

Hvad jeg vil? Ah, at han maae leve!

Anton.

Herre!

Vanderk Fader.

Jeg hørte dig ikke komme ind.

Anton.

Anton.

De kaldte paa mig.

Vanderk Fader.

Anton! jeg kiender din Tavshed, din Hengivenhed for mig og min Søn. Han tager ud, for at duellere.

Anton.

Med hvem? Jeg skal —

Vanderk Fader.

Det er forgieves.

Anton.

Hele Naboelauget vil forsvare ham; — jeg skal vaagne —

Vanderk Fader.

Nei, det er ikke —

Anton.

De skal før dræbe mig, førend —

Vanderk Fader.

Tie! han er her endnu. Der er han. Lad os være allene.

(Anton gaaer.)

Tiende Scene.

Vanderk Fader. Vanderk Søn.

Vanderk Søn.

Jeg vil læse det for Dem.

Vanderk Fader.

Nei, giv mig det. Hvilken Vei tager du? Tiden og Stedet?

Vanderk Søn.

At jeg vilde tage saa tidlig ud, var allene for at holde mit Ord. Jeg befrygtede, at den Tummel, her

bliver i Dag, skulde hindre mig i at komme bort. Ah! hvor har jeg ikke ønsket, at kunne opsætte det een Dag!

Vanderk Fader.

Nu vel?

Vanderk Søn.

Klokken mod Tre i Eftermiddag; vi have sat hinanden Stevne bag Volden.

Vanderk Fader.

Og du kunde ikke blive hiemme fra nu og til i Eftermiddag?

Vanderk Søn.

Ak, forestil Dem, min Fader —

Vanderk Fader.

Du har Ret: jeg tænkte ikke derpaa. See, her har du nogle Breve til Calais og Engeland; du skal faae Forspandsheste. Gid du havde dem nødige!

Vanderk Søn.

Min Fader?

Vanderk Fader.

Ah, min Søn! man begynder at røre sig i Huset. Farvel!

Vanderk Søn.

Farvel, min Fader! Omfavn paa mine Vegne —

(Faderen støder ham fra sig med Ømhed, og omfavner ham ikke. Sønnen gior nogle Skridt, vender sig om igien, og strækker sine Arme mod Faderen, som ved Tegn viser, at han skal gaae.)

Tolvte Scene.

Vanderk Fader (allene).

Ah, min Søn! træde Fornuften, Naturen og Lovene under Fødder! Ulykſalige Fordom! gruſomme Misbrug af Æren! du har ikke kundet faae din Tilværelſe, uden i de meeſt barbariſke Tider: du kunde ikke beſtaae, uden hos en forſængelig og af ſig ſelv opblæſt Nation, uden blandt et Folk, hvor hver enkelt Mand reaner ſin Perſon for alt, og ſit Fædreneland og Slægtninge for intet. Og, I viſe, men utilſtrækkelige Love! I have ønſket, at lægge et Baand paa Æren; I have adlet Echafottet; Eders Strenghed har tient til at ſønderſlide en ærekier Mands Hierte imellem Skiendſel og Retterſted. Ah, min Søn!

Trettende Scene.

Vanderk Fader. Anton.

Anton.

De har ladet ham tage afſted?

Vanderk Fader.

At man ikke merker det ringeſte i Huſet!

Anton.

Fruen er alt oppe; og om han nu gik ind til hende?

Vanderk Fader.

Han er borte. O, Himmel! Kom med! jeg vil klæde mig.

(De gaae.)

Fierde Akt.

Første Scene.

Victorine (allene).

Jeg søger ham overalt; hvor er han bleven af? Det gaaer over min Forstand. Han bliver aldrig færdig. Han er ikke paaklædt. Ah, hvor det fortryder mig, at jeg befatrede mig med hans Uhr! Jeg har seet ham hele Natten, hvorledes han sagde: Til mig allene! til mig allene! Han er taget meget tidlig ud, og til Hest? Men om det var denne Trætte: og om det var sandt, at han var taget hen — — Ah! jeg har en Ahnelse. Men hvad vovede jeg ved at tale derom? jeg vil gaae og sige det til Herren. Jeg tør vædde paa, at der var den Tiener, som i Aftes fald: i Søvn her — han havde et hesligt Ansigt: han har vist sat ham Stevne. Ah!

Anden Scene.

Vanderk Fader. Victorine.

Victorine.

Man er meget urolig, Herre — — Frue Marquisen siger: Er min Nevev paaklædt? Lad ham det vide! Er han færdig? Hvorfor har jeg ikke seet ham? Hvorfor kommer han ikke?

Van=

Vanderk Fader.

Min Søn?

Victorine.

Ja. Jeg har spurgt om ham, jeg har ladet lede efter ham: jeg veed hverken om han er gaaet ud, eller ei; men jeg har ikke kunnet finde ham.

Vanderk Fader.

Han er gaaet ud.

Victorine.

Herren veed altsaa, at han er ude?

Vanderk Fader.

Ja, jeg veed det. See, om de alle ere færdige: hvad mig angaaer, da er jeg det. Hvor er din Fader?

Victorine

(gior et Skridt, men kommer tilbage).

Har Herren seet den Tiener, som i Gaar vilde tale med Dem, eller Deres Søn?

Vanderk Fader.

En Tiener? Han var til mig; jeg har sat hans Herre Stevne i Dag; det var vel, at du huskede mig derpaa.

Victorine sagte).

Saa kan det dog ikke være det. Desto bedre, siden Herren veed, hvor han er.

Vanderk Fader.

See ad, hvor din Fader er.

Victorine.

Jeg løber.

Tredie Scene.

Vanderk Fader (allene).

Midt i den tilladeligſte Glæde — — Anton kommer ikke — — Jeg ſaae alle menneſkelige Elendiahe, der for mine Øine. Jeg var belavet paa dem. Selv Døden — — Men dette — — Ha! hvad ſkal jeg ſige? — Ah, Himmel!

Fierde Scene.

Vanderk Fader. Marqviſen.

Vanderk Fader
(efterat have paataget ſig en munter Mine).

Nu vel, Søſter! kan jeg omſider overgive mig til den Fornøielſe, at ſee dig igien?

Marqviſen.

Jeg er meget opbragt, min Broder! Du kan ſkiende ſiden, om du vil.

Vanderk Fader.

Jeg har aldeles Aarſag til at være vred paa dig.

Marqviſen.

Og jeg paa din Søn.

Vanderk Fader.

Jeg troede, at Blodets Rettigheder ikke tillod diſſe Skaanſeler, og at en Broder —

Marqviſen.

Og jeg, at en Søſter, ſom jeg, fortiener nogen Agtelſe.

Vanderk Fader.

Hvordan? Har man paa nogen Maade fornær, met dig?

Marqvi-

Marquiſen.

Ja, tilforladelig!

Vanderk Fader.

Hvem?

Marquiſen.

Din Søn?

Vanderk Fader.

Min Søn? Og naar kan han have forſeet ſig imod dig?

Marquiſen.

I dette Øieblik.

Vanderk Fader.

I dette Øieblik?

Marquiſen.

Ja, min Broder! i dette Øieblik. Det er meget besynderligt, at min Neveu, ſom i Dag ſkal være min Kavaleer, ikke er her, og at han tager ud.

Vanderk Fader.

Han er taget ud i et uopſætteligt Ærinde.

Marquiſen,

Uopſætteligt? Uopſætteligt? Din Koldſindighed dræber mig. Man ſkal ſkaffe mig ham levende eller død: det er ham, der ſkal give mig ſin Arm.

Vanderk Fader.

Jeg tænker, at give dig Armen, om det gisres nødig.

Marquiſen.

Du? Nu vel! jeg er tilfreds dermed; du vil bevise mig Ære. Nu da, min Broder! lad os tale fornuftig. Der er ingen Ting, jeg jo har optænkt for min Neveu, endſkiønt det er uartigt af ham, at være gaaet ud. Der er nær ved mit Slot — eller

rettere, dit, og jeg takker dig derfor — der er et vist Lehn, som man har berøvet vor Familie i Aaret 1574, men det er ikke mere tilkiøbs.

Vanderk Fader.

Vel! lad saa være.

Marqviſen.

Det er en Feil; men det er fortredeligt.

Vanderk Fader.

Kan vel være. Lad os gaae til Sᵉlſ — —

Marqviſen.

Vi have Tid nok endnu. — Man maae lade de store Kirkevinduer i Kapellet opmale. Det sætter dig i Forundring?

Vanderk Fader.

Det kan vi siden tale om.

Marqviſen.

Vaabenet er — —

Vanderk Fader.

Du reiſer jo ikke i Dag, min Søſter?

Marqviſen.

Nei, viſſelig ikke.

Vanderk Fader.

Nu vel, saa kan vi tale derom i Morgen.

Marqviſen.

Det er fordi jeg i Nat har udtænkt saa meget for din Søn; jeg har udtænkt forunderlige Ting; thi han er elſkværdig, han er allerkiereſte. Vi har i Provindſen en af de rigeſte Arvinger, det er Cramont Valliere de la Tour d'Agon: du kiender hende, hun er endog i Slægt med din Kone; hende skal din Søn ægte; jeg tager det paa mig; du maae ikke lade dig

see

see der; jeg vil bringe det i Forslag, jeg vil givte ham bort: han gaaer til Armeen, og jeg bliver hos hans Kone, hos min Niece, og jeg skal opdrage hans Børn.

Vanderk Fader.

Men, min Søster —

Marquisen.

De ere jo dine, min Broder!

Vanderk Fader.

Lad os gaae ind i Salen; man bier uden Tvivl paa os.

Femte Scene.

De Forrige. Anton.

Vanderk Fader
(til Anton, som kommer ind).

Bliv her, Anton!

Marquisen
(i det hun gaaer).

Jeg seer, at der er lykkeligt, men allerlykkeligst for min Neveu, at jeg er kommen her. Du, min Broder! har tabt al Tanke om Adel og Høihed. Handelen snerper Sielen sammen, min Broder! Det kiere Barn! det gode Barn! jeg elsker ham af mit inderste Hierte.

Siette Scene.

Anton (allene).

Ja, min Beslutning er fattet. Hvorledes? Maaskee en Elendig, en Nar — —

Syvende Scene.

Anton. Victorine.

Anton.

Hvad spørger du om?

Victorine.

Jeg kom ind —

Anton.

Jeg kan slet ikke lide det; altid i Hælene paa mig! det er meget forunderligt. Denne Nysgierrighed! denne Nysgierrighed! — det er maaskee det sidste Raad, jeg i mine Dage giver dig — men Nysgierrighed hos et ungt Fruentimmer kan ikke andet end lede hende til Ondt.

Victorine.

Ih, men — jeg kom, for at sige Dem —

Anton.

Gaae din Vei, gaae! hør: vær klog, vær altid anstændig, saa kan du aldrig komme til at lide Mangel!

Victorine (sagte).

Hvad vil alt dette sige?

Ottende Scene.

De Forrige. Vanderk Fader.

Vanderk Fader.

Gaae, Victorine! lad os være allene, og luk Døren.

Niende Scene.

Vanderk Fader. Anton.

Vanderk Fader.

Har du sagt til Haandlægen, at han ikke maae gaae bort?

Anton.

Nei.

Vanderk Fader.

Nei?

Anton.

Nei, nei!

Vanderk Fader.

Hvorfor?

Anton.

Hvorfor? Fordi at Deres Søn skal ikke duellere!

Vanderk Fader.

Hvad vil det sige?

Anton.

Herre! Herre! en Adelsmand, en Militær, en Djevel, var det ogsaa en Kommandeur: det maae være hvem det vil; men han skal ikke duellere, siger jeg Dem; det kan ikke være andet, end en Morder, som har væltet sig ind paa ham, og tænker at dræbe ham; men han skal ikke dræbe ham.

Vanderk Fader.

Anton —

Anton.

Nei, Herre! han skal ikke dræbe ham, det har jeg sørget for. Jeg veed, hvad Vei han kommer, jeg skal opvebie ham, jeg skal angribe ham, han vil angribe mig, jeg dræber ham, eller han mig; hvis han dræ-

dræber mig, vil han være mere forlegen, end jeg; dræber jeg ham, saa anbefaler jeg Dem min Datter, Herre! I øvrigt har jeg ikke nødig at anbefale hende til Dem.

Vanderk Fader.

Hvad du der siger, Anton, er overflødig, og aldrig — —

Anton.

Deres Pistoler, Deres Pistoler! De har seet mig, seet mig for længe siden paa Skibet. Hvad ligger der Lav paa? For Pokker! hvad Tapperhed angaaer, behøver man kun at være Mand, og at have Vaaben.

Vanderk Fader.

Ih, men Anton — —

Anton.

Min Herre — Ak, min kiere Herre! et ungt Menneske, som giver det bedste Haab — min Datter havde nok sagt mig det, og denne Dags Støi og Tummel, Bryllupet, og alle disse Mennesker. Strax paa Øieblikket — — Nøglerne til Pakkammeret — jeg havde nær taget dem med. (leverer Nøglerne til Vanderk Fader.) Ah! jeg er færdig at blive forrykt derover. O, Gud!

Vanderk Fader.

Han sønderriver mit Hierte. Hør mig, Anton! jeg befaler dig, at høre mig.

Anton.

Herre —

Vanderk Fader.

Anton! troer du, jeg ikke elsker min Søn ligesaa meget, som du?

Anton.

Anton.

Men just derfor — De vil tage Deres Død der-over.

Vanderk Fader.

Nei.

Anton.

O, Himmel!

Vanderk Fader.

Anton! du er fra dig selv; jeg forstaaer mig slet ikke paa dig i Dag. Hør mig.

Anton.

Herre —

Vanderk Fader.

Hør mig! siger jeg dig. Kald din hele Fornuft tilbage: jeg trænger til den. Hør med Opmerksomhed paa, hvad jeg vil betroe dig. Der kunde komme nogen, og saa kan jeg ikke mere komme til at tale med dig. Troer du, min ærlige Anton! troer du, min gamle Stalbroder! at jeg er følesløs? Er det ikke, min Søn? Er det ikke ham, som i Fremtiden skal lægge Grundvold til min Alderdoms Lykke? Og min Kone — ah! hvilken Sorg! hendes svage Helbred — men der er ingen Redning; den Fordom, som plager vores Nation, gior hans Ulykke unndgaaelig.

Anton.

Men kunde De ikke bilægge denne Sag?

Vanderk Fader.

Bilægge den? Du kiender ikke alle de Hindringer, Æren lægger i Veien; hvor finde hans Vederpart? Hvor nu faae fat paa ham? Er det paa Valpladsen, hvor deslige Sager bilægges? Ah! strider

der det ikke saavel imod Sæderne, som imod Lovene, at jeg lader mig merke med, at jeg er underrettet derom? — Og dersom min Søn havde taget det i Betraatning, havde givet efter: om denne grueligе Sag var bleven bilagt: hvor mange vilde der ikke have flydt af denne for ham i Fremtiden? Der var ingen maadelig Person, ingen Stymper, som jo vilde søge at purre ham; han maatte have ti lykkelige Affairer, for at faae denne alemt. Den er afskyelig i alle Dele; thi han har Uret.

Anton.

Han har Uret?

Vanderk Fader.

En Ubesindighed —

Anton.

En Ubesindighed?

Vanderk Fader.

Ja! men lad os ikke spilde Tiden med unyttige Undersøgelser. Anton!

Anton.

Herre.

Vanderk Fader.

Efterkom til Punkt og Prikke, hvad jeg nu vil sige dig.

Anton.

Ja, Herre!

Vanderk Fader.

Overtræd ikke mine Befalinger paa nogen Maade; betænk, at det gielder min Søns og min Ære: det er at sige dig, alting.

Anton.

Anton.

O, Himmel!

Vanderk Fader.

Jeg kan kun fortroe mig til dig, og jeg sætter min Liid til din Alder, din Erfarenhed, og jeg kan lægge til, dit Venskab. Indfind dig paa det Sted, hvor de skal møde hinanden; forklæd dig paa en Maade, at du ikke bliver kiendt; hold dig saa langt tilbage, som du kan; bliv ikke, ifald det er mueligt, paa nogen Maade kiendt. Dersom min Søn har den grumme Lykke, at dræbe sin Modstander, lad dig da see: han vil være fortumlet i Hovedet, vil være ude af sig selv, han vil være ganske forvirret, drag da Omsorg for ham, henvend al din Opmerksomhed paa ham, vaag over hans Undvigelse, giv ham din Hest, gisr, hvad han siger dig, gisr, hvad Klogskab byder dig; naar han da er borte, anvend saa strax al din Omsorg for hans Modstander: dersom han endnu skulde leve, saa bemægtige dig hans sidste Øieblik, giv ham al den mueslige Hielp, som Menneskeligheden kræver, og forson, saa meget det staaer til dig, den Misgierning, jeg har Deel i, eftersom — efterdi — grusomme Ære! — — Men, Anton! dersom Himmelen straffer mig saa meget, som jeg fortiener, dersom den kalder min Søn — jeg er Fader, og jeg frygter for mine første Bevægelser — jeg er Fader — og denne Fest, dette Bryllup — — min Kone — hendes Helbred — jeg selv — — skynd dig da herhid — — men saasom din Nærværelse vil sige mig for meget derom, hav da den Opmerksomhed, hør du, hav den for mig, jeg bønfalder

dig

dig derow: slaae tre Slag paa Porten i Baggaarden, tre tydelige Slag: indfind dig derpaa her, herinde i dette Kabinet; du maae ikke tale til noget Menneske; mine Heste skal være forspendte, og vi ville strax kiøre derhen.

Anton.

Men, min Herre —

Vanderk Fader.

Der er nogen, og det er hans Moder.

Tiende Scene.

De Forrige. Frue Vanderk.

Frue Vanderk.

Ah, bedste Ven! vi ere alle færdige. Her ere Dine Handsker. Anton — ih, hvor du seer ud! Du burde nok have taget din sorte Klædning paa i Dag, og ret pyntet dig paa min Datters Bryllupsdag, det kan jeg ikke tilgive dig.

Anton.

Det volder — Frue — jeg skal i Forretning — ja, ja — Frue — —

Vanderk Fader.

Gaae, gaae, Anton! gior, som jeg har sagt dig.

Anton.

Ja, Herre!

Vanderk Fader.

Glem intet!

Anton.

Nei, Herre!

Frue

Frue Vanderk.

Anton!

Anton.

Frue.

Frue Vanderk.

O, hvis du seer min Søn, sig ham, jeg beder dig, at han ikke bier for længe.

Vanderk Fader.

Gaae, Anton! gaae!

(Anton og Vanderk see paa hinanden. Anton gaaer.)

Ellevte Scene.

Vanderk Fader. Frue Vanderk.

Frue Vanderk.

Anton seer saa forvildet ud.

Vanderk Fader.

Alt dette gior ham varm, og forvirrer ham.

Frue Vanderk.

Gratuleer mig, bedste Ven! det er mere end to Aar siden jeg befandt mig saa vel — — Min Datter — min Svigerson — den hele Familie er saa agtværdig, saa retskaffen — Præsidenten er sindig, som Lovene. Men, min Ven! jeg har en Bebreidelse at giøre Dig, og Din Søster har Ret: Du giver Din Søn i Dag at forrette, Du sender ham, jeg veed ikke, hvorhen; Du veed det selv bedst; han maae imidlertid være langt borte; thi jeg er vis paa, at han ikke forlyster sig; og naar han kommer tilbage, kan han ikke engang komme' til os. Victorine har fortalt min Datter, at han ikke er paaklædt, og at han har sat sig til Hest.

Vanderk Fader
(tager hende med Ømhed ved Haanden).

Lad mig drage mit Veir lidt, og tillad mig ikke at tænke uden paa din Fornøielse. Din Helbred volder mig den største Glæde. Vi behøve ogsaa disse vore Kræfter. Gienvordigheder ere os saa nær, den største Lykſalighed er saa lidet varig, saa lidet — — Lad dem ikke bie paa os; man bør i det mindste finde os hos Selſkabet — der have vi det.

Tolvte Scene.

De Forrige. Sophie. Præſidenten. Marqviſen (i Baggrunden).

Vanderk Fader.

Afſted, ſkiønne Ungdom! Frue! vi have ogsaa været saaledes. Mine Børn! gid I opleve en Dag, som denne, (ſagte) men glædeligere!

Femte

Femte Akt.

Første Scene.

Victorine (allene).

Herr Antón! Herr Anton! Herr Anton! Husshovmesteren, Folkene, Kontoirbetientene, alle Mennesker kalde paa Herr Anton. Jeg skal sørge for alting. Min Fader er meget forunderlig; jeg leder efter ham allevegne, og ingensteds finder jeg ham. Her har aldrig været saa mange Fremmede, og aldrig — Nu? — Hvordan? — Hæ? — Anton! Anton! Nu vel, lad dem kalde. Denne Høitideligheb, som jeg troede, skulde blevet saa munter, store Gud! hvor den er bedrøvelig! — — Men han, at han ikke har indfundet sig ved sin Søsters Bryllup — Og saa paa den anden Side min Fader, med sine Formaninger: "Vær klog! vær klog! og du kan aldrig komme til at lide Mangel!" — hvor er han gaaet hen? Jeg — —

Anden Scene.

Desparville Fader. Victorine.

Desparville Fader.

Kan jeg gaae ind, Jomfrue?

Victorine.

De hører nok til Bryllupet, min Herre? Behag at trine ind i Salen?

Desparville Fader.

Nei, jeg giør ikke, Jomfru! nei, jeg giør ikke.

Victorine.

Ah, min Herre! siden De ikke hører dertil, hvad kan De — —

Desparville Fader.

Jeg kommer, for at tale med Herr Vanderk.

Victorine.

Hvilken af dem?

Desparville Fader.

Ih, Kiøbmanden! Ere der to Kiøbmænd af dette Navn? Det er ham, som her boer.

Victorine.

Ah, min Herre! hvilken Forvirring! Jeg forsikrer Dem, at jeg ikke veed, hvorledes Herren midt i alt dette kan tale med Dem; og de vare allerede til Bords nu, hvis de ikke ventede efter En, som lader bie meget længe paa sig.

Desparville Fader.

Herr Vanderk, Jomfru! har bestilt mig herhid i Dag ved dette Klokkeslet.

Victorine.

Saa har han vist ikke tænkt paa denne Sværm —

Desparville Fader.

Ikke tænkt derpaa! ikke tænkt derpaa! og han har ladet mig det vide i Gaar Aftes?

Victorine.

Ja, saa vil jeg gaae ind, ifald jeg kan komme ham i Tale; thi han taler snart med En, snart med en Anden. Jeg skal sige — — Hvad behager De, jeg skal sige til ham?

Desparville Fader.

Siig, at der er En, som vil tale med ham, at det er En, som han har bestilt hid ved dette Klokkeslet, i Følge et Brev, han har faaet — — føi til — Nei — siig ham alleneste det.

Victo-

Victorine.

Jeg gaaer da — — En — — Men, min Herre! om Forladelse, at jeg spørger om Deres Navn?

Desparville Fader.

Han kiender kun lidet til det. Siig i øvrigt, at det er Herr Desparville — at det er den Tieners Herre, som — —

Victorine.

Ah, nu veed jeg det! en Karl, som havde et Ansigt — som saae ud — i Gaar Aftes — Nu vil jeg gaae ind.

Tredie Scene.

Desparville Fader (allene).

Hvilken Hob Svar! For Dievlen! alle disse Ting støde artig sammen for mig! Denne Mand skal justement givte sin Datter i Dag, den Dag, den samme Dag, jeg har noget at tale med ham om; det er med Villie giort, ja, det er med Villie giort, for min Skyld, for mig; slige Ting hændes kun mig allene. Pokker fare efter Børn! Jeg vil ikke bryde mig mere om nogen Ting, jeg vil drage tilbage til min Provinds. "Men, min Fader! min Fader!" — men, min Søn! gaae til Hekkenfeldt! jeg har havt min Tid, pas du nu din. Ah, det er formodentlig min Mand — endnu vil jeg udholde et Afslag.

Fierde Scene.

Vanderk Fader. Desparville Fader. En Tiener.

Desparville Fader.

Min Herre! det gior mig ondt, jeg skal gisre Dem Uleilighed. Jeg veed alt, hvad der vederfares Dem. De givter Deres Datter i Dag, De har Selskab; men kun eet Ord, eet Ord.

Vanderk Fader.

Det gior mig ondt, min Herre! at jeg ikke har bestilt Dem til et mere bestemt Klokkeslet. Man har maaskee ladet Dem vente. Jeg sagde, Klokken Tre, og nu er den Tre og sexten Minuter. Behag at sidde, min Herre!

Desparville Fader.

Nei, lad os tale staaende; jeg skal snart være færdig. Min Herre! jeg troer, at Fanden forfølger mig. Jeg har paa nogen Tid trænat til Penge, og endnu mere siden i Gaar formedelst en meget trængende Omstændighed, og som jeg ikke kan siae. Jeg har her en Vexel, som er god, fortræffelig: den er, som I Kiøbmænd kalde det, saa god som rede Penge; men naar den skal betales, veed ikke jeg; de har Usoer og Usanser, Talemaader, som jeg ikke forstaaer. Jeg har været hos adskillige af Deres Medbrødre, som ere nogle Jøder, Arabere — forlad mig disse Ord — ja, ret Arabere. De forlangte betydelige Renter af mig, fordi de saae, jeg trængte. Andre afslog mig det reent. Kan De giette, hvorfor en Mand i Gaar nægtede mig det?

Vanderk Fader.

Nei, min Herre!

Desparville Fader.

Fordi dette Vaand er blaat, og ikke rødt. De tænker dog vel ikke oasaa saaledes?

Vanderk Fader.

Stikkelige Folk, min Herre! behøve ikke uden deres Medmenneskers Retskaffenhed, og ikke, hvad de tænke om dem.

Desparville Fader.

Hvad De der siger, er rigtig: og dersom alle tænkte som De, vilde hele Verden kun være een Familie. Men jeg vil ikke opholde Dem. Kan De discontere mig min Vexel, eller ikke?

Vanderk Fader.

Maae jeg see den?

Desparville Fader.

Der er den. (Medens Vanderk Fader læser) Jeg vil betale alt, hvad der gives nødig. Jeg veed, at der ere visse Rettigheder: var det end en Qvartprocent? var det end — — Jeg trænger til Penge,

Vanderk Fader (ringer).

Min Herre! jeg skal strax udbetale Dem den.

Desparville Fader.

Strax?

Vanderk Fader.

Ja, min Herre!

Desparville Fader.

Strax? Tag, tag, min Herre! Ah, hvilken en Tieneste, De beviser mig! Tag, tag, min Herre!

(Tieneren kommer ind.)

Vanderk Fader.

Gaae ned til min Kasserer, og bring mig Belsbet af denne Vexel, 600 Rdlr.

Desparville Fader.

Lad fradrage, min Herre! Rabatten, Contoen, eller — —

Vanderk Fader.

Nei, min Herre! jeg tager ingen Disconto; det er ikke min Handel, og jeg tilstaaer Dem det med Fornøielse, denne Tieneste koster mig slet intet. Deres Vexel kommer fra Cadix: den er en skrivtlig Anviisning for mig: den vil være mig saa god som rede Penge.

Desparville Fader.

Det kan man kalde Høflighed, min Herre! det kan man kalde Høflighed; De veed ikke, hvor vigtig en Tieneste, De beviser mig.

Vanderk Fader.

Jeg ønsker, den maae være betydelig.

Desparville Fader.

Ah, min Herre! min Herre! hvor De er lykkelig, De har kun en Datter!

Vanderk Fader.

Jeg haaber, jeg har en Søn.

Desparville Fader.

En Søn? Men han er ganske vist ved Handelen, i en rolig Stand — Min, min staaer i Tieneſten! er han ikke i dette Øieblik, jeg staaer her og taler med Dem, i Færd med at duellere?

Vanderk Fader.

Duellere?

Desparville Fader.

Ja, min Herre! duellere! Et andet ungt Menneſke, en lille Vovehals, har søgt Trætte med ham paa et Kaffehuus, jeg veed ikke, hvorledes, eller hvorfor: han veed det ikke selv.

Vanderk Fader.

Hvor jeg beklager Dem! og hvor billig er Deres Frygt ikke!

Desparville Fader.

Frygt? Jeg frygter ikke for noget. Min Søn er kiek; han slægter mig paa, og han er behændig, meget behændig; han er saa vis paa sit Skud, at han paa tyve Skridt slækker en Kugle i to Stykker paa Eggen af en Kniv. Men han maae tage Flugten, det er Ulykken, det er en heslig Sag; De forstaaer mig nok. Jeg staaer min Lid til Dem; De har vundet mit Hierte.

Vanderk Fader.

Det er meget smigrende for mig. (Man slaaer et Slag paa Porten) Det smigrer mig, at De — —

(Det andet Slag.)

Desparville Fader.

Det er intet. Man banker paa Deres Port.

(Det tredie Slag.)

Vanderk Fader.

Ah, min Herre! alle Fædre ere ikke ulykkelige.

Desparville Fader.

De saaer dog ikke ondt?

Van-

Vanderk Fader.

Nei, min Herre! (Tieneren kommer ind med de 600 Rdlr.) Ah, der er Deres Summa. Reis, min Herre! De har ingen Tid at spilde.

Desparville Fader.

Ah, min Herre! hvor jeg er Dem forbunden! (Gaaer nogle Skridt, men kommer tilbage.) Min Herre! vil De ikke endnu lægge en Tieneste til den, De bevi-ser mig? Skulde De ikke have Guld? Thi jeg vil give min Søn —

Vanderk Fader.

Ja, min Herre!

Desparville Fader.

Inden jeg fik samlet nogle Louisdorer, vilde jeg spilde megen Tid.

Vanderk Fader (til Tieneren).

Bring Poserne ned igien. See der, min Herre! fire Tutter, hver med fem og tive Louisdorer; de ere forseglede, og rigtig talte.

Desparville Fader.

Ah, min Herre! hvor er jeg Dem ikke forbunden!

Vanderk Fader.

Reis, min Herre! Forlad, at jeg ikke følger Dem.

Desparville Fader.

Bliv, bliv, min Herre! jeg beder Dem. De har Forretninger. Ah, hvilken brav, honet Mand! Bliv, bliv, min Herre! Mit Liv er til Deres Tie-neste. Bliv! jeg beder Dem. Ah, hvilken honet Mand!

(Han gaaer.)

Femte Scene.

Vanderk Fader (allene).

Min Søn er død — — Her saae jeg ham — og jeg omfavnede ham ikke — Ah, Himmel! Anton bier noget længe — — Hvilken Smerte forberedte hans Fødsel mig! hvilken Sorg for hans Moder!

Siette Scene.

Vanderk Fader. Nogle Musikantere.
(Karle, som bærer Basser og Kontrabasser).

En Musikant.

Min Herre! er det her — —

Vanderk Fader.

Hvad godt? O, Himmel!
(Seer dem, forskrækkes, og falder om i en Lænestoel.)

En Musikant.

Man har sagt os, vi skulde sætte vore Instrumenter herind, og vi vilde — —

Syttende Scene.

De Forrige. Anton.

Anton
(kommer og støder dem ud).

Saa sæt jeres Musik Fanden i Vold! Er Huset ikke stort nok?

En Musikant.

Vi vilde — vi vilde —

Ottende Scene.

Vanderk Fader. Anton.

Vanderk Fader.

Nu vel?

Anton.

O, Herre! alle begge — — jeg var meget langt borte, men jeg saae, jeg saae — — Ah, Herre!

Vanderk Fader.

Min Søn?

Anton.

Ja, de reed hinanden i Møde, saa Hestene vare færdige at styrte. Officeren skiød først, derefter Deres Søn; Officeren faldt strax, han faldt først; derefter, Herre! ah, min kiere Herre! derefter gik Hestene fra hverandre — — jeg løb — jeg — jeg —

Van=

Vanderk Fader.

See, om Hestene ere forspendte. Beed dem, kiøre til Baaporten. Lad mig det vide; lad os haste derhen. Maaskee er han blot saaret.

Niende Scene.

De Forrige. Victorine.

Anton

Død! død! Jeg har seet Hatten flyve af hans Hoved — død!

Victorine.

Død? Hans Hat? Hatten? Hvis Hat? Død? Ah, min Fader!

Vanderk Fader.

Hvad vil du, Victorine?

Anton.

Gaae strax ind.

Vanderk Fader.

Lad hende blive. Gaae, Anton! giør, hvad jeg siger dig. Hvad vil du, Victorine?

Tiende Scene.

Vanderk Fader. Victorine.

Victorine.

Jeg kom, for at forerge, om man kunde rette an; og saa mødte jeg en Herre, som sagde, at De havde ondt.

Vanderk Fader.

Nei, jeg har ikke ondt. Hvor er Selskabet?

Victorine.

Der bliver nu anrettet.

Vanderk Fader.

See at du kan komme til at tale med Fruen alene: sig hende, at jeg er nødsaget til strax at tage ud, og jeg beder hende, ikke blive urolig; men, at hun mager det saa, at man ikke merker min Fraværelse; jeg vil maaskee — — Men du græder, Victorine?

Victo=

Victorine.

Død? Men hvem? Deres Herr Søn?

Vanderk Fader.

Victorine —

Victorine.

Jeg gaaer, min Herre! jeg gaaer — nei, jeg skal ikke græde, jeg skal ikke græde.

Vanderk Fader.

Nei, bliv! jeg befaler det; din Graad vil forraade dig. Jeg forbyder dig, at gaae ud af denne Stue, førend jeg kommer igien.

Victorine
(bliver Vanderk Søn vaer).

O, min Herre!

Vanderk Fader.

Min Søn!

Ellevte Scene.

De Forrige. Vanderk Søn. Desparville Fader. Desparville Søn.

Vanderk Søn.

Min Fader!

Vanderk Fader.

Min Søn — jeg omfavner dig — —. Upaatvivlelig seer jeg dig igien som en Ærens Mand.

Desparville Fader.

Ja, det er han, min Siel!

Vanderk Søn.

Jeg forestiller Dem her de Herrer af Desparville.

Vanderk Fader.

Mine Herrer —

Desparville Fader.

Min Herre! jeg fremstiller her min Søn for Dem. Var det ikke netop min Søn, var det ikke just ham, som var hans Modstander!

Van-

Vanderk Fader.

Hvorledes? Er det mueligt, at denne Sag —

Desparville Fader.

Nu vel! nu, for Dievelen, jeg skal fortælle Dem det.

Desparville Søn.

Min Fader! tillad mig, at tale.

Vanderk Søn.

Hvad er det, De vil fortælle?

Desparville Søn.

Forund mig denne Hævn.

Vanderk Søn.

Vel! hævn Dem.

Desparville Søn.

Fortælliugen vilde blive alt for kort, hvis De skulde giøre den, min Herre! og Deres Lykke udgiør nu min. (Til Vanderk Fader) Det forekommer mig, min Herre! at De har været ligesaa fuldkommen underrettet, som min Fader var det; men hør nu det, De ikke veed. Vi mødte hinanden: jeg reed ind paa ham, og skiød: han gik løs paa mig, han sagde til mig: jeg skyder i Luften; og han giorde det. "Hør, sagde han, i det han reed mig ind paa Livet, jeg har troet i Gaar, at De fornærmede min Fader, ved at tale om Kiøbmændene. Jeg har fornærmet Dem; jeg har siden følt, at jeg havde Uret, og jeg beder Dem, tilgive mig det. Er De endnu ikke fornøiet, saa ryk Deres Hest lidt, og lad os begynde igien." Jeg kan ikke udtrykke, min Herre! hvad der foregik hos mig: jeg styrtede mig af min Hest, og vi faldt hinanden om Halsen. Jeg mødte min Fader, ham, som De samme Tid beviiste Tieneste — Ah, min Herre!

Desparville Fader.

For en evig Ulykke! De vidste det: jeg tør vædde, at disse tre Slag paa Porten — — Hvilken Mand De er! Og De giør mig Dem forbunden paa samme Tid?

Tid? Jeg — jeg er kiek, jeg er en Ærens Mand: men i Deres Sted havde jeg ved slig en Leilighed viist Baron Desparville Fanden i Vold.

Vanderk Fader.

Ah, min Herre, hvor vanskeliat er det, at gaae over fra en stor Sorg til en stor Glæde.

Victorine
(seer paa Vanderk Sons Hat).

Ah, Himmel! o, min Herre!

Vanderk Sen.

Men hvad er det, Victorine?

Victorine.

Der er en Kugle gaaet igiennem Deres Hat.

Desparville Søn.

En Kugle? O, min Ven!
(De omfavne hinanden.)

Vanderk Fader.

Mine Herrer! jeg hører Støi. Vi gaae til Bords. Beviis mig den Ære, at komme med til Brylluvet; at der ikke mærkes noget: det vilde kun forstyrre Hoitiden. (Til Desparville Søn) Efter hvad der er foregaaet, kan De ikke andet, end være min Søns bedste Ven, eller hans største Fiende: og De har ikke engang Lov at vælge.

Desparville Søn
(kysser Vanderk Faders Haand).

Ah, min Herre!

Desparville Fader
(til sin Søn).

Vel, min Søn! vel! det, du giorde der, er vel giort.

Victorine
(til Vanderk Søn).

Til mig allene! til mig allene! O, Grusomme!

Vanderk Søn.

Hvor det glæder mig, at see dig igien, min kiere Victorine!

Van-

Vanderk Fader.

Gaae din Vei, Victorine!

Tolvte Scene.

De Forrige. Frue Vanderk. Sophie. Præsidenten.

Frue Vanderk.

Ah! er du der, min Søn? (Til Vanderk Fader) Min bedste Ven! kan der anrettes? Det er sildig.

Vanderk Fader.

Disse Herrer vil være saa gode at tage til Takke. (Til Herrerne af Desparville) Mine Herrer! det er min Kone, min Svigersøn, og min Datter, jeg har den Ære at fremstille for Dem.

Desparville Fader.

Hvilken Lykke fortiener ikke en saadan Familie!

Trettende Scene.

De Forrige. Marqvisen.

Marqvisen.

Man siger, at min Neveu er kommen. Ha! er du der, mit allerkiereste Barn? Jeg har ikke giort andet, end kaldt paa dig; jeg har spurgt efter dig, jeg har længtes efter dig. Ah! din Fader er besynderlig, ja, meget besynderlig! at give dig Kommissioner paa din Søsters Bryllupsdag!

Vanderk Fader.

De spurgte om Officerer, Frue? Her ere nogle. Hielp mig, at formaae dem til at blive.

Marqvisen.

Ih, der er jo den gamle Baron Desparville.

Desparville Fader.

See, er det Dem, Frue Marqvise? Jeg troede, at De var i Berry.

Marqvisen.

Hvad bestiller De her?

Des-

Desparville Fader.

De er, Frue! hos den retskafneste, den meest — den meest —

Vanderk Fader.

Kom, mine Herrer! lad os gaae ind i Salen: der kan De fornye Bekiendtskabet. Ah, mine Herrer! o, mine Børn! jeg er drukken af den allerstørste Glæde. (til sin Kone) Kone! her er vor Søn.

(Han omfavner sin Søn, og denne omfavner derefter sin Moder.)

Fiortende Scene.

De Forrige. Anton.

Anton.

Vognen holder for Døren, Herre! og — — O, Himmel! — — o, Gud! — — o, min Herre!

Frue Vanderk.

Nu vel, nu vel, kiere Anton! Ih, han er ikke rigtig i Hovedet i Dag!

Marqvisen.

Menneskket er gal; man maae lukke ham inde.

Victorine

(løber hen til sin Fader, lægger Haanden paa hans Mund, og omfavner ham).

Vanderk Fader.

Tie, Anton! Sørg for, at der bliver anrettet.

(De gaae alle ind, undtagen Anton.)

Anton.

Jeg veed ikke, om det er en Drøm. O, hvilken Lykke, at jeg skulde være blind! — — O, unge Mennesker! unge Mennesker! vil I da aldrig tænke paa, at endog den tilgiveligste Ubesindighed kan volde alle de Personers Ulykke, som omgive eder!

Adjutanten.

En

Komedie i tre Akter

Oversat af det Tydske.

D D

Personerne.

Generalen.

Wilhelmine, hans Broderdatter.

von Leinitz, Volonteur.

Lieutenant Wallin, Adjutant.

En Regimentsfeldtskier.

Walter, Advokat.

Lindner, Soldat og Wallins Oppasser.

Marie, Wilhelmines Pige.

En Tiener hos Generalen.

Handlingen er i Generalens Qvarteer.

Første Akt.

(Scenen er i Haugen. Et Bord, hvorpaa en Themaskine; nogle Stole og et Lysthuus bagved).

Første Scene.

Adjutanten

(staaende ved en Blomst).

Saa yndig blomstrede ogsaa jeg! et trofast og ømt Hierte var min Trone; men en misundelig Storm søndersled mig! Det skal ikke hendes dig! — døe ved mit Hierte, (Han afplukker Blomsten, skiuler den i sin Barm og seer sig bange om.) jeg maae give nøiere agt paa mig selv, om man ikke skal opdage mit Kiøn.

Anden Scene.

Marie (fra den høire Side med Thekopper). Adjutanten. (Siden bagved) Volonteuren.

Marie.

Frøken Wilhelmine kommer ogsaa snart; hun har været tidlig oppe.

Adjutanten.

Som sædvanlig.

Marie.

Desværre!

Adjutanten.

Desværre?

Marie.

Saa maae jeg jo ogsaa tidlig op; og jeg gider dog saa gierne sove. Nei, da priser jeg Landet, der gaaer man tidlig til Sengs.

Adjutanten.

Kun fire Ugers Taalmodighed, saa reiser Frøken Wilhelmine tilbage til Landgodset.

Marie.

De reiser dog vel med? Ellers torde maaskee vel Søvnen blive endnu kortere der.

(Volonteuren kommer fra den venstre Side, og bliver staaende bagved paa Luur).

Adjutanten.

Hvad vil hun sige med det?

Marie.

O! De har nok merket det.

Adjutanten.

Hvilket?

Marie.

Jeg har nok ogsaa merket det.

Adjutanten.

Hun maae tale tydeligere, eller beholde det hos sig selv.

Marie.

Frøken Wilhelmine var saa munter, og sov saa roelig, indtil De kom i Huset; men da, god Nat Munterhed, god Nat Søvn!

Adju-

Adjutanten.

Man kan høre, hun ikke har udsovet.

Marie.

Og naar De undertiden rider bort og er borte en Dag, saa har hun ingen Lyst hverken til Mad eller Drikke. For kort Tid siden, da De maatte afsted i det onde Veir; hvor græd hun da ikke, hvor klagede hun da ikke over Hovedpine; (Volonteuren trækker sig ind i Lysthuset. Lindner kommer fra den venstre Side.) men jeg er ikke saa dum.

Adjutanten

(pegende paa Maries Pande).

Dog ikke saa ganske rigtig her.

Maria (assides).

Herlige Drikkepenge!

Tredie Scene.

Lindner. De Forrige.

Adjutanten.

Er Manden der med Hesten?

Lindner.

Ja, Hr. Lieutenant! — han holder bag ved Haugen.

(Adjutanten gaaer til venstre Side).

Marie.

Hvad synes han om de Drikkepenge?

Lindner

Mener hun dem?

(Vegende paa Vanden).

Marie.

Ja vist.

Lindner.

Jeg vidste nok, hvad jeg giorde.

Marie.

Hvad giorde han da?

Lindner.

Vil hun ogsaa holde det hos sig selv?

Marie.

Paa min Ære!

Lindner.

En Tienestepiges Ære!

Marie.

Jeg er Kammerpige.

Lindner.

Naar de andre ere paa Reisen.

Marie.

Han er ikke klog; skynd sig og sig mig, hvad jeg skal giøre.

Lindner.

Tage til Takke dermed.

(Gaaer efter Adjutanten).

Marie.

Han er ligesaa grov, som hans Mondering.

(Gaaer til høire Side).

Fierde Scene.

Volonteuren

(kommer ud af Lysthuset).

Fordømt! Du er mig altsaa i Veien hos Wilhelmine? — Jeg havde ikke kundet træffe det bedre, om jeg saa var bleven bestilt herhid. (Seer efter Marie.) Allerede borte! hun havde maaskee kunnet give mig nøiere Oplysning — til hvad Nytte? har jeg ikke Sporet?

ret? Og behøver man mere for at udspeide Leiren? — Jeg vil overrumple dem, endnu i Dag vil jeg overrumple dem — ikke i Morgen! — kun svage Siele elske Forhaling! — Hvor den Gamle i Gaar berømte ham. — (Vender af en Hendelse Ansigtet derhen, hvor Vilhelmine kommer fra.) Der kommer hun! — Jeg følte mig saa stærk, og nu — Jeg maae gaae af Veien for hende. — O, I Piger! hvis I ikke misbrugte den Magt, I have over Mændenes Hierter, — I skulde regiere, og vi adlyde.

(Gaaer ind i Lysthuset).

Femte Scene.

Wilhelmine.

(fra den høire Side, seer sig omkring).

Endnu ikke her? — den Uskiønsomme! — Mænd! hvad ere I i Ligning med en Pige, som elsker af sin hele Siel! Jer kan Kierlighed neppe bringe et Skridt fra jeres kolde Forretninger, os derimod lykkes da alt andet neppe kun halvt. (Volonteuren kommer frem og lurer. Wilhelmine tager et sammenlagt Papir med Penge i op af Lommen.) Gid han kun allerede havde det! — hvad der staaer i har Kierlighed dikteret mig.

(Volonteuren trækker sig tilbage i Lysthuset. Lindner kommer fra den venstre Side. Wilhelmine stikker igien Papiret i Lommen).

Siette Scene.

Lindner. Wilhelmine.

Wilhelmine.

Hvad seer han efter?

Lindner.

Om De og Generalen allerede ere her; Lieutenanten vil da ogsaa komme.

Wilhelmine.

Hvor er Lieutenanten?

Lindner.

Ved Hestehandelen. Alle Heste i hele Landet maatte gierne have forsprængt sig, naar kun vores var bleven frie.

(Volonteuren kommer frem og lurer).

Wilhelmine.

Jeg har hørt tale derom, jeg beklager Hr. Lieutenanten.

Lindner.

Det er altid et haardt Stød for En, der maae leve af sit Traktement. Om De talede et godt Ord for ham hos Generalen, hvem veed —

Wilhelmine.

Hvis han vilde være taus, saa havde jeg noget andet —

Lindner.

Ikke et Ord derom af min Mund!

Wilhelmine.

Her er en liden Sum — vil han lægge dem hemmelig iblandt Lieutenantens Sager?

(Giver ham Papiret).

Lindner.

Jeg skal strax see til at anbringe den. — Gud velsigne dem tusende gange.

(Volonteuren tilbage).

Wilhelmine.

Men!

Lind-

Lindner.

Jeg forstaaer Dem.

(Lægger Fingeren paa Munden og gaaer til høire Side).

Wilhelmine.

Jeg vil ikke, at han skal merke, fra hvem det kommer, og dog er det mit Ønske — modsigende! — Er det da saaledes beskaffen med alle forelskede Pigers Hierter!

Syvende Scene.

Volonteuren. Wilhelmine.

Volonteuren.

Underdanige Tiener, min naadige Frøken!

Wilhelmine.

God Morgen, Hr. von Leinitz! Kommer De først nu?

Volonteuren.

Nyelig. Jeg har meget hastig benyttet mig af Generalens Tilladelse; i Gaar fik jeg den, og i Dag er jeg allerede her.

Wilhelmine.

Hvorledes anstaaer Haugen Dem?

Volonteuren.

Den er meget indtagende.

Wilhelmine.

Det vil vise sig, naar De besøger den flittig.

Volonteuren.

Jeg vilde ikke forsømme nogen Dag, dersom jeg ikke maatte frygte for —

Wilhelmine.

Hvilket?

Volonteuren.

Undertiden at forstyrre Selskabet her.

Wilhelmine.

De maatte da være mindre bekiendt med os.

Volonteuren.

Vil De gisre mig stolt? — Tilgiv min Mistanke, — jeg vil ikke gierne være besværlig; — der gives Øieblikke, hvor man gierne vil være alene — eller hvor en tredie Mands Nærværelse er til Uleilighed.

Wilhelmine.

Deres Mistanke er anstikkende.

Volonteuren.

Tør jeg spørge, hvori?

Wilhelmine.

Det seer De jo — her i Haugen.

Volonteuren.

Vist er det en Hauge, hvori vi ere; men jeg mener i hvilken Sag, — man maae ikke heller uden tilstrækkelig Aarsag være mistænkelig.

Wilhelmine.

I det mindste hører der mere til, end at De, Hr. von Leinitz! har Ret til at forhøre mig derover.

Volonteuren.

Jeg maae bede om Forladelse.

Wilhelmine.

De har altsaa villet fornærme mig?

Volonteuren.

Frøken! De miskiender mig.

Wilhelmine.

Det skulde gisre mig ondt.

Volonteuren.

For min Skyld?

Wil-

Wilhelmine.

For Verdens Skyld, der da ikke har den ædle Mand i Dem, som den i mine Øine havde.

Volonteuren.

Den har den endnu — og den skal altid have den.

Wilhelmine.

Saa miskiender jeg Dem ikke heller.

Volonteuren.

Og dog hader De mig.

Wilhelmine.

De fornærmer mig virkelig! — Jeg hade Dem?

Volonteuren.

Da De ikke kan elske mig.

Wilhelmine.

Hr. von Leinitz!

Volonteuren.

O! jeg kiender alle de artige Følelser, som ere imellem ikke at hade og ikke at elske, som Venskab, Høiagtelse, Medlidenhed og hvad de alle kaldes — men de ere ikke for mig — altsaa, Frøken! Da De ikke kan elske mig, saa skiænk mig af Barmhiertighed Deres Had — Middeltingene vilde giøre mig rasende.

Wilhelmine.

De tillader.

(Vil gaae.)

Volonteuren.

Bliv, min smukke Frøken! — Han vil snart komme.

Wilhelmine.

Hvem?

Volon-

Volonteuren.

Lad os tale om noget andet! Den gode Wallin skal have været ulykkelig med sin Hest.

Wilhelmine.

De fik det at vide i min Nærværelse.

Volonteuren.

Jeg erindrer mig, det blev fortalt i Gaar Aftes ved Taffelet. Med Fornøielse vilde jeg sørge for at skaffe en anden, men —

Wilhelmine.

Med Deres Men!

Volonteuren.

Han vil ikke tage derimod.

Wilhelmine.

Hvorfor?

Volonteuren.

Fordi — jeg er et Mandfolk.

Ottende Scene.

De Forrige Lindner..

Lindner

(fra den høire Side).

Generalen kommer ikke, han befinder sig, som Marie siger, ikke vel.

Wilhelmine.

Saa kan jeg ikke blive her; sig det ogsaa til Lieutenanten. Deres Tienerinde, Hr. von Leinitz.

Volonteuren.

Tør jeg udbede mig den Ære, at følge Dem?

Wil-

Wilhelmine.

Jeg vil ikke gierne være besværlig. Deres ærbødige Tienerinde.

(Gaaer til høire Side, Lindner følger efter).

Volonteuren.

Spot og Foragt! — ved Himlen! det fortiener jeg ikke. (Han raaber) Lindner! Lindner! — jeg maae dog læse, hvad Kierlighed har dikteret, og vil han ikke flye mig det her, saa skal han giøre det i mit Qvarter.

(Lindner kommer tilbage).

Niende Scene.

Lindner. Volonteuren.

Volonteuren.

Et Ord, min kiere Lindner! — som jeg allerede for lang Tid siden har villet sagt dig: Vilde du vel gierne have mig til din Herre? om jeg kiøbte dig løs fra Regimentet! — hvad mener du? — Soldat og tillige Betient, er dog en besværlig Tieneste.

Lindner.

Hr. von Leiniz! Vel er jeg en fattig Djevel og gemeen Soldat, men jeg giør mig til af, at være Soldat, og tilmed under denne General. Han var den Første i Ilden ved — ved — vort Regimente, nedskiød tre Fiendtlige og saae sig om efter den Fierde. Jeg var med — jeg stod i første Geled.

Volonteuren.

Hvem har spurgt derom?

Lindner.

At jeg varter Hr. Lieutenant Wallin op, giør jeg, som en Biting, fordi det er saa god en Herre, og han ikke kan holde sig nogen egen Betient.

Volon-

Volonteuren.

Du er en brav Karl — der (Han giver ham Penge) drik paa min Sundhed.

Lindner.

Det skal skee.

Volonteuren.

Er det sandt, at Wallins Hest er forsprængt?

Lindner.

Desværre! kun alt for sandt.

Volonteuren.

Generalen vil nok sørge for at skaffe en anden. Wallin maae kun see at faae Frøken Wilhelmine paa sin Side — Ikke sandt? hvorfor slaaer du Øinene ned? tal! siig! —

Lindner.

Hr. von Leiniz! —

Volonteuren.

Saaledes heder jeg. — Siig mig, har Frøken Wilhelmine ikke givet dig noget? — Du hører, jeg veed Alt.

(Seer Adjutanten, som kommer fra venstre Side).

Tiende Scene.

De Forrige. Adjutanten.

Volonteuren.

Der er De jo! (Han gaaer ham i Møde) God Morgen, bedste Ven! (Kysser ham.) De kysser jo som en Pige under meer en fire Øine.

Adjutanten.

Det kommer Dem kun saa for, da jeg endnu ikke har faaet Skieg. At træffe Dem her —

Volon=

Volonteuren.

Tænkte De vel ikke. Det er dem dog vel ikke ubehageligt, at jeg har faaet Tilladelse af Generalen, at benytte mig af Haugen?

Adjutanten.

Hvor kan de spørge derom?

Volonteuren.

En skion Hauge! overhovedet havde der ikke kunnet være anviist et behageligere Sted for vort Regiment under Vaabenstilstanden, end denne Bye.

Adjutanten.

Det troer jeg og. (Til Lindner) Hvorfor kommer du ikke igien?

Lindner.

Nu har Hr. von Leiniz opholdt mig, og før var jeg inde i Huset. Generalen er upasselig og kommer ikke herhid; den naadige Frøken er derfor igien gaaen herfra.

Adjutanten.

Saa vil De tillade —

Volonteuren.

O Nei!

Adjutanten.

Man kunde maaskee spørge efter mig.

Volonteuren.

Saa vil man kalde Dem. Kiereste Wallin! jeg har en Bøn!

Adjutanten.

De behager at befale.

Volonteuren.

Tal dog, som om vi stode paa Exerceerpladsen. Siig mig — har De allerede talt med Generalen?

Adjut=

Adjutanten.

Nei.

Volonteuren.

Skiønt! jeg er altsaa den Første, der har den Ære, at sige Dem den Deel, han — dog det maae skee ved et Glas Viin. Vi ere jo her ganske nær ved Viinkielderen. (Til Lindner) Gaae her næst ved paa Viinkielderen og lad dig paa min Regning give to Bouteiller ungersk Viin — bring ogsaa Glas med — og kom snart igien!

(Lindner gaaer.)

Adjutanten.

Men De veed jo, Hr. von Leiniz! at jeg drikker sielden og lidet, men aldrig paa denne Tid.

Volonteuren.

I Dag maae De vise mig den Føielighed; Theen bliver der jo desuden nu intet af.

Adjutanten.

De talede, hvis jeg maae betiene mig af det Udtryk, om en Bøn.

Volonteuren.

Den, De nu har opfyldt, da De tillader mig at drikke et Glas Viin med Dem paa vor Fyrstes Velgaaende. Store Handlinger ere dog endnu aldrig blevne ubelønnede af ham; vel er det endnu kun Forsikringer, imidlertid —

Adjutanten.

Skal dette have Hensigt paa mig?

Volonteuren.

Paa ingen anden! Generalen fik i Gaar Aftes en Skrivelse fra Fyrsten, hvori der blev talt om Dem i de

de naadigſte Udtryk. Han giorde det bekiendt for Selſkabet. Hvad De har giort, burde ſtrax have været belønnet.

Adjutanten.

Deres Roes er overdreven, Hr. von Leiniz! — forſkaan mig der for; enhver Officeer vilde i mit Sted have giort, om ikke mere, dog i det mindſte ligeſaa meget.

Volonteuren.

Apropos! hvilket af de Kobberſtykker, jeg nyelig har kiøbt, vandt Deres Bifald?

Adjutanten.

Et Fruentimmer, knælende for et Bord, hvorpaa der laae et Dødningehoved. Den Stadighed, med hvilken Øinene vare henvendte paa dette Hoved, den dybe Sielekummer, ſom viiſte ſig i hendes Anſigt, det nedhængende Haar, den ſimple Paaklædning — alt dette giorde et Indtryk paa mig, ſom jeg aldrig ſkal forglemme.

Volonteuren.

Melankoliens Afbildning. Lille Sværmer! tør jeg tilbyde Dem der?

Adjutanten.

Jeg kan ikke give Dem noget igien.

Volonteuren.

Jeg vil jo ikke drive Handel med Kobberſtykker. Men de maae lade det hente; min Karl er ikke hiemme. (Lindner bringer Viin og Glas) Lindner kan følge mig. Han kan ogſaa heller b.. paa mig, end jeg paa ham. (Til Lindner) Gaae til mit Qvarteer og bie paa mig (Lindner gaaer. De ſætte ſig, Volonteuren ſkienker)

Hans Skaal! jeg har nævnet; (de klinke) store Navne maae ikke nævnes for ofte.

(De drikke).

Adjutanten.

Var Selskabet i Gaar Aftes sildig samlet!

Volonteuren.

Da vi brøde op, var Klokken Et. Hvorfor kom De ikke?

Adjutanten.

Jeg var upasselig.

Volonteuren.

Vi beklagede Deres Fraværelse, og at De overhoved saa lidet kommer i Selskab; indtil Generalen afbrød os med: Han leve den brave unge Mand! og da Glassene vare tømte, sagde han: Feldmarskal eller en saadan Søn! —

Adjutanten.

Hr. von Leiniz!

Volonteuren.

Vor General leve! (De drikke) Frøken Wilhelmine drak ikke med.

Adjutanten.

Hvad angik det hende?

Volonteuren.

Det Udtryk Søn opvækker deg Opmerksomhed.

Adjutanten.

Dog vel aldrig hos Frøken Wilhelmine?

Volonteuren.

Det vi elske!

Adjutanten.

Det bliver mig for meget.

Volon-

Volonteuren.

Der, De har drukket, maae endnu ikke have giort Bunden i en Soldats Mave vaad.

Adjutanten.

Jeg pleier i dette Fald først at undersøge mit Hoved og derefter min Mave.

Volonteuren.

Et Navn er Dem maaskee kierere: Frøken Wilhelmine!

Adjutanten.

Er mig for agtværdigt til at blive Anledning til en Ruus..

Volonteuren.

De har Ret! Een Undtagelse forlanger Undtagelser. Fruentimmer er for mig et helligt Navn, og Wilhelmine er ganske Fruentimmer: sagtmodig Værdighed, Attraae efter at være tienstagtig, Godhed ere hendes Siels Egenskaber.

Adjutanten.

Behøves der Omsvøb for at sige elskværdig.

Volonteuren.

Siig mig, Wallin! — hvad fortiener denne Engel?

Adjutanten.

Sand Høiagtelse.

Volonteuren.

Og Overbærelse med sine Feil.

Adjutanten.

Hvem er uden Feil? og hvem har ikke bragt det vidt, naar kun hans Feil ikke veie op mod hans Fortieneſter?

Volonteuren.

Hos Wilhelmine vil dog Elskeren ikke beholde Overvægten. Visse foregaaende Kierlighedshandeler ville gjøre Feilenes Vægtskaal forbandet tung.

Adjutanten.

Hvilken Elsker vil ikke heri overgaae sin Pige?

Volonteuren.

Wilhelmine neppe, der, som jeg troer, allerede har elsket saa meget, at hendes Hierte ikke mere kan elske virkelig.

Adjutanten.

Maaskee drager De endog hendes Dyd i Tvivl?

Volonteuren.

Om jeg nu gjorde det?

Adjutanten.

Hvad Aarsag kan De have dertil?

Volonteuren.

Er Wilhelmine ikke smuk? og kun de Hæslige ere Dydige, og hvorfor? fordi vi ikke bryde os om at angribe deres Dyd.

Adjutanten, (staaer op).

Har De sagt dette for Alvor, saa er det tilgiveligt; urigtige Begreb om Qvindedyd kunde være Anledningen dertil; men er det Spøg, saa er det alt for dievelsk til, nogentid at kunne tilgives.

Volonteuren (staaer op).

Saa lad det da være Spøg.

Adjutanten.

I stakkels qvindelige Skabninger! allerede har man giort Jer til den undertrykte Deel af Skabningen, og

da

da man ikke kan naae jeres Dyd, driver man Spot med den. (Vil gaae).

Volonteuren.

Bliv dog!

Adjutanten.

Hvad vil De mere?

Volonteuren.

Sige Dem, at jeg elsker Wilhelmine, at jeg allerede længe har kiendt og havt Die paa hende, at jeg for hendes Skyld har taget Tieneste som Volonteur under hendes Onkels Friregiment; at jeg vilde vide, om De elskede hende; tog derfor Viin til Hielp; sagde Dem adskillige Smigrerier — først roste Wilhelmine, derefter sværtede hende, og at jeg nu har fanget Dem min ømme Hr. Lieutenant!

Adjutanten.

Hvortil denne Tilstaaelse om Deres uroesværdige Kunstgreb?

Volonteuren.

Roesværdige eller uroesværdige! staaer De i nogen Kierlighedsforbindelse med Wilhelmine? Svar paa dette Spørgsmaal!

Adjutanten.

Paa denne Maade bliver det aldrig besværet.

Volonteuren

(trækker Kaarden).

Ikke heller paa denne?

Adjutanten.

(lægger Haanden paa sin).

Ikke heller!

Volonteuren.

Herre! De dræber mig med Deres Koldsindighed. Træk! om jeg ikke skal holde det, De giorde i sidste Bataille for Poltronerie.

Adjutanten.

Poltronerie? Det var det vist ikke; men hvad der bragte mig til at styrte mig ind iblandt Fienderne, veed kun den, der tæller de Elskedes Taare. — Ikke Temperamentskulde, Følesloshed er det, De seer hos mig, fra hvilken endog Deres største Hidsighed ikke skal bringe mig. Der var en Tid, om De havde stødt mig Kaarden i Hiertet, vilde mit sidste Aandedræt have været Tak og Velsignelse for Dem.

Volonteuren.

Deres Umage for at forvilde mig er forgieves; nøiere Underretninger vente paa mig. De elsker altsaa Wilhelmine?

Adjutanten.

Jeg elsker alle gode Sicle, altsaa ogsaa Wilhelmine.

Volonteuren.

Og har Die paa hende?

Adjutanten.

Det Ønske igien at blive elsket.

Volonteuren.

Bravo! hvorfor sagde De ikke dette strax?

(Stikker igien Kaarden ind).

Adjutanten.

Fordi det ikke var Deres Spørgsmaal. De vilde vide, om jeg stod i nogen Kierlighedsforstaaelse med Wilhelmine; havde De spurgt uden Hidsighed, da vilde jeg strax have svaret Ney!

Volonteuren.

Deres Ømsvøb komme for silde; De tænker at ægte Wilhelmine — men Herre! forhindrer jeg det ikke — da vil jeg tage Djevelen til ægte.

(Gaaer til venstre Side).

Adju-

Adjutanten.

Hidsige Menneske! Noiere Efterretninger? Skulde vel Maries Sladder have Grund? — Stakkels Wilhelmine! Det Navn, som her staaer indgravet — en Engel kan ikke udslætte det!

(Gaaer til høire Side).

Anden Akt.

Første Scene.

(Generalens Værelse).

Generalen og Wilhelmine (sidde).

Generalen.

Du har altsaa mærket, at Leiniz har Tanker til Dig?

Wilhelmine.

Det synes mig allerede saaledes, da jeg endnu var paa Schönthal. Hans Godser ligge, som De veed, næst ved.

Generalen.

Han er riig — af Familie — er han Dig ellers ikke modbydelig.

Wilhelmine.

Just ikke modbydelig, kiereste Onkel! — men om De spurgte, om jeg kunde elske ham —

Generalen.

Da vilde Du svare? —

Wilhelmine.

Nei. Vor Sindsforfatning er forskiellig. Jeg elsker det Sagtmodige, og han kan blive hidsig, og begaae Excesser over smaa Ting.

Gene=

Generalen.

En vild Patron er det — han pryglede nylig sin Betient for ingen Ting — siden bad han ham igien om Forladelse; et Beviis, at hans Hierte dog er godt.

Wilhelmine.

Det troer jeg ogsaa.

Generalen.

Kierlighed vilde altsaa med Tiden indfinde sig.

Wilhelmine.

I denne Forventning skulde jeg tage Nogen til Mand?

Generalen.

Hvem siger det? — Du skal tage en Mand, som Du kan elske, og som elsker Dig — det forstaaer sig, hvis Stand og Formue svarer til Din. Men jeg maae være overbeviist om Eders Kierlighed; thi I unge Folk flyde undertiden over af Kierlighed, og, naar man seer nøiere til, er det ofte ikke andet end Begierlighed efter at behage — Forsængelighedes Næring.

Wilhelmine.

Men naar nu Troskab paa begge Sider kommer dertil?

Generalen.

Kan være Egensindighed.

Wilhelmine.

Skulde man af Egensindighed paa begge Sider kunne bedrage sig ved een og den samme Gienstand?

Generalen.

Egensindighed har Sæde i Kierligheden; hvad andet er det, naar Troskaben varer saa længe, indtil Ven-

nen med Leen giør sin Visite. Har Du ogsaa læst og hørt om denne Hædersmand?

Wilhelmine.

Nei — dog Jo, bedste Onkel! jeg veed — mener De ikke Døden?

Generalen.

Hvem ellers! Pige, Pige! Du er undertiden saa underlig — (afsides) høi Tid! — Siig mig engang, hvorledes skulde den være beskaffen, som Du kunde elske?

Wilhelmine.

Hvorledes kan jeg sige det?

Generalen.

Du har vel endnu aldrig tænkt derpaa?

Wilhelmine.

Bedste Onkel!

Generalen.

Lad os høre.

Wilhelmine.

Jeg troer —

Generalen.

Hvad troer Du da?

Wilhelmine.

Tillader De.

(Hun tager en Bog af Lommen).

Generalen.

Du vil vel endog svare mig af en Bog?

Wilhelmine.

Tør jeg?

Generalen.

Sig kun frem!

Wil-

Wilhelmine (læser).

"Gode unge Menneske! hvis ikke en Piges første "Hiekast tilraaber Dig: Mig er det, som skal ledsage "Dig igiennem Dit hele Liv, da gaae forbi. Og Du, "sagtmodige Pige! Naar Du seer et ungt Menneske, "og Din Siel siger Dig: Han vil dele alting med "Dig, saa slip ham ikke."

(Stikker Bogen i Lommen).

Generalen.

Der mangler jo Slutningen.

Wilhelmine.

Har jeg ikke læst: saa slip ham ikke.

Generalen.

Det Egentlige er udeladt; jeg vil sige Dig det uden Bog: "Dog maae Dit Hierte være subordineret Din Fornuft." Nu sig mig da, har Dit lille Hierte endnu ikke anviist Dig nogen?

Wilhelmine.

Om jeg vidste Een, skulde De da ikke ogsaa vide ham?

Generalen.

Billig skulde det være saa; men undertiden have I Piger en hemmelig Plan, hvori I først til Slutningen lade De Gamle see ind. Saaledes gik det med Frøken von Gartenau. — Jeg og enhver kunde saa godt lide Pigen, fordi hun syntes saa tugtig og ærbar, og Hexen lod hemmelig Kornetterne komme paa sit Kammer. Om Du nogen Tid uden mit Vidende lod noget Mandfolk komme paa Dit Kammer.

Wilhelmine.

Bedste Onkel!

Gene-

Generalen.

Jeg veed det nok, jeg kan sove roelig derfor. Hør kun — Kolikken har i forrige Nat overbeviist mig om, at mit Legeme allerede er noget indvalide, og at min Siel snart skal tiltræde sin Udmarsk.

Wilhelmine.

Ikke saa, kiereste Onkel!

Generalen.

Hvorfor ikke? — Jeg gider gierne tænke paa Døden. Ved enhver Bataille var den marskfærdig, men jeg tænkte derhos: enhver Kugle har sin Billet; gik Ilden i Mode, og giorde min Pligt; og Ære og Formue har været min Løn. Schönthal, hvorhen Du igien skal reise om fire Uger, fik jeg til Foræring, da jeg ruinerede de fiendtlige Batterier.

Vilhelmine.

Om fire Uger.

Generalen.

Vaabenstilstanden har Ende. Bliver der Fred, som alle troe, saa følges vi ad. — Du maae ikke igien falde mig ind i Talen — Kolikken, jeg talede om, erindrede mig om en Ting, jeg allerede for lang Tid siden har villet foretage mig, men — som Menneskene gjøre det — har opsat fra Tid til anden. Med eet Ord: Jeg vil gjøre mit Testament. — Om jeg vil glemme Dig deri? — Du er jo mit Kiereste i Verden, (han kysser hende) og blot for din Skyld skeer det jo. Men hvad jeg endnu ønskede, og hvorhen min forrige Tale sigtede, var: Endnu før min Død at see Dig godt forsørget — da vilde jeg tage min Dimission, og

naar

naar Du var tilfreds dermed, tilbringe mine gamle Dage hos Dig.

Wilhelmine.

Om jeg var tilfreds dermed? — Bedste Onkel!
(Hun falder ham om Halsen).

Generalen.

Godt! godt! — jeg troer Dig.

Anden Scene.

De Forrige. En Betient.

Betienten.

Generalen har jo ved mig ladet Advokat Walter bestille herhid. Han er nu kommen og udbeder sig den Naade, at faae Dem i Tale. Jeg sagde ham, at jeg vilde gaae herind og melde ham. Han er altsaa uden for, og bier paa Svar.

Generalen.

Kom engang hid! (Betienten nærmer sig) Om Nogen kom ind og sagde Dig dens Navn, som du havde ventet — hvad vilde du da tænke?

Betienten.

At han var der.

Generalen.

Vil jeg nu vide meer? — At jeg dog ikke kan vænne dig af med den Vidtløftighed! — Hvem har du tient i din Ungdom?

Betienten.

En Notarius, hvis Regninger jeg tillige maatte skrive reent.

Generalen.

Da undrer det mig, at du ikke er bleven meer vidtløftig. (Til Wilhelmine) Nu kan Du gaae op paa

Dit

Dit Kammer, siden kan Du igien komme ned. (Til Betienten) Lad ham komme ind (Wilhelmine og Betienten gaaer). Vi ville nu bringe Sagen i Orden, en nye Storm kan den gamle Fæstning vel ikke udholde.

Tredie Scene.

Advokaten. Generalen.

Advokaten.

Hr. Generalen har befalet —

Generalen.

Tiener, Tiener, Hr. Advokat! Om det er Dem ligegyldigt, vil jeg kalde Dem Hr. Walter, jeg kan ikke godt udtale Advokat. Hundrede Daler beløb den Proces, jeg vandt, og hundrede ni og tredive Daler og nogle Skilling Omkostningerne. — Jeg glemmer det ikke min hele Levetid. Altsaa:. Hr. Walter! sæt Dem hos mig. (De satte dem) De skal være en duelig Mand, duelig i en god Bemærkelse, thi hos de Herrer Advokater har dette Ord ogsaa en anden.

Advokaten.

Ligesom næsten i alle Stænder.

Generalen.

Hist og her vel — men hvorfor det meste?

Advokaten.

De er meget oplagt til Skiemt i Dag Hr. General!

Generalen.

Fanden heller! jeg har i Nat maattet slaaes med Ogdens Forposter. Dog til Sagen! det angaaer mit Gods.

Advo=

Advokaten.

De ligger maaskee derover i Lehnsprocesser?

Generalen.

Nei, min Herre! — Steeg falder der ikke af, kun nogle Birætter — om De har Appetit dertil?

Advokaten.

Jeg venter Deres Befalinger.

Generalen.

Jeg har Lyst til at oprette mit Testament.

Advokaten.

Det er en Handling, der ligesaa lidet bringer Døden nærmere, som den holder den tilbage.

Generalen.

Som om jeg ikke vidste dette selv. Hør kun, jeg var engang i Nød — En ærlig Karl er deres nærmeste Paarørende — da forglemte mine Blodsforvante mig; jeg vil derfor nu revangere mig, og glemme dem igien; jeg vilde vel ikke gjøre det, om de ikke desuden havde nok at leve af — derfor, min Herre! maae de saaledes klausulere og kautelere, og hvad det altsammen hedder, min sidste Villie, at om disse Paarørende forskreve Lucifer selv — De maae ikke tage mig det Udtryk ilde op — om de forskreve Lucifer selv til deres Konsulent, han dog maatte gaae derfra med en lang Næse.

Advokaten.

Jeg skal aldeles intet glemme; naar kun Hr. Generalen vil gjøre mig nærmere bekiendt med Deres Villie.

Gene-

Generalen
(giver ham et Papir).

Her vil De finde aftegnet, hvad jeg har, og hvem der skal have det. Lehn ere ikke deriblant. Kun først nok et Spørgsmaal. (Lægger Haanden paa Papiret) Kan De tie?

Advokaten.

Hr. Generalen veed formodentlig ikke, at vi her til Lands ere tagne i Eed og Pligt?

Generalen.

Det skulde dog ikke være.

Advokaten.

Min Hr. General!

Generalen.

Jeg mener de Herrer af den anden Bemærkelse — De veed jo nok. Læs, og sig mig, efter nøie at have overveiet Sagen, om De maaskee har nogle Betænkninger derover. Et ungt Menneskene, Lieutenant Wallin, testamenterer jeg noget Anseeligt, men jeg vilde ikke gierne at han skulde vide det før min Død.

Advokaten (læser).

"Wilhelmine von —"

Generalen.

Ja, min Herre! hun skal have det meste, hun er en Datter af min yngste Broder. — Hendes Forældre ere døde.

Advokaten (læser).

"Men i Fald min Kone Sophie og min Datter Therese — —" De har altsaa været givt, Hr. General?

Gene-

Generalen.

Min Herre! om De vidſte, hvorledes jeg bliver til Mode ved dette Spørgsmaal, — og dog maatte De igientage det tuſende Gange, naar De kun med et eneſte Ord kunde ſige mig, der er Din Kone og Datter. Det bliver næſten fire og tyve Aar ſiden Fienden i min Fraværelſe plyndrede mit Gods, og ſlæbte min Kone og Aar gamle Datter bort med dem. Min Herre! (ſpringer op, trækker et Gardin tilſide, bag hvilket hænger et Skilderie) en ſaadan Kone ønſker jeg ingen, naar han ſkal overleve hende.

Advokaten.

Og De har intet kunnet erfare, Hr. General?

Generalen.

Mordbrænderne havde næſten ødelagt alt, og jeg fandt ved min Tilbagekomſt kun faa Mennesker. Disſe kunde ingen Efterretning give mig, og hvor megen Umage jeg endog har anvendt, har jeg dog ikke kunnet erfare det ringeſte. Formodentlig har Døden ſnart giort en Ende paa Deres Elendighed; mig førte Menneſkehad og Hevngierrighed i Krigen.

Advokaten.

Hvor Hr. Generalen formodentlig har brugt Repreſſalier?

Generalen.

De ſkal ſtrax faae det at høre. (De ſætte dem) I det førſte Aar af min Tieneſte blev jeg beordret at inddrive en betydelig Pengeſum af et adeligt Gods. Det kommer mig for, ſom om det var ſkeet i Gaar. Min bortſnappede Kone og Barn ſtode for mig, jeg

begav mig til Godset, afkortede Halvdelen af den mig givne Tid, og da den forløb, uden at Pengene kom, gav jeg med en Dievels Glæde Befaling at plyndre. Med blottet Kaarde traadte jeg ind i Adelsmandens Huus. "Hvor er Herren? Har han en Kone? Har "han Børn? Hvor ere de?" spurgde jeg vild. — I dette Værelse var Svaret. Jeg sprængte Døren op, og en Kone med to Børn styrtede imod mig. Umenneske! raabte hun, hvad har min Mand? hvad har jeg? hvad har disse Orme giort Dig? Alle tre kastede sig for mine Fødder. Eller hvis De er et Menneske, blev hun ved, hvis De nogentid har udgrædt Sielens Bedrøvelse ved en Kones Barm, hvis allerede Børn med spæde Arme har omfavnet Deres Hals — hvis De er Mand, hvis De er Fader, saa tilgiv, hvad Kone, hvad Moder har sagt. Her ligger min syge Mand; ophold ved et eneste trøstende Ord hans Siel, som vil tage Afskeed. — Herre! jeg gav, hvad jeg havde, og — — det jeg nu giør. De tillader.

(Staaer op)

Advokaten.

Slige Taare ere vel sielden uden Følge.

Generalen.

Alt Øvrigt er nøie bestemt; jo før det er færdig, jo kierere er det mig.

Advokaten.

Jeg skal strax tage det for, jeg anbefaler mig Deres Naade.

(Gaaer).

Generalen.

Ærbødige Tiener. Om han havde faaet alt dette at vide eller ikke! Hvilket Menneske forglemmer sig ikke

ikke undertiden. — (Træder for Skilderiet) Jeg talede jo om Dig, Sophie! — om Dig! som jeg aldrig glemmer.

Fierde Scene.

Betienten. Generalen. (Derefter) Adjutanten.

Betienten.

Hr. Lieutenant Wallin. Befaler De, Hr. General! at han —

Generalen.

Skal komme ind. (Betienten gaaer, Adjutanten kommer ind) God Morgen, Hr. Lieutenant!

Adjutanten.

Jeg har ikke villet undlade at forespørge mig om hvorledes Hr. Generalen befinder sig.

Generalen.

Jeg er Himlen skee Tak! saa temmelig igien i Orden. I Nat var det en dum Affaire. Brave unge Mand! jeg har et Ord at sige Dem fra vor Fyrste, som De i Gaar formedelst Deres Upasselighed ikke kunde faae at høre. Han lader Dem ved mig forsikre om sin Naade, og sige, at De altid maae være saa brav som sidste Gang.

Adjutanten.

Hr. General! Jeg giorde kun min Pligt.

Generalen.

Imellem os sagt: De forglemmer for meget den Pligt at vogte sig selv. Man maae ikke frygte for Døden, men man maae heller ikke søge den. — Ungdoms Ild! Den vil nok gaae over. At De tillige reddede mit Liv, staaer her antegnet.

Adjutanten.

Jeg er Dem meget skyldig. Uden Rekommendation og uagtet min borgerlige Fødsel, fik jeg en Officeers Plads af Dem.

Generalen.

Et saadan Ansigt behøver ingen Rekommendation hos mig.

Adjutanten.

Og nu den fri Underholdning — at De har taget mig i Deres Quarteer —

Generalen.

Tal intet om disse Smaating! Jeg holdt af Dem ved første Diekst, og skal altid gjøre det. For en anden Hest vil jeg ogsaa sørge.

Adjutanten.

Hr. General! —

Generalen.

Ingen Tak! Deres Haand, Wallin! Skulde jeg tage Feil, om jeg formodede en hemmelig Kummer i Deres Siel? Deres Tungsindighed, Deres stille Levemaade, kort alle Deres Handlinger give det tilkiende. Lad Deres Hierte tale, mit skal svare. Er det Kierlighed. — De kan aabenbare Dem for mig, (med et Diekast til Skilderiet) jeg har ogsaa elsket.

Adjutanten.

Hr. General! Ingen Dødelig formaaer at læge mit Hiertes Saar. Det er en hemmelig Grænmelse, som jeg tager med i Graven; kun der er Rolighed for mig.

Generalen.

Hvorfor da ikke her?

Adju-

Adjutanten.

Fordi det er haabeløs Kierlighed. Kan man her have mindre end Haab? og endog dette har jeg ikke!

Femte Scene.

De Forrige. Betienten. (Derefter) Regimentsfeldtskieren.

Betienten.

Regimentsfeldtskieren vilde —

Generalen.

Jeg vilde han var — — Han kan komme igien — Lad ham komme ind! (Betienten gaaer, Generalen kysser Adjutanten) Stakkels Barn! (Adjutanten vil gaae) Bliv kun. (Til Regimentsfeldtskieren som træder ind) Kom kun ind! Lægen maae man ikke lade bie, om ogsaa Patienterne maae bie hele Timer paa ham: fine applicatione.

Regimentsfeldtskiæren.

Jeg smigrer mig ogsaa, upaatvivlelig aldrig at have giort mig skyldig i en saadan Bebreidelse.

Generalen.

De har altid været en akkurat og brav Mand.

Regimentsf.

Hvorledes befinder Hr. Generalen Dem ganske upaatvivleliz efter Pulveret?

Generalen.

Jeg har mange gange i min Levetid befunden mig bedre.

Regimentsf.

Bræckmiddelet har dog giort sin Virkning?

Generalen.

Det har giort sin Skyldighed.

Regimentsf.

Men Hr. Generalen vilde have giort meget vel i, om Hsiftsamme var bleven i Deres varme Slafrok.

(Adjutanten gaaer hen til Skilderiet).

Generalen.

Og havde ladet Sengetæppet binde oven over. — Nei, min Herre! bliv mig fra Livet med Slafroks-kataplasmerne! Om Dagen og oven Senge vil jeg bære min Overklædning, indtil jeg maae lade tage Maal af mig til Slafrokken af Træ. Er det ikke allerede nok, at jeg er bleven fra Paraden? Jeg vil til Middag gisre mig brav varm indvortes.

Regimentsf.

Hr. Generalen maae ganske upaatvivlelig ingen Viin drikke i Dag.

Generalen.

Ogsaa da, naar De ganske upaatvivlelig skal drikke med? De har intet at befrygte, jeg kiender selv bedst min Mave.

Regimentsf.

Hr. Generalen kiendte den formodentlig — i Aftes ogsaa ganske upaatvivlelig?

Generalen

(seer alvorlig paa ham, til Adjutanten)

Skilderiet synes at gisre Indtryk paa Dem, jeg har ladet Wilhelmine bringe det med fra Godset.

Adjutanten.

Hr. General! jeg veed ikke — og dog kommer det en anden Følelse saa nær —

Generalen.

Det har megen Ligned med Dem, og for denne Ligheds Skyld elskede jeg Dem strax. (Til Regiments-

feldtske-

feldtskixren) Siig mig engang, hvor mange Syge ere der endnu i Lazaretet?

Regimentsf.

Ti! ret nu faae vi Een til, hvis Arm er meget beskadiget.

Generalen.

Af hvilket Kompagnie?

Regimentsf.

Af Livkompagniet.

Generalen.

Hvad hedder han?

Regimentsf.

Lindner.

Adjutanten.

Min Opvarter?

Regimentsf.

Just ham.

Generalen.

Hvorledes er det tilgaaet?

Regimentsf.

Lindner siger, det er ikke hans Skyld. Hr. von Leiniz havde villet vide noget af ham, som var ham forbudet at aabenbare; derfor havde han pryglet ham og ganske upaatvivlig stødt ham ned af Trappen, ved hvilket Fald hans Arm er bleven saa meget beskadiget.

Generalen.

Altsaa er det ikke skeet i Tieneften?

Regimentsf.

Lindner forsikrer det.

Generalen.

Da skal Leiniz faae en Ulykke! (til Adjutanten) Han skal strax komme til mig, hvorfor, behøver De ikke at sige ham.

(Adjutanten gaaer).

Regimentsf.

Det gior mig ondt, at jeg har maattet bringe Hr Generalen denne ubehagelige Efterretning.

Generalen.

De eller en anden, — man maatte jo dog have meldet mig det. — Da vi knap drømme om Fred, maae Fanden allerede igien have sit Spil. Bær Omsorg for, at ogsaa Lindner strax kommer herhid.

Regimentsf.

Jeg har den Ære i Underdanighed at anbefale mig. (Gaaer og kommer strax tilbage) Lindner er uden for.

Generalen.

Lad ham komme ind.

(Regimentsfeldtskieren gaaer).

Siette Scene.

Lindner (med Armen forbunden). Generalen.

Generalen.

Du har forseet dig mod Hr. von Leiniz.

Lindner.

Dersom jeg havde giort det, Hr. General! saa vilde jeg ikke have understaaet mig at komme herhid, og bede Dem om den Naade, at høre mig.

Generalen.

Saa fortæl mig da den hele Sag, men lyver du for mig! —

Lind-

Lindner.

Det skal jeg vist ikke.

Generalen.

Gior Begyndelsen! — Bliver det snart?

Lindner.

Hr. General!

Generalen.

Uden Omstændigheder!

Lindner.

Om De kun ikke vil være vreed paa den naadige Frøken.

Generalen.

Hvem? — Min Broderdatter?

Lindner.

Ja, Hr. General! Det gik den naadige Frøken nær, at Lieutenant Wallin havde været ulykkelig med sin Hest, og hun gav mig Penge, at jeg skulde lægge dem hemmelig iblandt hans Sager.

Generalen.

Hvad kommer det Leiniz ved?

Lindner.

Hr. von Leiniz maae have faaet Nys herom, thi i Dag Morges slog han allerede derpaa i Haugen. Men da kom Lieutenant Wallin til, og han maatte lade mig gaae. Derefter blev jeg sendt til hans Qvarteer for at bie paa ham. Da han nu kom, foer han hidsig løs paa mig. Giv mig strax, sagde han, det Frøken Wilhelmine gav dig i Dag i Haugen. Da jeg nu lod, som om jeg vidste af intet, bød han mig Penge, og da jeg ikke tog imod dem, pryglede han mig og stødte

mig baglænds ned af Trappen, hvorved jeg beskadigede denne Arm.

Generalen.

Du har vel raisonneret?

Lindner.

Jeg bad ham kun, ikke at slaae mig til Skamme — men han sagde, der ligger ingen Magt paa dig, du Hund!

Generalen.

Du maae derfor ikke stille dig an som en gammel Kielling og — —

Lindner.

Hr. General! havde jeg staaet for ved Dem og en Kanonkugle havde taget mig den bort — Bedre din Arm end Deres vilde jeg have tænkt, og ikke engang forandret Ansigtet. Jeg havde da stillet mig hen paa Deres Gods ved Leddet, og naar jeg engang havde lukt det op for Dem, og De ikke havde kiendt mig, og spurgt: Hvor ligger den Arm? Da havde jeg svaret ved D. — vi havde en varm Dag, jeg stod for min General, der kom en Kanonkugle og tog den bort. Og naar De da havde spurgt: Er Du ikke Lindner? — Hr. General! da vilde jeg gierne have taalt det.

Generalen.

Saa længe jeg har noget, skal du ikke lide Nød. Har du allerede besørget Pengene?

Lindner.

Endnu har jeg ikke havt Tid dertil. Her ere de.
(Tager Papiret op af Lommen. Generalen tager det.)

Generalen.

Har Lieutenant Wallin mødt dig?

Lind=

Lindner.

Nei, jeg er kommen ind bag fra.

Generalen.

Hvad Hr. von Leiniz har villet vide af dig, maae du ikke sige til nogen.

Syvende Scene.

De Forrige. Betienten. (Derefter) Volonteuren.

Betienten.

Hr. von Leiniz er der.

Generalen (til Betienten).

Bie. (Stikker sin Kaarde paa Siden. Til Lindner) Gaae ind i dette Sideværelse. (Lindner gaaer. Til Betienten) Lad ham komme ind, og sig til Lieutenant Wallin, han maae for visse Aarsagers Skyld ikke gaae fra sit Kammer.

(Betienten gaaer, Volonteuren kommer ind).

Volonteuren.

Jeg kommer paa Hr. Generalens Befaling.

Generalen.

Jeg har en meget alvorlig Sag at afhandle med Dem. Naar De seer der i Speilet, hvad finder De da deri?

Volonteuren

(seer halv i Speilet).

Det jeg finder i alle Speile.

Generalen.

Det er?

Volonteuren.

Hr. General! Deres troeste Tiener.

Gene=

Generalen.

Jeg er Dem meget forbunden, men i almindelig Forstand?

Volonteuren

(efter en kort Pause).

Et Menneske.

Generalen.

Saa! Naar De da altsaa er det, som De udgiver Dem for, saa sig mig dog, er denne (trækker Lindner ud af Sideværelset) en Hund? — eller Deres Medskabning et Menneske?

Volonteuren.

Hr. Generalen ville have den Naade, ogsaa at høre mig.

Generalen.

Det vil jeg, men De skal ogsaa høre mig (han ringer. Betienten kommer) Lindner skal under sin Kuur bespises af mit Kiøkken. (Til Lindner) Gaae kun igien til Lazaretet og giør, hvad jeg har befalet dig (Lindner og Betienten gaaer) Nu min Herre?

Volonteuren.

Tillader De, Hr. General! Sagen, og ikke hvem vi ere, vilde her egentlig være at undersøge. Og sæt, at jeg i Hidsighed havde behandlet Lindner lidet for strængt, da derover at blive saa ydmyget i dette gemene Menneskes Nærværelse — —

Generalen.

Gemene Menneske? Den, som gaaer Døden i Møde for sit Fødeland, er intet gemeent Menneske. — Herre! hvor ofte har et saadant gemeent Menneske udøvet en brav Officeers Handling, som en Anden, der kun

ageerte

ageerte Tilskuer bag ved en tyk Hække, derester har tilegnet sig. — Gemene Menneske? Død og Ulykke!

Volonteuren.

Tag ikke unaadigt op, Hr. General! at jeg har betient mig af dette Udtryk, da Talen egentlig her er, om jeg har forvidt udstrakt Subordinations Lovene.

Generalen.

Fundamenter til denne og alle menneskelige Sætninger er de guddommelige. Hvilken her Undertrykt maatte ikke forbande sin Tilværelse, naar han ikke havde det visse Haab, at hans Sag for det høieste Tribunal vilde faae en ganske anden Skikkelse. Nu veed De den Maalestok, hvorester jeg vil beregne Deres Handling i Dag, og saa tydelig jeg endog læser Skylden i Deres Øine, vil jeg dog høre, hvad De kan forebringe til Deres Retfærdiggiørelse.

Volonteuren.

Hvad vilde det hielpe, da Hr. Generalen i dette Fald sætter forud, at Mennesker ikke maae blive straffede af Mennesker.

Generalen.

Skam Dem, Hr. von Leiniz! at give min Tale en saadan forvendt Udtolkning, da Beviser med hvilken Strænghed jeg har straffet ondskabsfulde og lovstridige Handlinger tale for mig. Men hvorfor jeg uden Aarsag har ladet min Medskabning blive mishandlet, dette Spørgsmaal, min Herre! skal ikke blive giort mig hisset. For det Første, min Herre! staaer De kun som Volonteur ved Regimentet, og dernæst — Hvorfor har De pryglet Lindner og giort ham til en Krøbling? Har han

han giort andet, end at han ikke vilde give Dem det, min Broderdatter har leveret ham til en Anden?

Volonteuren.

Nei; men hans Modstand var overmaade dristig.

Generalen.

Hvad Ret havde De til at forlange det af ham?

Volonteuren.

Jeg maae tilstaae, det var Nysgierrighed.

Generalen.

Skam Dem! De siger Lindners Modstand var overmaade dristig. Det eneste, der altsaa kan formindske Deres Skyld noget, er, om Lindner har forseet sig i Ord imod Dem. Da nu ingen Vidner ere forhaanden og de Store i slige Tilfælde skal troes mere end de Smaa, saa spørger jeg Dem paa Pligt, Ære og Samvittighed: har han forseet sig?

Volonteuren.

Jeg kan just ikke sige det —

Generalen.

Nu da, for Fanden! hvad drev Dem til at behandle ham saa umenneskelig?

Volonteuren.

Det er sandt, jeg har drevet det for vidt, og ladet mig henrive af Vreden. Men en usædvanlig stor Affekt undskylder jo endog Forbryderen.

Generalen.

Saa snart Vreden ikke er kommen af en reen Kilde, aldeles ikke; tilmed undskylder intet Dem. Her (han viser ham et Papir) er Listen paa de i sidste Slag blevne Officerer. Hvad tænker De derved?

Volon-

Volonteuren.

At ei heller mit Navn er befriet for engang at blive indført deri.

Generalen.

Saaledes skal enhver Soldat tænke. Jeg har endnu den Betragtning: Hvilke af disse Officerer ere vel af deres egne Folk blevne sendte til den anden Verden? Skal jeg angive Dem Aarsagen dertil? — Og, min Herre! naar det virkelig er Deres Villie at blive ved Regimentet, hvem forsikrer Dem da mod en lige Skiebne? Derimod ere der mange ved Regimentet, som ville trænge sig for mig, og med deres Bryst tage imod det, der kunde være bestemt for mit.

Volonteuren.

Jeg vil søge at gjøre alting godt igien hos Lindner.

Generalen.

Det kan De ikke, Herre! Livet bestaaer af Ønsker og Haab. Lad Lindner nyde Overflødighed, De har dog ikke kunnet give ham mere end han ønskede, og Mueligheden lod ham haabe. Men hvad kan en Krøbling ønske ivrigere, end sunde Lemmer, og hvad Haab kan De give Lindner derom?

Volonteuren.

Skeete Ting kunne dog ikke forandres.

Generalen.

Det takke Djevelen Dem for, at dette er her Tingen. Men De, min Herre! maae forandre Dem, hvis jeg skal være Deres Chef. De skal blive et Menneske! Det er ganske klart, at De kun har søgt Lei-

lighed

lighed paa den arme Djevel. Hvorfor er han Dem for hadt? — Jeg maae gjøre denne Tildragelse bekiendt og overlade Deres Strafs Bestemmelse til høiere Dom. —

Volonteuren.

Hr. General jeg fortiener Undskyldning, tillader De, at jeg tilkiendegiver Dem Drivefieren til min Handling.

Generalen.

Er Lindner skyldig eller uskyldig?

Volonteuren.

Det sidste.

Generalen.

Altsaa! (han viser til Døren) Deres Tiener! (Volonteuren gaaer) Hvor gierne havde jeg ladet Dig arrestere! men alle vilde have spurgt, hvorfor? Og er en Pige først engang i Folkes Munde — jeg faaer lade det drive hen — Apropos! (tager Papiret op af Lommen) hun har formodentlig sammenskrabet sin hele Formue. (tæller) Som sagt! — Ogsaa noget Skriftligt? (læser) " — fra en Person, som holder meget af Dem." Enfoldige! det merker han vel ikke, at Du er Personen. Kierlighed uden Uforsigtighed, hvor var den? Leiniz maae have formodet, at finde noget saadant deri. Den Hyklerske! Hvor hun før kunde stille sig an! Om jeg vidste Een! Og han, stillede han sig ikke an, som om hans Pige sad i Morgenstiernen. Dersom De forhen havde været oprigtige! — I skulle have et skarpt Forhør at udholde.

Otten-

Ottende Scene.

Betienten. Generalen.

Betienten.

Hestene med Hestehandleren — jeg vilde sige, Hestehandleren er uden for med Hestene, som Hr. Generalen —

Generalen.

Du! — Jeg skal komme ud. Har Lieutenant Wallin været borte fra sit Kammer?

Betienten.

Nei; Lindner var hos ham.

Generalen.

Tænkte jeg det ikke! jeg glemte især at forbyde ham det. Giv nøie Agt paa, naar han gaaer fra sit Kammer og hvorhen, og siig mig det strax. (Betienten gaaer. — Efter en Pause) Nei, det gaaer ikke an. Fattig, borgerlig! — — Hvilke Betænkeligheder opstige der ikke hos mig; jeg kunde derover holde en Straffepræken for enhver Anden! Saaledes ere vi Mennesker! — Jh nu! ere De ikke ved fornuftige Forestillinger at bringe fra hverandre — et Sørgespil skal dog I Herrer Lærde ikke gjøre om dem.

(Gaaer).

Tredie Akt.

Første Scene.

(Wilhelmines Kammer).

Wilhelmine (tegner). Marie (sysselsat).

Marie.

De tegner jo over otte Dage paa denne Mandsperson, og med den store Hvalfisk blev De dog færdig i en Time.

Wilhelmine.

Fordi jeg endnu ingen har seet.

Marie.

Men, hvor kan De da skrive neden under: En Hvalfisk.

Wilhelmine.

Just derfor.

Marie

(seer hemmelig paa Tegningen).

Paa min Ære! det er ham!

Wilhelmine.

Hvem?

Marie.

Som han staaer og gaaer.

Wilhelmine.

Hvem?

Marie

(bestandig med Øinene paa Tegningen.)

Fuldkommen Lighed!

Wil-

Wilhelmine.

Med hvem?

Marie.

Som om det var ham selv.

Wilhelmine.

Hvem? — Vil du svare!

Marie.

Lieutenant Wallin.

Wilhelmine.

Du Nar! jeg har ikke tænkt paa ham. See til, om min Onkel er allene. (Marie gaaer. Wilhelmine betragter Tegningen) Ja! det er Dig! Hvert Pulsslag siger mig det! — Naar Svanen vil lukke mine Øine, skulle de sidst være fæstede paa Dig, og naar de om Morgenen igien aabnes, allerførst igien paa Dig, Du, min Roligheds Forstyrrer!

Marie (igien).

Lieutenant Wallin vilde gierne tale med Dem et Øieblik; det var meget magtpaaliggende.

Wilhelmine.

Hvad mon han vil? Jeg tør, jeg kan ikke modtage ham paa mit Kammer. — Jeg taler jo med ham ved Bordet — Siig ham det. Han maatte undskylde mig. — Nei, siig ham: — jeg var — jeg havde —

Anden Scene.

De Forrige. Adjutanten.

Adjutanten.

Kun denne Gang, min naadige Freken, Deres Tilladelse — —

Wilhelmine.

De sætter mig i Forlegenhed — Om min Onkel kom —

Adjutanten.

Regimentsqvarteermesteren er hos ham.

(Giver Marie hemmelig et Vink, hvorpaa hun gaaer.)

Wilhelmine.

Hastig da, hvad har De at sige mig?

Adjutanten.

Hr. von Leiniz har næsten slaaet Lindner til Skamme, fordi han ikke vilde levere ham de Penge, De har givet ham i Dag til mig.

Marie (tilbage).

Generalen kommer.

Wilhelmine.

Hvad skal jeg nu gjøre?

Adjutanten.

Og jeg skulde ikke gaae fra mit Kammer.

Wilhelmine.

De havde jo kunnet skrive mig det til.

Adjutanten.

Hvem havde jeg skullet sende dermed?

Adjutanten.

Hvad skal jeg sige ham?

Marie.

(til Adjutanten).

De kan jo skiule Dem der i Sovekammeret.

Wilhelmine.

Nei! — Der er han alt.

Adjutanten.

Han maae ikke finde mig her.

(Gaaer ind i Sovekammeret. Wilhelmine kaster et Tørklæde paa Tegningen. Generalen kommer ind. Marie gaaer).

Tredie Scene.

Generalen. Wilhelmine.

Wilhelmine.

Jeg vilde just gaaet ned til Dem.

Generalen.

Det er: jeg kan igien gaae.

Wilhelmine.

Er mit Kammer Dem modbydeligt?

Generalen.

Nei, men jeg Dit Kammer —

Wilhelmine.

Kan De saaledes krænke Deres Wilhelmine?

Generalen.

Saa viis et mildere Ansigt. Saaledes som det nu er, kommer jeg ikke paa det Beleiligste.

Wilhelmine.

Kiereste Onkel!

Generalen.

Jeg vil da blive. (Han sætter sig, tager Tørklædet bort, og seer Tegningen) Det skal vel være mig? — Hvor i al Verden har Du havt Dine Øine? Du har tegnet mig meget for ung! — Og hvad har da mit Skieg giort Dig, at Du har glemt det? — Du skulde have betænkt, at jeg er Din Onkel, og ikke Din Elsker.

Wilhelmine.

Kiereste Onkel!

Generalen.

Om vi ikke vare saa nær beslægtede og jeg tredive Aar yngre, havde Du maaskee giort mig forelsket i Dig, hvilket dog egentlig er Eders Forretning.

Wilhelmine.

Ellers ingen?

Generalen.

Ingen, saa længe I ere ugifte, Du behøver ikke at blive rød derover. — I gjøre det jo alle saaledes; den ene finere end den anden. Med eet Ord: I ere Dødens sande Billede for os Mænd; vi maae alle for; Forskiellen er kun denne: han spænder af, men I spænder i Aaget. — Den stakkels Wallin!

Wilhelmine.

Wallin!

Generalen.

Er forelsket til over Ørene. Men jeg vil søge at kurere ham; han skal endnu i denne Uge paa Hoerving.

Wilhelmine.

De vil altsaa skille Dem af med ham, som næsten ganske allene besidder Deres Fortroelighed.

Generalen.

Det gaaer nu ind igien.

Wilhelmine.

Fordi han er forelsket?

Generalen.

Fordi han er forelsket. En forelsket Soldat ligner et Kyrats af Træ; hans Pligt er ikke skudfri. Den store General — et ganske bekiendt Navn — forraadte af Kierlighed sin Konges Hemmeligheder; og Kommandanten i Riget — Faderen var en Lærd — hvad kaldte man ham dog? jeg skal en anden Gang sige Dig hans Navn — overgav Fæstningen paa sin Piges Bønner,

fordi

fordi en Kanonkugle fløi ind i det Værelse, hvor de begge sadde.

Wilhelmine.

Skal man slutte deraf, saa kan det vel have Indflydelse paa en General og en Kommandant, men paa en Lieutenant —

Generalen.

Mener Du, at det ikke siger meget? De fleste Hemmeligheder erfarer han vel ved Trommen; jeg vilde heller ikke tage det saa nøie med Wallin, naar kun Sagen var bedre.

Wilhelmine.

Hvorledes da?

Generalen.

Efter alle Omstændigheder kan den ikke due meget.

Wilhelmine

(med høi Stemme).

Og da maae De sende ham bort.

Generalen.

Forhen kunde jeg neppe forstaae Dig, og nu paa engang saa høit?

Wilhelmine.

Jeg var i Tanker, kiereste Onkel!

Generalen.

Du har vel ogsaa seet det paa Wallin?

Wilhelmine.

Jeg har for meget at passe paa mig selv til at jeg skulde give Agt paa andre.

Generalen.

Saa! Om han havde havt en Flekfeber, kunde den ikke have tilreedt ham værre, end Kierlighedsfebe-

ren. Med det ene Øie er han allerede paa hiin Side af Graven, hans Ansigt er saa affaldet, som en Fane af det tredive Aars Feldttog, og lader man i hans Nærværelse et Ord falde om Kierlighed, saa ere alle Regnbuens Farver derpaa. Giv kun ret Agt paa ham — Du skal strax overbevise Dig derom. Marie!

Wilhelmine.

De vil dog vel ikke lade ham komme hid? De forbød mig jo Omgang med Frøken Gartenau, fordi De havde truffet Kornetterne i hendes Kammer.

Fierde Scene.

Marie. De Forrige.

Generalen.

Naar jeg er tilstæde, kan Du lade hele Armeens Kornetter komme paa Dit Kammer, og Du skal dog altid blive min oprigtige Wilhelmine. (Til Marie) Lad Lieutenanten komme herop. Hvorfor betænker du dig?

Wilhelmine.

Kiereste Onkel!

Generalen.

Han skal intet gisre Dig. I ere jo begge gode Venner.

Wilhelmine.

Det skikker sig ikke.

Generalen.

Jeg vil forsvare det ved Etiketten. (Til Marie) Gaae og sig det til ham.

Fem-

Femte Scene.

Adjutanten (kommer ud af Sovekammeret. Marie gaaer).

De Forrige.

Adjutanten.

Hr. General! Jeg besværger Dem ved Æren, og Dyden, hvis Billede De er, ikke at bedømme det efter Ansеelsen; at De har fundet mig her.

Generalen.

Ih, ih! De var altsaa i Nærværelsen? I min Broderdatters Sovekammer? De har ogsaa luret?

Adjutanten.

Jeg har uden at lure hørt Adskilligt, jeg holdt det altsaa for ubilligt, at drive Frøkenens Forlegenhed endnu høiere, og længere at skiule mig her.

Wilhelmine.

Dyrebareste Onkel!

Generalen.

Tie kun med disse Udraab! — Jeg formoder Dem paa Deres Kammer.

Adjutanten.

Hr. General hav den Naade for mig.

Wilhelmine.

Bedste Onkel!

Generalen.

Tag det ikke ilde op, maatte jeg da sige, at jeg har forstyrret Eder. Dyng altsaa ikke Forstillelse paa Forstillelse og kald mig Din bedste Onkel. (Til Adjutanten) Gaae kun foran, unge Herre! Jeg skal strax følge Dem.

Adjutanten.

Hr. General!

Generalen.

Hvad har jeg saat?

Adjutanten.

Jeg skal strax adlyde, tillad kun, at jeg endnu først maae besvare noget af det, jeg har hørt, som ligger mig saa meget paa Hiertet. Jeg sagde Dem, at Kierlighed, haabeløs Kierlighed beherskede mit Hierte, hvis Smerter kun allene vare bestemte for mig her. Gienstanden for min Kierlighed sagde De tilforn, kunde ikke due meget.

Generalen.

Saaledes har jeg saat.

Adjutanten.

Kunde jeg dog vise Dem den, saaledes som den staaer for min Siel. Naar den stod saaledes der som De, og Engle vare forsamlede om mig, tilgiv mig, I hellige Skabninger! vilde jeg sige, jeg tilbeder Eder, men kun ham kan jeg elske.

(Gaaer).

Siette Scene.

Generalen. Wilhelmine.

Generalen.

Han mener Dig, og tager mig til Exempel.

Wilhelmine.

Dyrebareste Onkel!

(Vil kysse hans Haand, Generalen trækker den tilbage).

Generalen.

Saa vidt ere vi endnu ikke. (Holder Tegningen for hende) Hvem skal dette være? (Tager det af Lindner bekomne Papir op af Kommen) Hvem har skrevet dette?

Wil=

Wilhelmine.

Saa veed De allerede alt?

Generalen.

Hvorfor skulde jeg da først sende ham bort, da jeg lod Dig formode, han elskede en Anden?

Wilhelmine.

Bedste Onkel!

(Gaaer nærmere til ham).

Generalen.

Bort gemene Pige! Kierlighedsintriguer med Officererne ere altsaa Følgen af den Opdragelse, jeg har givet Dig. Tael, Hyklerske! Har en Fader kunnet elske Dig ømmere, end jeg, som Du dog saaledes har bedraget? — Du kan tage ham! men jeg kalder Dig ikke meer min Broderdatter.

(Vil gaae.)

Wilhelmine

(løber efter og holder ham).

De knuser mit Hierte!

Generalen.

Hvor kunde Du saaledes forglemme Dig, og indlade Dig i en hemmelig Kierlighedsforstaaelse?

Wilhelmine.

Det har jeg ikke giort.

Generalen.

Hvorledes har I da kaldet det?

Wilhelmine.

Frist mig ikke videre.

Generalen.

Jeg maae vide det.

Wilhelmine.

Skaan mig, forlang ingen Forklaringer!

Gene-

Generalen.

Der bliver intet af. — Nu?

Wilhelmine.

Han veed ikke —

Generalen.

Hvad veed han ikke?

Wilhelmine.

At — at jeg —

Generalen.

Han veed ikke, at Du elsker ham? — Endnu bedre! Du er altsaa endog den angribende Deel.

Wilhelmine.

Jeg forgaaer af Skam.

Generalen.

Lad det blive! Jeg vil i det Sted give Dig noget at læse, hvoraf Du kan lære qvindelig Sædelighed og Bluefærdighed.

Wilhelmine.

Jeg vil studere den, men ikke paa dette for mig saa farlige Sted. Send mig i Morgen tilbage til Deres Gods. Der vil jeg afsone med Fortrydelsestaare, at jeg saaledes har krænket Dem min bedste Onkel!

Generalen.

Ret forelsket maae Du dog ikke være, da Du ikke vil i Kloster, det er den sædvanlige Vei. Den Beslutning mishager mig endda ikke, endskiønt Fraværelse ikke er det egentlige Middel for alle til at læge Hiertet for Kierlighed. Du kan altsaa endnu betænke Dig derpaa. Med alt dette gad jeg dog vide, hvorledes den Eremit har stiaalet sig ind i Dit Hierte.

Wil-

Wilhelmine.

Han var ikke kommen derind, om ikke nogen have give ham Leilighed dertil.

Generalen.

Som i en Roman — I have altsaa og en Fortroelig. Tør man ikke kiende den?

Wilhelmine.

Tænk Dem den fortræffeligste Mand — den Mand, paa hvis Læber jeg trykker dette (kysser ham) inderlige Kys.

Generalen.

Pige! jeg?

Wilhelmine.

Det er Dem, dyrebareste Onkel! De skildrede ham fra alt for elskværdige Sider for mit følsomme Hierte. Og da tænkte jeg, den Mand, som har redet min kiere Onkel, som bliver agtet af ham, maatte jeg ogsaa agte.

Generalen.

Gandske ret! Men hvem befalede Dig at gaae videre?

Wilhelmine.

Hans Ungdom — hans Skikkelse — mit Hierte — (falder ham i Armene) Min Fader! —

Generalen.

Pige! som jeg før sagde Dig der nede, jeg vilde gierne før min Død see Dig i en brav Mands Arme, Wallin er brav, men — (Hun skiuler sit Ansigt med hans Haand. Han reiser hende endelig op, seer paa hende, kysser hende) Jeg vil sende ham herop — Han skal være Din.

(Gaaer).

Wil-

Wilhelmine
(som efter en Pause tager Tegningen).
Jeg skal besidde Dig! Skal være Din! Var det ikke saa, gode Gamle? — Ingen her, som vil glæde sig med mig? — Jeg er dog en stakkels Pige!

Sjvende Scene.

Marie. Wilhelmine.

Marie.
Befaler De noget, naadige Frøken?

Wilhelmine.
Pige! har Du? Siig har Du?

Marie.
Hvilket, naadige Frøken?

Wilhelmine.
Om Du har elsket? Om Du elsker?

Marie
Jeg elsker Fader og Moder og en Broder, mine Systre ere døde, jeg har heller ingen Paarørende.

Wilhelmine.
Siig heller, Du har ingen Siel. O saa gaae fra mine Øine med dit kolde Hverdagsansigt. (Trykker hendes Haand) Du er en god Pige, men — gaae, gaae! — Han kommer. Hvad skal jeg sige ham?
(Marie gaaer)

Ottende Scene.

Adjutanten. Wilhelmine.

Adjutanten.
Generalen har sagt, mig at De havde noget at befale mig.

Wil=

Wilhelmine.

Noget at befale? jeg veed af ingen Befaling. — Min Onkel har befalet mig — Vil De ikke sætte Dem? (De sætte sig) Min Onkel, sagde jeg, har befalet mig, at sige Dem — at han holder meget af Dem — han holder meget af Dem.

Adjutanten.

Hver Dag faaer jeg ny Beviser derpaa — men daglig formeres ogsaa mine Ønsker om Leilighed — ogsaa at kunne give Beviser paa min tro Hengivenhed.

(Generalen lader sig see bagved).

Wilhelmine.

Vi ere dybt i Deres Gield. Hvad skrive vi i Dag?

Adjutanten.

Den een og tredivte Mai.

Wilhelmine.

Ere vi allerede i Mai?

Niende Scene.

Generalen. De Forrige.

Generalen.

Og i Morgen allerede ude igien — Pige, Pige! — Om Hovedsagen er da vel endnu ikke blevet talet et Ord, og jeg har dog temmelig tydelig ladet Dem mærke det.

Adjutanten

(afsides, overmaade bængstet).

Saa er det dog sandt!

Gene-

Generalen.

De seer nu vel, at der er Roelighed for Dem her — Men hvad Dievelen feiler Dem? — De skal skyde Victoria, og De staaer der, som om man havde fornaglet Kanonerne for Dem. En brav Pige og en god Velsignelse kiøber man ikke paa ethvert Marked. I Deres Alder, min Herre! vilde jeg i dette Fald have fløiet op til Maanen, og spurgt den: Gode Ven! hvor langt er der herfra til Solen? — Jeg faaer da vel at lægge mig derimellem. I skulle see, at jeg ikke behøver et eneste høit Ord dertil.

(Han lægger begges Hænder sammen, seer paa dem begge og gaaer).

Tiende Scene.

Adjutanten. Wilhelmine.

Adjutanten.

Fat Dem, bedste Pige! til det jeg maae sige Dem. — At jeg dog har ladet det komme saa vidt! — Jeg tør, jeg kan ikke blive Deres.

Wilhelmine.

Gud!

(Hun synker tilbage paa en Stoel, og skiuler Ansigtet).

Adjutanten.

Jeg føler, hvor smerteligt det maae være Dem. —

Wilhelmine.

De maae forlade mig! Deres Diekast er mig frygteligt — Gaae og triumpher over en svag Pige.

Adjutanten (afsides).

Hvor beklager jeg hende.

Wilhel-

Wilhelmine (staaer op).

Hvad taler De om Beklagelse? Fornærmelser paa Fornærmelser. — Tilgiv! De har ikke fornærmet mig! — Derfor var jeg kommen her! — Aldrig skal Du mere bedrage mig! Jeg vil gjøre Dig saa haard, saa ufølsom, at jeg kan slaae en spodsk Latter op over de ulykkelige Elskend-s Taare. — Er De endnu her?

Adjutanten.

De er i en farlig Tilstand, saaledes kan jeg ikke forlade Dem.

Wilhelmine.

Hvorfor nøler De med at bekiendtgjøre Gienstanden for Deres Kierlighed det Offer, De nylig har bragt den — De har bragt den i mig.

Adjutanten.

Jeg maae rive Dem ud af Deres Vildfarelse, om det og fuldkommen skulde ruinere mig. Wilhelmine! — jeg er et Fruentimmer.

Wilhelmine.

Et Fruentimmer?

Adjutanten.

En ulykkelig Kone.

Wilhelmine.

Dette holder jeg ikke ud!

(Synker tilbage paa en Stoel).

Adjutanten.

Fat Dem! jeg vil fortælle Dem alle mine Lidelser, jeg vil udøse al min Sorg ved Deres Hierte — De vil elske mig. Omfavn den ulykkelige Kone!

Wilhelmine (staaer op).

Hvor er det mueligt?

Adjutanten.

De skal erfare alt, kun først den Forsikring, at De vil blive min Veninde. (Kysser hende). Men hvad ville vi sige til Generalen?

Ellevte Scene.

Generalen. De Forrige.

Generalen.

Jeg maae see til Eder, Børn! jeg havde ingen Roelighed nede. Jeg vil ikke forhindre Eder.

Wilhelmine

(hafter ham i Mede).

Kiereste Onkel! Lieutenanten er en Mandsperson.

Generalen.

Der fortæller Du mig noget ganske Nyt.

Wilhelmine.

Et Fruentimmer vilde jeg sige, et Fruentimmer.

Adjutanten (afsides).

Himmel!

Generalen.

Pige! hvor er Du henne? — Jeg har ogsaa været forelsket, men saadanne Spøgelser ere aldrig komne mig for.

Wilhelmine.

Han er, kiereste Onkel! han er —

Adjutanten.

Wilhelmine! Skal jeg kiende Veninden derpaa, at De strax forraader mig?

Wilhelmine.

Det vilde jeg dog ikke, og dog maae jeg, for at besidde Dem. Han skal være Din, sagde De jo —

saa

saa eller saa — da De ikke kan blive min, saa maae De blive min — min Søster, bedste Onkel! min Søster!

Generalen.

Siig, ville J holde mig for Nar?

Adjutanten.

Saa er da ogsaa det Haab spildt, oasaa der at ende mit Liv, hvor dets bedste halve Deel blev det frarevet.

Generalen.

Hvad? Hvad? Hvorledes?

Adjutanten.

Hr. General! hav Medlidenhed med en ulykkelig Kone.

Generalen.

Saasnart man fortiener det.

Wilhelmine.

Fuldkommen, kiereste Onkel! fuldkommen.

Generalen.

Og Du vil netop vide ligesaa meget af Historien, som jeg.

Adjutanten.

De skal faae alt at vide. Jeg er Enke af en Officeer, som havde givtet sig med mig, imod sin Families Villie; von Winall var hans Navn. Om vi have elsket hverandre, som jeg endnu elsker —

Generalen.

Videre! Videre!

Adjutanten.

En Søn af den Fyrste, i hvis Tieneste han stod, lod mig giøre lastværdige Forslag. Jeg var uforsig-

tig nok, at beklage mig derover for min hidsige Gemal. Han holdt sig for fornærmet, lod sig merke dermed, mistede sin Plads og vi vare uden Underholdning. Fremmed Militairtieneste blev allene tilovers for ham; han fik den, maatte til Feldts, og blev i den første Bataille.

Generalen.

Da vilde De have fulgt ham?

Adjutanten.

Efterstræbelser af var Wareskabsdievel nødte mig til at flye. Jeg valgte Mandsklæder, forandrede mit Navn, ankom, hvor De laae i Vinterqvarter, saae Dem, — og strax var Tanken og Beslutningen, at tage Tieneste ved Deres Regiment. Jeg tænkte, Du kommer derved Din Gustav snart nærmere — og vilde det —

Generalen.

Som jeg har sagt, De søgte Døden. Hvorlænge varede Ægteskabet?

Adjutanten.

Ikke fuldt et Aar. Kan jeg haabe, Hr. General! at jeg fremdeles —

Generalen.

Det gaaer ikke an, det er imod alle Reglementer. Vi leve jo ikke mere i Amazonernes Tider — De maae ikke længere aabenlyst bære Mandsklæder. Wilhelmine forsyner Dem nok med Klæder. Endnu i Dag maae De aflægge Uniformen, og blive hos den, som aldrig vil forlade Dem. (Omfavner hende. Til Wilhelmine) Kys Din Søster!

Wil=

Wilhelmine.

Intet skal skille os ad.

(De omfavne hverandre).

Generalen

(som betragter Adjutanten).

En artig Hr. Lieutenant! — De har altid været mig noget mistænkelig, men — Jeg maae strax give Rapport derom.

Tolvte Scene.

Betienten. De Forrige.

Betienten.

Hr. von Leiniz udbeder sig den Ære, at tale med Generalen —

Generalen.

Jeg har ingen Tid.

Betienten.

Han beder meget at maatte blive indladt. Jeg sagde ham, Generalen var i Selskab med den naadige Frøken og Lieutenanten. Desbedre, sagde han. Jeg kunde intet videre sige ham, end at jeg vilde gaae herop —

Generalen.

Lad ham komme ind (Betienten gaaer) Det er billigt, at han strax faaer det at vide, han har saa megen, skiønt ikke den bedste Deel i denne Opdagelse. Egentlig have vi Dig at takke derfor, Wilhelmine!

Wilhelmine.

Kiereste Onkel! intet mere derom, om jeg tør bede.

Generalen.

Du har smukt forgalloperet Dig! Saa gaaer det Eder unge Piger! — I elske undertiden uden at vide, hvad I elske. — Apropos! hvad heder den Mand, som har skrevet den Bog, af hvilken Du læste noget i Dag for mig?

Wilhelmine.

Han har ikke navngivet sig.

Generalen.

Skade!

Wilhelmine.

Hvorledes det?

Generalen.

Jeg havde ellers villet forklage ham, fordi han har udeladt Slutningen.

Wilhelmine.

Kiereste Onkel!

Generalen.

Om Du nu med Din Fornuft havde undersøgt, om den, Dit Hierte anviste Dig, ogsaa følte det samme for Dig, skulde det da vel have spillet Dig en saa fordømt Streg? Jeg er i visse Maader ogsaa narret.

Trettende Scene.

Volonteuren. De Forrige.

Volonteuren.

Forlad min Paatrængelighed, Hr. General! jeg er bleven foragtelig i Deres Øine; ogsaa i Deres, naa-

dige

dige Froken! (Til Adjutanten) Ogsaa Dem har jeg fornærmet; det gior mig ondt. Men at feile, er det ikke det vi alle kunne?

Generalen.

Med Forskiel. De feilede, for at feile.

Volonteuren.

Jeg feilede forsætlig, ligesom jeg ogsaa iaien maae giøre det godt. (Til Adjutanten) De veed Drivfiederen til det, jeg har giort.

Generalen.

Jeg veed den ogsaa. Vi behøve ikke at søge længe efter den.

Volonteuren.

Anledningen altsaa. (Til Adjutanten) Det, Marie fortalte Dem i Haven, (til Wilhelmine) det, De sagde og giorde, til alt dette var jeg Vidne. Lindner vægrede sig i Haven ved ganske at tilfredsstille min Nysgierrighed, jeg søgte under en Forevending at faae ham i mit Quarteer, og det lykkedes mig — befrie mig fra Igientagelsen. Nu for igien at giøre det godt. For Lindner har jeg heri, (Han giver Generalen et Papir) saa længe han lever, udsat en aarlig Sum. Som Regimentsfeldtskieren forsikrer mig, kan Armen igien fuldkommen blive lægt. (til Wilhelmine) De skal ikke have miskiendt mig. Hr. General! her seer De to for hverandre skabte Siele —

Generalen.

Mener De det?

Volonteuren.

Visselig Hr. General! visselig. (Til Adjutanten) Saa meget jeg veed, er Deres Formues Omstændigheder

ikke de bedste. Jeg kan komme Dem til Hielp, og maaskee derved hæve de Vanskeligheder, der ere i Veien for Opfyldelsen (Til Adjutanten og Wilhelmine) af Deres og mit Ønske.

Generalen.

Vi ville overveie det; ikke sandt Wilhelmine?

Wilhelmine.

Kiereste Onkel!

Volonteuren.

Nu har jeg en Bøn for mig selv. (til Generalen) Jeg vil reise, og jeg ønsker derfor saasnart mueligt at faae Tilladelse til at forlade Regimentet.

Generalen.

Jeg vil strax udvirke den.

Volonteuren

Men kan jeg ogsaa være vis paa, at De tilgiver mig det, en herskende Lidenskab og min Karakters Hidsighed har forledet mig til?

Generalen.

Det kan De. Det, De nu har giort og endnu vil gisre, forsoner os ganske med Deres Karakter, der vel var heftig i at anrette Skade, men ikke mindre i at oprette den igien. — Dog kan Lieutenanten ikke gisre nogen Brug af det, De har tilbudet ham, men vel Frue von Winall; om hun vil.

Adjutanten.

Jeg kan intet modtage.

Volon-

Volontæren.

Det forstaaer jeg ikke.

Generalen.

Det troer jeg gierne, De kan imidlertid gaae hen, og kysse Frue Winalls Haand.

Volonteuren.

Er det Dem meent, min Frøken?

Generalen.

Vist ikke! Her! — Giv mig et Kys, tro Kone! Troer De det nu?

Volonteuren.

Hr. Lieutenant! — Naadige Frue! — Hr. Lieutenant! — Min Hr. General!

Generalen.

Bliv her til Middag, saa skal Frue von Winall fortælle Dem, at hun før har været i Militairtieneste. For det første seer De vel, at en Forbindelse imellem disse to vilde være meget frugtesløs.

Volonteuren.

Jeg kan endnu ikke komme mig af min Bestyrtelse.

Generalen.

Det gik mig ikke bedre. Har De nu vel havt Aarsag til at være iversyg, endog om De havde været berettiget dertil?

Volonteuren.

Ved saadanne Omstændigheder —

Gene=

Generalen.

Vil De endnu reise?

Volonteuren.

Naar De ogsaa, min Frøken! kan tilgive mig —

Generalen.

Det vil vel finde sig med Tiden; De bliver alt-saa hos os. (Til Adjutanten) Hvad jeg forhen har vil-let sporge om, hvorfor gik De ikke til Deres Forældre? eller har De ingen meer?

Adjutanten.

Jeg veed endog ikke Deres Navn. Fremmede Folk har givet mig Opdragelse og Underholdning. Min Moder blev borteført af Fienden og døde en Time der-paa. Mine Plejeforældre, som under min Vatestand ogsaa ere døde, have ikke erfaret andet end mit Fornavn Therese. Paa min Moders Bryst har man fundet et Portrait af en Mand, som jeg nu bærer paa mit. Det maae have været en god Mand. (tager et Portrait frem) Saa ofte jeg seer det, siger min Siel mig, at det er min Fader.

Generalen.

Viis mig det! viis mig det!

(Adjutanten giver ham det.)

Wilhelmine.

Hvad feiler Dem, bedste —

Generalen.

Det er mig! det er mig! — Min Datter! min Therese!

Adju-

Adjutanten.

Gud!

(Hun synker i Generalens Arme).

Generalen.

Gud i Himmelen! Hun er uden Liv! — Skal jeg da miste Dig for anden Gang!

Volonteuren

(bringer en Stoel).

Her, Hr. General!

Generalen.

Nei! jeg slipper hende ikke ud af mine Arme! — I skulle begrave mig med hende! — Kun nok engang slaae Dine Øine op! Siig Fader! Jeg vil tale med min Datter Therese, og vi ville døe tilsammen. O, saa staae dog ikke saaledes der!

Volonteuren.

Jeg vil hente Hielp.

Wilhelmine.

Bliv kun! Hun kommer sig.

Adjutanten.

Har jeg ikke min Fader?

Generalen.

Du er i hans hans Arme.

Wilhelmine.

Og i mine.

Adjutanten.

Min Fader! — Wilhelmine!

Wilhelmine.

Tillader De.

(Tager Portraitet fra Generalen).

Generalen.

Det er det Portrait, jeg gav Din Moder paa vor Forlovelsesdag. Alder og Besværlighed maae dog have giort Originalen aanske ukiendelig.

Adjutanten.

Og det Portrait dernede?

Generalen.

Din Moder.

Adjutanten.

Slog Du derfor saaledes, da jeg stod for det?

Generalen.

Kun to Gange i min Levetid har mine Taare flydt saa heftig, da jeg ikke fandt Dig og Din Moder igien og nu. — Jeg vil nu strax anholde om min Afsked; jeg har jo ofret Fædrelandet mine bedste Kræfter. Vi ville derefter foretage os en Reise til Din Moders, min Sophies Grav, og saa (holdende Adjutanten i den ene og Wilhelmine i den anden Arm) vil jeg oppebie mine Dages Ende, og for det I tillukke mine Øine, vil jeg hisset bestille Eder godt Quarteer.

Trykt hos Johan Rudolph Thiele.

